

**САВЈЕТ МИНИСТАРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

856

На основу члана 11. став (2) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2024. годину ("Службени гласник БиХ", број 50/24) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 66. ванредној сједници одржаној 21.11.2025. године, донио је

ОДЛУКУ

**О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О НАЧИНУ КОРИШЋЕЊА
ГРАНТОВА ИЗ БУЏЕТА МИНИСТАРСТВА ЗА
ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ПЕРИОД 2024-2026. ГОДИНА**

Члан 1.

У Одлуци о начину коришћења грантова из буџета Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине за период 2024-2026. година ("Службени гласник БиХ", број 72/24) у члану 9. став (2) мијења се и гласи:

"(2) Рок за подношење пријава је 15 дана од дана објављивања Јавног позива на интернет страници Министарства. За сваки грант посебно текст Јавног позива објављује се и на интернет страници Министарства."

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 166/25

21. новембра 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 11. stav (2) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2024. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 50/24) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 66. vanrednoj sjednici održanoj 21.11.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

**O IZMJENI ODLUKE O NAČINU KORIŠTENJA
GRANTOVA IZ BUDŽETA MINISTARSTVA ZA
LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I
HERCEGOVINE ZA PERIOD 2024-2026. GODINA**

Član 1.

U Odluci o načinu korištenja grantova iz budžeta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za period 2024-2026. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 72/24) u članu 9. stav (2) mijenja se i glasi:

ЦЕЛОНОВНИК ЈЕЛА И ПИЋА У ОБЈЕКТИМА ИНСТИТУЦИЈА БиХ			
ЈЕЛА ПО НАРУЧБИ (ВИП САЛОН)			
Р.БР.	НАЗИВ АРТИКЛА	ЈЕДИНИЦА МЈЕРЕ	ЦИЈЕНА
1	Гравничка пљескавица		6,00 KM
2	Јунећа шпикована пљескавица	ПОР	5,00 KM
3	Сарајевски одрезак	ПОР	10,00 KM
4	Газихусрефбегов ђеваб	ПОР	15,00 KM
5	Хаџијски ђеваб	ПОР	7,00KM
6	Гатачки одрезак	ПОР	10,00 KM
7	Вегетеријанска плата	ПОР	3,50KM
8	Паџа	ПОР	10,00KM
9	Јахорински кромпир	ПОР	2,00KM
10	Телећи одрезак	ПОР	10,00 KM
11	Бифтек "Maitre Dhotel"	ПОР	15,00 KM
12	Телећи котлет са зачинским путером	ПОР	8,00KM
13	Ћурећи одрезак " Флорентин"	ПОР	8,00 KM
14	Ћуретина у грилованом поврћу	ПОР	8,00 KM
15	Кијевски котлет	ПОР	5,00KM
16	Бонне Фемме гарнитура	ПОР	2,00KM
17	Пребранац	ПОР	2,00KM
18	Љукмира	ПОР	2,00KM
19	Воће разно	ПОР	4,00KM
ДОДАЦИ ЈЕЛА			
20	Маслине	ПОР	2,00KM
21	Маслиново уље	ПОР	2,00 KM
22	Мајонеза	ПОР	0,50KM
23	Кечап	ПОР	0,50KM
24	Сенф	ПОР	0,50KM
25	Павлака	ПОР	1,00 KM
ГОТОВА ЈЕЛА И ПЕЧЕЊА			
26	Босански колачићи	ПОР	4,00 KM
27	Ћурећи стек са роштиља	ПОР	5,00 KM
28	Пилећи батак са роштиља	ПОР	3,50KM
29	Ћурећи стек на бечки	ПОР	5,00 KM
30	Ћурећи рижот	ПОР	5,00 KM
31	Јунећи одрезак "Линез"	ПОР	5,00 KM
32	Љазње на болоњски	ПОР	5,00 KM
33	Грах са фашираном шницлом	ПОР	4,00KM
34	Грах са ђуфтама	ПОР	4,00KM
35	Пилећи батак у бешамелу	ПОР	4,00 KM
36	Буриџа са јунетином	ПОР	4,50 KM
37	Грашак са пилетином	ПОР	4,50 KM
38	Рестована пилећа јетра	ПОР	3,00KM
39	Пилећа прса у бешамелу	ПОР	5,00 KM
40	Пилећи "Wok"	ПОР	5,00 KM
41	Пилећи филе у млијечном сосу	ПОР	5,00 KM
42	Пилетина на мексички	ПОР	5,00 KM
43	Сарајевска бошча	ПОР	5,00 KM
44	Пиле у супи	ПОР	4,00 KM
45	Грах са јунећом кобасицом	ПОР	3,00 KM
46	Ћуфте у бешамелу	ПОР	3,50 KM
47	Пилећи рижото	ПОР	4,00 KM

48	Ћуфте у парадајз сосу	ПОР	3,50 КМ
49	Фаширани стек	ПОР	3,50 КМ
50	Соган долма	ПОР	4,00КМ
51	Мусака од тиквица	ПОР	4,00 КМ
52	Ситни ћеваб	ПОР	4,50 КМ
53	Купус каља	ПОР	4,00КМ
54	Босански лонац	ПОР	5,00 КМ
55	Телећа мућкалица	ПОР	6,00 КМ
56	Пуњене паприке	ПОР	4,50 КМ
57	Пилећи кромпир паприкаш	ПОР	4,00КМ
58	Јунећи кромпир гулаш	ПОР	5,00 КМ
59	Мусака од кромпира	ПОР	4,00 КМ
60	Телећи мишићи	ПОР	5,50 КМ
61	Лешо телетина	ПОР	6,50 КМ
62	Телећи перкелт	ПОР	5,50 КМ
63	Јунећи чобанац	ПОР	4,50 КМ
64	Шникована јунетина	ПОР	5,50 КМ
65	Телећи соте	ПОР	5,50 КМ
66	Херцеговачки јапрак	ПОР	4,50 КМ
67	Шарена долма	ПОР	4,50 КМ
68	Сарма у киселом купусу	ПОР	5,00 КМ
69	Пилеће печење	ПОР	4,00 КМ
70	Телеће печење	ПОР	6,50 КМ
71	Кадун бутићи	ПОР	4,00 КМ
72	Јунећи гулаш	ПОР	4,50 КМ
73	Телеће паче	ПОР	5,00 КМ
74	Похована телећа прса	ПОР	6,00 КМ
75	Фаширани ролат "Штефани"	ПОР	4,00 КМ
76	Пилетина у мандарин сосу	ПОР	4,00 КМ
77	Пилетина са њокама	ПОР	4,50 КМ
78	Пуњене гљиве	ПОР	3,50КМ
79	Телетина ролована	ПОР	7,00 КМ
80	Босански чимбур	ПОР	4,00 КМ
81	Јунећи одрезак "Провенсал"	ПОР	6,00 КМ
82	Сарајевске клепе	ПОР	6,00 КМ
83	Пилетина Ала Кинг	ПОР	4,00 КМ
84	Јунећи одрезак "Имperiјал"	ПОР	6,00 КМ
85	Јунећи соте	ПОР	6,00 КМ
86	Телећа рестована јетра	ПОР	4,50 КМ
87	Гљиве рестоване	ПОР	3,00КМ
88	Пуњене тиквице	ПОР	4,00 КМ
ХЛАДНА ПРЕДЈЕЛА			
89	Бадеми -порц	ПОР	3,00 КМ
90	Љешњак- порц	ПОР	3,00 КМ
91	Кикирики - порц	ПОР	2,50КМ
92	Пистације - порц	ПОР	3,00 КМ
93	Сендвич са саламом	КОМ	2,50 КМ
94	Сендвич са сухим месом	КОМ	3,50 КМ
95	Сендвич са сиром	КОМ	3,00 КМ
96	Хладна плата	ПОР	4,50 КМ
97	Кајмак	ПОР	3,00КМ
98	Месна салата	ПОР	3,00 КМ
99	Канапеи	КОМ	2,00 КМ
100	Салата са пилећом јетром	ПОР	3,00 КМ
101	Француска салата	ПОР	2,50 КМ
102	Пилећа салата "Бристол"	ПОР	3,00 КМ
103	Пилећа салама	ПОР	2,00 КМ
104	Сир - Ливањски	ПОР	4,00 КМ
105	Сир - горгонзола	ПОР	5,00 КМ
106	Сир - травнички	ПОР	3,00 КМ
107	Сир - едамер	ПОР	3,00 КМ
108	Говеђи пршут	ПОР	5,00 КМ
109	Сушук	ПОР	3,00 КМ
110	Кулен	ПОР	3,00 КМ
111	Пилећа салата "Прољетна"	ПОР	3,00 КМ
112	Карпаћо од бифтека	ПОР	12,00 КМ
113	Ослић са руколом	ПОР	8,00 КМ
114	Мед	КОМ	0,50КМ
115	Маслац	КОМ	0,50КМ
116	Мармелада	ПОР	0,50КМ
117	Салата са туњевином	ПОР	4,00 КМ
МЛИЈЕКО			
118	Јогурт	КОМ	1,00 КМ
119	Млијеко	ЧАША	1,00 КМ
ЈЕЛА ПО НАРУДЖБИ I ROŠTILJ			
120	Пилећи филе на бечки	ПОР	4,00 КМ

121	Телећа ђулбастаја	ПОР	5,50 КМ
122	Телећа шницла са гљивама	ПОР	5,50 КМ
123	Пилећи филе у цурру	ПОР	4,00 КМ
124	Пилећа јетра са роштиља	ПОР	3,00КМ
125	Рамстек у сусаму	ПОР	5,50 КМ
126	Пилећи "Цордон Блеу"	ПОР	5,00 КМ
127	Пилетина у сусаму	ПОР	4,00 КМ
128	Пилећи филе са роштиља	ПОР	4,00 КМ
129	Пилећи пуњени филе	ПОР	5,00 КМ
130	Пилећи филе на паришки	ПОР	4,00 КМ
131	Телећи медаљони	ПОР	5,50 КМ
132	Телећа натур шницла	ПОР	5,50 КМ
133	Телећа паришка шницла	ПОР	5,50 КМ
134	Рамстек са роштиља	ПОР	5,00 КМ
135	Рамстек пуњени	ПОР	6,00 КМ
136	Телећа бечка шницла	ПОР	6,00 КМ
137	Бифтек са роштиља	ПОР	10,00 КМ
138	Телећи ноазети	ПОР	6,00 КМ
139	Телећи котлет у крем сосу	ПОР	8,00 КМ
140	Телећи котлет са роштиља	ПОР	7,50 КМ
141	Соте строганов	ПОР	10,00 КМ
142	Телећа јетра са роштиља	ПОР	4,00 КМ
143	Бифтек са јајетом на око	ПОР	12,00 КМ
144	Бифтек у сосу од гљива	ПОР	12,00 КМ
145	Ћевапчићи	ПОР	5,00 КМ
146	Јунећа пљескавица	ПОР	5,00 КМ
147	Јунеће кобасице	ПОР	4,00 КМ
148	Јунеће суџукице	ПОР	4,00КМ
149	Телећи ражњићи	ПОР	5,00 КМ
150	Пилећи ражњићи	ПОР	4,00 КМ
151	Ђурећа пљескавица	ПОР	5,00 КМ
ВАРИВА И ПРИЈОЗИ			
152	Ризи-бизи	ПОР	1,50 КМ
153	Крем шпинат	ПОР	2,00 КМ
154	Купус динстани	ПОР	1,50 КМ
155	Купус кисели динстани	ПОР	1,50 КМ
156	Бљитва на оточки	ПОР	1,50 КМ
157	Кромпир слани	ПОР	1,50 КМ
158	Кромпир рестовани	ПОР	1,50 КМ
159	Кромпир печени	ПОР	1,50 КМ
160	Кромпир пире домаћи	ПОР	2,00 КМ
161	Кромпир пире готови	ПОР	2,50 КМ
162	Фино вариво	ПОР	1,50 КМ
163	Помфрит	ПОР	2,50 КМ
164	Гјестенина	ПОР	1,50 КМ
165	Ђувеч - рижа	ПОР	1,50 КМ
166	Праса	ПОР	1,50 КМ
167	Граха вариво	ПОР	1,50 КМ
168	Праса са рижом	ПОР	1,50 КМ
169	Ђурија	ПОР	2,00 КМ
170	Грашак	ПОР	2,00 КМ
171	Прокулице на путеру	ПОР	2,00 КМ
172	Карфиол	ПОР	2,00 КМ
173	Сатараш херцеговачки	ПОР	1,50 КМ
174	Ќељ	ПОР	1,50 КМ
175	Динстана рижа	ПОР	1,50 КМ
176	Кромпир пекарски	ПОР	1,50 КМ
177	Кромпир салата	ПОР	1,50 КМ
РИБА И РАКОВИ			
178	Шпагети са плодовима мора	ПОР	7,00 КМ
179	Мушуде на бузару	ПОР	5,00 КМ
180	Ослић филе похован	ПОР	6,00 КМ
181	Риба пастрмка на млинарски	ПОР	7,00 КМ
182	Риба у конзерви	ПОР	2,50 КМ
183	Туна конзерва	ПОР	3,00 КМ
184	Риба пастрмка пржена	КГ	22,00 КМ
185	Риба орада	КГ	45,00 КМ
186	Риба зубатац	КГ	60,00 КМ
187	Шкампи пржени	КГ	70,00 КМ
188	Лигње са роштиља	ПОР	9,00 КМ
189	Лосос димљени	ПОР	10,00 КМ
190	Хоботница печена	ПОР	17,00 КМ
191	Лосос свјежи са грилованим поврћем	ПОР	12,00 КМ
192	Плодови мора салата	ПОР	7,00 КМ
193	Хоботница салата	ПОР	17,00 КМ
194	Туна филе са роштиља	ПОР	12,00 КМ

195	Туна свјежа са руколом	ПОР	17,00 KM
196	Лосос стек са роштиља	ПОР	10,00 KM
197	Рижото од лигњи	ПОР	8,00 KM
198	Вок са ослићем	ПОР	8,00 KM
199	Лигње пуњене	ПОР	8,00 KM
200	Плодови мора на рижот	ПОР	7,00 KM
ЧОРБЕ И ЈУХЕ			
201	Велуте "Дибари"	ПОР	1,50 KM
202	Велуте "Флорентин"	ПОР	1,50 KM
203	Пилећа супа	ПОР	1,50 KM
204	Телећа супа	ПОР	1,50 KM
205	Велуте од гљива	ПОР	1,50 KM
206	Велуте од поврћа	ПОР	1,50 KM
207	Чорба од парадајза	ПОР	1,50 KM
208	Чорба бегова	ПОР	2,50 KM
209	Чорба мађарска	ПОР	2,50 KM
210	Чорба рибља	ПОР	2,50 KM
211	Чорба хаше	ПОР	2,00 KM
212	Чорба телећа ragu	ПОР	2,50 KM
213	Чорба сарајевска	ПОР	2,50 KM
214	Чорба сеоска са сухим месом	ПОР	2,50 KM
215	Чорба јечмена	ПОР	2,50 KM
216	Чорба вишеградска	ПОР	2,50 KM
217	Чорба босанска тархана	ПОР	2,00 KM
218	Чорба цариградска	ПОР	2,50 KM
САЛАТЕ			
219	Купус салата	ПОР	1,00KM
220	Мијешана салата	ПОР	1,00KM
221	Зелена салата	ПОР	1,00KM
222	Салата од цвекле	ПОР	1,50 KM
223	Салата од киселих наприка	ПОР	1,50 KM
224	Салата од киселих краставаца	ПОР	1,50 KM
225	Салата од печених наприка	ПОР	2,00 KM
226	Салата од свијежих краставаца	ПОР	1,00KM
227	Ајвар	ПОР	1,50 KM
228	Шонска салата	ПОР	2,50 KM
229	Салата од феферона	ПОР	1,50 KM
230	Салата од парадајза	ПОР	1,00KM
231	Мијешана кисела салата	ПОР	1,50 KM
232	Сељачка салата	ПОР	1,00KM
233	Гравничка салата	ПОР	2,50 KM
234	Геретур салата	ПОР	2,00 KM
235	Салата од руколе	ПОР	3,00KM
236	Салата од матовилца	ПОР	4,00 KM
237	Салата од киселог купуса	ПОР	1,50 KM
СВИЊСКИ ПРОГРАМ			
238	Сендвич са далматинском пршutom	КОМ	4,00 KM
239	Бекендекс (свињски)	ПОР	3,00 KM
240	Прасеће печење (готово)	ПОР	8,00KM
241	Свињски врат на бечки	ПОР	4,00 KM
242	Свињски врат са роштиља	ПОР	4,00 KM
243	Свињски ражњићи	ПОР	4,00KM
244	Мућкалица лесковачка	ПОР	4,00KM
245	Свињски врат бардиран	ПОР	4,50 KM
246	Свињска кременадла	ПОР	4,00KM
247	Лah саге са роштиља	ПОР	4,00KM
248	Лah саге бечки	ПОР	4,00KM
249	Свињска хладна плата	ПОР	4,50KM
250	Свињски филе	ПОР	4,00KM
251	Свињски медаљони у сосу	ПОР	4,50KM
252	Свињски соте	ПОР	4,00KM
253	Херцеговачки чимбур	ПОР	3,50KM
254	Прасетина печена	ПОР	8,00 KM
255	Шпагете карбонара (свињске)	ПОР	4,00 KM
256	Свињске роштиљске кобасице	ПОР	4,00 KM
257	Граh са св.кобасицом	ПОР	3,50 KM
258	Граh са сухим с.ребрима	ПОР	4,00 KM
259	Далматински пршут	ПОР	5,00 KM
260	Свињска гурманска плескавица	ПОР	5,00 KM
261	Ражњићи бардирани пилећи	ПОР	5,00 KM
ТОПЛА ПРЕДЈЕЛА			
262	Уштипици са кајмаком	ПОР	3,00 KM
263	Уштипици са павлаком	ПОР	2,00 KM
264	Уштипици са сиром	ПОР	3,00 KM
265	Поховане тиквице	ПОР	2,50 KM
266	Поховани патлициани са сиром	ПОР	3,50KM

267	Поховани палачинак са сиром	ПОР	3,00 KM
268	Омлет са сиром	ПОР	2,50 KM
269	Кајгана	ПОР	2,00 KM
270	Хемендекс	ПОР	2,50 KM
271	Бекендекс говеђи	ПОР	3,00 KM
272	Карфиол поховани	ПОР	3,00 KM
273	Карфиол гратинирани	ПОР	3,00 KM
274	Јаја на око	ПОР	2,00 KM
275	Омлет са гљивама	ПОР	2,50 KM
276	Шпагети са сосом од сира	ПОР	3,00 KM
277	Шпагети на милански	ПОР	3,50KM
278	Шпагети на болоњски начин	ПОР	4,00 KM
279	Пура са павлаком	ПОР	2,50 KM
280	Пита зврк готова	ПОР	2,50 KM
281	Гљиве са жара	ПОР	3,00 KM
282	Рижото од гљива	ПОР	3,50 KM
283	Шпагете карбонара	ПОР	4,00 KM
284	Поховани сир	ПОР	3,50 KM
285	Гравнички пилав	ПОР	3,50 KM
286	Шпагети са гљивама	ПОР	3,50KM
287	Гратинирани макарони	ПОР	3,50 KM
288	Рижот вртларски	ПОР	3,00 KM
289	Виршле пилеће	ПОР	3,00KM
290	Кукуруза са шпинатом	ПОР	2,50KM
291	Паштетице са сиром	КОМ	1,00 KM
292	Пита бурек домаћи	ПОР	2,50KM
293	Пита сирница домаћа	ПОР	2,00KM
294	Пита зељаница домаћа	ПОР	2,00KM
295	Пита кромпируша домаћа	ПОР	2,00KM
296	Уљевак домаћи	ПОР	2,00KM
297	Босанска кима	ПОР	2,00KM
298	Вегетеријански медаљони	ПОР	2,50KM
299	Ашчи-кадунине сармице	ПОР	3,50 KM
300	Поврће на маслиновом уљу	ПОР	3,00 KM
301	Поховани патлициани	ПОР	2,50 KM
302	Гопа	ПОР	3,00 KM
303	Палента с путером	ПОР	2,50 KM
ВОЋЕ			
304	Воће	ПОР	2,00KM

ЦЈЕНОВНИК ЗА КОЛАЧЕ			
Р. БР.	ВРСТА КОЛАЧА	ЈЕДИНИЦА МЈЕРЕ	ЦИЈЕНА
1	Баклава	КОМ	2,00 KM
2	Хурмашица	КОМ	1,50KM
3	Воћна - посна	КОМ	3,00 KM
4	Чоколад торта	КОМ	2,00 KM
5	Шампита	КОМ	1,50KM
6	Фрог	КОМ	2,00 KM
7	Династија	КОМ	2,00 KM
8	Принцес крофне	КОМ	1,50KM
9	Лијена пита од јабука	КОМ	1,50KM
10	Хавана торта	КОМ	2,00 KM
11	Бајадера	КОМ	2,00 KM
12	Мињон	КОМ	2,00 KM
13	Америчка торта	КОМ	4,00 KM
14	Ледене коцке	КОМ	1,50KM
15	Рафаело коцка	КОМ	2,00 KM
16	Срнећа леђа	КОМ	2,00 KM
17	Колач са сиром	КОМ	2,50 KM
18	Топ кремпита	КОМ	2,50 KM
19	Туфахија	КОМ	2,50 KM
20	Колач Троструки ужитак	КОМ	2,00 KM
21	Кадаиф	КОМ	2,00 KM
22	Милка коцка	КОМ	2,00 KM
23	Нутела колач	КОМ	2,00 KM
24	Чоко chery	КОМ	2,00 KM
25	Златни ролат	КОМ	2,00 KM
26	Колач Кокос Фантазија	КОМ	2,50 KM
27	Новогодишња торта	КОМ	2,00 KM
28	Гирамису	КОМ	2,00 KM
29	Сањин колач	КОМ	2,00 KM
30	Торта од јабука	КОМ	2,00 KM
31	Колач " Мађарица "	КОМ	2,00 KM
32	Посна Мађарица	КОМ	2,50 KM
33	Колач Сникерс	КОМ	2,00 KM

34	Воћни ужитак	КОМ	1,50KM
35	Пана-кота	КОМ	3,00 KM
36	Шпански вјетар	КОМ	1,50KM
37	Колач Боем	КОМ	2,00 KM

ЦЕНОВНИК ЗА ПИЋЕ			
Р.БР.	ВРСТА ПИЋА	ЈЕДИНИЦА МЈЕРЕ	ЦИЈЕНА
1	Соса-Сола, лименка 0,33 лит	КОМ	2,50
2	Сензација, ПЕТ 0,50 лит	КОМ	2,50
3	Соса-Сола, ПЕТ 0,50 лит	КОМ	2,50
4	7 UP, ПЕТ 0,50 лит	КОМ	2,50
5	Фанта, ПЕТ 0,50 лит	КОМ	2,50
6	Schwerpes bitter lemon, ПЕТ 0,50 лит	КОМ	2,50
7	Сок јабука, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
8	СОК марелица и бресква, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
9	СОК јагода и јабука, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
10	СОК наранџа, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
11	СОК вишња и јабука, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
12	СОК ананас, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
13	СОК јабука и боровница, флашица 0,20 лит	КОМ	2,00
14	Натурална вода, ПЕТ 0,33 лит	КОМ	1,50
15	Натурална вода, стакло 0,25 лит	КОМ	1,50
16	Минерална газирана вода, ПЕТ 0,5 лит	КОМ	2,00
17	Минерална газирана вода, стакло 0,25 лит	КОМ	2,00
18	Чај брусница	КОМ	1,00
19	Чај аронија	КОМ	1,00
20	Чај камилица	КОМ	1,00
21	Чај мајчина душица	КОМ	1,00
22	Чај нана	КОМ	1,00
23	Чај шипак	КОМ	1,00
24	Чај зелени	КОМ	1,00
25	Чај воћни	КОМ	1,00
26	Мед за чај 20г	КОМ	0,70
27	Пиво свијетло 0,33 лит	КОМ	2,50
28	Пиво безалкохолно 0,33 лит	КОМ	2,50
29	Ракија Траварица 1 лит	КОМ	4,00
30	Природна ракија Далматинска лозовача 1 лит	КОМ	4,00
31	Лавов 1 лит	КОМ	4,00
32	Ракија Виљамовка 0,7 лит	КОМ	5,00
33	Jagermeister 0,7 лит	КОМ	4,00
34	Кафа мљевена	КОМ	1,50
35	Кафа еспресо	КОМ	1,50
36	Врхње за кафу 7,5г	КОМ	0,30
37	Nescaffe сарупино чоколада	КОМ	1,50
38	Nescaffe сарупино ванилија	КОМ	1,50
39	Nescaffe сарупино љешник	КОМ	1,50
40	Nescaffe сарупино classic 3 у 1	КОМ	1,50
41	Nescaffe сарупино classic 2 у 1	КОМ	1,50
42	Вотка 1 лит	КОМ	4,00
43	Цин 0,7 лит	КОМ	4,00
44	Jack Daniels 0,7 лит	КОМ	6,00
45	Виски Ballantines 0,7 лит	КОМ	6,00
46	Шток 1 лит	КОМ	4,00
47	Вино црно 187 мл	КОМ	6,00
48	Вино 0,75 лит	КОМ	20,00
49	Вино 0,75 лит	КОМ	30,00
50	Млијеко за сарупино	КОМ	0,50

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i tačke IX Odluke o Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 17/99, 50/10 i 71/11), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 93. sjednici, održanoj 12. novembra 2025. godine, donijelo je

ODLUKU
O DAVANJU SAGLASNOSTI NA CJENOVNIK JELA
I PIĆA U OBJEKTIMA INSTITUCIJA
BOSNE I HERCEGOVINE

- Član 1.
(Predmet Odluke)
- (1) Ovom odlukom daje se saglasnost na Cjenovnik jela i pića u objektima institucija Bosne i Hercegovine Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine.
- (2) Cjenovnik jela i pića u objektima institucija Bosne i Hercegovine čini sastavni dio ove odluke.

Član 2.
(Prelazne odredbe)

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o davanju saglasnosti na cjenovnik jela i pića u objektima institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 55/15).

Član 3.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se počev od 1.1.2026. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 167/25
12. novembra 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

CJENOVNIK JELA I PIĆA U OBJEKTIMA INSTITUCIJA BiH			
JELA PO NARUDŽBI (VIP SALON)			
R.BR	NAZIV ARTIKLA	JEDINICA MJERE	CIJENA
1	Travnička pljeskavica	POR	6,00 KM
2	Juneća špikovana pljeskavica	POR	5,00 KM
3	Sarajevski odrezak	POR	10,00 KM
4	Gazihusrefbegov ćevab	POR	15,00 KM
5	Hadžijski ćevab	POR	7,00KM
6	Gatački odrezak	POR	10,00 KM
7	Vegeterijanska plata	POR	3,50KM
8	Paelja	POR	10,00KM
9	Jahorinski krompir	POR	2,00KM
10	Teleći odrezak	POR	10,00 KM
11	Bifteč "Maitre Dhotel"	POR	15,00 KM
12	Teleći kotlet sa začinskim puterom	POR	8,00KM
13	Ćureći odrezak "Florentin"	POR	8,00 KM
14	Ćuretina u grilovanom povrću	POR	8,00 KM
15	"Kijevski kotlet"	POR	5,00KM
16	"Bonne Femme" garnitura	POR	2,00KM
17	Prebranac	POR	2,00KM
18	Lukmira	POR	2,00KM
19	Voće razno	POR	4,00KM
DODACI JELA			
20	Masline	POR	2,00KM
21	Maslinovo ulje	POR	2,00 KM
22	Majoneza	POR	0,50KM
23	Kečap	POR	0,50KM
24	Senf	POR	0,50KM
25	Pavlaka	POR	1,00 KM
GOTOVA JELA I PEČENJA			
26	Bosanski kolačići	POR	4,00 KM
27	Ćureći stek sa roštilja	POR	5,00 KM
28	Pileći batak sa roštilja	POR	3,50KM
29	Ćureći stek na bečki	POR	5,00 KM
30	Ćureći rižot	POR	5,00 KM
31	Juneći odrezak "Lionez"	POR	5,00 KM
32	Lazanje na bolonjski	POR	5,00 KM
33	Grah sa faširanom šniclom	POR	4,00KM
34	Grah sa čuftama	POR	4,00KM
35	Pileći batak u bešamelu	POR	4,00 KM
36	Buranija sa junetinom	POR	4,50 KM
37	Grašak sa piletinom	POR	4,50 KM
38	Restovana pileća jetra	POR	3,00KM

39	Pileća prsa u bešamelu	POR	5,00 KM
40	Pileći "Wok"	POR	5,00 KM
41	Pileći file u mliječnom sosu	POR	5,00 KM
42	Piletina na meksički	POR	5,00 KM
43	Sarajevska bošča	POR	5,00 KM
44	Pile u supi	POR	4,00 KM
45	Grah sa junećom kobasicom	POR	3,00 KM
46	Čufte u bešamelu	POR	3,50 KM
47	Pileći rizoto	POR	4,00 KM
48	Čufte u paradajz sosu	POR	3,50 KM
49	Faširani stek	POR	3,50 KM
50	Sogan dolma	POR	4,00KM
51	Musaka od tikvica	POR	4,00 KM
52	Sitni čevab	POR	4,50 KM
53	Kupus kalja	POR	4,00KM
54	Bosanski lonac	POR	5,00 KM
55	Teleća mučkalica	POR	6,00 KM
56	Punjene paprike	POR	4,50 KM
57	Pileći krompir paprikaš	POR	4,00KM
58	Juneći krompir gulaš	POR	5,00 KM
59	Musaka od krompira	POR	4,00 KM
60	Teleći mišići	POR	5,50 KM
61	Lešo teletina	POR	6,50 KM
62	Teleći perkelt	POR	5,50 KM
63	Juneći čobanac	POR	4,50 KM
64	Špikovana junetina	POR	5,50 KM
65	Teleći sote	POR	5,50 KM
66	Hercegovački japrak	POR	4,50 KM
67	Šarena dolma	POR	4,50 KM
68	Sarma u kiselim kupusu	POR	5,00 KM
69	Pileće pečenje	POR	4,00 KM
70	Teleće pečenje	POR	6,50 KM
71	Kadun butići	POR	4,00 KM
72	Juneći gulaš	POR	4,50 KM
73	Teleće pače	POR	5,00 KM
74	Pohovana teleća prsa	POR	6,00 KM
75	Faširani rolat "Štefani"	POR	4,00 KM
76	Piletina u mandarin sosu	POR	4,00 KM
77	Piletina sa njokama	POR	4,50 KM
78	Punjene gljive	POR	3,50KM
79	Teletina rolovana	POR	7,00 KM
80	Bosanski čimbur	POR	4,00 KM
81	Juneći odrezak "Provencal"	POR	6,00 KM
82	Sarajevske klepe	POR	6,00 KM
83	Piletina Ala King	POR	4,00 KM
84	Juneći odrezak "Imperijal"	POR	6,00 KM
85	Juneći sote	POR	6,00 KM
86	Teleća restovana jetra	POR	4,50 KM
87	Gljive restovane	POR	3,00KM
88	Punjene tikvice	POR	4,00 KM
HLADNA PREDJELA			
89	Bademi - porc	POR	3,00 KM
90	Lješnjak - porc	POR	3,00 KM
91	Kikiriki - porc	POR	2,50KM
92	Pistacije - porc	POR	3,00 KM
93	Sendvič sa salamom	KOM	2,50 KM
94	Sendvič sa suhim mesom	KOM	3,50 KM
95	Sendvič sa sirom	KOM	3,00 KM
96	Hladna plata	POR	4,50 KM
97	Kajmak	POR	3,00KM
98	Mesna salata	POR	3,00 KM
99	Kanapei	KOM	2,00 KM
100	Salata sa pilećom jetrom	POR	3,00 KM
101	Francuska salata	POR	2,50 KM
102	Pileća salata "Bristol"	POR	3,00 KM
103	Pileća salama	POR	2,00 KM
104	Sir - Livanjski	POR	4,00 KM
105	Sir - gorgonzola	POR	5,00 KM
106	Sir - travnički	POR	3,00 KM
107	Sir - edamer	POR	3,00 KM
108	Govedi pršut	POR	5,00 KM
109	Sudžuk	POR	3,00 KM
110	Kulen	POR	3,00 KM
111	Pileća salata "Proljetna"	POR	3,00 KM
112	Karpač od bifteka	POR	12,00 KM
113	Oslić sa rukolom	POR	8,00 KM

114	Med	KOM	0,50KM
115	Maslac	KOM	0,50KM
116	Marmelada	POR	0,50KM
117	Salata sa tunjevinom	POR	4,00 KM
MLIJEKO			
118	Jogurt	KOM	1,00 KM
119	Mlijeko	ČAŠA	1,00 KM
JELA PO NARUDŽBI I ROŠTILJ			
120	Pileći file na bečki	POR	4,00 KM
121	Teleća đulbastija	POR	5,50 KM
122	Teleća šnicla sa gljivama	POR	5,50 KM
123	Pileći file u curry	POR	4,00 KM
124	Pileća jetra sa roštilja	POR	3,00KM
125	Ramstek u susamu	POR	5,50 KM
126	Pileći "Cordon Bleu"	POR	5,00 KM
127	Piletina u susamu	POR	4,00 KM
128	Pileći file sa roštilja	POR	4,00 KM
129	Pileći punjeni file	POR	5,00 KM
130	Pileći file na pariški	POR	4,00 KM
131	Teleći medaljoni	POR	5,50 KM
132	Teleća natur šnicla	POR	5,50 KM
133	Teleća pariška šnicla	POR	5,50 KM
134	Ramstek sa roštilja	POR	5,00 KM
135	Ramstek punjeni	POR	6,00 KM
136	Teleća bečka šnicla	POR	6,00 KM
137	Biftek sa roštilja	POR	10,00 KM
138	Teleći noazeti	POR	6,00 KM
139	Teleći kotlet u krem sosu	POR	8,00 KM
140	Teleći kotlet sa roštilja	POR	7,50 KM
141	Sote stroganov	POR	10,00 KM
142	Teleća jetra sa roštilja	POR	4,00 KM
143	Biftek sa jajetom na oko	POR	12,00 KM
144	Biftek u sosu od gljiva	POR	12,00 KM
145	Čevapčići	POR	5,00 KM
146	Juneća pljeskavica	POR	5,00 KM
147	Juneće kobasice	POR	4,00 KM
148	Juneće sudžukice	POR	4,00KM
149	Teleći ražnjići	POR	5,00 KM
150	Pileći ražnjići	POR	4,00 KM
151	Čureća pljeskavica	POR	5,00 KM
VARIVA I PRILOZI			
152	Rizi-bizi	POR	1,50 KM
153	Krem špinat	POR	2,00 KM
154	Kupus dinstani	POR	1,50 KM
155	Kupus kiseli dinstani	POR	1,50 KM
156	Blitva na otočki	POR	1,50 KM
157	Krompir slani	POR	1,50 KM
158	Krompir restovani	POR	1,50 KM
159	Krompir pečeni	POR	1,50 KM
160	Krompir pire domaći	POR	2,00 KM
161	Krompir pire gotovi	POR	2,50 KM
162	Fino varivo	POR	1,50 KM
163	Pomfrit	POR	2,50 KM
164	Tjestenina	POR	1,50 KM
165	Đuveč - riža	POR	1,50 KM
166	Prasa	POR	1,50 KM
167	Grah varivo	POR	1,50 KM
168	Prasa sa rižom	POR	1,50 KM
169	Buranija	POR	2,00 KM
170	Grašak	POR	2,00 KM
171	Prokulice na puteru	POR	2,00 KM
172	Karfiol	POR	2,00 KM
173	Sataraš hercegovački	POR	1,50 KM
174	Kelj	POR	1,50 KM
175	Dinstana riža	POR	1,50 KM
176	Krompir pekarski	POR	1,50 KM
177	Krompir salata	POR	1,50 KM
RIBA I RAKOVI			
178	Špageti sa plodovima mora	POR	7,00 KM
179	Mušule na buzaru	POR	5,00 KM
180	Oslić file pohovan	POR	6,00 KM
181	Riba pastrmka na mlinarski	POR	7,00 KM
182	Riba u konzervi	POR	2,50 KM
183	Tuna konzerva	POR	3,00 KM
184	Riba pastrmka pržena	KG	22,00 KM
185	Riba orada	KG	45,00 KM

186	Riba zubatac	KG	60,00 KM
187	Škampi prženi	KG	70,00 KM
188	Lignje sa roštilja	POR	9,00 KM
189	Losos dimljeni	POR	10,00 KM
190	Hobotnica pečena	POR	17,00 KM
191	Losos svježi sa grilovanim povrćem	POR	12,00 KM
192	Plodovi mora salata	POR	7,00 KM
193	Hobotnica salata	POR	17,00 KM
194	Tuna file sa roštilja	POR	12,00 KM
195	Tuna svježa sa rukolom	POR	17,00 KM
196	Losos stek sa roštilja	POR	10,00 KM
197	Rižoto od lignji	POR	8,00 KM
198	Wok sa oslićem	POR	8,00 KM
199	Lignje punjene	POR	8,00 KM
200	Plodovi mora na rižot	POR	7,00 KM
ČORBE I JUHE			
201	Velute "Dibari"	POR	1,50 KM
202	Velute "Florentin"	POR	1,50 KM
203	Pileća supa	POR	1,50 KM
204	Teleća supa	POR	1,50 KM
205	Velute od gljiva	POR	1,50 KM
206	Velute od povrća	POR	1,50 KM
207	Čorba od paradajza	POR	1,50 KM
208	Čorba begova	POR	2,50 KM
209	Čorba mađarska	POR	2,50 KM
210	Čorba riblja	POR	2,50 KM
211	Čorba haše	POR	2,00 KM
212	Čorba teleća ragu	POR	2,50 KM
213	Čorba sarajevska	POR	2,50 KM
214	Čorba seoska sa suhim mesom	POR	2,50 KM
215	Čorba ječmena	POR	2,50 KM
216	Čorba višegradaska	POR	2,50 KM
217	Čorba bosanska tarhana	POR	2,00 KM
218	Čorba carigradska	POR	2,50 KM
SALATE			
219	Kupus salata	POR	1,00KM
220	Miješana salata	POR	1,00KM
221	Zelena salata	POR	1,00KM
222	Salata od cvekke	POR	1,50 KM
223	Salata od kiselih paprika	POR	1,50 KM
224	Salata od kiselih krastavaca	POR	1,50 KM
225	Salata od pečenih paprika	POR	2,00 KM
226	Salata od svježih krastavaca	POR	1,00KM
227	Ajvar	POR	1,50 KM
228	Šopska salata	POR	2,50 KM
229	Salata od feferona	POR	1,50 KM
230	Salata od paradajza	POR	1,00KM
231	Miješana kisela salata	POR	1,50 KM
232	Seljačka salata	POR	1,00KM
233	Travnička salata	POR	2,50 KM
234	"Teretur" salata	POR	2,00 KM
235	Salata od rukole	POR	3,00KM
236	Salata od matovilca	POR	4,00 KM
237	Salata od kiselog kupusa	POR	1,50 KM
SVINJSKI PROGRAM			
238	Sendvič sa dalmatinskom pršutom	KOM	4,00 KM
239	Bekendeks (svinjski)	POR	3,00 KM
240	Praseće pečenje (gotovo)	POR	8,00KM
241	Svinjski vrat na bečki	POR	4,00 KM
242	Svinjski vrat sa roštilja	POR	4,00 KM
243	Svinjski ražnjići	POR	4,00KM
244	Mučkalica leskovačka	POR	4,00KM
245	Svinjski vrat bardiran	POR	4,50 KM
246	Svinjska kremenadla	POR	4,00KM
247	Lax care sa roštilja	POR	4,00KM
248	Lax care bečki	POR	4,00KM
249	Svinjska hladna plata	POR	4,50KM
250	Svinjski file	POR	4,00KM
251	Svinjski medaljoni u sosu	POR	4,50KM
252	Svinjski sote	POR	4,00KM
253	Hercegovački čimbur	POR	3,50KM
254	Prasetina pečena	POR	8,00 KM
255	Špagete karbonara (svinjske)	POR	4,00 KM
256	Svinjske roštiljske kobasice	POR	4,00 KM
257	Grah sa sv.kobasicom	POR	3,50 KM
258	Grah sa suhim s.rebrima	POR	4,00 KM

259	Dalmatinski pršut	POR	5,00 KM
260	Svinjska gurmanska pljeskavica	POR	5,00 KM
261	Ražnjići bardirani pileći	POR	5,00 KM
TOPLA PREDJELA			
262	Ušticipi sa kajmakom	POR	3,00 KM
263	Ušticipi sa pavlakom	POR	2,00 KM
264	Ušticipi sa sirom	POR	3,00 KM
265	Pohovane tikvice	POR	2,50 KM
266	Pohovani patlidžani sa sirom	POR	3,50KM
267	Pohovani palačinak sa sirom	POR	3,00 KM
268	Omlet sa sirom	POR	2,50 KM
269	Kajgana	POR	2,00 KM
270	Hemendeks	POR	2,50 KM
271	Bekendeks govedi	POR	3,00 KM
272	Karfiol pohovani	POR	3,00 KM
273	Karfiol gratinirani	POR	3,00 KM
274	Jaja na oko	POR	2,00 KM
275	Omlet sa gljivama	POR	2,50 KM
276	Špageti sa sosom od sira	POR	3,00 KM
277	Špageti na milanski	POR	3,50KM
278	Špageti na bolonjski način	POR	4,00 KM
279	Pura sa pavlakom	POR	2,50 KM
280	Pita zvrk gotova	POR	2,50 KM
281	Gljive sa žara	POR	3,00 KM
282	Rižoto od gljiva	POR	3,50 KM
283	Špagete karbonara	POR	4,00 KM
284	Pohovani sir	POR	3,50 KM
285	Travnički pilav	POR	3,50 KM
286	Špageti sa gljivama	POR	3,50KM
287	Gratinirani makaroni	POR	3,50 KM
288	Rižot vrtlarski	POR	3,00 KM
289	Viršle pileće	POR	3,00KM
290	Kukuruza sa špinatom	POR	2,50KM
291	Paštetice sa sirom	KOM	1,00 KM
292	Pita burek domaći	POR	2,50KM
293	Pita sirnica domaća	POR	2,00KM
294	Pita zeljanica domaća	POR	2,00KM
295	Pita krompiruša domaća	POR	2,00KM
296	Uljevak domaći	POR	2,00KM
297	Bosanska kima	POR	2,00KM
298	Vegeterijanski medaljoni	POR	2,50KM
299	Ašči-kadunine sarmice	POR	3,50 KM
300	Povrće na maslinovom ulju	POR	3,00 KM
301	Pohovani patlidžani	POR	2,50 KM
302	Topa	POR	3,00 KM
303	Palenta s puterom	POR	2,50 KM
VOĆE			
304	Voće	POR	2,00KM

CJENOVNIK ZA KOLAČE			
R.BR.	VRSTA KOLAČA	JEDINICA MJERE	CIJENA
1	Baklava	KOM	2,00 KM
2	Hurmašica	KOM	1,50KM
3	Voćna - posna	KOM	3,00 KM
4	Čokolad torta	KOM	2,00 KM
5	Šampita	KOM	1,50KM
6	Erog	KOM	2,00 KM
7	Dinastija	KOM	2,00 KM
8	Princes krofne	KOM	1,50KM
9	Lijena pita od jabuka	KOM	1,50KM
10	Havana torta	KOM	2,00 KM
11	Bajadera	KOM	2,00 KM
12	Minjon	KOM	2,00 KM
13	Američka torta	KOM	4,00 KM
14	Ledene kocke	KOM	1,50KM
15	Rafaelo kocka	KOM	2,00 KM
16	Srneća leda	KOM	2,00 KM
17	Kolač sa sirom	KOM	2,50 KM
18	Top krempita	KOM	2,50 KM
19	Tufahija	KOM	2,50 KM
20	Kolač Trostruki užitak	KOM	2,00 KM
21	Kadaif	KOM	2,00 KM
22	Milka kocka	KOM	2,00 KM
23	Nutela kolač	KOM	2,00 KM
24	Čoko chery	KOM	2,00 KM

25	Zlatni rolat	KOM	2,00 KM
26	Kolač Kokos Fantazija	KOM	2,50 KM
27	Novogodišnja torta	KOM	2,00 KM
28	Tiramisu	KOM	2,00 KM
29	Sanjin kolač	KOM	2,00 KM
30	Torta od jabuka	KOM	2,00 KM
31	Kolač " Mađarica "	KOM	2,00 KM
32	Posna Mađjarica	KOM	2,50 KM
33	Kolač Snikers	KOM	2,00 KM
34	Voćni užitak	KOM	1,50KM
35	Pana-kota	KOM	3,00 KM
36	Španski vjetar	KOM	1,50KM
37	Kolač Boem	KOM	2,00 KM

CJENOVNIK ZA PIĆE			
R.BR.	VRSTA PIĆA	JEDINICA MJERE	CIJENA
1	Coca Cola, limenka 0,33 lit	KOM	2,50
2	Senzacija, PET 0,50 lit	KOM	2,50
3	Coca Cola, PET 0,50 lit	KOM	2,50
4	7 UP, PET 0,50 lit	KOM	2,50
5	Fanta, PET 0,50 lit	KOM	2,50
6	Schweppes Bitter Lemon, PET 0,50 lit	KOM	2,50
7	Sok jabuka, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
8	SOK marelica i breskva, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
9	SOK jagoda i jabuka, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
10	SOK narandža, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
11	SOK višnja i jabuka, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
12	SOK ananas, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
13	SOK jabuka i borovnica, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
14	Naturalna voda, PET 0,33 lit	KOM	1,50
15	Naturalna voda, staklo 0,25 lit	KOM	1,50
16	Mineralna gazirana voda, PET 0,5 lit	KOM	2,00
17	Mineralna gazirana voda, staklo 0,25 lit	KOM	2,00
18	Čaj brusnica	KOM	1,00
19	Čaj aronija	KOM	1,00
20	Čaj kamilica	KOM	1,00
21	Čaj majčina dušica	KOM	1,00
22	Čaj menta	KOM	1,00
23	Čaj šipak	KOM	1,00
24	Čaj zeleni	KOM	1,00
25	Čaj voćni	KOM	1,00
26	Med za čaj 20g	KOM	0,70
27	Pivo svijetlo 0,33 lit	KOM	2,50
28	Pivo bezalkoholno 0,33 lit	KOM	2,50
29	Rakija Travarica 1 lit	KOM	4,00
30	Prirodna rakija Dalmatinska lozovača 1 lit	KOM	4,00
31	Lavov 1 lit	KOM	4,00
32	Rakija Viljamovka 0,7 lit	KOM	5,00
33	Jegermeister 0,7 lit	KOM	4,00
34	Kafa mljevena	KOM	1,50
35	Kafa espresso	KOM	1,50
36	Vrhnje za kafu 7,5g	KOM	0,30
37	Nescaffe capuccino čokolada	KOM	1,50
38	Nescaffe capuccino vanilija	KOM	1,50
39	Nescaffe capuccino lješnik	KOM	1,50
40	Nescaffe capuccino classic 3 in 1	KOM	1,50
41	Nescaffe capuccino classic 2 in 1	KOM	1,50
42	Votka 1 lit	KOM	4,00
43	Gin 0,7 lit	KOM	4,00
44	Jack Daniels 0,7 lit	KOM	6,00
45	Viski Ballantines 0,7 lit	KOM	6,00
46	Stock 1 lit	KOM	4,00
47	Vino crno 187 ml	KOM	6,00
48	Vino 0,75 lit	KOM	20,00
49	Vino 0,75 lit	KOM	30,00
50	Mlijeko za cappucino	KOM	0,50

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i točke IX Odluke o Službi za

zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 17/99, 50/10 i 71/11), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 93. sjednici, održanoj 12. studenog 2025. godine, donijelo je

**ODLUKU
O DAVANJU SUGLASNOSTI NA CJENIK JELA I PIĆA
U OBJEKTIMA INSTITUCIJA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom daje se suglasnost na Cjenik jela i pića u objektima institucija Bosne i Hercegovine Službi za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine.
- (2) Cjenik jela i pića u objektima institucija Bosne i Hercegovine čini sastavni dio ove Odluke.

Članak 2.

(Prijelazne odredbe)

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o davanju suglasnosti na cjenovnik jela i pića u objektima institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 55/15).

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se počevši od 1.1.2026. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 167/25

12. studenoga 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

CJENOVNIK JELA I PIĆA U OBJEKTIMA INSTITUCIJA BiH			
JELA PO NARUDŽBI (VIP SALON)			
R.BR	NAZIV ARTIKLA	JEDINICA MJERE	CIJENA
1	Travnička pljeskavica	POR	6,00 KM
2	Juneća špikovana pljeskavica	POR	5,00 KM
3	Sarajevski odrezak	POR	10,00 KM
4	Gazihusrefbegov ćevap	POR	15,00 KM
5	Hadžijski ćevap	POR	7,00KM
6	Gatački odrezak	POR	10,00 KM
7	Vegeterijanska plata	POR	3,50KM
8	Paelja	POR	10,00KM
9	Jahorinski krompir	POR	2,00KM
10	Teleći odrezak	POR	10,00 KM
11	Bifteč "Maitre Dhotel"	POR	15,00 KM
12	Teleći kotlet sa začinskim puterom	POR	8,00KM
13	Pureći odrezak " Florentin"	POR	8,00 KM
14	Puretina u grilovanom povrću	POR	8,00 KM
15	"Kljevski kotlet"	POR	5,00KM
16	"Bonne Femme" garnitura	POR	2,00KM
17	Prebranac	POR	2,00KM
18	Lukmira	POR	2,00KM
19	Voće razno	POR	4,00KM
DODACI JELA			
20	Masline	POR	2,00KM
21	Maslinovo ulje	POR	2,00 KM
22	Majoneza	POR	0,50KM
23	Kečap	POR	0,50KM
24	Senf	POR	0,50KM
25	Pavlačka	POR	1,00 KM
GOTOVA JELA I PEČENJA			
26	Bosanski kolačići	POR	4,00 KM
27	Pureći stek sa roštilja	POR	5,00 KM
28	Pileći batač sa roštilja	POR	3,50KM
29	Pureći stek na bečki	POR	5,00 KM
30	Pureći rižot	POR	5,00 KM
31	Juneći odrezak "Lionez"	POR	5,00 KM
32	Lazanje na bolonjski	POR	5,00 KM
33	Grah sa faširanom šniclom	POR	4,00KM

34	Grah sa čuftama	POR	4,00KM
35	Pileći batak u bešamelu	POR	4,00 KM
36	Buranija sa junetinom	POR	4,50 KM
37	Grašak sa piletinom	POR	4,50 KM
38	Restovana pileća jetra	POR	3,00KM
39	Pileća prsa u bešamelu	POR	5,00 KM
40	Pileći "Wok"	POR	5,00 KM
41	Pileći file u mliječnom sosu	POR	5,00 KM
42	Piletina na meksički	POR	5,00 KM
43	Sarajevska bošča	POR	5,00 KM
44	Pile u juhi	POR	4,00 KM
45	Grah sa junećom kobasicom	POR	3,00 KM
46	Čufte u bešamelu	POR	3,50 KM
47	Pileći rižoto	POR	4,00 KM
48	Čufte u paradajz sosu	POR	3,50 KM
49	Faširani stek	POR	3,50 KM
50	Sogan dolma	POR	4,00KM
51	Musaka od tikvica	POR	4,00 KM
52	Sitni ćevap	POR	4,50 KM
53	Kupus kalja	POR	4,00KM
54	Bosanski lonac	POR	5,00 KM
55	Teleća mučkalica	POR	6,00 KM
56	Punjene paprike	POR	4,50 KM
57	Pileći krompir paprikaš	POR	4,00KM
58	Juneći krompir gulaš	POR	5,00 KM
59	Musaka od krompira	POR	4,00 KM
60	Teleći mišići	POR	5,50 KM
61	Lešo teletina	POR	6,50 KM
62	Teleći perkelt	POR	5,50 KM
63	Juneći čobanac	POR	4,50 KM
64	Špikovana junetina	POR	5,50 KM
65	Teleći sote	POR	5,50 KM
66	Hercegovački japrak	POR	4,50 KM
67	Sarena dolma	POR	4,50 KM
68	Sarma u kiseloj kupusu	POR	5,00 KM
69	Pileće pečenje	POR	4,00 KM
70	Teleće pečenje	POR	6,50 KM
71	Kadun butiћи	POR	4,00 KM
72	Juneći gulaš	POR	4,50 KM
73	Teleće pače	POR	5,00 KM
74	Pohana teleća prsa	POR	6,00 KM
75	Faširani rolat "Štefani"	POR	4,00 KM
76	Piletina u mandarin sosu	POR	4,00 KM
77	Piletina sa njokama	POR	4,50 KM
78	Punjene gljive	POR	3,50KM
79	Teletina rolana	POR	7,00 KM
80	Bosanski čimbur	POR	4,00 KM
81	Juneći odrezak "Provencal"	POR	6,00 KM
82	Sarajevske klepe	POR	6,00 KM
83	Piletina Ala King	POR	4,00 KM
84	Juneći odrezak "Imperijal"	POR	6,00 KM
85	Juneći sote	POR	6,00 KM
86	Teleća restovana jetra	POR	4,50 KM
87	Gljive restovane	POR	3,00KM
88	Punjene tikvice	POR	4,00 KM
HLADNA PREDJELA			
89	Bademi -porc	POR	3,00 KM
90	Lješnjak- porc	POR	3,00 KM
91	Kikiriki - porc	POR	2,50KM
92	Pistacije - porc	POR	3,00 KM
93	Sendvič sa salamom	KOM	2,50 KM
94	Sendvič sa suhim mesom	KOM	3,50 KM
95	Sendvič sa sirom	KOM	3,00 KM
96	Hladna plata	POR	4,50 KM
97	Kajmak	POR	3,00KM
98	Mesna salata	POR	3,00 KM
99	Kanapei	KOM	2,00 KM
100	Salata sa pilećom jetrom	POR	3,00 KM
101	Francuska salata	POR	2,50 KM
102	Pileća salata "Bristol"	POR	3,00 KM
103	Pileća salama	POR	2,00 KM
104	Šir - Livanjski	POR	4,00 KM
105	Šir - gorgonzola	POR	5,00 KM
106	Šir - travnički	POR	3,00 KM
107	Šir - edamer	POR	3,00 KM
108	Govedi pršut	POR	5,00 KM

109	Sudžuk	POR	3,00 KM
110	Kulen	POR	3,00 KM
111	Pileća salata "Proletna"	POR	3,00 KM
112	Karpačo od bifteka	POR	12,00 KM
113	Oslí sa rukolom	POR	8,00 KM
114	Med	KOM	0,50KM
115	Maslac	KOM	0,50KM
116	Marmelada	POR	0,50KM
117	Salata sa tunjevinom	POR	4,00 KM
MLIJEKO			
118	Jogurt	KOM	1,00 KM
119	Mlijeko	ČAŠA	1,00 KM
JELA PO NARUDŽBI I ROŠTILJ			
120	Pileći file na bečki	POR	4,00 KM
121	Teleća đulbastija	POR	5,50 KM
122	Teleća šnicla sa gljivama	POR	5,50 KM
123	Pileći file u curry	POR	4,00 KM
124	Pileća jetra sa roštilja	POR	3,00KM
125	Ramstek u susamu	POR	5,50 KM
126	Pileći "Cordon Bleu"	POR	5,00 KM
127	Piletina u susamu	POR	4,00 KM
128	Pileći file sa roštilja	POR	4,00 KM
129	Pileći punjeni file	POR	5,00 KM
130	Pileći file na pariški	POR	4,00 KM
131	Teleći medaljoni	POR	5,50 KM
132	Teleća natur šnicla	POR	5,50 KM
133	Teleća pariška šnicla	POR	5,50 KM
134	Ramstek sa roštilja	POR	5,00 KM
135	Ramstek punjeni	POR	6,00 KM
136	Teleća bečka šnicla	POR	6,00 KM
137	Biftek sa roštilja	POR	10,00 KM
138	Teleći noazeti	POR	6,00 KM
139	Teleći kotlet u krem sosu	POR	8,00 KM
140	Teleći kotlet sa roštilja	POR	7,50 KM
141	Sote stroganov	POR	10,00 KM
142	Teleća jetra sa roštilja	POR	4,00 KM
143	Biftek sa jajetom na oko	POR	12,00 KM
144	Biftek u sosu od gljiva	POR	12,00 KM
145	Ćevapčići	POR	5,00 KM
146	Juneća pljeskavica	POR	5,00 KM
147	Juneće kobasice	POR	4,00 KM
148	Juneće sudžukice	POR	4,00KM
149	Teleći ražnjići	POR	5,00 KM
150	Pileći ražnjići	POR	4,00 KM
151	Pureća pljeskavica	POR	5,00 KM
VARIVA I PRILOZI			
152	Rizi-bizi	POR	1,50 KM
153	Krem špinat	POR	2,00 KM
154	Kupus dinstani	POR	1,50 KM
155	Kupus kiseli dinstani	POR	1,50 KM
156	Blitva na otočki	POR	1,50 KM
157	Krompir slani	POR	1,50 KM
158	Krompir restovani	POR	1,50 KM
159	Krompir pečeni	POR	1,50 KM
160	Krompir pire domaći	POR	2,00 KM
161	Krompir pire gotovi	POR	2,50 KM
162	Fino varivo	POR	1,50 KM
163	Pomfrit	POR	2,50 KM
164	Tjestenina	POR	1,50 KM
165	Đuveč - riža	POR	1,50 KM
166	Prasa	POR	1,50 KM
167	Grah varivo	POR	1,50 KM
168	Prasa sa rižom	POR	1,50 KM
169	Buranija	POR	2,00 KM
170	Grašak	POR	2,00 KM
171	Prokulice na puteru	POR	2,00 KM
172	Karfiol	POR	2,00 KM
173	Sataraš hercegovački	POR	1,50 KM
174	Kelj	POR	1,50 KM
175	Dinstana riža	POR	1,50 KM
176	Krompir pekarski	POR	1,50 KM
177	Krompir salata	POR	1,50 KM
RIBA I RAKOVI			
178	Špageti sa plodovima mora	POR	7,00 KM
179	Mušule na buzaru	POR	5,00 KM
180	Oslí file pohovan	POR	6,00 KM

181	Riba pastrmka na mlinarski	POR	7,00 KM
182	Riba u konzervi	POR	2,50 KM
183	Tuna konzerva	POR	3,00 KM
184	Riba pastrmka pržena	KG	22,00 KM
185	Riba orada	KG	45,00 KM
186	Riba zubatac	KG	60,00 KM
187	Škampi prženi	KG	70,00 KM
188	Lignje sa roštilja	POR	9,00 KM
189	Losos dimljeni	POR	10,00 KM
190	Hobotnica pečena	POR	17,00 KM
191	Losos svježi sa grilovanim povrćem	POR	12,00 KM
192	Plodovi mora salata	POR	7,00 KM
193	Hobotnica salata	POR	17,00 KM
194	Tuna file sa roštilja	POR	12,00 KM
195	Tuna svježa sa rukolom	POR	17,00 KM
196	Losos stek sa roštilja	POR	10,00 KM
197	Rižoto od lignji	POR	8,00 KM
198	Wok sa oslićem	POR	8,00 KM
199	Lignje punjene	POR	8,00 KM
200	Plodovi mora na rižot	POR	7,00 KM
ČORBE I JUHE			
201	Velute "Dibari"	POR	1,50 KM
202	Velute "Florentin"	POR	1,50 KM
203	Pileća supa	POR	1,50 KM
204	Teleća supa	POR	1,50 KM
205	Velute od gljiva	POR	1,50 KM
206	Velute od povrća	POR	1,50 KM
207	Čorba od paradajza	POR	1,50 KM
208	Čorba begova	POR	2,50 KM
209	Čorba mađarska	POR	2,50 KM
210	Čorba riblja	POR	2,50 KM
211	Čorba haše	POR	2,00 KM
212	Čorba teleća ragu	POR	2,50 KM
213	Čorba sarajevska	POR	2,50 KM
214	Čorba seoska sa suhim mesom	POR	2,50 KM
215	Čorba ječmena	POR	2,50 KM
216	Čorba višegradaska	POR	2,50 KM
217	Čorba bosanska tarhana	POR	2,00 KM
218	Čorba carigradska	POR	2,50 KM
SALATE			
219	Kupus salata	POR	1,00KM
220	Miješana salata	POR	1,00KM
221	Zelena salata	POR	1,00KM
222	Salata od cikle	POR	1,50 KM
223	Salata od kiselih paprika	POR	1,50 KM
224	Salata od kiselih krastavaca	POR	1,50 KM
225	Salata od pečenih paprika	POR	2,00 KM
226	Salata od svježih krastavaca	POR	1,00KM
227	Ajvar	POR	1,50 KM
228	Šopska salata	POR	2,50 KM
229	Salata od feferona	POR	1,50 KM
230	Salata od paradajza	POR	1,00KM
231	Miješana kisela salata	POR	1,50 KM
232	Seljačka salata	POR	1,00KM
233	Travnička salata	POR	2,50 KM
234	"Teretur" salata	POR	2,00 KM
235	Salata od rukole	POR	3,00KM
236	Salata od matovilca	POR	4,00 KM
237	Salata od kiselog kupusa	POR	1,50 KM
SVINJSKI PROGRAM			
238	Sendvič sa dalmatinskom pršutom	KOM	4,00 KM
239	Bekendeks (svinjski)	POR	3,00 KM
240	Praseće pečenje (gotovo)	POR	8,00KM
241	Svinjski vrat na bečki	POR	4,00 KM
242	Svinjski vrat sa roštilja	POR	4,00 KM
243	Svinjski ražnjići	POR	4,00KM
244	Mučkalica leskovačka	POR	4,00KM
245	Svinjski vrat bardiran	POR	4,50 KM
246	Svinjska kremenadla	POR	4,00KM
247	Lax care sa roštilja	POR	4,00KM
248	Lax care bečki	POR	4,00KM
249	Svinjska hladna plata	POR	4,50KM
250	Svinjski file	POR	4,00KM
251	Svinjski medaljoni u sosu	POR	4,50KM
252	Svinjski sote	POR	4,00KM
253	Hercegovački čimbur	POR	3,50KM

254	Prasetina pečena	POR	8,00 KM
255	Špagete karbonara (svinjske)	POR	4,00 KM
256	Svinjske roštiljske kobasice	POR	4,00 KM
257	Grah sa sv.kobasicom	POR	3,50 KM
258	Grah sa suhim s.rebrima	POR	4,00 KM
259	Dalmatinski pršut	POR	5,00 KM
260	Svinjska gurmanska pljeskavica	POR	5,00 KM
261	Ražnjići bardirani pileći	POR	5,00 KM
TOPLA PREDJELA			
262	Uštipci sa kajmakom	POR	3,00 KM
263	Uštipci sa pavlakom	POR	2,00 KM
264	Uštipci sa sirom	POR	3,00 KM
265	Pohovane tikvice	POR	2,50 KM
266	Pohovani patlidžani sa sirom	POR	3,50KM
267	Pohovani palačinak sa sirom	POR	3,00 KM
268	Omlet sa sirom	POR	2,50 KM
269	Kajgana	POR	2,00 KM
270	Hemendeks	POR	2,50 KM
271	Bekendeks govedi	POR	3,00 KM
272	Karfiol pohovani	POR	3,00 KM
273	Karfiol gratinirani	POR	3,00 KM
274	Jaja na oko	POR	2,00 KM
275	Omlet sa gljivama	POR	2,50 KM
276	Špageti sa sosom od sira	POR	3,00 KM
277	Špageti na milanski	POR	3,50KM
278	Špageti na bolonjski način	POR	4,00 KM
279	Pura sa pavlakom	POR	2,50 KM
280	Pita zvrk gotova	POR	2,50 KM
281	Gljive sa žara	POR	3,00 KM
282	Rižoto od gljiva	POR	3,50 KM
283	Špagete karbonara	POR	4,00 KM
284	Pohovani sir	POR	3,50 KM
285	Travnički pilav	POR	3,50 KM
286	Špageti sa gljivama	POR	3,50KM
287	Gratinirani makaroni	POR	3,50 KM
288	Rižot vrtlarski	POR	3,00 KM
289	Viršle pileće	POR	3,00KM
290	Kukuruza sa špinatom	POR	2,50KM
291	Paštetice sa sirom	KOM	1,00 KM
292	Pita burek domaći	POR	2,50KM
293	Pita sirnica domaća	POR	2,00KM
294	Pita zeljanica domaća	POR	2,00KM
295	Pita krompiruša domaća	POR	2,00KM
296	Uljevak domaći	POR	2,00KM
297	Bosanska kima	POR	2,00KM
298	Vegeterijanski medaljoni	POR	2,50KM
299	Ašči-kadunine sarmice	POR	3,50 KM
300	Povrće na maslinovom ulju	POR	3,00 KM
301	Pohovani patlidžani	POR	2,50 KM
302	Topa	POR	3,00 KM
303	Palenta s puterom	POR	2,50 KM
VOĆE			
304	Voće	POR	2,00KM

CJENOVNIK ZA KOLAČE			
R.BR.	VRSTA KOLAČA	JEDINICA MJERE	CIJENA
1	Baklava	KOM	2,00 KM
2	Hurmašica	KOM	1,50KM
3	Voćna - posna	KOM	3,00 KM
4	Čokolad torta	KOM	2,00 KM
5	Šampita	KOM	1,50KM
6	Frog	KOM	2,00 KM
7	Dinastija	KOM	2,00 KM
8	Princes krofne	KOM	1,50KM
9	Lijena pita od jabuka	KOM	1,50KM
10	Havana torta	KOM	2,00 KM
11	Bajadera	KOM	2,00 KM
12	Minjon	KOM	2,00 KM
13	Američka torta	KOM	4,00 KM
14	Ledene kocke	KOM	1,50KM
15	Rafaelo kocka	KOM	2,00 KM
16	Srneća leda	KOM	2,00 KM
17	Kolač sa sirom	KOM	2,50 KM
18	Top krempita	KOM	2,50 KM
19	Tufahiya	KOM	2,50 KM

20	Kolač Trostruki užitak	KOM	2,00 KM
21	Kadaif	KOM	2,00 KM
22	Milka kocka	KOM	2,00 KM
23	Nutela kolač	KOM	2,00 KM
24	Čoko chery	KOM	2,00 KM
25	Zlatni rolat	KOM	2,00 KM
26	Kolač Kokos Fantazija	KOM	2,50 KM
27	Novogodišnja torta	KOM	2,00 KM
28	Tiramisu	KOM	2,00 KM
29	Sanjin kolač	KOM	2,00 KM
30	Torta od jabuka	KOM	2,00 KM
31	Kolač " Madarica "	KOM	2,00 KM
32	Posna Madjarica	KOM	2,50 KM
33	Kolač Snikers	KOM	2,00 KM
34	Voćni užitak	KOM	1,50KM
35	Pana-kota	KOM	3,00 KM
36	Španski vjetar	KOM	1,50KM
37	Kolač Boem	KOM	2,00 KM

CJENOVNIK ZA PIĆE			
R.BR.	VRSTA PIĆA	JEDINICA MJERE	CIJENA
1	Coca Cola, limenka 0,33 lit	KOM	2,50
2	Senzacija, PET 0,50 lit	KOM	2,50
3	Coca Cola, PET 0,50 lit	KOM	2,50
4	7 UP, PET 0,50 lit	KOM	2,50
5	Fanta, PET 0,50 lit	KOM	2,50
6	Schweppes Bitter Lemon, PET 0,50 lit	KOM	2,50
7	Sok jabuka, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
8	SOK marelica i breskva, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
9	SOK jagoda i jabuka, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
10	SOK narandža, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
11	SOK višnja i jabuka, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
12	SOK ananas, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
13	SOK jabuka i borovnica, flašica 0,20 lit	KOM	2,00
14	Naturalna voda, PET 0,33 lit	KOM	1,50
15	Naturalna voda, staklo 0,25 lit	KOM	1,50
16	Mineralna gazirana voda, PET 0,5 lit	KOM	2,00
17	Mineralna gazirana voda, staklo 0,25 lit	KOM	2,00
18	Čaj brusnica	KOM	1,00
19	Čaj aronija	KOM	1,00
20	Čaj kamilica	KOM	1,00
21	Čaj majčina dušica	KOM	1,00
22	Čaj menta	KOM	1,00
23	Čaj šipak	KOM	1,00
24	Čaj zeleni	KOM	1,00
25	Čaj voćni	KOM	1,00
26	Med za čaj 20g	KOM	0,70
27	Pivo svijetlo 0,33 lit	KOM	2,50
28	Pivo bezalkoholno 0,33 lit	KOM	2,50
29	Rakija Travarica 1 lit	KOM	4,00
30	Prirodna rakija Dalmatinska lozovača 1 lit	KOM	4,00
31	Lavov 1 lit	KOM	4,00
32	Rakija Viljamovka 0,7 lit	KOM	5,00
33	Jegermeister 0,7 lit	KOM	4,00
34	Kafa mljevena	KOM	1,50
35	Kafa espresso	KOM	1,50
36	Vrhnje za kafu 7,5g	KOM	0,30
37	Nescaffe capuccino čokolada	KOM	1,50
38	Nescaffe capuccino vanilija	KOM	1,50
39	Nescaffe capuccino lješnik	KOM	1,50
40	Nescaffe capuccino classic 3 in 1	KOM	1,50
41	Nescaffe capuccino classic 2 in 1	KOM	1,50
42	Votka 1 lit	KOM	4,00
43	Gin 0,7 lit	KOM	4,00
44	Jack Daniels 0,7 lit	KOM	6,00
45	Viski Ballantines 0,7 lit	KOM	6,00
46	Stock 1 lit	KOM	4,00
47	Vino crno 187 ml	KOM	6,00
48	Vino 0,75 lit	KOM	20,00
49	Vino 0,75 lit	KOM	30,00
50	Mlijeko za cappuccino	KOM	0,50

858

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. став (3) Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.06.2025. године, на приједлог Агенције за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 93. сједници одржаној 12.11.2025. године, донио је

ОДЛУКУ

**О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ
БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
И МЕЋУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Агенцији за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине у износу од 65.900 KM.

Члан 2.

(Обезбјеђивање средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке обезбједиће се из средстава буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине са ставке 9999-2 Резервисања, подставка 1 - Текућа резерва.

Члан 3.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке намијењена су за финансирање трошкова процеса екстерне евалуације Агенције за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине од стране Европске асоцијације за обезбјеђивање квалитета у високом образовању (ENQA), ради остваривања пуноправног чланства у Европској асоцијацији за обезбјеђивање квалитета у високом образовању (ENQA).

Члан 4.

(Реализација Одлуке)

За реализацију ове одлуке задужује се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 168/25

12. новембра 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа

Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 i 44/25), člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 3. stav

(3) Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.06.2025. године, на приједлог Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине, на 93. сједници одржаној 12.11.2025. године, донјело је

ODLUKU

O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE REZERVE BUDŽETA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBAVEZA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства из текуће резерве Budžeta институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине у износу од 65.900 KM.

Član 2.

(Обезбјеђење средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке обезбједит ће се из средстава budžetske резерве Budžeta институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине са ставке 9999-2 Резервисања, подставка 1 - Текућа резерва.

Član 3.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке намјенјена су за финансирање трошкова процеса екстерне евалуације Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине од стране Европске асоцијације за осигурање квалитета у високом образовању (ENQA), ради остваривања пуноправног чланства у Европској асоцијацији за осигурање квалитета у високом образовању (ENQA).

Član 4.

(Реализација Одлуке)

За реализацију ове одлуке задужује се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине.

Član 5.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 168/25
12. новембра 2025. године
Сарајево

Предсједavajuća
Вјећа министара БиХ
Borjana Krišto, s. r.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13, 38/22 и 44/25), члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. ставак (3) Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за раздобље сепар - рујан 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.06.2025. године, на приједлог Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине, на 93. сједници одржаној 12.11.2025. године, донјело је

ODLUKU

O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE PRIČUVE PRORAČUNA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBAVEZA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства из текуће причуве Proračuna институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине у износу од 65.900 KM.

Članak 2.

(Осигурање средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке осигурат ће се из средстава прорачунске причуве Proračuna институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине са ставке 9999-2 Резервиранија, подставка 1 - Текућа причува.

Članak 3.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке намјенјена су за финансирање трошкова процеса екстерне евалуације Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине од стране Европске асоцијације за осигурање квалитета у високом образовању (ENQA), ради остваривања пуноправног чланства у Европској асоцијацији за осигурање квалитета у високом образовању (ENQA).

Članak 4.

(Реализација Одлуке)

За реализацију ове одлуке задужује се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине.

Članak 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 168/25
12. студеноса 2025. године
Сарајево

Предсједateljica
Вјећа министара БиХ
Borjana Krišto, v. r.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА И ТРЕЗОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ 859

На основу члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 30. Закона о административним таксама ("Службени гласник БиХ", бр. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07, 3/10, 98/12 и 57/25), министар Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине доноси

НАРЕДБУ

O ДОПУНИ НАРЕДБЕ О УПЛАТНИМ РАЧУНИМА ЗА АДМИНИСТРАТИВНЕ ТАКСЕ

I

Овом Наредбом врши се допуна Наредбе о уплатним рачунима административне таксе ("Службени гласник БиХ", бр. 30/23, 37/23, 91/24, 04/25 и 32/25), тако што се у тачки IV - Преглед врста прихода и буџетских организација у табели додаје редни број 194. који ће гласити:

Редни број	Назив врсте прихода	Врста прихода	Буџетска организација
194.	Накнада трошкова полагања стручног испита заводских службеника у заводима за извршавање кривичних санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине.	722564	2601999

II.

Ова Наредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 08-16-1-6426/25
1. децембра 2025. године
Сарајево

Министар
Др Срђан Амидџић, с. р.

На основу члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 30. Закона о административним таксама ("Службени гласник БиХ", бр. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07, 3/10, 98/12 и 57/25), министар Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине доноси

NAREDBU
O DOPUNI NAREDBE O UPLATNIM RAČUNIMA ZA
ADMINISTRATIVNE TAKSE

I.

Ovom Naredбом врши се допуна Наредбе о уплатним računima административне таксе ("Службени гласник БиХ", бр. 30/23, 37/23, 91/24, 04/25 и 32/25), тако што се у таčki IV-Pregled vrsta prihoda и budžetskih organizacija у табели додаје редни број 194. који ће гласити:

Редни број	Назив врсте прихода	Врста прихода	Будžетска организација
194.	Накнада трошкова полагања стручног испита заводских службеника у заводима за извршавање кривичних санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине.	722564	2601999

II.

Ова Наредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 08-16-1-6426/25
1. децембра 2025. године
Сарајево

Министар
Др. Срђан Амидџић, с. р.

На основу члана 61. ставка 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 30. Закона о административним таксама ("Службени гласник БиХ", бр. 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07, 3/10, 98/12 и 57/25), министар Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине доноси

NAREDBU
O DOPUNI NAREDBE O UPLATNIM RAČUNIMA ZA
ADMINISTRATIVNE PRISTOJBE

I.

Ovom Naredбом врши се допуна Наредбе о уплатним računima административне pristojbe ("Службени гласник БиХ", бр. 30/23, 37/23, 91/24, 04/25 и 32/25), тако што се у тоčki IV-Pregled vrsta prihoda и прораčунских organizacija у табели додаје редни број 194. који ће гласити:

Редни број	Назив врсте прихода	Врста прихода	Прораčунска организација
194.	Накнада трошкова полагања стручног испита заводских службеника у заводима за извршавање казnenih санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине.	722564	2601999

II.

Ова Наредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 08-16-1-6426/25
1. проsinca 2025. године
Сарајево

Министар
Др. Срђан Амидџић, в. р.

МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

860

На основу члана 11. става (5) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обвеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), министарка цивилних послова Босне и Херцеговине донијела је

ОДЛУКУ
O KRITERIJUMIMA ZA RASPORED SREDSTAVA
IZ VIŠEGODIŠNJEG PROJEKTA
SUFINANSIRANJE TROŠKOVA DEMINIRANJA U
BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD
2025 - 2027. GODINE

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком утврђују се критеријуми и друга питања везана за распоред средстава из вишегодишњег пројекта суфинансирања трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за период 2025 - 2027. године.

Члан 2.

(Упораба израза у мушком или женском роду)

Ријечи које су ради прегледности у овој одлуци наведене у једном роду, без дискриминације се односе и на мушки и женски род.

Члан 3.

(Средства)

- (1) Укупна расположива средства за намјену из члана 1. ове одлуке обезбијеђена су у буџету Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство) по годинама како слиједи:
- а) 2025. година 650.000,00 КМ
б) 2026. година 650.000,00 КМ и
ц) 2027. година 700.000,00 КМ
на позицији 614100 - Трансфери другим нивоима власти у укупном износу од 2.000.000,00 КМ.
- (2) Средства за вишегодишњи пројекат суфинансирања трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за период 2025 - 2027. године ће се утврдити Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за сваку годину појединачно.

Члан 4.

(Критеријуми за распоред средстава)

Средства из члана 3. става (1) ове одлуке распоређују се на приједлог Центра за уклањање мина у Босни и Херцеговини за суфинансирање пројекта из области

противминског дјеловања у Босни и Херцеговини у складу са следећим критеријумима:

- а) пројекат кантона, општине или града се налази на листи приоритета Плана деминирања у Босни и Херцеговини за текућу годину;
- б) кантона, општина, односно град се обавезују да обезбиједи средства најмање у висини 30% износа средстава додијељених Одлуком о распореду средстава за реализацију пројекта.

Члан 5.

(Одлука о распореду средстава)

Одлуку о распореду средстава доноси Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 6.

(Меморандум о коришћењу додијељених средстава)

- (1) Министарство с кантоном, општином односно градом закључује Меморандум о коришћењу додијељених средстава (у даљњем тексту: Меморандум).
- (2) Ако корисник средстава из става (1) овог члана не прихвати услове предвиђене Меморандумом губи право на коришћење средстава.

Члан 7.

(Извјештај о утрошку средстава)

У складу с чланом 11. ставом (11) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), корисници средстава из члана 6. ове одлуке, дужни су доставити Центру за уклањање мина у Босни и Херцеговини извјештаје о намјенском утрошку средстава, који обавља контролу достављених извјештаја и доставља Министарству извјештаје са својим очитовањем.

- (1) У складу с чланом 11. ставом (12) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), корисници средстава из члана 6. ове одлуке обавезни су укључити родни аспект при распореду средстава, као и при извјештавању о намјенском утрошку средстава.

Члан 8.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 12-3-36-21-5692/24 Министарка
03. децембра 2025. године Др сц **Дубравка Бошњак**,
Сарајево с. р.

На основу члана 11. става (5) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), министrica цивилних послова Босне и Херцеговине донијела је

ODLUKU

O KRITERIJIMA ZA RASPORED SREDSTAVA IZ VIŠEGODIŠNJEG PROJEKTA SUFINANSIRANJE TROŠKOVA DEMINIRANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINE

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком утврђују се критерији и друга питања везана за распоред средстава из вишегодишњег пројекта суфинансирања

трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за период 2025. - 2027. године.

Члан 2.

(Упороба израза у мушком или женском роду)

Ријечи које су ради прегледности у овој одлуци наведене у једном роду, без дискриминације се односе и на мушки и женски род.

Члан 3.

(Средства)

- (1) Укупна расположива средства за намјену из члана 1. ове одлуке осигурана су у буџету Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство) по годинама како сlijеди:
  - а) 2025. година 650.000,00 KM
  - б) 2026. година 650.000,00 KM и
  - с) 2027. година 700.000,00 KMна позницији 614100 - Transferi drugim nivoima vlasti у укупном износу од 2.000.000,00 KM.
- (2) Средства за вишегодишњи пројекат суфинансирања трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за период 2025. - 2027. године ће се утврдити Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за сваку годину појединачно.

Члан 4.

(Критерији за распоред средстава)

Средства из члана 3. става (1) ове одлуке распоредују се на приједлог Центра за уклањање мина у Босни и Херцеговини за суфинансирање пројеката из области противминског дјеловања у Босни и Херцеговини у складу са следећим критеријима:

- а) пројекат кантона, општине или града се налази на листи приоритета Плана деминирања у Босни и Херцеговини за текућу годину;
- б) кантона, општина, односно град се обавезују осигурати средства најмање у висини 30% износа средстава додijелjenih Одлуком о распореду средстава за реализацију пројекта.

Члан 5.

(Одлука о распореду средстава)

Одлуку о распореду средстава доноси Вјеће министара Босне и Херцеговине.

Члан 6.

(Меморандум о коришћењу додijелjenih средстава)

- (1) Министарство с кантоном, опћином односно градом закључује Меморандум о коришћењу додijелjenih средстава (у даљњем тексту: Меморандум).
- (2) Ако корисник средстава из става (1) овог члана не прихвати увјете предвиђене Меморандумом губи право на коришћење средстава.

Члан 7.

(Извјештај о утрошку средстава)

- (1) У складу с чланом 11. ставом (11) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), корисници средстава из члана 6. ове одлуке, дужни су доставити Центру за уклањање мина у Босни и Херцеговини извјештаје о намјенском утрошку средстава, који врши контролу достављених извјештаја и доставља Министарству извјештаје са својим очитовањем.
- (2) У складу с чланом 11. ставом (12) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину ("Службени гласник БиХ", број 70/25), корисници средстава из члана 6. ове

odluke obavezni su uključiti rodni aspekt pri rasporedu sredstava, kao i pri izvještavanju o namjenskom utrošku sredstava.

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Број 12-3-36-21-5692/24

03. decembra 2025. godine

Сарајево

Ministrica

Dr. sc. **Dubravka Bošnjak**, s. r.

Na temelju članka 11. stavka (5) Zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 70/25), ministrica civilnih poslova Bosne i Hercegovine donijela je

ODLUKU

O KRITERIJIMA ZA RASPORED SREDSTAVA IZ VIŠEGODIŠNJEG PROJEKTA SUFINANCIRANJE TROŠKOVA RAZMINIRANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA RAZDOBLJE 2025. - 2027. GODINE

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom utvrđuju se kriteriji i druga pitanja vezana za raspored sredstava iz višegodišnjeg projekta sufinanciranja troškova razminiranja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2025. - 2027. godine.

Članak 2.

(Uporaba izraza u muškom ili ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovoj Odluci navedene u jednom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muški i ženski rod.

Članak 3.

(Sredstva)

- (1) Ukupna raspoloživa sredstva za namjenu iz članka 1. ove Odluke osigurana su u proračunu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) po godinama kako slijedi:
  - a) 2025. godina 650.000,00 KM
  - b) 2026. godina 650.000,00 KM i
  - c) 2027. godina 700.000,00 KM
 na poziciji 614100 - Transferi drugim razinama vlasti u ukupnom iznosu od 2.000.000,00 KM.
- (2) Sredstva za višegodišnji projekt sufinanciranja troškova razminiranja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2025. - 2027. godinu će se utvrditi Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za svaku godinu pojedinačno.

Članak 4.

(Kriteriji za raspored sredstava)

Sredstva iz članka 3. stavka (1) ove Odluke raspoređuju se na prijedlog Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini za sufinanciranje projekata iz područja protuminskog djelovanja u Bosni i Hercegovini u skladu sa sljedećim kriterijima:

- a) projekt županije, općine ili grada se nalazi na listi prioriteta Plana razminiranja u Bosni i Hercegovini za tekuću godinu;
- b) županija, općina, odnosno grad se obvezuju osigurati sredstva najmanje u visini 30% iznosa sredstava

dodijeljenih Odlukom o rasporedu sredstava za realizaciju projekta.

Članak 5.

(Odluka o rasporedu sredstava)

Odluku o rasporedu sredstava donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Memorandum o korištenju dodijeljenih sredstava)

- (1) Ministarstvo sa županijom, općinom odnosno gradom zaključuje Memorandum o korištenju dodijeljenih sredstava (u daljnjem tekstu: Memorandum).
- (2) Ako korisnik sredstava iz stavka (1) ovog članka ne prihvati uvjete predviđene Memorandumom gubi pravo na korištenje sredstava.

Članak 7.

(Izvješće o utrošku sredstava)

- (1) U skladu s člankom 11. stavkom (11) Zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 70/25), korisnici sredstava iz članka 6. ove Odluke, dužni su dostaviti Centru za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini izvješća o namjenskom utrošku sredstava, koji vrši kontrolu dostavljenih izvješća i dostavlja Ministarstvu izvješća sa svojim očitovanjem.
- (2) U skladu s člankom 11. stavkom (12) Zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 70/25), korisnici sredstava iz članka 6. ove Odluke obavezni su uključiti rodni aspekt pri rasporedu sredstava, kao i pri izvješćivanju o namjenskom utrošku sredstava.

Članak 8.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Број 12-3-36-21-5692/24

03. prosinca 2025. godine

Сарајево

Ministrica

Dr. sc. **Dubravka Bošnjak**, v. r.

МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПОРТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ 861

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/77), Одредба о заједничком систему рутних накнада Међународне конвенције о сарадњи на безбједности ваздушне пловидбе - "EUROCONTROL" од 13. децембра 1960. године, са измјенама од 6. јула 1970. године, 21. новембра 1978. године, 12. фебруара 1981. године и 27. јуна 1997. године и Протокола од 8. октобра 2002. године о приступању Европске заједнице EUROCONTROL-у ("Службени гласник БиХ", број 18/03), члана 6. Услови плаћања и тачке II Наредбе о рутним накнадама за пружене услуге рутне ваздушне навигације у ваздушном простору Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04), а у вези са чланом 5. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), министар комуникација и транспорта Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ**О ОБЈАВЉИВАЊУ ОДЛУКЕ ПРОШИРЕНЕ
КОМИСИЈЕ EUROCONTROL-а, БРОЈ 25/186, О
КАМАТНОЈ СТОПИ ЗА ЗАКАШЊЕЛО ПЛАЋАЊЕ
РУТНИХ НАКНАДА ЗА ПЕРИОД ПРИМЈЕНЕ
ОД 1. ЈАНУАРА 2026. ГОДИНЕ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком објављује се Одлука Проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186 од 27. новембра 2025. године, о каматној стопи на закашњело плаћање рутних накнада за период примјене који почиње 1. јануара 2026. године.

Члан 2.

(Прилог Одлуке)

Прилог ове одлуке је Одлука Проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186 од 27. новембра 2025. године, у вези са каматном стопом на закашњело плаћање за период примјене који почиње 1. јануара 2026. године.

Члан 3.

(Ступање на снагу и примјена)

Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ", а примјењује се од 1. јануара 2026. године.

Број 12-02-2-2576-1/25

09. децембра 2025. године

Сарајево

Министар

Един Форто, с. р.

**ЕВРОПСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА
БЕЗБЈЕДНОСТ ВАЗДУШНЕ ПЛОВИДБЕ
EUROCONTROL**

- Одлуке Проширене комисије -

ОДЛУКА број 25/186

у вези са каматном стопом на закашњело плаћање рутних накнада за период примјене који почиње 1. јануара 2026. године

ПРОШИРЕНА КОМИСИЈА,

Узимајући у обзир Међународну конвенцију EUROCONTROL-а у вези са сарадњом на безбједности ваздушне пловидбе, измијењену и допуњену у Бриселу 12. фебруара 1981. године, и посебно њен члан 5.2;

Узимајући у обзир Мултилатерални споразум о рутним накнадама од 12. фебруара 1981. године, и посебно његове чланове 3.2(е) и 6.1(а);

Узимајући у обзир Услове плаћања рутних накнада, и посебно њихову клаузулу 6;

На приједлог Проширеног комитета и Привременог савјета,

ДОНОСИ СЉЕДЕЋУ ОДЛУКУ:

Једини члан

Каматна стопа на закашњело плаћање рутних накнада, која ступа на снагу 1. јануара 2026. године, износи:

12,38% годишње.Састављено у Бриселу,
27. новембра 2025. године.Предсједник Комисије
Jon Gunnar Jonsson

Na osnovu člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/77), Odredaba o zajedničkom sistemu rutnih naknada Međunarodne konvencije o saradnji na sigurnosti zračne plovidbe - "EUROCONTROL"

od 13. decembra 1960. godine, sa izmjenama od 6. jula 1970. godine, 21. novembra 1978. godine, 12. februara 1981. godine i 27. juna 1997. godine i Protokola od 8. oktobra 2002. godine o pristupanju Evropske zajednice EUROCONTROL-u ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03), člana 6. Uvjeta plaćanja i tačke II Naredbe o rutnim naknadama za pružene usluge rutne zračne navigacije u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 61/04), a u vezi sa članom 5. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), ministar komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU**О ОБЈАВЉИВАЊУ ОДЛУКЕ ПРОШИРЕНЕ КОМИСИЈЕ
EUROCONTROL-а, БРОЈ 25/186, О КАМАТНОЈ СТОПИ
ЗА ЗАКАШЊЕЛО ПЛАЋАЊЕ РУТНИХ НАКНАДА ЗА
ПЕРИОД ПРИМЈЕНЕ ОД 1. ЈАНУАРА 2026. ГОДИНЕ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком објављује се Одлука Проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186 од 27. новембра 2025. године, о каматној стопи на закашњело плаћање рутних накнада за период примјене који почиње 1. јануара 2026. године.

Члан 2.

(Прилог Одлуке)

Прилог ове одлуке је Одлука Проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186 од 27. новембра 2025. године, у вези са каматном стопом на закашњело плаћање за период примјене који почиње 1. јануара 2026. године.

Члан 3.

(Ступање на снагу и примјена)

Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ", а примјењује се од 1. јануара 2026. године.

Број 12-02-2-2576-1/25

09. децембра 2025. године

Сарајево

Министар

Един Форто, с. р.

**ЕВРОПСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА
СИГУРНОСТ ЗРАЧНЕ ПЛОВИДБЕ
EUROCONTROL**

- Одлуке Проширене комисије -

ОДЛУКА број 25/186

у вези са каматном стопом на закашњело плаћање рутних накнада за период примјене који почиње 1. јануара 2026. године

ПРОШИРЕНА КОМИСИЈА,

Узимајући у обзир Међународну конвенцију EUROCONTROL-а у вези са сарадњом на сигурности зрачне пловидбе, измијењену и допуњену у Бриселу 12. фебруара 1981. године, и посебно њен члан 5.2;

Узимајући у обзир Мултилатерални споразум о рутним накнадама од 12. фебруара 1981. године, и посебно његове чланове 3.2(е) и 6.1 (а);

Узимајући у обзир Увјете плаћања рутних накнада, и посебно њихову клаузулу 6;

На приједлог Проширеног комитета и Привременог вјеча,
ДОНОСИ СЉЕДЕЋУ ОДЛУКУ:

Једини члан

Каматна стопа на закашњело плаћање рутних накнада, која ступа на снагу 1. јануара 2026. године, износи:

12,38% godišnje.

Sastavljeno u Briselu,
27. novembra 2025. godine.

Predsjednik Komisije
Jon Gunnar Jonsson

Temeljem članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/77), Odredaba o zajedničkom sustavu rutnih naknada Međunarodne konvencije o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe - "EUROCONTROL" od 13. prosinca 1960. godine, sa izmjenama od 6. srpnja 1970. godine, 21. studenog 1978. godine, 12. veljače 1981. godine i 27. lipnja 1997. godine i Protokola od 8. listopada 2002. godine o pristupanju Europske zajednice EUROCONTROL-u ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03), članka 6. Uvjeta plaćanja i točke II Naredbe o rutnim naknadama za pružene usluge rutne zračne navigacije u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 61/04), a u vezi sa člankom 5. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), ministar komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU**O OBJAVLJIVANJU ODLUKE PROŠIRENE KOMISIJE EUROCONTROL-a, BROJ 25/186, O KAMATNOJ STOPI ZA ZAKAŠNJELO PLAĆANJE RUTNIH NAKNADA ZA RAZDOBLJE PRIMJENE OD 1. JANUARA 2026. GODINE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom objavljuje se Odluka Proširene komisije EUROCONTROL-a, broj 25/186 od 27. studenog 2025. godine, o kamatnoj stopi na zakašnjelo plaćanje rutnih naknada za razdoblje primjene koje počinje 1. siječnja 2026. godine.

Članak 2.

(Prilog Odluke)

Prilog ove odluke je Odluka Proširene komisije EUROCONTROL-a, broj 25/186 od 27. studenog 2025. godine, u vezi sa kamatnom stopom na zakašnjelo plaćanje za razdoblje primjene koje počinje 1. siječnja 2026. godine.

Članak 3.

(Stupanje na snagu i primjena)

Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se od 1. siječnja 2026. godine.

Broj 12-02-2-2576-1/25

09. prosinca 2025. godine

Sarajevo

Ministar

Edin Forto, v. r.

**EUROPSKA ORGANIZACIJA ZA
SIGURNOST ZRAČNE PLOVIDBE
EUROCONTROL**

- Odluke Proširene komisije -

ODLUKA broj 25/186

u vezi sa kamatnom stopom na zakašnjelo plaćanje rutnih naknada za razdoblje primjene koje počinje 1. siječnja 2026. godine

PROŠIRENA KOMISIJA,

Uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju EUROCONTROL-a u vezi sa suradnjom na sigurnosti zračne plovidbe, izmijenjenu i dopunjenu u Briselu 12. veljače 1981. godine, i posebice njezin članak 5.2;

Uzimajući u obzir Multilateralni sporazum o rutnim naknadama od 12. veljače 1981. godine, i posebice njegove članke 3.2(e) i 6.1 (a);

Uzimajući u obzir Uvjete plaćanja rutnih naknada, i posebice njihovu klauzulu 6;

Na prijedlog Proširenog komiteta i Privremenog vijeća,

DONOSI SLJEDEĆU ODLUKU:

Jedini članak

Kamatna stopa na zakašnjelo plaćanje rutnih naknada, koja stupa na snagu 1. siječnja 2026. godine, iznosi:

12,38% godišnje.

Sastavljeno u Briselu,
27. studenog 2025. godine.

Predsjednik Komisije
Jon Gunnar Jonsson

**МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ
И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

862

На основу члана 4. став (1) Закона о контроли спољнотрговинског промета оружја, војне опреме и роба посебне намене ("Службени гласник БиХ", број 53/16) и чл. 16. и 98. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) министар спољне трговине и економских односа БиХ доноси

ОДЛУКУ**О ПРЕУЗИМАЊУ ЗАЈЕДНИЧКЕ ЛИСТЕ
ОРУЖЈА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ**

Члан 1.

(Предмет)

Овом одлуком преузима се Заједничка листа робе војне намене Европске уније коју је Савјет Европске уније донио 24. фебруара 2025. године а која се примјењује у поступку контроле извоза, увоза, брокеринга оружја и војне опреме, те извоза и увоза услуга у вези с оружјем и војном опремом у Босни и Херцеговини.

Члан 2.

(Употреба женског или мушког рода)

Изрази који су ради прегледности у овој одлуци наведени у једном граматичком роду без дискриминације се односе и на мушки и на женски род.

Члан 3.

(Прилог)

Заједничка листа оружја и војне опреме из члана 1. представља Прилог 1. одлуке и чини њен саставни дио.

Члан 4.

(Престанак важења)

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Заједничка листа оружја и војне опреме објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 64/19.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 05-3-25-2271-8/25

10. новембар 2025. године

Сарајево

Министар

Сташа Кошарац, с. р.

ЗАЈЕДНИЧКА ЛИСТА**ОРУЖЈА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ**

(опрема обухваћена Заједничким ставом Савјета 2008/944/ЗВСП о утврђивању заједничких правила контроле извоза војне технологије и опреме / Заједничка листа робе војне наміјене Европске уније коју је донио Савјет Европске уније 24. фебруара 2025. године)

Напомена 1. Појмови у "наводноцима" дефинисани су појмови. Позвати се на "Дефиниције појмова коришћених на Листи", приложене овој Листи.

Напомена 2. У неким случајевима хемикалије су пописане именом и CAS бројем. Листа се односи на хемикалије исте структуралне формуле (укључујући хидрате), без обзира на име или CAS број. CAS бројеви приказани су како би се лакше идентификовала одређена хемикалија или смјеса, без обзира на номенклатуру. CAS бројеви не могу се користити као једино средство идентификације јер неки облици наведених хемикалија имају различите CAS бројеве, а и смјесе које садрже наведену хемикалију могу такође имати различите CAS бројеве.

Напомена 3. Листа робе с двојном наміјеном односи се на Прилог I Уредби (ЕУ) 2021/821 Европског парламента и Савјета од 20. маја 2021. о успостављању режима Уније за контролу извоза, брокеринга, техничке помоћи, провоза и преноса робе с двојном наміјеном (преуређена).

МЛ1 Оружје с глатком цијеви калибра мањег од 20 мм, остало наоружање и аутоматско оружје калибра 12,7 мм (калибра 0,50 инча) или мање и прибор, како слиједи, те за њих посебно конструисане компоненте:

Напомена МЛ1 не односи се на:

- а) Ватрено оружје посебно конструисано за употребу с тзв. маневарском муницијом из које није могуће испалити пројектил;
- б) Ватрено оружје посебно конструисано за избацивање пројектила повезаних жицом или узицом, без високоексплозивног пуњења или комуникационе повезаности, с дометом не већим од 500 м;
- ц) Оружје које испалује муницију с рубним паљењем и које није потпуно аутоматско;
- д) "Онеспособљено ватрено оружје".

Техничка напомена

За потребе МЛ1. Напомена д. "онеспособљено ватрено оружје" ватрено је оружје које је онеспособљено за испаливање пројектила поступцима које је одредило национални орган државе чланице ЕУ-а или државе учеснице у Васенарском аранжману. Тим поступцима неповратно се измјењују основни елементи ватреног оружја. У складу с националним законима и прописима, онеспособљавање ватреног оружја може се доказати потврдом коју подноси надлежни орган те оно може бити назначено на ватреном оружју у облику печата на основном дијелу.

- а. Пушке и комбиновано оружје, ручно ватрено оружје, митраљеи, кратки митраљеи и вишецијевно оружје; Напомена МЛ1.а. се не односи следеће:
- а. Пушке и комбиновано оружје произведено прије 1938.;
- б. Репродукције пушака и комбинованог оружја чији су оригинали произведени прије 1890.;

- ц. Ручно ватрено оружје, вишецијевно оружје и митраљеи произведени прије 1890. те њихове репродукције;

- д. Пушке или ручно ватрено оружје који су посебно конструисани за испаливање инертних пројектила уз помоћ компримованог ваздуха или CO₂;

- е. Ручно ватрено оружје посебно израђено за било шта од следећег:

- 1. Убијање домаћих животиња или

- 2. Успављивање животиња.

- б. Оружје с глатком цијеви како слиједи:

- 1. Оружје с глатком цијеви посебно конструисано за војну употребу;

- 2. Остало оружје с глатком цијеви како слиједи:

- а. Потпуно аутоматско оружје;

- б. Полуаутоматско оружје или оружје с клизним механизмом пуњења (пумперице);

Напомена МЛ1.б.2. не односи се на оружје посебно конструисано за испаливање инертних пројектила уз помоћ компримованог ваздуха или CO₂.

Напомена МЛ1.б. се не односи на следеће:

- а. Оружје с глатком цијеви произведено прије 1938.;

- б. Репродукције оружја с глатком цијеви чији су оригинали произведени прије 1890.;

- ц. Оружје с глатком цијеви које се користи за лов или спорт. То оружје не смије бити посебно конструисано за војну употребу нити смије бити аутоматско;

- д. Оружје с глатком цијеви посебно конструисано за било шта од следећег:

- 1. Убијање домаћих животиња

- 2. Успављивање животиња;

- 3. Сеизмичка тестирања;

- 4. Испаливање индустријских пројектила; или

- 5. Онеспособљавање импровизованих експлозивних направа (IED-ова).

ВАЖНА НАПОМЕНА За средства за онеспособљавање видјети МЛ4 и 1А006 на Листи робе с двојном наміјеном.

- ц. Оружје које испалује муницију без чакуре;

- д. Опрема посебно конструисана за средства наведена у МЛ1.а., МЛ1.б. или МЛ1.ц., како слиједи:

- 1. Одвојиви spremници за муницију;

- 2. Пригушивачи пуцња или модератори;

- 3. "Носачи оружја";

Техничка напомена

За потребе МЛ1.д.3., носач оружја" направа је конструисана за постављање оружја на копнено возило, "авион", пловило или конструкцију.

- 4. Пригушивачи бљеска;

- 5. Оптички циљници за оружје с електронском обрадом слике;

- б. Оптички циљници за оружје посебно конструисани за војну употребу;

МЛ2 Оружје с глатком цијеви калибра 20 мм или већег, остало оружје или наоружање калибра већег од 12,7 мм (калибра 0,50 инча), бацачи посебно конструисани или модификовани за војну употребу и припадајући прибор, како слиједи, те за њих посебно конструисане компоненте:

- а. Ватрено оружје, хаубице, топови, минобацачи, противоклопно оружје, лансери ракета, војни бацачи

пламена, пушке, нетрзајно оружје и оружје с глатком цијеви;

Напомена 1. МЛ2.а. укључује убризгаваче, мјерне направе, spremнике те остале компоненте посебно конструисане за употребу с течним покретачким пуњењима за било који дио опреме наведен у МЛ2.а.

Напомена 2. МЛ2.а. се не односи на оружје како слиједи:

- а. Пушке, оружје с глатком цијеви и комбиновано оружје произведено прије 1938.;
- б. Репродукције пушака, оружја с глатком цијеви и комбинованог оружја чији су оригинали произведени прије 1890.;
- ц. Ватрено оружје, хаубице, топове и минобацаче произведене прије 1890.;
- д. Оружје с глатком цијеви које се користи за лов или спорт. То оружје не смије бити посебно конструисано за војну употребу нити смије бити аутоматско;
- е. Оружје с глатком цијеви посебно конструисано за било шта од следећег:
  1. Убијање домаћих животиња;
  2. Успављивање животиња;
  3. Сеизмичка тестирања;
  4. Испљивање индустријских пројектила; или
  5. Онеспособљавање импровизованих експлозивних направа (IED-ова);

ВАЖНА НАПОМЕНА За средства за онеспособљавање видјети МЛ4 и 1А006 на Листи робе с двојном намјеном.

- ф. Ручни лансери пројектила посебно конструисани за избацивање пројектила повезаних жицом или узицом, без високоексплозивног пуњења или комуникацијске повезаности, с дометом не већим од 500 м.
- б. Бацачи, посебно конструисани или модификовани за војну употребу;
  1. Бацачи димних граната;
  2. Бацачи гасних граната;
  3. Бацачи пиротехничких средстава;
- Напомена МЛ2.б. се не односи на сигналне пиштоље.
- ц. Посебно конструисани прибор за оружје наведен у МЛ2.а. како слиједи:
  1. Циљници за оружје и носачи циљника за оружје посебно конструисани за војну употребу;
  2. Направе за смањење откривања положаја;
  3. Носачи;
  4. Одвојиви spremници за муницију;
- д. Не користи се од 2019.

МЛ3 Муниција и направе за подешавање упаљача, како слиједи, те посебно конструисане компоненте за њих:

- а. Муниција за оружје наведено у МЛ1, МЛ2 или МЛ12.
- б. Направе за подешавање упаљача посебно конструисане за муницију наведену у МЛ3.а.

Напомена 1. Посебно конструисане компоненте наведене у МЛ3 укључују:

- а. Металне или пластичне производе, као што су наковњи каписле, чауре зрна, чланци реденика, водећи прстени и метални дијелови муниције;
- б. Безбједносне и оружане направе, упаљаче, сензоре и иницијалне направе;
- ц. Енергетска пуњења за једнократно испљивање;
- д. Сагориве чауре за пуњење;

- е. Подмуниција, укључујући бомбице, mine и пројектиле навођене на циљ.

Напомена 2. МЛ3.а. се не односи ни на шта од следећег:

- а. Муниција чија је чаура затворена без пројектила (тзв. маневарска са звијездом);
- б. Тзв. маневарска муниција с пробушеном комором за барут;
- ц. Остала празна и маневарска муниција која не укључује компоненте конструисане за бојеву муницију; или
- д. Компоненте посебно конструисане за празну или маневарску муницију, наведено у овој Напомени 2.а., б. или ц.

Напомена 3. МЛ3.а. се не односи на патроне посебно конструисане за било коју од следећих намјена:

- а. Сигнализацију;
- б. Тјерање птица; или
- ц. Паљење фитиља на нафтним бушотинама.

МЛ4 Бомбе, торпеда, ракете, пројектили, остале експлозивне направе и пуњења, као и припадајућа опрема и прибор, како слиједи, посебно конструисана за војну употребу, те за њих посебно конструисане компоненте:

ВАЖНА НАПОМЕНА 1. За опрему за навођење и навигацију видјети МЛ11.

ВАЖНА НАПОМЕНА 2. За системе за заштиту авиона од ракета (AMPS), видјети МЛ4.ц.

- а. Бомбе, торпеда, гранате, димни spremници, ракете, mine, пројектили, дубинска (противподморничка) пуњења, пуњења за рушење, као и опрема за уништавање, "пиротехничке" направе, патроне, припадајућа подмуниција и симулатори (нпр. опрема која симулира карактеристике било које од тих ставки), посебно конструисани за војну употребу;

Напомена МЛ4.а. укључује:

- а. Димне гранате, запаљиве бомбе и експлозивне направе;
- б. Сапнице ракета или пројектила и врхове пројектила на летјелицама које имају могућност повратка у атмосферу.

ВАЖНА НАПОМЕНА За муницију у облику граната или spremника за оружје или бацаче наведене у МЛ1 или МЛ2 и подмуницију посебно конструисано за муницију, видјети МЛ3.

- б. Опрема која има све од наведеног:
  1. Посебно је конструисана за војну употребу; и
  2. Посебно је конструисана за "активности" које су везане уз било шта од следећег:

- а. Ставке наведене у МЛ4.а.; или
- б. Импровизоване експлозивне направе (IED-ове).

Техничка напомена

За потребе МЛ4.б.2. "активности" се односи на руковање, испљивање, полагање, надзор, пражњење, детонацију, активирање, електрично напајање с једнократним радним ефектом, заваривање, ометање, одстрањивање, откривање, сметање или збрињавање.

Напомена 1. МЛ4.б. укључује:

- а. Мобилна опрема за претварање гаса у течну стање;
- б. Пловече електричне проводне каблове за чишћење магнетских мина.

Напомена 2. МЛ4.б. се не односи на ручне направе које су намијењене искључиво за детекцију металних објеката и немају могућност разликовања мина од осталих металних објеката.

ц. Системи за заштиту авиона од ракета (AMPS).

Напомена МЛ4.ц. се не односи се на AMPS који има све од наведеног:

а. Било који од сљедећих сензора за упозорење на присутност пројектила:

1. Пасивне сензоре с вршним одзивом између 100 – 400 нм; или

2. Активне пулсирајуће Доплерове сензоре за упозорење на присутност пројектила;

б. Системе за стварање противмјера;

ц. Бакље, које имају и видљив и инфрацрвени одраз, за ометање пројектила земља- ваздух; и

д. Уграђен на "цивилном авиону" и који има све од наведеног:

1. AMPS је у функцији само на одређеном "цивилном авиону" на којем је уграђен одређени AMPS и за којег је издат било који од сљедећих докумената:

а. Цивилни сертификат типа који издају органи надлежни за цивилно ваздухопловство једне или више држава чланица ЕУ-а или државе учеснице у Васенарском аранжману или

б. Одговарајући документ који признаје Међународна организација цивилног ваздухопловства (ICAO);

2. AMPS користи заштиту за спречавање неовлашћеног приступа "софтверу" и

3. AMPS укључује активни механизам који онемогућује функцију система у случају његовог уклањања с "цивилног авиона" на који је уграђен.

МЛ15 Контрола паљбе, узбуђивање и упозоравање, као и сродни системи, опрема за тестирање, упуцавање и противмјере, како слиједи, посебно конструисана за војну употребу, те за њих посебно конструисане компоненте и прибор:

а. Циљници оружја, рачунари за бомбардовање, системи за усмјеравање оружја и системи за управљање паљбом;

б. Остали системи контроле паљбе, узбуђивања и упозоравања те сродни системи како слиједи:

1. Системи за одређивање положаја циља, означавање, одређивање даљине до циља, посматрање или праћење;

2. Опрема за детекцију, препознавање или идентификацију;

3. Прикупљање података или опрема за уградњу сензора;

ц. Опрема за противмјере намијењена ставкама наведенима у МЛ15.а. или МЛ15.б.;

Напомена За потребе МЛ15.ц., опрема за противелектронско дјеловање укључује и опрему за откривање.

д. Опрема за тестирање на терену или уциљавање посебно конструисана за ставке наведен у МЛ15.а., МЛ15.б. или МЛ15.ц.

МЛ16 Копнена возила и компоненте како слиједи:

ВАЖНА НАПОМЕНА За опрему за навођење и навигацију видјети МЛ11.

а. Копнена возила и њихове компоненте посебно конструисани или модификовани за војну употребу;

Напомена 1. МЛ16.а. укључује:

а. Тенкове и остала војна наоружана возила те војна возила која су опремљена носачима за наоружање или опремом за постављање мина или лансирање пројектила наведена у МЛ4;

б. Оклопна возила;

ц. Амфибијска возила и возила за прелажење дубоких водених површина;

д. Возила за извлачење и возила за вучу или превоз муниције или система оружја, као и с тим повезану опрему за руковање теретом;

е. Прикључна возила.

Напомена 2. Модификација копненог возила за војну употребу наведеног у МЛ16.а. подразумијева структуралну, електричну или механичку промјену која укључује једну или више компоненти посебно конструисаних за војну употребу. Те компоненте укључују:

а. Заштиту пнеуматика изведену тако да пнеуматици буду непробојни за метке;

б. Оклопну заштиту виталних дијелова (нпр. спремника горива или кабине возила);

ц. Посебна појачања или носаче оружја;

д. Свјетла за ноћну вожњу.

б. Остала копнена возила и компоненте како слиједи:

1. Возила која имају све од наведеног:

а. израђена су од материјала или дијелова који пружају балистичку заштиту нивоа III или већу (у складу с нормом НИЈ 0108.01 из септембра 1985. године) или "еквивалентној норми", или су на њих монтирани такви материјали или дијелови;

б. трансмисију која омогућава истовремени погон на предњим и задњим точковима, укључујући возила која ради распоређивања притиска на тло имају додатне точкове, без обзира на то јесу ли они с погоном или не;

ц. бруто масу возила (GVWR) већу од 4 500 кг; и

д. конструисана су или модификована за вожњу ван путева;

2. Компоненте које имају све од наведеног:

а. посебно су конструисане за возила наведена у МЛ16.б.1. и

б. пружају балистичку заштиту једнаку или већу од нивоа III (у складу с нормом НИЈ 0108.01 из септембра 1985.) или "еквивалентној норми".

ВАЖНА НАПОМЕНА Видјети такође МЛ13.а.

Напомена 1. МЛ16 се не односи на цивилна возила конструисана или модификована за превоз новца или вриједности.

Напомена 2. МЛ16 се не односи на возила која испуњавају све наведено:

а. произведена су прије 1946. године;

б. немају ставке наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме и произведене након 1945. године, осим репродукција оригиналних компоненти или прибора за возило; и

ц. не укључују оружје наведено у МЛ11, МЛ12 или МЛ14, осим ако је неупотребљиво и ако из њега није могуће испаливати пројектиле.

МЛ17 Хемијски агенси, "биолошки агенси", "агенси за сузбијање нереда", радиоактивни материјали, припадајућа опрема, компоненте и материјали како слиједи:

- а. "Биолошки агенси" или радиоактивни материјали одабрани или прилагођени у циљу повећања њихове дјелотворности за убијање људи и животиња, деградирање опреме или наношење штете на усјевима или животној средини;
- б. Агенси за хемијско ратовање, укључујући:
  1. Нервне агенсе за хемијско ратовање:
    - а. О-алкил (једнак или мањи од Ц10, укључујући циклоалкил), алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил)-фосфонофлуоридати, као што су: сарин (ГБ):О-изопропил метилфосфонофлуоридат (CAS 107-44-8) и соман (ГД):О-пинаколил метилфосфонофлуоридат (CAS 96-64-0);
    - б. О-алкил (једнак или мањи од Ц10, укључујући циклоалкил), Н,Н-диалкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) – фосфорамидоцијанидати, као што су: табун (ГА):О-етил Н, Н- иметилфосфорамидоцијанидат (CAS 77-81-6);
    - ц. О-алкил (Х или једнак или мањи од Ц10, укључујући циклоалкил) С-2-диалкил (метил, етил, н-пропил или изопропил)-аминоетил алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфонотиолати и одговарајуће алкалиране и протониране соли, као што је: ВХ: О-етил С-2-диизопропиламиноетил метил фосфонотиолат (CAS 50782-69-9);
  2. Кожни агенси за хемијско ратовање:
    - а. Сумпорни отрови, као што су:
      1. 2-хлороетилхлорометилсулфид (CAS 2625-76-5);
      2. Бис (2-хлороетил) сулфид (CAS 505-60-2);
      3. Бис (2-хлороетилтио) метан (CAS 63869-13-6);
      4. 1,2-бис (2-хлороетилтио) етан (CAS 3563-36-8);
      5. 1,3-бис (2-хлороетилтио) -н-пропан (CAS 63905-10-2);
      6. 1,4-бис (2-хлороетилтио) -н-бутан (CAS 142868-93-7);
      7. 1,5-бис (2-хлороетилтио) -н-пентан (CAS 142868-94-8);
    8. Бис (2-хлороетилтиометил) етер (CAS 63918-90-1);
    9. Бис (2-хлороетилтиометил) етер (CAS 63918-89-8);
  - б. Луизити, као што су:
    1. 2-хлоровинилдихлороарсин (CAS 541-25-3);
    2. Трис (2-хлоровинил) арсин (CAS 40334-70-1);
    3. Бис (2-хлоровинил) хлороарсин (CAS 40334-69-8);
  - ц. Азотни отрови, као што су:
    1. НН1: бис (2-хлороетил) етиламин (CAS 538-07-8);
    2. НН2: бис (2-хлороетил) метиламин (CAS 51-75-2);
    3. НН3: трис (2-хлороетил) амин (CAS 555-77-1);
3. Агенси за онеспособљавање у хемијском ратовању, као што су:
  - а. 3-кинуклидинил бензилат (БЗ) (CAS 6581-06-2);
  4. Дефолијанти намијењени хемијском ратовању, као што су:
    - а. Бутил 2-хлоро-4-флуорофеноксиацетат (LNF);
    - б. 2,4,5-трихлорофеноксиоцтена киселина (CAS 93-76-5) помијешана с 2,4 дихлорофеноксиоцтеном киселином (CAS 94-75-7) (наранџасти агенс (CAS 39277- 47-9);
- ц. Бинарни прекурсори и кључни прекурсори намијењени хемијском ратовању како слиједи:

1. Алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфонил дифлуориди, као што су: ДФ: метил фосфонилдифлуорид (CAS 676-99-3);
  2. О-алкил (Х или једнак или мањи од Ц10, укључујући циклоалкил) О-2-диалкил (метил, етил, н-пропил или изопропил)-аминоетил алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфонити и одговарајуће алкализоване и протонизоване соли, као што је:
    - QL: О-етил-О-2-ди-изопропиламиноетил метилфосфонит (CAS 57856-11-8);
  3. Хлоросарин: О-изопропил метилфосфоноклоридат (CAS 1445-76-7);
  4. Хлоросоман: О-пинаколил метилфосфоноклоридат (CAS 7040-57-5);
  - д. "Агенси за сузбијање нереда", активне саставне хемикалије и њихове комбинације, укључујући:
    1. α-бромбензенацетонитрил, (бромбензил цијанид) (CA) (CAS 5798-79-8);
    2. [(2-хлорофенил) метилен] пропанединитрил, (о-хлоробензилиденемалононитрил (CS) (CAS 2698-41-1);
    3. 2-хлоро-1-фенилетанон, фенилацил хлорид (ω-хлороацетофенон) (CN) (CAS 532-27-4);
    4. Дибенз-(б,ф)-1,4-оксазефин (CR) (CAS 257-07-8);
    5. 10-хлоро-5,10-дихидрофенарсазин, (фенарсазин-хлорид), (Адамсит), (DM) (CAS 578-94-9);
    6. Н-нонаноморфолин, (MPA) (CAS 5299-64-9);
- Напомена 1. МЛ17.д. се не односи на "агенси за сузбијање нереда" који су појединачно паковани у сврху самоодбране.
- Напомена 2. МЛ17.д. се не односи на активне саставне хемикалије и њихове комбинације идентификоване и паковане за производњу хране или у медицинске сврхе.
- е) Опрема посебно конструисана или модификована за војну употребу, посебно конструисана или модификована за распршивање било чега сљедећег, и за њу посебно конструисане компоненте:
    1. Материјали или агенси наведени у МЛ17.а., МЛ17.б. или МЛ17.д.; или
    2. Агенси за хемијско ратовање састављени од прекурсора наведених у МЛ17.ц.;
  - ф) Заштитна опрема и опрема за деконтаминацију, посебно конструисана или модификована за војну употребу, компоненте и хемијске смјесе, како слиједи:
    1. Опрема посебно конструисана или модификована за одбрану од материјала наведених у МЛ17.а., МЛ17.б. или МЛ17.д. и за њу посебно конструисане компоненте;
    2. Опрема посебно конструисана или модификована за деконтаминацију објеката контаминираних материјалима наведенима у МЛ17.а. и МЛ17.б. и за њу посебно конструисане компоненте;
    3. Хемијске смјесе посебно развијене или обликоване за деконтаминацију објеката контаминираних материјалима наведенима у МЛ17.а. или МЛ17.б.;
- Напомена МЛ17.ф.1. укључује:
- а. Расхладне јединице посебно конструисане или модификоване за нуклеарно, биолошко или хемијско филтрирање;
  - б. Заштитну одјећу.

ВАЖНА НАПОМЕНА За цивилне заштитне маске, заштитну и деконтаминацијску опрему видјети такође 1A004 на Листи робе двојне намјене.

- г) Опрема, посебно конструисана или модификована за војну употребу, конструисана или модификована за детекцију или идентификацију материјала наведених у МЛ7.а., МЛ7.б. или МЛ7.д., и за њу посебно конструисане компоненте;
Напомена МЛ7.г. се не односи на дозиметре за личну дозиметрију.

ВАЖНА НАПОМЕНА Видјети такође 1A004 на Листи робе двојне намјене.

- х) "Биополимери" посебно конструисани или прерађени за откривање или идентификацију агенса за хемијско ратовање наведених у МЛ7.б. и култура посебних ћелија које се користе за њихову производњу;
Техничке напомене

За потребе МЛ7.х.:

1. "Биополимери" су биолошке макромолекуле како сlijеди:
    - а. Ензими за специфичне хемијске или биохемијске реакције;
    - б. "Антиидиотипска", "моноклонална" или "поликлонална" антителија;
    - ц. Посебно креирани или посебно обрађени „рецептори“;
  2. "Антиидиотипска антителија" значи антителија која се вежу за специфична антигенска везна мјеста других антителија;
  3. "Моноклонална антителија" значи протеини који се вежу на једно антигенско мјесто, а производи их једна култура (група) ћелија;
  4. "Полуклонална антителија" значи мјешавина протеина који се вежу на специфичне антигене, а које производи више од једне културе (групе) ћелија;
  5. "Рецептори" значи биолошке макромолекуларне структуре које су способне везати лиганде чије везивање утиче на физиолошке функције.
- и) "Биокатализатори" за деконтаминацију или разградњу агенса за хемијско ратовање и њихови биолошки системи, како сlijеди:
1. "Биокатализатори" посебно конструисани за деконтаминацију или разградњу агенса за хемијско ратовање наведених у МЛ7.б. и који су резултат усмјерене лабораторијске селекције или генетске манипулације биолошких система;
  2. Биолошки системи који садрже генетске информације које су специфичне за производњу "биокатализатора" наведених у МЛ7.и.1. како сlijеди:
    - а. "Експресијски вектори";
Техничка напомена
За потребе МЛ7.и.2.а., експресијски вектори су носиоци (нпр. плазмиди или вируси) који се користе за увођење генетског материјала у ћелије домаћина.
    - б. Вируси;
    - ц. Културе ћелија.
Напомена 1. МЛ7.б. и МЛ7.д. не односе се на сљедеће:
      - а. Цијаноген хлорид (CAS 506-77-4);
      - б. Цијановодичну киселину (CAS 74-90-8);
      - ц. Хлор (CAS 7782-50-5);
      - д. Карбонил хлорид (фосген) (CAS 75-44-5);

- е. Дифосген (трикlorометил-хлороформат) (CAS 503-38-8);
- ф. Не користи се од 2004.
- г. Ксилит бромид, орто: (CAS 89-92-9); мета: (CAS 620-13-3); пара: (CAS 104-81-4);
- х. Бензил бромид (CAS 100-39-0);
- и. Бензил јодид (CAS 620-05-3);
- ј. Бром ацетон (CAS 598-31-2);
- к. Цијан бромид (CAS 506-68-3);
- л. Бром метилетилкетон (CAS 816-40-0);
- м. Хлор ацетон (CAS 78-95-5);
- н. Етил јодоацетат (CAS 623-48-3);
- о. Јодо ацетон (CAS 3019-04-3);
- п. Хлоропикрин (CAS 76-06-2).

Напомена 2. Културе ћелија и биолошки системи наведени у МЛ7.х. и МЛ7.и.2. искључиви су и те подставке се не односе на ћелије или биолошке системе за цивилне сврхе као што су пољопривреда, фармација, медицина, ветеринарство, животна средина, управљање отпадом или индустрија хране.

МЛ8 "Енергетски материјали" и одговарајуће супстанце како сlijеди:

ВАЖНА НАПОМЕНА 1. Видјети такође 1C011 на Листи робе с двојном намјеном.

ВАЖНА НАПОМЕНА 2. За пуњења и уређаје, видјети МЛ4 и 1A008 на Листи робе с двојном намјеном.

Напомена Све супстанце наведене у подставкама МЛ8 подлијежу овој листи, чак и ако се користе другачије него што је наведено (нпр. TAGN се углавном користи као експлозив, али може да се користи и као гориво или као оксидатор).

Техничке напомене

1. За потребе МЛ8, уз изузетак МЛ8.ц.11. или МЛ8.ц.12. „смјеса“ се односи на систем двије или више супстанце у којој је барем једна супстанца наведена у подставкама МЛ8.
2. За потребе МЛ8, величина честице је средњи промјер честице на бази масе или волумена. При узорковању и одређивању величине честице користе се међународне или еквивалентне националне норме.
  - а. "Експлозивни" и њихове "смјесе" како сlijеди:
    1. ADNBF (аминодинитробензофуросан или 7-амино-4,6-динитробензофуразан-1-оксид) (CAS 97096-78-1);
    2. BNCP (цис-бис (5-нитротетразолато) тетра амин-кобалт (III) перхлорат) (CAS 117412-28-9);
    3. CL-14 (диамино динитробензофуросан или 5,7-диамино-4,6-динитробензофуразан-1-оксид) (CAS 17907-74-1);
    4. CL-20 (HNIW или хексанитрохексазаисовурцитан) (CAS 135285-90-4); клатрати од CL-20 (за његове "прекурсоре" видјети и МЛ8.г.3. и МЛ8.г.4.);
    5. CP (2-(5-цијанотетразолато) пента амин-кобалт (III) перхлорат) (CAS 70247-32-4);
    6. DADE (1,1-диамино-2,2-динитроетилен, FOX-7) (CAS 145250-81-3);
    7. DATB (диаминотринитробензен) (CAS 1630-08-6);
    8. DDFP (1,4-динитродифуразанопиперазин);
    9. DDPO (2,6-диамино-3,5-динитропиперазин-1-оксид, PZO) (CAS 194486-77-6);
    10. DIPAM (3,3'-диамино-2,2',4,4',6,6'-хексанитробифенил или дипикрамид) (CAS 17215-44-0);

11. DNGU (DINGU или динитрогликолурил) (CAS 55510-04-8);
  12. Фуразани како слиједи:
    - а. DAAOF (DAAF, DAAFox или диаминоазоксифуразан);
    - б. DAAzF (диаминоазофуразан) (CAS 78644-90-3);
  13. HMX и деривати (видјети такође МЛ8.г.5. за његове "прекурсор") како слиједи:
    - а. HMX (циклотетраметиленететранитрамин, октахиidro-1,3,5,7-тетранитро-1,3,5,7-тетразин, 1,3,5,7-тетранитро-1,3,5,7-тетразациклооктан, октоген или оцтогене) (CAS 2691-41-0);
    - б. дифлуороаминирани аналози HMX;
    - ц. K-55 (2,4,6,8-тетранитро-2,4,6,8-тетразабицикло [3,3,0]-октанон 3, тетранитросемигликолурил или кето-бициклик HMX) (CAS 130256-72-3);
  14. HNAD (хексанитроадамантан) (CAS 143850-71-9);
  15. HNS (хексанитростилбен) (CAS 20062-22-0);
  16. Имидазоли како слиједи:
    - а. BNNII (октахиidro-2,5-бис(нитроимино)имидазо[4,5-д]имидазол);
    - б. DNI (2,4-динитроимидазол) (CAS 5213-49-0);
    - ц. FDIA (1-флуоро-2,4-динитроимидазол);
    - д. NTDNIA (N-(2-нитротриазоло)-2,4-динитроимидазол);
    - е. PTIA (1-пикрил-2,4,5-тринитроимидазол);
  17. NTNMH (1-(2-нитротриазоло)-2-динитрометилени хидразин);
  18. NTO (ONTA или 3-нитро-1,2,4-триазол-5-један) (CAS 932-64-9);
  19. Полинитрокубани с више од четири нитро групе;
  20. PYX (2,6-Бис(пикриламино)-3,5-динитропиридин) (CAS 38082-89-2);
  21. RDX и деривати како слиједи:
    - а. RDX (циклотриметиленетринитрамин, циклонит, Т4, хексахиidro-1,3,5-тринитро-1,3,5-триазин, 1,3,5-тринитро-1,3,5-триаза-циклохексан, хексоген или хехогене) (CAS 121-82-4);
    - б. Кето-RDX (К-6 или 2,4,6-тринитро-2,4,6-триаза-циклохексанон) (CAS 115029-35-1);
  22. TAGN (триаминогуанидиненитрат) (CAS 4000-16-2);
  23. TATB (триаминотринитробензен) (CAS 3058-38-6) (видјети такође МЛ8.г.7. за његове "прекурсор");
  24. TEDDZ (3,3,7,7-тетрабис(дифлуорамин) октахиidro-1,5-динитро-1,5-диазоцин);
  25. Тетразоли како слиједи:
    - а. NTAT (нитротриазол аминотетразол);
    - б. NTNT (1-H-(2-нитротриазоло)-4-нитротетразол);
  26. Тетрил (тринитрофенилметилнитрамин) (CAS 479-45-8);
  27. TNAD (1,4,5,8-тетранитро-1,4,5,8-тетразадекалин) (CAS 135877-16-6) (видјети такође МЛ8.г.6. за његове "прекурсор");
  28. TNAZ (1,3,3-тринитроазетидин) (CAS 97645-24-4) (видјети такође МЛ8.г.2. за његове "прекурсор");
  29. TNGU (SORGUYL или тетранитрогликолурил) (CAS 55510-03-7);
  30. TNP (1,4,5,8-тетранитро-пиридазино[4,5-д]пиридазин) (CAS 229176-04-9);
  31. Триазини како слиједи:
    - а. DNAM (2-окси-4,6-динитроамино-с-триазин) (CAS 19899-80-0);
    - б. NNHT (2-нитроимино-5-нитро-хексахиidro-1,3,5-триазин) (CAS 130400-13-4);
  32. Триазоли како слиједи:
    - а. 5-азидо-2-нитротриазол;
    - б. ADHTDN (4-амино-3,5-дихидразио-1,2,4-триазол динитрамид) (CAS 1614-08-0);
    - ц. ADNT (1-амино-3,5-динитро-1,2,4-триазол);
    - д. BDNTA ((бис-динитротриазол)амин);
    - е. DBT (3,3'-динитро-5,5-би-1,2,4-триазол) (CAS 30003-46-4);
    - ф. DNBT (динитробистриазол) (CAS 70890-46-9);
    - г. Не користи се од 2010.
    - х. NTDNT (1-H-(2-нитротриазоло) 3,5-динитротриазол);
    - и. PDNT (1-пикрил-3,5-динитротриазол);
    - ј. TACOT (тетранитробензотриазолобензотриазол) (CAS 25243-36-1);
  33. "Експлозивни" који нису наведени на другом мјесту у МЛ8.а. и који имају било што од сљедећег:
    - а. Брзину детонације већу од 8 700 м/с на максималној густоћи или
    - б. Притисак детонације већи од 34 ГПа (340 кбар);
  34. Не користи се од 2013.
  35. DNAN (2,4-динитроанизол) (CAS 119-27-7);
  36. TEX (4,10-динитро-2,6,8,12-тетраокса-4,10-диазаизовурцитан);
  37. GUDN (Гуанулуреа динитрамид) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
  38. Тетразини, како слиједи:
    - а. BTAT (Бис(2,2,2-тринитроетил)-3,6-диаминотетразин);
    - б. LAX-112 (3,6-диамино-1,2,4,5-тетразин-1,4-диоксид);
  39. Енергетски јонски материјали који се топе на температури између 343 K (70 °C) и 373 K (100 °C) и с брзином детонације већом од 6 800 м/с или с притиском детонације већим од 18 GPa (180 кбар);
  40. BTNEN (Бис(2,2,2-тринитроетил)-нитрамин) (CAS 19836-28-3);
  41. FTDO (5,6- (3, 4'-фуразано) – 1,2,3,4-тетразин-1,3-диоксид);
  42. EDNA (етилендинитрамин) (CAS 505-71-5);
  43. TKX-50 (дихидроксиламониј 5,5'-бистетразол-1,1'-диолат);
- Напомена МЛ8.а. укључује ,експлозивне кокрисале'.
- Техничка напомена
- За потребе МЛ8.а. Напомена: ,експлозивни кокрисал' јесте чврсти материјал који се састоји од правилног тродимензионалног распореда двије или више експлозивних молекула од којих је барем једна наведена у МЛ8.а.
- б. "Погонска горива" како слиједи:
    1. Било које чврсто "погонско гориво" теоретског специфичног импулса (у стандардним условима) већег од:
      - а. 240 секунди за неметализовано, нехалогенизовано "погонско гориво";
      - б. 250 секунди за неметализовано, халогенизовано "погонско гориво" или
      - ц. 260 секунди за металовано "погонско гориво";
    2. Не користи се од 2013.
    3. "Погонска горива" која имају вриједност константе снаге већу од 1 200 kJ/kg;

4. "Погонска горива" која могу да поднесу стабилну линеарну брзину горења већу од 38 мм/с у стандардним условима (измјерено у облику инхибираног узорка) при притиску од 6,89 МПа (68,9 бара) и 294 К (21 °C);
5. Еластомером модификовано лијевано двобазно "погонско гориво" (EMCDB) чија је деформација при највећем напрезању већа од 5% на 233К (-40 °C);
6. Било које "погонско гориво" које садржи твари наведене у МЛ8.а.;
7. "Погонско гориво" које није наведено нигдје друго у Заједничкој листи оружја и војне опреме посебно је конструисано за војну употребу;
- ц. "Пиротехника", горива и повезане супстанце, како слиједи, те њихове смјесе:
1. "Авионска" горива посебно припремљена за војне сврхе;
- Напомена 1. МЛ8.ц.1. не односи се на следећа "авионска" горива: ЈП-4, ЈП-5 и ЈП-8.
- Напомена 2. "Авионска" горива наведена у МЛ8.ц.1. готови су производи, а не њихови састојци.
2. Алан (алуминијум хидрид) (CAS 7784-21-6);
3. Борани, како слиједи, и њихови деривати:
- а. Карборани;
- б. Хомолози борана, како слиједи:
1. Декаборан (14) (CAS 17702-41-9);
2. Пентаборан (9) (CAS 19624-22-7);
3. Пентаборан (11) (CAS 18433-84-6);
4. Хидразин и деривати, како слиједи (видјети такође МЛ8.д.8. и МЛ8.д.9. за оксидирање хидразинских деривата):
- а. Хидразин (CAS 302-01-2) концентрације од 70% или веће;
- б. Монометил хидразин (CAS 60-34-4);
- ц. Симетрични диметил хидразин (CAS 540-73-8);
- д. Симетрични диметил хидразин (CAS 57-14-7);
- Напомена МЛ8.ц.4.а. се не односи на хидразинске "смјесе" које су посебно направљене за заштиту од корозије.
5. Метална горива "смјесе" горива или "пиротехничке" "смјесе" у облику честица, без обзира на то јесу ли сферичне, атомизоване, сфероидне, плочасте или мљевене, произведене од материјала који садржи 99% или више било чега од следећег:
- а. Метала и њихових "смјеса", како слиједи:
1. Берилијум (CAS 7440-41-7) величине честица мање од 60 μм;
2. Жељезни прах (CAS 7439-89-6) величине честица од 3 μм или мање, произведен редукцијом жељезног оксида водоником;
- б. "Смјеса" које садржавају било што од следећег:
1. Цирконијум (CAS 7440-67-7), магнезијум (CAS 7439-95-4) или њихове легуре честица величине мање од 60 μм или
2. Борова горица (CAS 7440-42-8) или горива од боровог карбида (CAS 12069-32-8) чистоће 85% или веће те величине честица мање од 60 μм;
- Напомена 1. МЛ8.ц.5. се односи на "експлозиве" и горива, без обзира на то јесу ли метали или легуре сажети у алуминијуму, магнезијуму, цирконијуму или берилијуму.
- Напомена 2. МЛ8.ц.5.б. се односи само на метална горива у облику честица ако су мијешана с другим супстанцама ради стварања "смјесе" припремљене за војну употребу, као што су системи за течна или густа "погонска горива", чврста "погонска горива" или "пиротехничке" "смјесе".
- Напомена 3. МЛ8.ц.5.б.2. се не односи на бор и боров карбид обogaћен бором-10 (20% или више укупног садржаја бора-10).
6. Војни материјали који садрже згушњиваче за угљоводонична горива посебно направљена за употребу у бацачима пламена или запаљивој муницији као што су метални стеарати (нпр. октал (CAS 637-12-7)) или палмитати;
7. Перхлорати, хлорати и хромати спојени с металом у праху или другим компонентама високоенергетског горива;
8. Сферични или сфероидни алуминијумски прах (CAS 7429-90-5) величине честица 60 μм или мање и произведен од материјала који садржава 99% или више алуминијума;
9. Титанијум субхидрид (TiHn) стехиометријског еквивалента $n = 0,65-1,68$;
10. Течна горива с високом густоћом енергије која нису наведена у МЛ8.ц.1., како слиједи:
- а. Мијешана горива која садрже и чврста и течна горива (нпр. борова смјеса), чија је густоћа енергије на бази масе 40 MJ/kg или већа;
- б. Друга горива високе густоће енергије и додаци за горива (нпр. кубан, јонски раствори, ЈП-7, ЈП-10), чија је густоћа енергије на бази обима најмање 37,5 ГЈ по кубном метру, мјерено при температури од 293 К (20 °C) и притиску од једне атмосфере (101,325 kPa);
- Напомена МЛ8.ц.10.б. се не односи на фосилна рафинисана горива или биогорива или горива за моторе сертификоване за употребу у цивилном ваздухопловству.
11. "Пиротехнички" и пирофорни материјали како слиједи:
- а. "Пиротехнички" или пирофорни материјали, направљени посебно за повећање или надзор производње енергије зрачења у било којем дијелу ИР спектра;
- б. Смјесе магнезијума, политетрафлуоретилена (PTFE) и винилиден дифлуорид хексафлуоропропилен кополимера (нпр. MTV);
12. Смјесе горива, "пиротехничке" смјесе или "енергетски материјали" који нису наведени на другом мјесту у МЛ8., а који имају све ниже наведене карактеристике:
- Садрже више од 0,5% честица било чега од следећег:
- а. алуминијума;
2. берилијума;
3. бора;
4. цирконијума;
5. магнезијума или
6. титана;
- б. Честице наведене у МЛ8.ц.12.а. величине мање од 200 нм у било којем смјеру и
- ц. Честице наведене у МЛ8.ц.12.а. са садржајем метала од 60% или више;
- Напомена МЛ8.ц.12. укључује термите.
- д. Оксидаторе и њихове "смјесе" како слиједи:
1. ADN (амонијум динитрамид или SR 12) (CAS 140456-78-6);
2. AP (амонијум перхлорат) (CAS 7790-98-9);

3. Смјесе састављене од флуора и било којег од следећих састојака:
- осталих халогена;
  - кисеоника или
  - азота;
- Напомена 1. МЛ8.д.3. се не односи на хлор-трифлуорид (CAS 7790-91-2).
- Напомена 2. МЛ8.д.3. се не односи на азот-трифлуорид (CAS 7783-54-2) у гасовитом стању.
- Напомена 3. МЛ8.д.3. се не односи на јод-пентафлуорид (CAS 7783-66-6).
4. DNAD (1,3-динитро-1,3-диазетидин) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (хидроксиламониј нитрат) (CAS 13465-08-2);
6. NAP (хидроксиламониј перкловат) (CAS 15588-62-2);
7. HNF (хидразиниј нитроформат) (CAS 20773-28-8);
8. Хидразин нитрат (CAS 37836-27-4);
9. Хидразин перкловат (CAS 27978-54-7);
10. Течни оксидатори који су састављени од или који садрже инхибирану црвену димећу азотну киселину (IRFNA) (CAS 8007-58-7);
- Напомена МЛ8.д.10. се не односи на неинхибирану димећу азотну киселину.
- е. Везива, пластификатори, мономери, полимери, како слиједи:
- АММО (азидометилметилоксетан и његови полимери) (CAS 90683-29-7) (видјети такође МЛ8.г.1. за његове "прекурсоре");
  - ВАМО (3,3-бис(азидометил)оксетан и његови полимери) (CAS 17607-20-4) (видјети такође МЛ8.г.1. за његове "прекурсоре");
  - BDNPA (бис (2,2-динитропропил)ацетал) (CAS 5108-69-0);
  - BDNPF (бис (2,2-динитропропил)формал) (CAS 5917-61-3);
  - ВТТН (бутанетриолтринитрат) (CAS 6659-60-5) (видјети такође МЛ8.г.8. за његове "прекурсоре");
  - Енергетски мономери, пластификатори или полимери посебно направљени за војну употребу који садрже било шта од следећег:
    - Нитро групе;
    - Азидо групе;
    - Нитратне групе;
    - Нитразне групе или
    - Дифлуороамино групе;
  - ФАМАО (3-дифлуороаминометил-3-азидометил оксетан) и његове полимере;
  - FEFO (бис-(2-флуоро-2,2-динитроетил)формал) (CAS 17003-79-1);
  - FPP-1 (поли-2,2,3,3,4,4-хексафлуоропентан-1,5-диол формал) (CAS 376-90-9);
  - FPP-3 (поли-2,4,4,5,5,6,6-хептафлуоро-2-трифлуорометил-3-оксаептан-1,7-диол формал);
  - GAP (глицидилазид полимер) (CAS 143178-24-9) и његови деривати;
  - НТРВ (полибутадиен с хидроксил завршецима) с функционалношћу хидроксила једнаком или већом од 2,2 и мањом или једнаком 2,4, хидроксилне вриједности мање од 0,77 меq/г те вискозности на 30° С мањег од 47 Р (CAS 69102-90-5);
  - Поли(епиклорохидрин) с функционалним алкохолним групама с молекуларних маса мањих од 10 000, и то:
    - Поли (епиклорохидриндиол);
    - Поли (епиклорохидринтриол);
  - NENA-ови (нитратостилнитрамин спојеви) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 и 85954-06-9);
  - PGN (poly-GLYN, полиглицидилнитрат или поли(нитратометил оксиран) (CAS 27814-48-8);
  - Поли-NIMMO (poly(нитратометилметилоксетан), poly-NMMO или poly(3-нитратометил-3-метилоксетан)) (CAS 84051-81-0);
  - Полинитроортокарбонати;
  - TVOPA (1,2,3-трис[1,2-бис(дифлуороамино)етокси] пропан или трис винокси пропан адукт) (CAS 53159-39-0);
  - 4,5-диазидометил-2-метил-1,2,3-триазол (исо-DAMTR);
  - PNO (Поли(3-нитрато оксетан));
  - ТМЕТН (триметилолетан тринитрат) (CAS 3032-55-1);
  - ф. "Адитиве", како слиједи:
Техничка напомена
За потребе МЛ8.ф. "адитиви" су супстанце које се користе у експлозивима за побољшање њихових својстава.
    - Базни бакарни салицилат (CAS 62320-94-9);
    - ВНЕГА (бис-(2-хидроксиетил)гликоламид) (CAS 17409-41-5);
    - ВНО (бутадиененитрилоксид);
    - Деривати фериоцена како слиједи:
      - Бутацен (CAS 125856-62-4);
      - Катоцен (2,2-бис-етилфериоценил пропан) (CAS 37206-42-1);
    - Фериоцен карбоксилне киселине и естери фериоцен карбоксилне киселине;
    - н-бутил-фериоцен (CAS 31904-29-7);
    - Остали слични деривати адуцираног полимер фериоцена који нису наведени на другом мјесту у МЛ8.ф.4;
    - Етил фериоцен (CAS 1273-89-8);
    - Пропил фериоцен;
    - Пентил фериоцен (CAS 1274-00-6);
    - Дициклопентил фериоцен;
    - Дициклохексил фериоцен;
    - Диетил фериоцен (CAS 1273-97-8);
    - Дипропил фериоцен;
    - Дибутил фериоцен (CAS 1274-08-4);
    - Дихексил фериоцен (CAS 93894-59-8);
    - Ацетил фериоцен (CAS 1271-55-2)/1,1'-диацетил фериоцен (CAS 1273-94-5);
  - Оловни бета-резорцилат (CAS 20936-32-7) или бакрени бета-резорцилат (CAS 70983-44-7);
  - Оловни цитрат (CAS 14450-60-3);
  - Оловно-бакрени хелати бета-резорцилата или салицилата (CAS 68411-07-4);
  - Оловни малеат (CAS 19136-34-6);
  - Оловни салицилат (CAS 15748-73-9);
  - Оловни станат (CAS 12036-31-6);
  - МАРО (трис-1-(2-метил)азиридирил фосфин оксид) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (бис(2-метил азиридирил) 2-(2-хидроксипропанокси) пропиламино фосфин оксид); и други МАРО деривати;

12. Метил ВАРО (бис(2-метил азиридирил) метиламино фосфин оксид) (CAS 85068-72-0);
13. Н-метил-п-нитроанилин (CAS 100-15-2);
14. 3-нитраза-1,5-пентан диизоцијанат (CAS 7406-61-9);
15. Агенси органометалних спојева, како слиједи:
  - а. Неопентил[диалил]окси, три[диоктил]фосфато-титанат (CAS 103850-22-2); познат и као титанијум IV, 2,2[бис 2-пропенolato-метил, бутанolato, трис (диоктил) фосфато] (CAS 110438-25-0) или LICA 12 (CAS 103850-22-2);
  - б. Титанијум IV, [(2-пропенolato-1) метил, н-пропанolatoметил] бутанolato-1, трис[диоктил] пирофосфат или KP3538;
  - ц. Титанијум IV, [(2-пропенolato-1) метил, н-пропанolatoметил] бутанolato-1, трис(диоктил)фосфат;
16. Полицијанодифлуороаминоетиленоксид;
17. Везивни агенси како слиједи:
  - а. 1,1P,1C-тримезоил-трис(2-етилазиридин) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
  - б. Полифункционални азиридин амиди с изофталном, тримезинском, изоцијанурном или триметиладипинском структуром и 2-метил или 2-етил групом на азиридинској групи; Напомена МЛ8.ф.17.б. укључује:
    - а. 1,1X-изофталоил-бис(2-метилазиридин)(HX-752) (CAS 7652-64-4);
    - б. 2,4,6-трис(2-етил-1-азиридирил)-1,3,5-триазин (HX-874) (CAS 18924-91-9);
    - ц. 1,1'-триметиладипоил-бис(2-етилазиридин) (HX-877) (CAS 71463-62-2).
18. Пропиленимин (2-метилазиридин) (CAS 75-55-8);
19. Изузетно фини жељезни оксид (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) специфичне површине веће од 250 м²/г и просјечне величине честица од 3,0 нм или мање;
20. ТЕРАН (тетраетилпентаминакрилонитрил) (CAS 68412-45-3); цијаноетилирани полиамини и њихове соли;
21. ТЕРАНOL (тетраетилпентаминакрилонитрилглицидол) (CAS 68412-46-4); цијаноетилирани полиамини адуцирани глицидолом и њиховим солима;
22. ТРВ (трифенил бизмут) (CAS 603-33-8);
23. ТЕРВ (трис (етоксифенил) бизмут) (CAS 90591-48-3);
- г. "Прекурсори" како слиједи:
ВАЖНА НАПОМЕНА У МЛ8.г. упућивања се односе на "енергетске материјале" произведене од ових супстанци.
  1. ВСМО (3,3-бис(хлорометил)оксетан) (CAS 78-71-7) (видјети такође МЛ8.е.1. и МЛ8.е.2.);
  2. Динитроазетидин-т-бутил со (CAS 125735-38-8) (видјети такође МЛ8.а.28.);
  3. Деривати хексаазаизовурцитана, укључујући HBIW (хексабензилхексаазаизовурцитан) (CAS 124782-15-6) (видјети такође МЛ8.а.4.) и TAIW (тетраацетилдобензилхексаазаизовурцитан) (CAS 182763-60-6) (видјети такође МЛ8.а.4.);
  4. Не користи се од 2013.
  5. ТАТ (1,3,5,7 тетраацетил-1,3,5,7-тетрааза циклооктан) (CAS 41378-98-7) (видјети такође МЛ8.а.13.);
  6. 1,4,5,8-тетраазадекалин (CAS 5409-42-7) (видјети такође МЛ8.а.27.);
  7. 1,3,5-трихлоробензен (CAS 108-70-3) (видјети такође МЛ8.а.23.);
8. 1,2,4-трихидроксидбутан (1,2,4-бутанетриол) (CAS 3068-00-6) (видјети такође МЛ8.е.5.);
9. DADN (1,5-диацетил-3,7-динитро-1, 3, 5, 7-тетрааза-циклооктан) (видјети такође МЛ8.а.13.);
- х. Прах и облици од "реактивног материјала" како слиједи:
  1. Прах било којег од следећих материјала величине честица мање од 250 μм у било којем правцу и који није наведен другдје у МЛ8.:
    - а. алуминијума;
    - б. ниобијума
    - ц. бора;
    - д. цирконијума;
    - е. магнезијума;
    - ф. титана;
    - г. тантала;
    - х. волфрама;
    - и. молибдена или
    - ј. хафнијума;
  2. Облици, који нису наведени у МЛ3, МЛ4, МЛ12 или МЛ16, израђени од врста праха наведених у МЛ8.х.1. Техничке напомене
 За потребе МЛ8.х.:
    1. "Реактивни материјали" конструисани су тако да произведу екзотерму реакцију само под високим стопама смицања те да се користе као обавијачи или кућишта у бојевим главама.
    2. Прах од 'реактивног материјала' производи се, на примјер, поступком високоенергетског кугличног мљевања.
    3. Облици од 'реактивног материјала' производе се, на примјер, ласерским синтерисањем.
 Напомена 1. МЛ8 се не односи на следеће супстанце, осим ако су спојене или помијешане с "енергетским материјалима" наведеним у МЛ8.а. или металима у праху из МЛ8.ц.:
      - а. Амонијев пикрат (CAS 131-74-8);
      - б. Црни барут;
      - ц. Хексанитродифениламин (CAS 131-73-7);
      - д. Дифлуороамин (CAS 10405-27-3);
      - е. Азотни скроб (CAS 9056-38-6);
      - ф. Калијум-нитрат (CAS 7757-79-1);
      - г. Тетранитронафтален;
      - х. Тринитроанизол;
      - и. Тринитронафтален;
      - ј. Тринитроксилен;
      - к. 1-метил-2-пиролидон (Н-метил-2-пиролидинон (CAS 872-50-4);
      - л. Диоктилмалеат (CAS 142-16-5);
      - м. Етилхексилакрилат (CAS 103-11-7);
      - н. Триетилалуминиј (TEA)(CAS 97-93-8), триметилалуминиј (TMA) (CAS 75-24-1) и остали пирофорни метални алкили и арили литијума, натријума, магнезијума, цинка или бора;
      - о. Нитроцелулозу (CAS 9004-70-0);
      - п. Нитроглицерин (или глицеролтринитрат, тринитроглицерин) (NG) (CAS 55-63-0);
      - q. 2,4,6-тринитротолуен (TNT) (CAS 118-96-7);
      - р. Етилендиаминдинитрат (EDDN) (CAS 20829-66-7);
      - с. Пентаеритритолтетранитрат (PETN) (CAS 78-11-5);
      - т. Оловни азид (CAS 13424-46-9), нормални оловни стифнат (CAS 15245-44-0) и основни оловни стифнат

- (CAS 12403-82-6) и иницијалне експлозиве или иницијалне смјесе које садрже азиде или спојеве азиде;
- у. Триетиленегликолдинитрат (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- в. 2,4,6-тринитрорезорцинол (стифнинска киселина) (CAS 82-71-3);
- w. Диетилдифенилуреу; Диетилдифенилуреу; (CAS 85-98-3); диметилдифенил уреа (CAS 611-92-7); метилетилдифенилуреу [Централити];
- х. N,N-дифенилуреу (несиметрична дифенилуреа) (CAS 603-54-3);
- у. Метил-N,N-дифенилуреу (метилна несиметрична дифенилуреа) (CAS 13114-72-2);
- з. Етил-N,N-дифенилуреу (етилна несиметрична дифенилуреа) (CAS 64544-71-4);
- aa. 2-нитродифениламин (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- bb. 4-нитродифениламин (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
- cc. 2,2-хлоровинилдихлороарсин (CAS 918-52-5);
- dd. Нитрогуанидин (CAS 556-88-7) (видјети 1Ц011.д. на Листи робе с двојном намјеном).
- Напомена 2. МЛ8. се не односи на амонијум-перхлорат (МЛ8.д.2.), НТО (МЛ8.а.18.) или катоцен (МЛ8.ф.4.б.) и испуњава све од следећег:
- а. Посебно обликован и направљен за уређаје за производњу гаса у цивилној употреби;
- б. Спојен или помијешан, с неактивним дуропластичним везивима или пластификаторима и с масом мањом од 250 г;
- ц. С највише 80% амонијум-перхлората (МЛ8.д.2.) у маси активног материјала;
- д. Који садржи највише 4 г НТО-а (МЛ8.а.18.) и
- е. Који садржи највише 1 г катоцена (МЛ8.ф.4.б.).

МЛ9 Ратна пловила (површинска или подводна), специјална морнаричка опрема, прибор, компоненте и остала површинска пловила, како слиједи:

ВАЖНА НАПОМЕНА За опрему за навођење и навигацију видјети МЛ11.

- а. Пловила и компоненте, како слиједи:
1. Пловила (површинска или подводна) посебно конструисана или модификована за војну употребу, без обзира на тренутно стање поправке или исправности и без обзира садрже ли оружане системе или оклоп те труп или дијелове трупа таквих пловила, и њихове компоненте посебно конструисане за војну употребу;
- Напомена МЛ9.а.1. укључује возила посебно конструисана или модификована за превоз рониоца.
2. Површинска пловила, која нису наведена у МЛ9.а.1., који имају било што од следећег, учвршћено или интегрисано у пвило:
- а. Аутоматско оружје наведено у МЛ1 или оружје наведено у МЛ2, МЛ4, МЛ12 или МЛ19 или, "носаче" или чврсте тачке за оружје калибра 12,7 мм или већег калибра;
- Техничка напомена
- За потребе МЛ9.а.2.а., "носачи" се односе на носаче оружја или структурално ојачање у сврху уградње оружја.
- б. Системе за управљање палбом наведене у МЛ5;
- ц. који имају све следеће карактеристике:
1. "Хемијска, биолошка, радиолошка или нуклеарна (ХБРН) заштита" и

2. "Систем орошавања или испирања" конструисан за деконтаминацију или
- Техничка напомена

За потребе МЛ9.а.2.ц.2., "Систем орошавања или испирања" је систем распршивања морске воде који истовремено испире спољни дио надграђа и палубу пловила.

- д. Оружане системе за противмјере наведене у МЛ4.б., МЛ5.ц. или МЛ11.а. и који имају било шта од следећег:

- "ХБРН заштиту";
- Труп пловила и надграђе, посебно конструисане за смањивање радарског одраза;
- Средства за смањивање термалног одраза (нпр. систем за хлађење издувних гасова), уз изузетак средстава посебно конструисаних за повећање опште ефикасности електрана или смањивање утицаја на животну средину; или
- Систем за заштиту од магнетских мина конструисан за смањивање магнетског одраза цијелог пловила;

Техничка напомена

За потребе МЛ9.а.2. "ХБРН заштита" је самостални унутрашњи простор са карактеристикама као што су прекомерни притисак, изолација вентилационих система, ограничени вентилациони отвори с ХБРН филтерима и ограничен број тачака за приступ особља који укључује ваздушне коморе.

- б) Мотори и погонски системи, посебно конструисани за војну употребу и њихове компоненте, посебно конструисане за војну употребу, како слиједи:

- Дизелски мотори посебно конструисани за подморнице;
- Електрични мотори посебно конструисани за подморнице и који имају све ниже наведене карактеристике:

- Излазну снагу већу од 0,75 MW (1 000 KC);
- Способност брзог преусмјеравања уназад;
- Хлађење течностима и
- Потпуно су затворени;

- Дизелски мотори који имају све следеће карактеристике:

- Излазну снагу од 37,3 kW (50 KC) или већу и
- "Немагнетни удио" већи од 75% укупне масе;

Техничка напомена

За потребе МЛ9.б.3. "немагнетни" значи да је

релативна пропусност мања од 2.

- "Погонски системи независни од дотока атмосферског ваздуха" (AIP), посебно конструисани за подморнице;

Напомена МЛ9.б.4. се не односи на нуклеарну енергију.

Техничка напомена

За потребе МЛ9.б.4. „Погонски систем независан од ваздуха”(AIP) омогућује подморници да се у подводној вожњи служи својим погонским системом без употребе атмосферског кисеоника дуже него што би то иначе омогућавале батерије.

ВАЖНА НАПОМЕНА За погонску опрему на нуклеарну енергију видјети МЛ9.х.

- ц) Подводне направе за откривање, посебно конструисане за војну употребу, опрему за њихов надзор и њихове компоненте, посебно конструисане за војну употребу;

д) Противподморничке мреже и противторпедне мреже, посебно конструисане за војну употребу;

е) Не користи се од 2003.;

ф) Пробијачи трупа и прикључци, посебно конструисани за војну употребу, који омогућају интеракцију са спољном опремом пловила, и њихове компоненте, посебно конструисане за војну употребу;

Напомена 1. МЛ19.ф. укључује прикључке за пловила, с једним или више водича, коаксијалне или таласоводне, пробијаче трупа за пловила, при чему оба могу остати непропусна те задржати тражене карактеристике на морским дубинама које прелазе 100 м; и прикључке с оптичким влакнима те оптичке пробијаче трупа, посебно конструисане за пренос "ласерске" зраке без обзира на дубину.

Напомена 2. МЛ19.ф. се не односи на обичну погонску осовину ни на хидродинамичке пробијаче трупа с управљачком осовином.

г) Тихи лежачеви, њихове компоненте и опрема која садржи такве лежачеве, посебно конструисани за војну употребу, који имају било коју од следећих карактеристика:

1. Гасну или магнетну суспензију;
2. Активно надзирање видљивости или
3. Контролу редукције вибрација;

х. Опрема за генерисање нуклеарне енергије или погонска опрема, посебно конструисана за пловила наведена у МЛ19.а. те посебно конструисане или "модификоване" компоненте за војну употребу.

Техничка напомена

За потребе МЛ19.х. "модификован" значи било која структурна, електрична, механичка или друга промјена која невојном средству даје војне карактеристике еквивалентне другом средству које је посебно конструисано за војну употребу.

Напомена МЛ19.х. укључује "нуклеарне реакторе".
МЛ10 "Авион", "возила лакша од ваздуха", "беспилотне летјелице", авионски мотори, "суборбитална летјелица" и "ваздухопловна" опрема, припадајућа опрема и компоненте, посебно конструисане или модификоване за војну употребу, како слиједи:

ВАЖНА НАПОМЕНА За опрему за навођење и навигацију видјети МЛ11.

а. "Авион" с посадом и "возила лакша од ваздуха" те посебно конструисане компоненте за њих;

б. Не користи се од 2011.

ц. Беспилотни "авион" и "возила лакша од ваздуха", припадајућа опрема те посебно конструисане компоненте за њих, како слиједи:

1. "Беспилотне летјелице", летјелице на даљинско управљање (РПВ-ови), аутономна програмирана возила и беспилотна "возила лакша од ваздуха";
2. Лансери, опрема за спашавање и опрема за земаљску подршку;
3. Опрема намијењена за командовање или надзирање;

д. Погонски авионски мотори и посебно конструисане компоненте за њих;

е. Опрема за надопуну горивом у лету, посебно конструисана или модификована за било шта од ниже наведеног те посебно конструисане компоненте за њу:

1. "Авион" наведен у МЛ10.а.; или

2. Беспилотни "авион" наведен у МЛ10.ц.;

ф. Земаљска опрема посебно конструисана за "авион" наведен у МЛ10.а. или авионске моторе наведене у МЛ10.д.;

Напомена 1. МЛ10.ф. укључује опрему за снабдијевање горивом под притиском и опрему посебно конструисану за олакшавање извођења операција у ограниченим просторима, укључујући опрему смјештену на броду.

Напомена 2. МЛ10.ф. се не односи на:

1. шипке за вучу;
2. заштитне простирке и покриваче;
3. мердевине, степенице и платформе;
4. клинове за блокирање точкова и опрему за привезивање и везање.

г. Опрема за одржавање живота за посаду авиона, сигурносна опрема за посаду авиона и други уређаји за бијег у нужди који нису наведени у МЛ10.а., конструисани за "авион" наведен у МЛ10.а. или "суборбитална летјелица" наведена у МЛ10.ј.;

Напомена МЛ10.г. се не односи на кациге посаде авиона које не укључују, или немају носаче или додатке за опрему наведену на Заједничкој листи оружја и војне опреме.

ВАЖНА НАПОМЕНА За кациге такође видјети МЛ13.ц.

х. Падобрани, параглајдери и припадајућа опрема, као и посебно конструисане компоненте за њих, како слиједи:

1. Падобрани који нису наведени било гдје друго у Заједничкој листи оружја и војне опреме;
2. Параглајдери;
3. Опрема посебно конструисана за падобранце на великим висинама (нпр. одијела, посебне кациге, системи за дисање, опрема за навигацију);

и. Опрема за контролисано отварање или системи аутоматског пилотирања осмишљени за терет који се избацује падобраном.

ј. "Суборбитална летјелица" и припадајућа опрема, као и посебно конструисане или модификоване компоненте за њу, како слиједи:

1. "суборбитална летјелица";
2. Опрема за лансере, опрема за спашавање и опрема за земаљску подршку;
3. Опрема намијењена за командовање или надзирање.

Напомена 1. МЛ10.а. се не односи на "авион" и "возила лакша од ваздуха" или варијанте тих "авиона" посебно конструисаних за војну употребу и који имају све следеће карактеристике:

- а. Нису бојни "авиони";
- б. Нису конфигурисани за војну употребу ни опремљени опремом или додацима посебно конструисаним или модификованим за војну употребу; и

с. Којима су органи надлежни за цивилно ваздухопловство из једне или више држава чланица ЕУ-а или држава учесница у Васенарском аранжману издала потврду за цивилну употребу.

Напомена 2. МЛ10.д. се не односи на:

- а. Ваздухопловне моторе конструисане или модификоване за војну употребу којима су органи надлежни за цивилно ваздухопловство из једне или више држава чланица ЕУ-а или држава учесница у

Васенарском аранжману издала потврду за употребу у "цивилном ваздухопловству", или њихове посебно конструисане компоненте;

- б. Клипне моторе или за њих посебно конструисане компоненте, осим оних посебно конструисаних за беспилотне летјелице.

Напомена 3. За потребе МЛ10.а., МЛ10.д. и МЛ10.ј., посебно конструисане компоненте и припадајућа опрема за невојне "авионе", авионски мотори или "суборбитална летјелица" модификована за војну употребу односе се само на оне војне компоненте и припадајућу војну опрему која је потребна за измјену за војну употребу.

Напомена 4. За потребе МЛ10.а. и МЛ10.ј., војна употреба укључује: борбу, војно извиђање, напад, војно оспособљавање, логистичку подршку, превоз и спуштање војника или војне опреме из ваздуха.

Напомена 5. МЛ10.а. се не односи на "авион" и "возила лакша од ваздуха" који испуњавају све следеће услове:

- а. Израђени су први пут прије 1946.;
- б. Не укључују ставке наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме, осим ако ставке морају задовољавати безбједносне стандарде или стандарде пловидбености органа надлежних за цивилно ваздухопловство из једне или више држава чланица ЕУ-а или држава учесница у Васенарском аранжману и
- с. Не укључују оружје наведено у Заједничкој листи оружја и војне опреме, осим ако је неупотребљиво и не може да се поправи.

Напомена 6. МЛ10.д. се не односи на погонске авионске моторе који су први пут израђени прије 1946.

МЛ11 Електронска опрема, "свемирска летјелица" и компоненте које нису наведене на другом мјесту у Заједничкој листи оружја и војне опреме, како слиједи:

- а. Електронска опрема посебно конструисана или модификована за војну употребу те за њу посебно конструисане компоненте;

Напомена МЛ11.а. укључује:

- а. Опрему за електронске противмјере и опрему за електронске против-противмјере (нпр. опрема намијењена за убацивање спољних или погрешних сигнала на радар или пријемнике за радио комуникацију или другачије ометање пријема, рада или ефикасности противничких електронских пријемника, укључујући и њихову опрему за противмјере), укључујући опрему за ометање и против-ометање;
- б. Цијеви с подесивом фреквенцијом;
- ц. Електронске системе или опрему конструисану за надзор и праћење електромагнетског спектра за војне обавјештајне или безбједносне сврхе или за мјере против таквог надзора и праћења;
- д. Подводне противмјере, укључујући акустично и магнетско ометање и заваривање, опрему намијењену за убацивање спољног или лажног сигнала на сонарне пријемнике;
- е. Опрему за безбједност обраде података, опрему за безбједност података и опрему за пренос те безбједност линија везе уз употребу криптографске функционалности;

- ф. Опрему за идентификацију, провјеравање и унос шифри те опрему за управљање, израду и дистрибуцију шифри;

- г. Опрему за навођење и навигацију;

- х. Дигиталну радијску опрему за пренос информација;

- и. Дигиталне демодулаторе посебно конструисане за праћење сигнала;

- ј. "Аутоматизоване системе командовања и надзора" Техничка напомена

За потребе МЛ11.а. Напомена ј. „Аутоматизовани системи командовања и надзора“ су електронски системи уз помоћ којих се уносе, обрађују и преносе информације, значајне за ефикасно дјеловање групе, веће формације, тактичне формације, јединице, брода, подређене јединице или расположивих оружних система. То се постиже употребом рачунарске и друге специјализоване опреме намијењене подршци функцијама војног командовања и организације надзора. Главне функције аутоматизованих система командовања и надзора су: ефикасно аутоматизовано прикупљање, складиштење и обрада података; приказ ситуације и околности које утичу на припрему и извођење борбених операција; оперативни и тактички прорачуни за распоређивање ресурса између борбених група или елемената борбеног поретка или бојног распореда у складу с мисијом или стањем операције; припрема података за оцјену ситуације и доношење одлука у било ком тренутку током операције или борбе; рачунарске симулације операција.

ВАЖНА НАПОМЕНА За "софтвер" повезан с војним радиом дефинисаним "софтвером" (СДР) видјети МЛ21.

- б) Опрема за ометање конструисана или модификована за ометање пријема, рада или ефикасности услуга позиционирања, навигације или мјерења времена које пружају "сателитски навигациони системи" и за њу посебно конструисане компоненте;

- ц) "Свемирска летјелица" посебно конструисана или модификована за војну употребу и компоненте "свемирске летјелице" посебно конструисане за војну употребу.

МЛ12 Системи оружја с великом кинетичком енергијом те припадајућа опрема, као и посебно конструисане компоненте за њих, како слиједи:

- а. Системи оружја с великом кинетичком енергијом, посебно конструисани за уништење циља или извршење прекида задатка уништења циља;

- б. Посебно осмишљена средства за тестирање и евалуацију те тестни модели, укључујући дијагностичке инструменте и циљеве, за динамичко тестирање кинетичких пројектила и система.

ВАЖНА НАПОМЕНА За системе оружја који користе поткалибарску муницију или који користе само хемијски погон и припадајућу муницију, видјети МЛ1 до МЛ4.

Напомена 1. МЛ12. укључује следеће ако је посебно конструисано за системе оружја с великом кинетичком енергијом:

- а) Системи лансирних погона способних за убрзање масе веће од 0,1 г до брзина већих од 1,6 км/с, у облику појединачне или брзе палбе;

- б) Опрему за генерисање примарне енергије, електричну заштиту, складиштење енергије (нпр. кондензатори великог капацитета за похрану енергије), управљање топлином, хлађење, опрему за укључивање или

управљање горивом; и електричне везе довода струје, топовске и других функција електричног покретања куполе;

ВАЖНА НАПОМЕНА За кондензаторе великог капацитета за складиштење енергије видјети такође 3A001.е.2. на Листи робе с двојном намјеном.

- ц) Одређивање положаја, праћење, системе за управљање палбом или системе за провјеру штете;
- д) Системе самонавођења и навођења или дивертне погонске системе за пројектиле (латерално убрзање).

Напомена 2. МЛ12 се примјењује на системе оружја који користе било коју од ниже наведених погонских метода:

- а. Електромагнетску;
- б. Електротермалну;
- ц. Плазму;
- д. Лагани гас или
- е. Хемијску (када се користи у комбинацији с било којим од горе наведених).

МЛ13 Оклопна или заштитна опрема, конструкције, компоненте и прибор, како слиједи:

- а. Металне или неметалне оклопне плоче које имају било што од следећег:

- 1. Произведене у складу с војним стандардима или спецификацијама или
  - 2. Погодне за војну употребу;
- ВАЖНА НАПОМЕНА За заштитне оклопне плоче на заштитним прслуцима види МЛ13.д.2.

- б. Конструкције од металних или неметалних материјала или њихова комбинација, посебно конструисане за пружање балистичке заштите војним системима, и посебно конструисане компоненте за њих;

- ц. Кациге и за њих посебно конструисане компоненте и прибор, како слиједи:

- 1. кациге произведене у складу с војним стандардима или спецификацијама или упоредивим националним стандардима;
- 2. калоте, унутарња опрема или ублаживачи удара, посебно конструисани за кациге наведене у МЛ13.ц.1.;
- 3. додатни елементи балистичке заштите, посебно конструисани за кациге наведене у МЛ13.ц.1.;

ВАЖНА НАПОМЕНА За друге компоненте војних кацига или опрему за њих види релевантну ставку у Заједничкој листи оружја и војне опреме.

- д. Заштитни прслуци или заштитна одјећа и њихове компоненте како слиједи:

- 1. Меки заштитни прслуци или заштитна одјећа произведени у складу с војним стандардима или спецификацијама или њиховим еквивалентима те посебно конструисане компоненте за њих;

Напомена За потребе МЛ13.д.1. војни стандарди или спецификације укључују барем спецификације за заштиту од крхотина.

- 2. Тврде заштитне оклопне плоче на заштитним прслуцима које пружају балистичку заштиту једнаку или већу од нивоа III (у складу с нормом NIJ 0101.06 из јула 2008. или еквивалентном нормом).

Напомена 1. МЛ13.б. укључује материјале који су посебно намијењени за израду експлозивно-реактивног оклопа или за изградњу војних склоништа.

Напомена 2. МЛ13.ц. се не односи на кациге које испуњавају све наведено:

- а. Израђене су први пут прије 1970. и
- б. Нису ни конструисане ни модификоване за прихватање ставки наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме нити су њима опремљене.

Напомена 3. МЛ13.ц. и МЛ13.д. се не односе на кациге, заштитне прслуке или заштитну одјећу када их корисник носи са собом за своју личну заштиту.

Напомена 4. Од кацига посебно конструисаних за особе које се баве деактивирањем експлозивних направа МЛ13.ц наводи само оне које су посебно конструисане за војну употребу.

Напомена 5. МЛ13.д.1. се не односи на опрему за заштиту очију.

ВАЖНА НАПОМЕНА За опрему за заштиту очију од ласера видјети МЛ17.о.

ВАЖНА НАПОМЕНА 1. Видјети такође ставку 1A005. на Листи робе с двојном

намјеном.

ВАЖНА НАПОМЕНА 2. За "влакнасте или филаментне материјале" који се користе у производњи заштитних прслука и кацига, видјети ставку 1Ц010 на Листи робе с двојном намјеном.

МЛ14 "Специјализована опрема за војно оспособљавање" или за симулацију војних сценарија, симулатори посебно намијењени оспособљавању уз употребу било које врсте ватреног оружја или наоружања наведених у МЛ1 или МЛ2, те за то посебно конструисане компоненте и прибор

Напомена 1. МЛ14 укључује генераторе слике и интерактивне системе околине за симулаторе ако су посебно конструисани или модификовани за војну употребу.

Напомена 2. МЛ14 се не односи на опрему посебно конструисану за оспособљавање за употребу ловачког или спортског оружја.

Напомена 3. "Специјализована опрема за војно оспособљавање" укључује војне врсте тренажера напада, тренажера лета, тренажера радарских циљева, генераторе радарских циљева, направе за обуку на оружју, тренажере противподморничког ратовања, симулаторе лета (укључујући центрифуге за обуку пилота/астронаута), тренажере радара, тренажере инструмената лета, навигационе тренажере, тренажере лансирања пројектила, опрему за циљеве, аутоматске "авионе", тренажере наоружања, тренажере беспилотних "авиона", покретне тренажере и опрему за обуку за копнене војне операције.

МЛ15 Опрема за приказ слике или за противмјере, како слиједи, посебно конструисана за војну употребу и за њу посебно конструисане компоненте те прибор:

- а. Опрема за снимање и обраду слике;
- б. Камере, опрема за фотографисање и обраду филма;
- ц. Опрема с појачалом слике;
- д. Опрема за приказ инфрацрвене или термичке слике;
- е. Радарско-сензорска опрема за приказ слике;
- ф. Опрема за противмјере или против-противмјере, намијењена опреми наведеној у МЛ15.а. до МЛ15.е.

МЛ16 Откивци, одљевци и остали недовршени производи посебно конструисани за ставке наведене у МЛ1 до МЛ4, МЛ6, МЛ9, МЛ10, МЛ12 или МЛ19.

Напомена МЛ16. се односи на недовршене производе када их је могуће идентификовати по саставу материјала, геометрији или функцији.

МЛ17 Разноврсна опрема, материјали и "библиотеке", како слиједи, те за њих посебно конструисане компоненте:

- а. Прибор за роњење и подводно пливање, посебно конструисан или модификован за војну употребу, како слиједи:
  1. Комплетни апарати за аутономно роњење с кисеоником, затвореног или полузатвореног круга;
  2. Прибор за подводно пливање посебно конструисан за употребу с прибором за роњење наведеним у МЛ17.а.1.;ВАЖНА НАПОМЕНА Видјети такође 8А002.г. на Листи робе с двојном наміеном.
- б. Грађевинска опрема посебно конструисана за војну употребу;
- ц. Наставци, премази и обраде за смањење могућности откривања положаја, посебно конструисани за војну употребу;
- д. Теренска инжењеријска опрема посебно конструисана за употребу у борбеном подручју;
- е. "Роботи", контролори "робота", и "крајње јединице" "робота" који имају било коју од следећих карактеристика:
  1. Посебно је конструисана за војну употребу;
  2. Укључују средства за заштиту хидрауличних линија од пукнућа узрокованих балистичким фрагментима (нпр. укључују самољепљиве линије) те користе хидрауличке течности тачке жаришта веће од 839 К (566 °C) или
  3. посебно су конструисани или вредновани за рад у окружењу 'електромагнетског импулса' (ЕМР);Техничка напомена
За потребе МЛ17.е.3. "ЕМР" не односи се на узајамни ненамјерни утицај узрокован електромагнетским зрачењем оближње опреме (нпр. машина, направа или електронских уређаја) или ударом грома.
- ф. "Библиотеке" посебно конструисане или модификоване за војну употребу са системима, опремом или компонентама, како су наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме;
- г. Опрема за генерисање нуклеарне енергије или погонска опрема, која није ни на једном другом мјесту наведена, посебно конструисана за војну употребу те посебно конструисане или 'модификоване' компоненте за војну употребу;
Напомена МЛ17.г. укључује "нуклеарне реакторе".
- х. Опрема и материјал, пресвучен или третиран за смањивање могућности откривања положаја, посебно конструисани за војну употребу, који нису наведени на другом мјесту у Заједничкој листи оружја и војне опреме;
- и. Симулатори посебно конструисани за војне "нуклеарне реакторе";
- ј. Покретне радионице посебно конструисане или 'модификоване' за сервисирање војне опреме;

- к. Теренски генератори посебно конструисани или 'модификовани' за војну употребу;
  - л. ИСО интермодални контејнери или одвојиви сандуци возила (тј., измјењиви сандуци), посебно конструисани или 'модификовани' за војну употребу;
  - м. Трајекти, који нису наведени на другом мјесту у Заједничкој листи оружја и војне опреме, мостови и понтони, посебно конструисани за војну употребу;
  - н. Тестни модели посебно конструисани за "развој" ставки наведених у МЛ4, МЛ6, МЛ9 или МЛ10;
  - о. Опрема за заштиту од "ласера" (нпр. за заштиту очију или сензора) посебно конструисани за војну употребу;
  - п. "Горивни чланци" који нису наведени на другом мјесту у Заједничкој листи оружја и војне опреме, посебно конструисани или 'модификовани' за војну употребу.
- Техничка напомена
1. Не користи се од 2014.
  2. За потребе МЛ17, "модификован" значи било која структурална, електрична, механичка или друга промјена која невојном средством даје војне карактеристике еквивалентне другом средству које је посебно конструисано за војну употребу.

МЛ18 "Производна" опрема, постројења за тестирање утицаја околине и компоненте, како слиједи:

- а. Опрема која је посебно конструисана или модификована за 'производњу' ставака наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме, као и за њу посебно конструисане компоненте;
- б. Постројења за тестирање утицаја околине посебно намијењена сертификацији, квалификацији или тестирању ставки наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме, као и за њих посебно конструисана опрема која није наведена на другом мјесту.

Техничка напомена

За потребе МЛ18, појам 'израда' укључује креирање, испитивање, производњу, тестирање и провјеру.

МЛ19 Системи оружја усмјерене енергије (DEW), с тиме повезана опрема или опрема за противмјере и тестни модели, како слиједи, те посебно конструисане компоненте за њих:

- а. "Ласерски" 'системи оружја' који нису наведени у МЛ19.ф.;
  - б. "Системи оружја" снопа честица;
  - ц. Радиофреквенцијски 'системи оружја' високе снаге (РФ);
  - д. Опрема посебно конструисана за налажење и идентификацију или одбрану од система наведених у МЛ19.а. до МЛ19.ц.;
  - е. Физички тестни модели за системе, опрему и компоненте, наведени у МЛ19.;
  - ф. "Ласерски" системи посебно конструисани за узроковање трајне слепоте ако вид није заштићен, тј. ако лице не носи заштитне наочале или ако носи средства за корекцију вида.
- Напомена 1. Системи оружја усмјерене енергије наведени у МЛ19 укључују системе чије могућности произлазе из контролисане примјене следећег:
- а. "Ласера" довољне снаге да изврше уништење на начин сличан конвенционалној муницији;

- б. Акцелератора честица који избацују набијену или неутралну зраку честица деструктивне моћи;
- ц. Преносника радиофреквенцијских зрака високоимпулсне снаге или високо просјечне снаге који производе довољно снажна поља да онемогуће електронику на удаљеној мети.
- Напомена 2. МЛ19 укључује сљедеће ако је посебно намијењено за системе оружја усмјерене енергије:
- а. Опрему за генерисање примарне енергије, складиштење енергије, укључивање, опрему за кондиционисање снаге или управљање горивом;
- б. Системи за захват или праћење циља;
- ц. Системе који могу процијенити оштећење циља, уништење или извршење прекида задатка;
- д. Опрему за руковање, пропагацију или усмјеравање снопа;
- е. Опрему с могућношћу брзог заокрета зраке, за брзе вишеструке операције према циљу;
- ф. Адаптивну оптику и фазне спрезнике;
- г. Убризгаче енергије за негативне хидроген јонске зраке;
- х. Компоненте убрзања "квалификоване за свемир";
- и. Опрему за каналисање негативне јонске зраке;
- ј. Опрему за контролисање и заокретање високоенергетске јонске зраке;
- к. Танке листиће метала за неутрализовање зрака негативних изотопа водоника "квалификоване за свемир".

Техничка напомена

За потребе МЛ19. "системи оружја" конструисани су тако да се њима оштети или уништи циљ, односно изврши прекид задатка уништења циља.

МЛ20 Криогенска и "суперпроводљива" опрема, како сlijеди, те за њу посебно конструисане компоненте и прибор:

- а. Опрема посебно пројектована или састављена за инсталацију у возилима за војну копнену, морску, ваздушну или свемирску примјену, с могућношћу рада у покрету, као и производње или одржавања температуре испод 103 K (-170 °C);

Напомена МЛ20.а. обухвата мобилне системе који садрже или користе прибор или компоненте израђене од неметалних или неелектричних проводљивих материјала као што су пластика или материјали импрегнисани епокси смолом.

- б. "Суперпроводљива" електрична опрема (ротирајуће машине или трансформатори) посебно пројектовани или састављена за инсталисање у возилу за војну копнену, морску, ваздушну или свемирску примјену и с могућношћу рада у покрету.

Напомена МЛ20.б. се не односи на хибридне хомополарне генераторе истосмјерне струје који имају нормалну металну арматуру једног пола која ротира у магнетском пољу произведеном од суперпроводљивих спирала, уз услов да су те спирале једина суперпроводљива компонента у генератору.

МЛ21 "Софтвер" како сlijеди:

- а. "Софтвер" посебно конструисан или модификован за било које од сљедећег:
1. "Развој", "производњу", рад или одржавање опреме наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме;

2. "Развој" или "производњу" материјала наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме или
3. "Развој", "производњу", рад или одржавање "софтвера" наведеног у Заједничкој листи оружја и војне опреме.

- б. Посебан "софтвер", осим оног наведеног у МЛ21.а., како сlijеди:

1. "Софтвер" посебно конструисан за војну употребу и посебно конструисан за моделирање, симулацију или процјену војних система оружја;
2. "Софтвер" посебно конструисан за војну употребу и посебно конструисан за моделирање или симулирање сценарија војних операција;
3. "Софтвер" за одређивање ефикасности оружја за конвенционално, нуклеарно, хемијско или биолошко ратовање;
4. "Софтвер" посебно конструисан за војну употребу и посебно конструисан за командне, комуникационе, надзорне и обавјештајне (С3И) или за командне, комуникационе, надзорне, рачунарске и обавјештајне апликације (С4И);
5. "Софтвер" посебно конструисан или модификован за спровођење офанзивних војних кибернетичких операција;

Напомена 1. МЛ21.б.5. укључује "софтвер" намијењен за уништавање, оштећење, деградирање или ометање система, опреме или "софтвера" наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме, "софтвер" за кибернетичко извиђање и кибернетичко командовање и надзор.

Напомена 2. МЛ21.б.5. се не односи на "откривање рањивости" или на "одговор на кибернетичке инциденте", који су ограничени на невојну одбрамбену спремност или одговор у погледу кибернетичке безбједности.

- ц. "Софтвер" који није наведен у МЛ21.а. или МЛ21.б., посебно конструисан или модификован за оспособљавање опреме која није наведена у Заједничкој листи оружја и војне опреме за извршење војних функција опреме наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме.

ВАЖНА НАПОМЕНА За "дигиталне рачунаре" опште намјене с уграђеним "софтвером" наведеним у МЛ21.ц. видјети системе, опрему или компоненте наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме.

МЛ22 "Технологија" како сlijеди:

- а. "Технологија", осим оне наведене у МЛ22.б., која је "потребна" за "развој", "производњу", употребу, уградњу, одржавање (провјеру), поправак, ремонт или обнову ставки наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме;
- б. "Технологија" како сlijеди:
1. "Технологија" "потребна" за пројектовање, одржавање и поправак комплетних производних постројења за ставке наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме, уклапање компоненти у производна постројења и управљање њима, чак и ако њихове компоненте нису наведене;
2. "Технологија" "потребна" за "развој" и "производњу" лаког оружја чак и кад се користи за производњу репродукција антиквитетног лаког оружја;
3. Не користи се од 2013.

ВАЖНА НАПОМЕНА За "технологију" која је претходно наведена у МЛ22.б.3. видјети МЛ22.а.

3. Не користи се од 2013.
ВАЖНА НАПОМЕНА За "технологију" која је претходно наведена у МЛ22.б.3. видјети МЛ22.а.
4. Не користи се од 2013.
ВАЖНА НАПОМЕНА За "технологију" која је претходно наведена у МЛ22.б.4. видјети МЛ22.а.
5. "Технологија" "потребна" искључиво за уградњу "биокатализатора" наведених у МЛ7.и.1. у војне носеће супстанце или војне материјале.
- Напомена 1. "Технологија" "потребна" за "развој", "производњу", употребу, уградњу, одржавање (провјеру), поправак, ремонт или обнову ставки наведених у Заједничкој листи оружја и војне опреме остаје под надзором чак и ако се примјењује за ставке које нису наведене у Заједничкој листи оружја и војне опреме.
- Напомена 2. МЛ22 не примјењује се на:
- "Технологију" која је минимално потребна за уградњу, употребу, одржавање (провјеру) или поправак оних ставки које нису контролисане или чији је извоз одобрен;
  - "Технологију" која је "у јавном домену", "основним научним истраживањима" или минималним информацијама нужним за примјену патената;
  - "Технологију" за магнетску индукцију ради континуираног погона цивилних транспортних уређаја.

ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА КОРИШЋЕНИХ У ОВОЈ ЛИСТИ

Слиједи дефиниције појмова коришћених у овој Листи, по абecedном реду.

Напомена 1. Дефиниције се примјењују у цијелој Листи. Референце су савјетодавне и немају ефекта на општу примјену дефинисаних појмова у комплетној листи.

Напомена 2. Ријечи и појмови које садржи ова листа дефиниција добијају дефинисано значење само тамо гдје се налазе у "правим (двоструким) наводницима". Ако су без наводника, ријечи и појмови имају општеприхваћена значења (из рјечника), осим ако није наведена локална дефиниција за одређену контролу.

МЛ1, 8, 10, 14	"Авион"	Ваздушно возило с фиксним крилима, с крилима промјениве геометрије, ротирајућим крилима (хеликоптери), заклетним ротором (тилт-ротор) или заклетним крилом (тилт-wing).
МЛ22	"Основна научна истраживања"	Експериментална или теоретска истраживања која се начелно користе за усвајање нових знања о основним начелима појава или уочених чињеница, која нису директно усмјерена ка неком специфичном циљу или практичној примјени.
МЛ7, 22	"Биокатализатори"	"Ензими" за специфичне хемијске или биохемијске реакције или друге биолошке спојеве који се спајају с агенсима за хемијско ратовање и убрзавају њихово распадање. Техничка напомена "Ензими" означавају "биокатализаторе" за специфичне хемијске или биохемијске реакције.
МЛ7	"Биолошки агенси"	Патогени или токсини, одабрани или модификовани (на начин као што су промјена чистоће, трајности, вируленције, дисеминацијских карактеристика или отпорности на УВ зрачење) с циљем стварања жртава међу људима и животињама, деградација опреме или оштећења усјева или животне средине.

МЛ4, 10	"Цивилни авион"	"Авиони" наведени по ознаци на објављеним пописима потврда о способности за ваздушни промет органа надлежних за цивилно ваздухопловство из једне или више држава чланица ЕУ-а или држава учесница у Васенарском аранжману за лет на комерцијалном цивилним домаћим или међународним рутама или за легитимну цивилну, приватну или пословну употребу.
МЛ21	"Одговор на кибернетичке инциденте"	Поступак размјене потребних информација о инциденту који утиче на кибернетичку безбједност с појединцима или организацијама одговорнима за спровођење или координацију ремедијације ради отклањања инцидента у области кибернетичке безбједности.
МЛ17, 21, 22	"Развој"	Односи се на све фазе које претходе серијској производњи, као што су: пројектовање, пројектно истраживање, анализе пројекта, пројектни концепти, састављање и испитивање прототипова, шеме пилот-производње, подаци о пројекту, процес претварања пројектних података у производ, пројект конфигурације, пројект интеграције, нацрти.
МЛ21	"Дигитални рачунар"	Опрема која може, у облику једне или више одвојених варијабли, изводити све од наведеног: а. Примати податке; б. Похрањивати податке или наредбе у сталне или промјениве (исписне) уређаје за похрану; ц. Обрађивати податке уз помоћ похрањеног слиједи наредби које је могуће модификовати и д. Пружати излазне податке. Техничка напомена Промјене похрањеног слиједи упутстава укључују замјену фиксних уређаја за похрану, али не и физичку промјену ожичења или међуспојева.
МЛ17	"Крајње јединице"	Хватаљке, „активне алатне јединице“ и сваки други алат који је причвршћен на основну плочу на крају радне руке "робота" манипулатора. Техничка напомена Активне алатне јединице уређаји су за примјену додатне снаге, обрадне или сензорске енергије на обратку.
МЛ8	"Енергетски материјали"	Супстанце или смјесе које хемијском реакцијом ослобађају енергију потребну за предвиђену намјену. "Експлозивни", "пиротехничка средства" и "погонске смјесе" подразреди су енергетских материјала.
МЛ6, 13	"Еквивалентне норме"	Упоредиве националне или међународне норме које признаје једна или више држава чланица ЕУ-а или државе учеснице у Васенарском аранжману које се примјењују на одговарајући унос.
МЛ8, 18	"Експлозиви"	Чврсте, течне и гасовите супстанце или смјесе супстанци које морају експлодирати када се користе као примарна, стартна или главна пуњења у бојевим главама, приликом рушења и другим примјенама.
МЛ13	"Влакнасти или филаментни материјали"	Укључују: а. непрекинуте монофиламенте; б. непрекинуте пређе и предива; ц. врпце, тканине, насумичне простирке и плетенице; д. резана влакна, влакнаста влакна и кохерентне влакнасте прекриваче; е. нити, монокристалне или поликристалне, било које дужине; ф. пулпу од ароматских полиамида.
МЛ15	"Цијевни"	Електростатички фокусиране цијеви,

	појачивачи свјетлости прве генерације"	које користе улазна и излазна оптичка влакна или стаклену чеону плочу, мулти-алкалне фото катоду (C-20 или C-25), али не користе микроканалне појачиваче.
МЛ17	"Горивни чланци"	Електрохемијски уређај који коришћењем горива из спољног извора директно претвара хемијску енергију у истосмјерну електричну струју.
МЛ122	"У јавном домену"	То значи "технологија" или "софтвер" који су доступни за јавну употребу без ограничења за њихову даљу дистрибуцију. Напомена Ограничења у вези с ауторским правима не искључују "технологију" или "софтвер" од њихове употребе "у јавном домену".
МЛ19, 13, 17, 19	"Ласер"	Уређај који производи просторно и временски кохерентно свјетло путем појачања стимулираном емисијом зрачења.
МЛ17	"Библиотека" (параметарска техничка база података)	Скуп техничких података, а упућивањем на њих може се побољшати рад релевантних система, опреме или компоненти.
МЛ110	"Возила лакша од ваздуха"	Балони и "ваздушни бродови" који узгон остварују коришћењем топлот ваздуха или гасова лакших од ваздуха као што су хелијум или водоник. Техничка напомена "Ваздушни брод" Моторно ваздушно возило које се одржава у лету уз помоћ гаса (углавном хелијума, претходно водоника) који је лакши од ваздуха.
МЛ19, 17	"Нуклеарни реактор"	Укључује дијелове и компоненте које се налазе у реакторској тлачној посуди или се прикључују директно на њу, опрему која контролише ниво снаге у језгри, и компоненте које нормално садрже, или долазе у директни контакт са или надзиру примарно расхладно средство реакторске језгре.
МЛ18	"Прекурсори"	Посебне хемикалије које се користе у производњи експлозива.
МЛ121, 22	"Производња"	Значи све фазе производње као што су: инжењеринг производа, израда, интеграција, склапање (монтажа), инспекција, испитивање и контрола квалитета.
МЛ18	"Погонска горива"	Супстанце или смјесе које хемијском реакцијом производе велике количине вредних гасова контролисаном брзином ради добијања механичког рада.
МЛ14, 8	"Пиротехничке супстанце"	Смјесе чврстих или течних горива или оксидатора који, кад се запале, пролазе кроз енергетску хемијску реакцију контролисаном брзином ради добијања одређеног временског одгађања или количине топлоте, буке, дима, видљиве свјетлости или инфрацрвеног зрачења. Пирофорне супстанце подгрупа су пиротехничких супстанци које не садрже оксидаторе, али се спонтано запале у додиру с ваздухом.
МЛ122	"Потребно"	Примијењено на "технологију", односи се само на онај дио "технологије" који је посебно одговоран за остваривање или премашивање контролисаног нивоа перформанси, карактеристика или функције. Таква "потребна" "технологија" може се дијелити између више производа.
МЛ17	"Агенси за сузбијање нереда"	Супстанце које, у очекиваним условима употребе у сврху сузбијања нереда, код људи великом брзином производе иритацију осјетила или онеспособљавајуће физичке ефекте који нестају након кратког времена након престанка изложености. (Сузавци су

МЛ17	"Робот"	подскуп "агенса за сузбијање нереда".) Манипулацијски механизам који може дјеловати на континуираној путањи или од тачке до тачке, може користити сензоре и има све следеће карактеристике: а. мултифункционалан је; б. способан је позиционирати или оријентисати материјал, дијелове, алате или посебне уређаје путем промјенивих покрета у тродимензионалном простору; ц. садржи, у затвореној или отвореној петљи, три или више серво-уређаја, који могу укључивати и корачне моторе и д. посједује могућност "програмирања од стране корисника" путем методе учења/понављања или коришћењем електронског рачунара, које може бити програмабилни логички контролор, тј. без механичке интервенције. Могућност "програмирања од стране корисника" значи могућност да корисник умеће, измјењује или замјењује "програме" на начин који није: а. физичка промјена ожичења или међусобних спојева или б. подешавање управљачких функција укључујући уношење параметара. Напомена Наведене дефиниције не укључују следеће уређаје: 1. Механизме за манипулацију којима се може управљати ручно или даљински; 2. Манипулацијске механизме с фиксном секвенцом (слиједом) који су аутоматизовани покретни уређаји, који раде у складу с механички утврђеним програмираним покретима. Програм је механички ограничен помоћу фиксних граничника попут клинова или зуба. Слијед покрета и избор путање или угла не може варирати и није промјенив механичким, електронским или електричним путем; 3. Механички контролисане манипулацијске механизме с промјенивом секвенцом (слиједом) који су аутоматизовани покретни уређаји и који раде у складу с механички утврђеним програмираним покретима. Програм је механички ограничен фиксним, али подесивим граничницима као што су клинови или зупци. Слијед покрета и избор путања или угла промјенив је у оквиру фиксног узорака програма. Варијације или измјене програмирањем узорака (нпр. промјена клинова или замјена зуба) у једној или више оси кретања постижу се само механичким дјеловањем; 4. Манипулацијске механизме без надзора серво-уређаја који су аутоматизовани покретни уређаји с промјенивом секвенцом (слиједом) који раде у складу с механички утврђеним програмираним покретима. Програм може бити варијабилан, али секвенца (слијед) се одвија само на основу бинарног сигнала од механички утврђених електричних бинарних уређаја или подесивих граничника; 5. Складишне дизалице (кранови) дефинисане као Картезијански координатни манипулацијски механизми који су произведени као интегрални дио вертикалног складиштења на полицама, и конструисани су за дохват садржаја у претинцима на полицама у сврху похране или вађења.

МЛ11	"Сателитски навигациони систем"	Систем који се састоји од земаљских станица, констелације сателита и пријемника којим се омогућује израчун положаја пријемника на основу сигнала запримљених од "сателита". Обухваћа глобалне навигационе сателитске системе (ГНСС) и регионалне навигацијске сателитске системе (РНСС). Техничка напомена 1.: "Сателит" "Свемирска летјелица" која није "свемирско возило" конструисана за рад у орбити око Земље или другог небеског тијела; "сателити" обухваћају орбиталне свемирске станице. Техничка напомена 2.: "Свемирска летјелица" Летјелица конструисана за рад у свемиру, одржање у њему или провоз кроз њега као "сателит", "свемирска сонда" или "свемирско возило". Техничка напомена 3.: "Свемирско возило" "Свемирско возило" конструисано за превоз терета или путника. Напомена: "Свемирска возила" укључују летјелице конструисане за безбједан повратак на Земљу. Техничка напомена 4.: "Свемирска сонда" "Свемирска летјелица" која није "сателит" или "свемирско возило" те није конструисана за повратак на Земљу.
МЛ14,11, 21	"Софтвер"	Збирка коју чине један или више "програма" или "микропрограма" фиксираних на било којем опипљивом медију за записивање. Техничка напомена 1.: "Програм" Слијед упутстава за извршење процеса који има такав облик, или се може претворити у такав облик да га рачунар може извршити. Техничка напомена 2.: "Микропрограм" Слијед елементарних упутстава, одржаваних у посебној меморији, чије се извршење започиње увођењем референтних инструкција у регистар инструкција.
МЛ19	"Прикладан за употребу у свемиру"	Пројектован, произведен или успјешним испитивањем потврђен као прикладан за рад на висинама већим од 100 км изнад површине Земље. Напомена Ознака да је одређени производ "прикладан за употребу у свемиру" на основу испитивања не значи да су други производи из исте производне серије или серије модела исто "прикладни за употребу у свемиру" ако нису појединачно испитани.
МЛ10	"Суборбитална летјелица"	Летјелица са затвореним простором конструисаним за превоз људи или терета, конструисана за: а. лет изнад стратосфере; б. кретања искључиво на неорбиталним путањама; и ц. поновно слијетање на Земљу с људима или теретом у неповријеђеном, односно неоштећеном стању.
МЛ20	"Суперпроводљив"	Односи се на материјале (тј. метали, легуре или једињења) који могу изгубити сав електрични отпор (тј. који могу постићи бесконачну електричну проводљивост и проводити врло јаке електричне струје без Џуловог

		загријавања). Техничка напомена "Суперпроводљиво" стање материјала је индивидуално карактеризовано "критичном температуром", критичним магнетским пољем које је функција температуре и критичном густином струје која је, међутим, функција и магнетског поља и температуре. Напомена "Критична температура" (понекад се односи на температуру преноса) одређеног "суперпроводљивог" материјала температура је при којој материјал губи сав отпор на ток директне електричне струје.
МЛ22	"Технологија"	Специфична информација нужна за "развој", "производњу" или "употребу" одређеног производа. Информација има облик "техничких података" или "техничке испомоћи". Утврђена "технологија" за Заједничку листу оружја и војне опреме наведена је у МЛ22. Техничке напомене 1. "Технички подаци" могу бити у облицима као што су нацрти, планови, дијаграми, модели, формуле, алгоритми, табеле, инжењерски нацрти и спецификације, приручници и упутства написана или снимљена на другим медијима или уређајима као што су диск, врпца, меморије само за читање. 2. "Техничка испомоћ" може бити у облику инструкција, вјештина, оспособљавања, радних знања и консултантских услуга. "Техничка испомоћ" може укључивати пренос "техничких података". 3. "Употреба": употреба, инсталација (укључујући уградњу на лицу мјеста), одржавање (провјера), поправку, ремонт или обнављање.
МЛ10	"Беспилотна летјелица" ("УАВ")	Било који "авион" који може полетјети и одржавати контролисани лет и навигацију без икакве људске посаде.
МЛ21	"Откривање рањивости"	Поступак утврђивања или анализе рањивости, приопштавања рањивости или анализе рањивости у сарадњи с појединцима или организацијама надлежним за вођење или координацију ремедијације ради отклањања рањивости.

Na osnovu člana 4. stav (1) Zakona o kontroli vanjskotrgovinskog prometa oružja, vojne opreme i roba posebne namjene ("Službeni glasnik BiH", broj 53/16) i čl. 16. i 98. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH donosi

ODLUKU
O PREUZIMANJU ZAJEDNIČKE LISTE
ORUŽJA I VOJNE OPREME
Član 1.
(Predmet)

Ovom odlukom preuzima se Zajednička lista robe vojne namjene Evropske unije koju je Vijeće Evropske unije donijelo 24. februara 2025. godine a koja se primjenjuje u postupku kontrole izvoza, uvoza, brokeringa oružja i vojne opreme, te izvoza i uvoza usluga u vezi s oružjem i vojnom opremom u Bosni i Hercegovini.

Član 2.

(Upotreba ženskog ili muškog roda)

Izrazi koji su radi preglednosti u ovoj odluci navedeni u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

Član 3.

(Prilog)

Zajednička lista oružja i vojne opreme iz člana 1. predstavlja Prilog 1. odluke i čini njen sastavni dio.

Član 4.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Zajednička lista oružja i vojne opreme objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 64/19.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 05-3-25-2271-8/25

10. novembra 2025. godine

Sarajevo

Ministar

Staša Košarac, s. r.

**ZAJEDNIČKA LISTA
ORUŽJA I VOJNE OPREME**

**(oprema obuhvaćena Zajedničkim stavom Vijeća
2008/944/ZVSP o utvrđivanju zajedničkih pravila kontrole
izvoza vojne tehnologije i opreme / Zajednička lista robe
vojne namjene Evropske unije donijete od strane Vijeća
Evropske unije 24. februara 2025. godine)**

Napomena 1. Pojmovi u "navodnicima" definirani su pojmovi. Pozvati se na "Definicije pojmova korištenih na Listi", priložene ovoj Listi.

Napomena 2. U nekim slučajevima hemikalije su popisane imenom i CAS brojem. Lista se odnosi na hemikalije iste strukturne formule (uključujući hidrate), bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi prikazani su kako bi se lakše identificirala određena hemikalija ili smjesa, bez obzira na nomenklaturu. CAS brojevi ne mogu se koristiti kao jedino sredstvo identifikacije jer neki oblici navedenih hemikalija imaju različite CAS brojeve, a i smjese koje sadržavaju navedenu hemikaliju mogu također imati različite CAS brojeve.

Napomena 3. "Lista robe EU-a s dvojnog namjenom" odnosi se na Prilog I. Uredbi (EU) 2021/821 Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. maja 2021. o uspostavljanju režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prenosa robe s dvojnog namjenom (preinaka).

**ML1 Oružje s glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm,
ostalo naoružanje i automatsko oružje kalibra 12,7 mm
(kalibra 0,50 inča) ili namje i pribor, kako slijedi, te za njih
posebno konstruirane komponente:**

Napomena ML1 ne odnosi se na:

- Vatreno oružje posebno konstruirano za upotrebu s tzv. manevarskom municijom iz koje nije moguće ispaliti projektil;
- Vatreno oružje posebno konstruirano za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m;
- Oružje koje ispaljuje municiju s rubnim paljenjem i koje nije potpuno automatsko;
- "Onesposobljeno vatreno oružje".

Tehnička napomena

Za potrebe ML1. Napomena d. "onesposobljeno vatreno oružje" vatreno je oružje koje je onesposobljeno za ispaljivanje projektila postupcima koje je odredilo nacionalno tijelo države članice EU-a ili države učesnice u Wassenaarskom aranžmanu. Tim postupcima nepovratno se izmjenjuju osnovni elementi vatrenog oružja. U skladu s nacionalnim zakonima i propisima, onesposobljavanje vatrenog oružja može se dokazati potvrdom koju podnosi nadležno tijelo te ono može biti naznačeno na vatrenom oružju u obliku pečata na osnovnom dijelu.

- Puške i kombinirano oružje, ručno vatreno oružje, mitraljezi, kratki mitraljezi i višecijevno oružje;

Napomena ML1.a. ne odnosi se na sljedeće:

- Puške i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;
- Reprodukcije pušaka i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- Ručno vatreno oružje, višecijevno oružje i mitraljezi proizvedeni prije 1890. te njihove reprodukcije;
- Puške ili ručno vatreno oružje koji su posebno konstruirani za ispaljivanje inertnih projektila s pomoću komprimiranog zraka ili CO₂;
- Ručno vatreno oružje posebno izrađeno za bilo šta od sljedećeg:

- Ubijanje domaćih životinja ili

- Uspavljivanje životinja.

- Oružje s glatkom cijevi kako slijedi:

- Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za vojnu upotrebu;

- Ostalo oružje s glatkom cijevi kako slijedi:

- Potpuno automatsko oružje;

- Poluautomatsko oružje ili oružje s kliznim mehanizmom punjenja (pumperice);

Napomena ML1.b.2. ne odnosi se na oružje posebno konstruirano za ispaljivanje inertnih projektila s pomoću komprimiranog zraka ili CO₂.

Napomena ML1.b. ne odnosi se na sljedeće:

- Oružje s glatkom cijevi proizvedeno prije 1938.;
- Reprodukcije oružja s glatkom cijevi čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu upotrebu niti smije biti automatsko;
- Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od sljedećeg:
  - Ubijanje domaćih životinja
  - Uspavljivanje životinja;
  - Seizmička testiranja;
  - Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
  - Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova).

VAŽNA NAPOMENA Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4 i 1A006 na Listi robe dvojne namjene.

- Oružje koje ispaljuje municiju bez čahure;

- Oprema posebno konstruirana za sredstva navedena u ML1.a., ML1.b. ili ML1.c., kako slijedi:

- Odvojivi spremnici za municiju;
- Prigušivači pucnja ili moderatori;
- "Nosaci oružja";

Tehnička napomena

Za potrebe ML1.d.3. "nosač oružja" naprava je konstruirana za postavljanje oružja na kopneno vozilo, "avion", plovilo ili konstrukciju.

4. Prigušivači bljeska;
5. Optički ciljници za oružje s elektronskom obradom slike;
6. Optički ciljници za oružje posebno konstruirani za vojnu upotrebu;

ML2 Oružje s glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostalo oružje ili naoružanje kalibra većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači posebno konstruirani ili modificirani za vojnu upotrebu i pripadajući pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

- a. Vatreno oružje, haubice, topovi, minobacači, protuoklopno oružje, lanseri raketa, vojni bacači plamena, puške, netrzajno oružje i oružje s glatkom cijevi;
Napomena 1. ML2.a. uključuje ubrizgavače, mjerne naprave, spremnike te ostale komponente posebno konstruirane za upotrebu s tečnim pokretačkim punjenjima za bilo koji dio opreme naveden u ML2.a.

Napomena 2. ML2.a. ne odnosi se na oružje kako slijedi:

- a. Puške, oružje s glatkom cijevi i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;
- b. Reprodukcijske puške, oružja s glatkom cijevi i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- c. Vatreno oružje, haubice, topove i minobacače proizvedene prije 1890.;
- d. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu upotrebu niti smije biti automatsko;
- e. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od sljedećeg:
  1. Ubijanje domaćih životinja;
  2. Uspavljivanje životinja;
  3. Seizmička testiranja;
  4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
  5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova);

VAŽNA NAPOMENA Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4 i 1A006 na Listi robe dvojne namjene.

- f. Ručni lanseri projektila posebno konstruirani za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m.
- b. Bacači, posebno konstruirani ili modificirani za vojnu upotrebu;
  1. Bacači dimnih granata;
  2. Bacači plinskih granata;
  3. Bacači pirotehničkih sredstava;Napomena ML2.b. ne odnosi se na signalne pištolje.
- c. Posebno konstruirani pribor za oružje naveden u ML2.a. kako slijedi:
  1. Ciljnici za oružje i nosači ciljnika za oružje posebno konstruirani za vojnu upotrebu;
  2. Naprave za smanjenje otkrivanja položaja;
  3. Nosači;
  4. Odvojivi spremnici za municiju;
- d. Ne koristi se od 2019.

ML3 Municija i naprave za podešavanje upaljača, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

- a. Municija za oružje navedeno u ML1, ML2 ili ML12.
- b. Naprave za podešavanje upaljača posebno konstruirane za municiju navedenu u ML3.a.

Napomena 1. Posebno konstruirane komponente navedene u ML3 uključuju:

- a. Metalne ili plastične proizvode, kao što su nakovnji kapisle, košuljice zrna, članci redenika, vodeći prsteni i metalni dijelovi municije;
  - b. Sigurnosne i oružne naprave, upaljače, senzore i inicijalne naprave;
  - c. Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;
  - d. Sagorive čahure za punjenje;
  - e. Podmunicija, uključujući bombice, mine i projektele navođene na cilj.
Napomena 2. ML3.a. ne odnosi se ni na što od sljedećeg:
    - a. Municija čija je čahura zatvorena bez projektila (tzv. prazna zvijezda);
    - b. Tzv. manevarska municija s probušenom komorom za barut;
    - c. Ostala prazna i slijepa municija koja ne uključuje komponente konstruirane za bojevu municiju; ili
    - d. Komponente posebno konstruirane za praznu ili slijepu municiju, navedeno u ovoj Napomeni 2.a., b. ili c.
- Napomena 3. ML3.a. ne odnosi se na patrone posebno konstruirane za bilo koju od sljedećih namjena:

- a. Signaliziranje;
- b. Tjeranje ptica; ili
- c. Paljenje fitilja na naftnim bušotinama.

ML4 Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja, kao i pripadajuća oprema i pribor, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu upotrebu, te za njih posebno konstruirane komponente:

VAŽNA NAPOMENA 1. Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za sisteme za zaštitu aviona od raketa (AMPS), vidjeti ML4.c.

- a. Bombe, torpeda, granate, dimni spremnici, rakete, mine, projektili, dubinska (protupodmornička) punjenja, punjenja za rušenje, kao i oprema za uništavanje, "pirotehničke" naprave, patrone, pripadajuća podmunicija i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo koje od tih stavki), posebno konstruirani za vojnu upotrebu;

Napomena ML4.a. uključuje:

- a. Dimne granate, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;
- b. Sapnice raketa ili projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu.

VAŽNA NAPOMENA Za municiju u obliku granata ili spremnikâ za oružje ili bacače navedene u ML1 ili ML2 i podmuniciju posebno konstruirano za municiju, vidjeti ML3.

- b. Oprema koja ima sve od navedenog:
  1. Posebno je konstruirana za vojnu upotrebu; i
  2. Posebno je konstruirana za "aktivnosti" koje su vezane uz bilo šta od sljedećeg:
    - a. Stavke navedene u ML4.a.; ili
    - b. Improvizirane eksplozivne naprave (IED-ove).

Tehnička napomena

Za potrebe ML4.b.2. "aktivnosti" se odnosi na rukovanje, ispaljivanje, polaganje, nadzor, pražnjenje, detonaciju, aktiviranje, električno napajanje s jednokratnim radnim učinkom, zavaravanje, ometanje, odstranjivanje, otkrivanje, smetanje ili zbrinjavanje.

Napomena 1. ML4.b. uključuje:

- a. Mobilna oprema za pretvaranje plina u tekuće stanje;
- b. Ploveće električne provodne kablove za čišćenje magnetskih mina.

Napomena 2. ML4.b. ne odnosi se na ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih objekata i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih objekata.

c. Sistemi za zaštitu aviona od raketa (AMPS).

Napomena ML4.c. ne odnosi se na AMPS koji ima sve od navedenog:

- a. Bilo koji od sljedećih senzora za upozorenje na prisutnost projektila:
  1. Pasivne senzore s vršnim odzivom između 100 – 400 nm; ili
  2. Aktivne pulsirajuće Dopplerove senzore za upozorenje na prisutnost projektila;
- b. Sisteme za stvaranje protumjera;
- c. Baklje, koje imaju i vidljiv i infracrveni odraz, za ometanje projektila zemlja- zrak; i
- d. Ugrađen na "civilnom avionu" i koji ima sve od navedenog:
  1. AMPS je u funkciji samo na određenom "civilnom avionu" na kojem je ugrađen određeni AMPS i za kojeg je izdan bilo koji od sljedećih dokumenata:
    - a. Civilni certifikat tipa koji izdaju tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo jedne ili više država članica EU-a ili države učesnice u Wassenaarskom aranžmanu ili
    - b. Odgovarajući dokument koji priznaje Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO);
  2. AMPS koristi zaštitu za sprečavanje neovlaštenog pristupa "softveru" i
  3. AMPS uključuje aktivni mehanizam koji onemogućuje funkciju sistema u slučaju njegova uklanjanja s "civilnog aviona" na koji je ugrađen.

ML5 Kontrola paljbe, uzbunjivanje i upozoravanje, kao i srodni sistemi, oprema za testiranje, upucavanje i protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu upotrebu, te za njih posebno konstruirane komponente i pribor:

- a. Ciljnici oružja, računala za bombardiranje, sistemi za usmjeravanje oružja i sistemi za upravljanje paljbom;
  - b. Ostali sistemi kontrole paljbe, uzbunjivanja i upozoravanja te srodni sistemi kako slijedi:
    1. Sistemi za određivanje položaja cilja, označivanje, određivanje daljine do cilja, promatranje ili praćenje;
    2. Oprema za detekciju, prepoznavanje ili identifikaciju;
    3. Prikupljanje podataka ili oprema za ugradnju senzora;
  - c. Oprema za protumjere namijenjena stavkama navedenima u ML5.a. ili ML5.b.;
- Napomena Za potrebe ML5.c., oprema za protuelektronsko djelovanje uključuje i opremu za otkrivanje.
- d. Oprema za testiranje na terenu ili uciljavanje posebno konstruirana za stavke navedene u ML5.a., ML5.b. ili ML5.c.

ML6 Kopnena vozila i komponente kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- a. Kopnena vozila i njihove komponente posebno konstruirani ili modificirani za vojnu upotrebu;

Napomena 1. ML6.a. uključuje:

  - a. Tenkove i ostala vojna naoružana vozila te vojna vozila koja su opremljena nosačima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje projektila navedena u ML4;
  - b. Oklopna vozila;

c. Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;

d. Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili prevoz municije ili sistema oružja, kao i s tim povezanu opremu za rukovanje teretom;

e. Priključna vozila.

Napomena 2. Modifikacija kopnenog vozila za vojnu upotrebu navedenog u ML6.a. podrazumijeva strukturnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više komponenti posebno konstruiranih za vojnu upotrebu. Te komponente uključuju:

- a. Zaštitu pneumatika izvedenu tako da pneumatici budu neprobojni za metke;
  - b. Oklopnu zaštitu vitalnih dijelova (npr. spremnika goriva ili kabine vozila);
  - c. Posebna pojačanja ili nosače oružja;
  - d. Svjetla za noćnu vožnju.
- Ostala kopnena vozila i komponente kako slijedi:
1. Vozila koja imaju sve od navedenog:
    - a. izrađena su od materijala ili dijelova koji pružaju balističku zaštitu nivoa III ili veću (u skladu s normom NIJ 0108.01 iz septembra 1985. godine) ili "ekvivalentnoj normi", ili su na njih montirani takvi materijali ili dijelovi; transmisiju koja omogućava istovremeni pogon na prednjim i zadnjim točkovima, uključujući vozila koja radi raspoređivanja pritiska na tlo imaju dodatne točkove, bez obzira na to jesu li oni s pogonom ili ne;
    - c. bruto masu vozila (GVWR) veću od 4 500 kg; i
    - d. konstruirana su ili modificirana za vožnju izvan cesta;
  2. Komponente koje imaju sve od navedenog:
    - a. posebno su konstruirane za vozila navedena u ML6.b.1. i pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od nivoa III (u skladu s normom NIJ 0108.01 iz septembra 1985.) ili "ekvivalentnoj normi".

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također ML13.a.

Napomena 1. ML6 se ne odnosi na civilna vozila konstruirana ili modificirana za prevoz novca ili vrijednosti.

Napomena 2. ML6 se ne odnosi na vozila koja ispunjavaju sve navedeno:

- a. proizvedena su prije 1946. godine;
- b. nemaju stavke navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme i proizvedene nakon 1945. godine, osim reprodukcija originalnih komponenti ili pribora za vozilo; i
- c. ne uključuju oružje navedeno u ML1, ML2 ili ML4, osim ako je neupotrebljivo i ako iz njega nije moguće ispaljivati projekte.

ML7 Hemijski agensi, "biološki agensi", "agensi za suzbijanje nereda", radioaktivni materijali, pripadajuća oprema, komponente i materijali kako slijedi:

- a. "Biološki agensi" ili radioaktivni materijali odabrani ili prilagođeni u cilju povećanja njihove djelotvornosti za ubijanje ljudi i životinja, degradiranje opreme ili nanošenje štete na usjevima ili okolišu;
- b. Agensi za hemijsko ratovanje, uključujući:
  1. Nervne agense za hemijsko ratovanje;
- a. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-fosfonofluoridati, kao što su: sarin (GB):O-izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8) i soman (GD):O-pinakolil metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);

- b. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), N,N-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosforamidocijanidati, kao što su: tabun (GA):O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);
- c. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je: VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);
2. Kožni agensi za hemijsko ratovanje:
- a. Sumporni otrovi, kao što su:
1. 2-kloroetilklorometilsulfid (CAS 2625-76-5);
  2. Bis (2-kloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);
  3. Bis (2-kloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);
  4. 1,2-bis (2-kloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);
  5. 1,3-bis (2-kloroetiltio) -n-propan (CAS 63905-10-2);
  6. 1,4-bis (2-kloroetiltio) -n-butan (CAS 142868-93-7);
  7. 1,5-bis (2-kloroetiltio) -n-pentan (CAS 142868-94-8);
  8. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);
  9. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-89-8);
- b. Luiziti, kao što su:
1. 2-klorovinildikloroarsin (CAS 541-25-3);
  2. Tris (2-klorovinil) arsin (CAS 40334-70-1);
  3. Bis (2-klorovinil) kloroarsin (CAS 40334-69-8);
- c. Azotni otrovi, kao što su:
1. HN1: bis (2-kloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);
  2. HN2: bis (2-kloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);
  3. HN3: tris (2-kloroetil) amin (CAS 555-77-1);
3. Agensi za onesposobljavanje u hemijskom ratovanju, kao što su:
- a. 3-kinuklidinil benzilat (BZ) (CAS 6581-06-2);
4. Defolijanti namijenjeni hemijskom ratovanju, kao što su:
- a. Butil 2-kloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);
- b. 2,4,5-triklorofenoksiocetna kiselina (CAS 93-76-5) pomiješana s 2,4 diklorofenoksiocetnom kiselinom (CAS 94-75-7) (narandžasti agens (CAS 39277- 47-9);
- c. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni hemijskom ratovanju kako slijedi:
1. Alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonil difluoridi, kao što su: DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);
  2. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) O-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je: QL: O-etil-O-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);
  3. Klorosarin: O-izopropil metilfosfonokloridat (CAS 1445-76-7);
  4. Klorosoman: O-pinakolil metilfosfonokloridat (CAS 7040-57-5);
- d. "Agensi za suzbijanje nereda", aktivne sastavne hemikalije i njihove kombinacije, uključujući:
1. α-brombenzenacetonnitril, (brombenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);
  2. [(2-klorofenil) metilen] propanedinitril, (o-klorobenzilidenemalononitril (CS) (CAS 2698-41-1);
  3. 2-kloro-1-feniletanon, fenilacil klorid (ω-kloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
  4. Dibenz-(b,f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);
  5. 10-kloro-5,10-dihidrofenarsazin, (fenarsazin-klorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);
6. N-nonanomorfolin, (MPA) (CAS 5299-64-9);
- Napomena 1. ML7.d. ne odnosi se na "agense za suzbijanje nereda" koji su pojedinačno pakirani u svrhu samoodbrane.
- Napomena 2. ML7.d. ne odnosi se na aktivne sastavne hemikalije i njihove kombinacije identificirane i pakirane za proizvodnju hrane ili u medicinske svrhe.
- e. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, posebno konstruirana ili modificirana za raspršivanje bilo čega sljedećeg, i za nju posebno konstruirane komponente:
1. Materijali ili agensi navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d.; ili
  2. Agensi za hemijsko ratovanje sastavljeni od prekursora navedenih u ML7.c.;
- f. Zaštitna oprema i oprema za dekontaminaciju, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, komponente i hemijske smjese, kako slijedi:
1. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za odbranu od materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d. i za nju posebno konstruirane komponente;
  2. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. i ML7.b. i za nju posebno konstruirane komponente;
  3. Hemijske smjese posebno razvijene ili oblikovane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. ili ML7.b.;
- Napomena ML7.f.1. uključuje:
- a. Rashladne jedinice posebno konstruirane ili modificirane za nuklearno, biološko ili hemijsko filtriranje;
- b. Zaštitnu odjeću.
- VAŽNA NAPOMENA Za civilne zaštitne maske, zaštitnu i dekontaminacijsku opremu vidjeti također 1A004 na Listi robe dvojne namjene.
- g. Oprema, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, konstruirana ili modificirana za detekciju ili identifikaciju materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d., i za nju posebno konstruirane komponente;
- Napomena ML7.g. ne odnosi se na dozimetre za ličnu dozimetriju.
- VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 1A004 na Listi robe dvojne namjene.
- h. "Biopolimeri" posebno konstruirani ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agensa za hemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i kultura posebnih ćelija koje se koriste za njihovu proizvodnju;
- Tehničke napomene
- Za potrebe ML7.h.:
1. "Biopolimeri" su biološke makromolekule kako slijedi:
    - a. Enzimi za specifične hemijske ili biohemijske reakcije;
    - b. "Antiidiotska", "monoklonalna" ili "poliklonalna" antitijela;
  - c. Posebno kreirani ili posebno obrađeni „receptori“;
  2. "Antiidiotska antitijela" znači antitijela koja se vežu za specifična antigenska vezna mjesta drugih antitijela;
  3. "Monoklonalna antitijela" znači proteini koji se vežu na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (grupa) ćelija;
  4. "Poliklonalna antitijela" znači mješavina proteina koji se vežu na specifične antigene, a koje proizvodi više od jedne kulture (grupe) ćelija;

5. "Рецептори" значи биолошке макромолекуларне структуре које су способне узети лиганде чије везивање утиче на физиолошке функције.
- i. "Биокатализатори" за деkontaminацију или разградњу агенса за хемијско ратовање и њихови биолошки системи, како сlijеди:
1. "Биокатализатори" посебно конструирани за деkontaminацију или разградњу агенса за хемијско ратовање наведених у ML7.b. и који су резултат усмјерене лабораторијске селекције или генетске манипулације биолошких система;
  2. Биолошки системи који садрже генетске информације које су специфичне за производњу "биокатализатора" наведених у ML7.i.1. како сlijеди:
    - a. "Експресијски вектори";
Техничка напомена
За потребе ML7.i.2.a., експресијски вектори јесу носитељи (нпр. плазмиди или вируси) који се користе за увођење генетског материјала у ћелије домаћина.
    - b. Вируси;
    - c. Кulture ћелија.
Напомена 1. ML7.b. и ML7.d. не односе се на сљedeће:
      - a. Цијаноген хлорид (CAS 506-77-4);
      - b. Цијановодичну киселину (CAS 74-90-8);
      - c. Хлор (CAS 7782-50-5);
      - d. Карбонил хлорид (фосген) (CAS 75-44-5);
      - e. Дифосген (трихлорометил-хлороформат) (CAS 503-38-8);
      - f. Не користи се од 2004.
      - g. Ксилит бромид, орто: (CAS 89-92-9); мета: (CAS 620-13-3); пара: (CAS 104-81-4);
      - h. Бензил бромид (CAS 100-39-0);
      - i. Бензил јодид (CAS 620-05-3);
      - j. Бром ацетон (CAS 598-31-2);
      - k. Цијан бромид (CAS 506-68-3);
      - l. Бром метилетилкетон (CAS 816-40-0);
      - m. Кlorо ацетон (CAS 78-95-5);
      - n. Етил јодоацетат (CAS 623-48-3);
      - o. Јодо ацетон (CAS 3019-04-3);
      - p. Кlorопикрин (CAS 76-06-2).
 Напомена 2. Кulture ћелија и биолошки системи наведени у ML7.h. и ML7.i.2. искључиви су и те подставке не односе се на ћелије или биолошке системе за цивилне сврхе као што су пољопривреда, фармација, медицина, ветеринарство, околиш, управљање отпадом или индустрија хране.
- ML8 "Енергетски материјали" и одговарајуће твари како сlijеди:**
- ВАЖНА НАПОМЕНА 1. Видјети такође IC011 на Listи robe двојне намјене.
- ВАЖНА НАПОМЕНА 2. За пуњења и уређаје, видјети ML4 и 1A008 на Listи robe двојне намјене.
- Напомена Све твари наведене у подставкама ML8 подлијежу овој listи, чак и ако се користе другачије него што је наведено (нпр. TAGN се углавном користи као експлозив, али се може користити и као гориво или као оксидатор).
- Техничке напомене
1. За потребе ML8, уз изузетак ML8.c.11. или ML8.c.12., "смјеса" се односи на систем двије или више твари у којој је барем једна твар наведена у подставкама ML8.
  2. За потребе ML8, величина честице је средњи промјер честице на бази масе или волумена. При узorkовању и одређивању величине честице користе се међународне или еквивалентне националне нормe.
- a. "Експлозиви" и њихове "смјесе" како сlijеди:
1. ADNBF (аминодинитробензофурооксан или 7-амино-4,6-динитробензофуразан-1-оксид) (CAS 97096-78-1);
  2. BNCP (cis-bis (5-нитротетразолато) тетра амин-кобalt (III) перкlorат) (CAS 117412-28-9);
  3. CL-14 (диамино динитробензофурооксан или 5,7-диамино-4,6-динитробензофуразан-1-оксид) (CAS 117907-74-1);
  4. CL-20 (HNIW или хексанитрохексаазисовурцитан) (CAS 135285-90-4); клатрати од CL-20 (за његове "прекурсоре" видјети и ML8.g.3. и ML8.g.4.);
  5. CP (2-(5-цијанотетразолато) пента амин-кобalt (III) перкlorат) (CAS 70247-32-4);
  6. DADE (1,1-диамино-2,2-динитроетиле, FOX-7) (CAS 145250-81-3);
  7. DATB (диаминотринитробензен) (CAS 1630-08-6);
  8. DDFP (1,4-динитродифуразанопиперазин);
  9. DDPO (2,6-диамино-3,5-динитропиразин-1-оксид, PZO) (CAS 194486-77-6);
  10. DIPAM (3,3'-диамино-2,2',4,4',6,6'-хексанитробифенил или дипикрамид) (CAS 17215-44-0);
  11. DNGU (DINGU или динитрогликолурил) (CAS 55510-04-8);
  12. Фуразани како сlijеди:
    - a. DAAOF (DAAF, DAAFox или диаминоазоксифуразан);
    - b. DAAzF (диаминоазофуразан) (CAS 78644-90-3);
  13. HMX и деривати (видјети такође ML8.g.5. за његове "прекурсоре") како сlijеди:
    - a. HMX (циклотетраметилететранитрамин, окта hidro-1,3,5,7-тетранитро-1,3,5,7-тетразин, 1,3,5,7-тетранитро-1,3,5,7-тетразациклооктан, октоген или octogene) (CAS 2691-41-0);
    - b. дифлуороаминирани аналози HMX;
    - c. K-55 (2,4,6,8-тетранитро-2,4,6,8-тетразабикло [3,3,0]-октанон 3, тетранитросемигликолурил или keto-bicklik HMX) (CAS 130256-72-3);
  14. HNAD (хексанитроадмантан) (CAS 143850-71-9);
  15. HNS (хексанитростилбен) (CAS 20062-22-0);
  16. Имидазоли како сlijеди:
    - a. BNII (окта hidro-2,5-bis(нитроимино)имидазо[4,5-d]имидазол);
    - b. DNI (2,4-динитроимидазол) (CAS 5213-49-0);
    - c. FDIA (1-fluoro-2,4-динитроимидазол);
    - d. NTDNIA (N-(2-нитротриазоло)-2,4-динитроимидазол);
    - e. PTIA (1-pikril-2,4,5-trinitroимидазол);
  17. NTNMH (1-(2-нитротриазоло)-2-динитрометиле гидразин);
  18. NTO (ONTA или 3-нитро-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);
  19. Политрокубани s више од четири нитро групе;
  20. PYX (2,6-Bis(pikrilamino)-3,5-динитропиридин) (CAS 38082-89-2);
  21. RDX и деривати како сlijеди:
    - a. RDX (циклотриметилететранитрамин, циклонит, T4, хекса hidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triazaz-cikloheksan, хексogen или hexogene) (CAS 121-82-4);
    - b. Keto-RDX (K-6 или 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon) (CAS 115029-35-1);
  22. TAGN (триаминогуанидиненитрат) (CAS 4000-16-2);
  23. TATB (триаминотринитробензен) (CAS 3058-38-6) (видјети такође ML8.g.7. за његове "прекурсоре");
  24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoramino) okta hidro-1,5-динитро-1,5-diazocin);

25. Tetrazoli kako slijedi:
 a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
 b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
 26. Tetril (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
 27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS 135877-16-6) (vidjeti također ML8.g.6. za njegove "prekursore");
 28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetidin) (CAS 97645-24-4) (vidjeti također ML8.g.2. za njegove "prekursore");
 29. TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
 30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
 31. Triazini kako slijedi:
 a. DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
 b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3,5-triazin) (CAS 130400-13-4);
 32. Triazoli kako slijedi:
 a. 5-azido-2-nitrotriazol;
 b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);
 c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
 d. BDNTA ((bis-dinitrotriazol)amin);
 e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
 f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
 g. Ne koristi se od 2010.
 h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
 i. PDNT (1-pikril-3,5-dinitrotriazol);
 j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
 33. "Eksplzivni" koji nisu navedeni na drugom mjestu u ML8.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:
 a. Brzinu detonacije veću od 8 700 m/s na maksimalnoj gustoći ili
 b. Pritisak detonacije veći od 34 GPa (340 kbar);
 34. Ne koristi se od 2013.
 35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
 36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaizovurcitan);
 37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
 38. Tetrazini, kako slijedi:
 a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetil)-3,6-diaminotetrazin);
 b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazin-1,4-dioksid);
 39. Energetski ionski materijali koji se tope na temperaturi između 343 K (70 oC) i 373 K (100 °C) i s brzinom detonacije većom od 6 800 m/s ili s tlakom detonacije većim od 18 GPa (180 kbar);
 40. BTNEN (Bis(2,2,2-trinitroetil)-nitramin) (CAS 19836-28-3);
 41. FTDO (5,6- (3 , 4'-furazano) – 1,2,3,4-tetrazin-1,3-dioksid);
 42. EDNA (etilendinitramin) (CAS 505-71-5);
 43. TKX-50 (dihidroksilamonij 5,5'-bistetrazol-1,1'-diolat);
 Napomena ML8.a. uključuje 'eksplozivne kokristale'.
 Tehnička napomena
 Za potrebe ML8.a. Napomena: 'eksplozivni kokristal' jeste čvrsti materijal koji se sastoji od pravilnog trodimenzionalnog rasporeda dviju ili više eksplozivnih molekula od kojih je barem jedna navedena u ML8.a.
 b. "Pogonska goriva" kako slijedi:
1. Bilo koje čvrsto "pogonsko gorivo" teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uvjetima) većeg od:
 a. 240 sekundi za nemetalizirano, nehalogenizirano "pogonsko gorivo";
 b. 250 sekundi za nemetalizirano, halogenizirano "pogonsko gorivo" ili
 c. 260 sekundi za metalizirano "pogonsko gorivo";
 2. Ne koristi se od 2013.
 3. "Pogonska goriva" koja imaju vrijednost konstante snage veću od 1 200 kJ/kg;
 4. "Pogonska goriva" koja mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38 mm/s u standardnim uvjetima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka) pri pritisku od 6,89 MPa (68,9 bara) i 294 K (21 oC);
 5. Elastomerom modificirano lijevano dvobazno "pogonsko gorivo" (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5% na 233K (-40 oC);
 6. Bilo koje "pogonsko gorivo" koje sadrži tvari navedene u ML8.a.;
 7. "Pogonsko gorivo" koje nije navedeno nigdje drugo u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, a posebno je konstruirano za vojnu upotrebu;
 c. "Pirotehnika", goriva i povezane tvari, kako slijedi, te njihove smjese:
 1. "Zrakoplovna" goriva posebno pripremljena za vojne svrhe;
 Napomena 1. ML8.c.1. ne odnosi se na sljedeća "zrakoplovna" goriva: JP-4, JP-5 i JP-8.
 Napomena 2. "Zrakoplovna" goriva navedena u ML8.c.1. gotovi su proizvodi, a ne njihovi sastojci.
 2. Alan (aluminijски hidrid) (CAS 7784-21-6);
 3. Borani, kako slijedi, i njihovi derivati:
 a. Karborani;
 b. Homolozi borana, kako slijedi:
 1. Dekaboran (14) (CAS 17702-41-9);
 2. Pentaboran (9) (CAS 19624-22-7);
 3. Pentaboran (11) (CAS 18433-84-6);
 4. Hidrazin i derivati, kako slijedi (vidjeti također ML8.d.8. i ML8.d.9. za oksidiranje hidrazinskih derivata):
 a. Hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije od 70% ili veće;
 b. Monometil hidrazin (CAS 60-34-4);
 c. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);
 d. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);
 Napomena ML8.c.4.a. ne odnosi se na hidrazinske 'smjese' koje su posebno napravljene za zaštitu od korozije.
 5. Metalna goriva 'smjese' goriva ili "pirotehničke" 'smjese' u obliku čestica, bez obzira na to jesu li sferične, atomizirane, sferoidne, pločaste ili mljevene, proizvedene od materijala koji sadrži 99% ili više bilo čega od sljedećeg:
 a. Metala i njihovih 'smjesa', kako slijedi:
 1. Berilij (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 μm;
 2. Željezni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 μm ili manje, proizveden redukcijom željeznog oksida vodikom;
 b. "Smjesa" koje sadržavaju bilo što od sljedećeg:
 1. Cirkonij (CAS 7440-67-7), magnezij (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manje od 60 μm ili
 2. Borova gorica (CAS 7440-42-8) ili goriva od borova karbida (CAS 12069-32-8) čistoće 85% ili veće te veličine čestica manje od 60 μm;

Napomena 1. ML8.c.5. odnosi se na "eksplozive" i goriva, bez obzira na to jesu li metali ili legure sažeti u aluminiju, magneziju, cirkoniju ili beriliju.

Napomena 2. ML8.c.5.b. odnosi se samo na metalna goriva u obliku čestica ako su miješana s drugim tvarima radi stvaranja „smjese” pripremljene za vojnu upotrebu, kao što su sistemi za tekuća ili gusta "pogonska goriva", čvrsta "pogonska goriva" ili "pirotehničke", „smjese”.

Napomena 3. ML8.c.5.b.2. ne odnosi se na bor i borov karbid obogaćen borom-10 (20% ili više ukupnog sadržaja bora-10).

6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljikovodična goriva posebno napravljena za upotrebu u bacačima plamena ili zapaljivoj municiji kao što su metalni stearati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) ili palmitati;
7. Perhlorati, hlorati i hromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;
8. Sferični ili sferoidni aluminijски prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 µm ili manje i proizveden od materijala koji sadržava 99% ili više aluminija;
9. Titanij subhidrid (TiHn) stehiometrijskog ekvivalenta n = 0,65-1,68;
10. Tečna goriva s visokom gustoćom energije koja nisu navedena u ML8.c.1., kako slijedi:
  - a. Miješana goriva koja sadrže i čvrsta i tečna goriva (npr. borova smjesa), čija je gustoća energije na bazi mase 40 MJ/kg ili veća;
  - b. Druga goriva visoke gustoće energije i dodaci za goriva (npr. kuban, ionske otopine, JP-7, JP-10), čija je gustoća energije na bazi obima najmanje 37,5 GJ po kubnom metru, mjereno pri temperaturi od 293 K (20 °C) i pritisku od jedne atmosfere (101,325 kPa);

Napomena ML8.c.10.b. ne odnosi se na fosilna rafinirana goriva ili biogoriva ili goriva za motore certificirane za upotrebu u civilnom zrakoplovstvu.

11. "Pirotehnički" i piroforni materijali kako slijedi:
    - a. "Pirotehnički" ili piroforni materijali, napravljeni posebno za povećanje ili nadzor proizvodnje energije zračenja u bilo kojem dijelu IR spektra;
    - b. Smjese magnezija, politetrafluoretilena (PTFE) i viniliden difluorid heksafluoropropilen kopolimera (npr. MTV);
  12. Smjese goriva, "pirotehničke" smjese ili "energetski materijali" koji nisu navedeni drugdje u ML8., a koji imaju sve niže navedene značajke:
    - a. Sadrže više od 0,5% čestica bilo čega od sljedećeg:
      1. aluminija;
      2. berilija;
      3. bora;
      4. cirkonija;
      5. magnezija ili
      6. titana;
    - b. Čestice navedene u ML8.c.12.a. veličine manje od 200 nm u bilo kojem smjeru i
    - c. Čestice navedene u ML8.c.12.a. sa sadržajem metala od 60 % ili više;
- Napomena ML8.c.12. uključuje termine.
- d. Oksidatore i njihove „smjese” kako slijedi:
    1. ADN (amonijev dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);
    2. AP (amonijev perklorat) (CAS 7790-98-9);
    3. Smjese sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:

- a. ostalih halogena;
- b. kisika ili
- c. azota;

Napomena 1. ML8.d.3. ne odnosi se na hlorov trifluorid (CAS 7790-91-2).

Napomena 2. ML8.d.3. ne odnosi se na azot trifluorid (CAS 7783-54-2) u plinovitom stanju.

Napomena 3. ML8.d.3. ne odnosi se na jodov pentafluorid (CAS 7783-66-6).

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidin) (CAS 78246-06-7);
  5. HAN (hidroksilamonij nitrat) (CAS 13465-08-2);
  6. HAP (hidroksilamonij perklorat) (CAS 15588-62-2);
  7. HNF (hidrazinij nitroformat) (CAS 20773-28-8);
  8. Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);
  9. Hidrazin perklorat (CAS 27978-54-7);
  10. Tečni oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu crvenu dimeću azotnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);
- Napomena ML8.d.10. ne odnosi se na neinhibiranu dimeću azotnu kiselinu.

- e. Veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kako slijedi:
  1. AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove "prekursore");
  2. BAMO (3,3-bis(azidometil)oksetan i njegovi polimeri) (CAS 17607-20-4) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove "prekursore");
  3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);
  4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);
  5. BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (vidjeti također ML8.g.8. za njegove "prekursore");
  6. Energetski monomeri, plastifikatori ili polimeri posebno napravljeni za vojnu upotrebu koji sadrže bilo što od sljedećeg:
    - a. Nitro grupe;
    - b. Azido grupe;
    - c. Nitratne grupe;
    - d. Nitrazne grupe ili
    - e. Difluoroamino grupe;
  7. FAMAO (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegove polimere;
  8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);
  9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);
  10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksahptan-1,7-diol formal);
  11. GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;
  12. HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnošću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g te viskoznosti na 30 °C manjeg od 47 P (CAS 69102-90-5);
  13. Poli(epiklorohidrin) s funkcionalnim alkoholnim grupama s molekularnih masama manjih od 10 000, i to:
    - a. Poli (epiklorohidrin diol);
    - b. Poli (epiklorohidrin triol);
  14. NENA-ovi (nitratometilnitramin spojevi) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
  15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilinitrat ili poli(nitratometil oksiran) (CAS 27814-48-8);

16. Poli-NIMMO (poli (nitratometilmetiloksetan), poli-NMMO ili poli(3-nitratometil-3-metiloksetan)) (CAS 84051-81-0);
17. Polinitroortokarbonati;
18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi propan adukt) (CAS 53159-39-0);
19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso- DAMTR);
20. PNO (Poli(3-nitrato oksetan));
21. TMETN (trimetiloletan trinitrat) (CAS 3032-55-1);
- f. "Aditive", kako slijedi:
Tehnička napomena
Za potrebe ML8.f. "aditivi" su tvari koje se koriste u eksplozivima za poboljšanje njihovih svojstava.
1. Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
  2. BHEGA (bis-(2-hidroksietil)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
  3. BNO (butadienenitrileoksid);
  4. Derivati ferocena kako slijedi:
    - a. Butacen (CAS 125856-62-4);
    - b. Katocen (2,2-bis-etilferocenil propan) (CAS 37206-42-1);
    - c. Ferocen karboksilne kiseline i esteri ferocen karboksilne kiseline;
    - d. n-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
    - e. Ostali slični derivati aduciranog polimer ferocena koji nisu navedeni drugdje u ML8.f.4;
    - f. Etil ferocen (CAS 1273-89-8);
    - g. Propil ferocen;
    - h. Pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
    - i. Dciklopentil ferocen;
    - j. Dcikloheksil ferocen;
    - k. Dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
    - l. Dipropil ferocen;
    - m. Dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
    - n. Diheksil ferocen (CAS 93894-59-8);
    - o. Acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1,1'-diacetil ferocen (CAS 1273-94-5);
  5. Olovni beta-rezorcilat (CAS 20936-32-7) ili bakreni beta-rezorcilat (CAS 70983-44-7);
  6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
  7. Olovno-bakreni helati beta-rezorcilata ili salicilata (CAS 68411-07-4);
  8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
  9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
  10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
  11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksipropanoksi) propilamino fosfin oksid); i drugi MAPO derivati;
  12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
  13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
  14. 3-nitrazo-1,5-pentan diizocijanat (CAS 7406-61-9);
  15. Agensi organometalnih spojeva, kako slijedi:
    - a. Neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); poznat i kao titanij IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0) ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
    - b. Titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[dioktil] pirofosfat ili KR3538;
    - c. Titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(dioktil)fosfat;
  16. Policijanodifluoroaminoetilenoksid;
  17. Vezivni agensi kako slijedi:
    - a. 1,1R,1S-trimezoil-tris(2-etilaziridin) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
    - b. Polifunkcionalni aziridin amidi s izoftalnom, trimezinskom, izocijanurnom ili trimetiladipinskom strukturom i 2-metil ili 2-etil skupinom na aziridinskoj grupi;
Napomena ML.8.f.17.b. uključuje:
      - a. 1,1H-izoftaloil-bis(2-metilaziridin)(HX-752) (CAS 7652-64-4);
      - b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazin (HX-874) (CAS 18924-91-9);
      - c. 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridin) (HX-877) (CAS 71463-62-2).
    18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);
    19. Izuzetno fini željezni oksid (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250 m²/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;
    20. TEPAN (tetraetilenpentaaminakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilirani poliamini i njihove soli;
    21. TEPANOL (tetraetilenpentaaminakrilonitrilglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilirani poliamini aducirani glicidolom i njihovim solima;
    22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8);
    23. TEPB (tris (etoksifenil) bizmut) (CAS 90591-48-3);
    - g. "Prekursori" kako slijedi:
VAŽNA NAPOMENA U ML8.g. upućivanja se odnose na "energetske materijale" proizvedene od ovih tvari.
      1. BCMO (3,3-bis(klorometil)oksetan) (CAS 78-71-7) (vidjeti također ML8.e.1. i ML8.e.2.);
      2. Dinitroazetidin-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidjeti također ML8.a.28.);
      3. Derivati heksaazaizovurcitan, uključujući HBIW (heksabenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidjeti također ML8.a.4.) i TAIW (tetraacetildibenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 182763-60-6) (vidjeti također ML8.a.4.);
      4. Ne koristi se od 2013.
      5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan) (CAS 41378-98-7) (vidjeti također ML8.a.13.);
      6. 1,4,5,8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidjeti također ML8.a.27.);
      7. 1,3,5-triklorobenzen (CAS 108-70-3) (vidjeti također ML8.a.23.);
      8. 1,2,4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (vidjeti također ML8.e.5.);
      9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraaza-ciklooktan) (vidjeti također ML8.a.13.);
      - h. Prah i oblici od ,reaktivnog materijala' kako slijedi:
        1. Prah bilo kojeg od sljedećih materijala veličine čestica manje od 250 μm u bilo kojem smjeru i koji nije naveden drugdje u ML8.:
          - a. aluminijska;
          - b. niobij;
          - c. bora;
          - d. cirkonij;
          - e. magnezij;
          - f. titana;
          - g. tantala;
          - h. volframa;
          - i. molibdena ili
          - j. hafnija;

2. Oblici, koji nisu navedeni u ML3, ML4, ML12 ili ML16, izrađeni od vrsta praha navedenih u ML8.h.1.
Tehničke napomene
Za potrebe ML8.h.:
1. "Reaktivni materijali" konstruirani su tako da proizvedu egzotermu reakciju samo pod visokim stopama smicanja te da se koriste kao obavijači ili kućišta u bojnim glavama.
  2. Prah od ,reaktivnog materijala' proizvodi se, na primjer, postupkom visokoenergetskog kugličnog mljevenja.
  3. Oblici od ,reaktivnog materijala' proizvode se, na primjer, laserskim sinteriranjem.
- Napomena 1. ML8 ne odnosi se na sljedeće tvari, osim ako su spojene ili pomiješane s "energetskim materijalima" navedenim u ML8.a. ili metalima u prahu iz ML8.c.:
- a. Amonijev pikrat (CAS 131-74-8);
  - b. Crni barut;
  - c. Heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);
  - d. Difluoroamin (CAS 10405-27-3);
  - e. Azotni škrob (CAS 9056-38-6);
  - f. Kalijev nitrat (CAS 7757-79-1);
  - g. Tetranitronaftalen;
  - h. Trinitroanizol;
  - i. Trinitronaftalen;
  - j. Trinitroksilen;
  - k. 1-metil-2-pirolidon (N-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);
  - l. Dioktilmaleat (CAS 142-16-5);
  - m. Etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);
  - n. Trietilaluminij (TEA)(CAS 97-93-8), trimetilaluminij (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforni metalni alkili i arili litija, natrija, magnezija, cinka ili bora;
  - o. Nitrocelulozu (CAS 9004-70-0);
  - p. Nitroglicerol (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerol) (NG) (CAS 55-63-0);
  - q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);
  - r. Etilendiamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);
  - s. Pentaeritritoltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);
  - t. Olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stiftat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stiftat (CAS 12403-82-6) i inicijalne eksplozive ili inicijalne smjese koje sadrže azide ili spojeve azida;
  - u. Trietileneglikoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);
  - v. 2,4,6-trinitrorezorcinol (stifninska kiselina) (CAS 82-71-3);
  - w. Dietildifenilureu; Dietildifenilureu; (CAS 85-98-3); dimetildifenil urea (CAS 611-92-7); metiletildifenilureu [Centraliti];
  - x. N,N-difenilureu (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);
  - y. Metil-N,N-difenilureu (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);
  - z. Etil-N,N-difenilureu (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4);
  - aa. 2-nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
  - bb. 4-nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
  - cc. 2,2-hlorovinildikloroarsin (CAS 918-52-5);
  - dd. Nitroguanidin (CAS 556-88-7) (vidjeti 1C011.d. na Listi robe s dvojnog namjenom).
- Napomena 2. ML8. ne odnosi se na amonijev perklorat (ML8.d.2.), NTO (ML8.a.18.) ili katocen (ML8.f.4.b.) i ispunjava sve od sljedećeg:
- a. Posebno oblikovan i napravljen za uređaje za proizvodnju plina u civilnoj upotrebi;
  - b. Spojen ili pomiješan, s neaktivnim duroplastičnim vezivima ili plastifikatorima i s masom manjom od 250 g;
  - c. S najviše 80% amonijevog perklorata (ML8.d.2.) u masi aktivnog materijala;
  - d. Koji sadrži najviše 4 g NTO-a (ML8.a.18.) i
  - e. Koji sadrži najviše 1 g katocena (ML8.f.4.b.).
- ML9 Ratna plovila (površinska ili podvodna), specijalna mornarička oprema, pribor, komponente i ostala površinska plovila, kako slijedi:**
VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.
- a. Plovila i komponente, kako slijedi:
    1. Plovila (površinska ili podvodna) posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, bez obzira na trenutno stanje popravka ili ispravnosti i bez obzira sadrže li oružne sisteme ili oklop te trup ili dijelove trupa takvih plovila, i njihove komponente posebno konstruirane za vojnu upotrebu;

Napomena ML9.a.1. uključuje vozila posebno konstruirana ili modificirana za prevoz ronionica.

  - 2. Površinska plovila, koja nisu navedena u ML9.a.1., koji imaju bilo što od sljedećeg, učvršćeno ili integrirano u plovilo:
    - a. Automatsko oružje navedeno u ML1 ili oružje navedeno u ML2, ML4, ML12 ili ML19 ili, "nosače" ili čvrste tačke za oružje kalibra 12,7 mm ili većeg kalibra;

Tehnička napomena
Za potrebe ML9.a.2.a., ,nosači' se odnose na nosače oružja ili strukturno ojačanje u svrhu ugradnje oružja.

  - b. Sisteme za upravljanje paljbom navedene u ML5;
  - c. koji imaju sve sljedeće karakteristike:
    1. "Hemijska, biološka, radiološka ili nuklearna (HBRN) zaštita" i
    2. "Sistem orošavanja ili ispiranja" konstruiran za dekontaminaciju ili

Tehnička napomena
Za potrebe ML9.a.2.c.2. „Sistem orošavanja ili ispiranja" je sistem raspršivanja morske vode koji istovremeno ispire vanjski dio nadgrađa i palubu plovila.

  - d. Oružane sisteme za protumjere navedene u ML4.b., ML5.c. ili ML11.a. i koji imaju bilo šta od sljedećeg:
    1. "HBRN zaštitu";
    2. Trup plovila i nadgrađe, posebno konstruirane za smanjivanje radarskog odraza;
    3. Sredstva za smanjivanje termalnog odraza (npr. sistem za hlađenje izduvnih plinova), uz izuzetak sredstava posebno konstruiranih za povećanje opće efikasnosti elektrana ili smanjivanje uticaja na okoliš; ili
    4. Sistem za zaštitu od magnetskih mina konstruiran za smanjivanje magnetskog odraza cijelog plovila;

Tehnička napomena
Za potrebe ML9.a.2., HBRN zaštita' je samostalni unutarnji prostor sa karakteristikama kao što su prekomjerni pritisak, izolacija ventilacijskih sistema, ograničeni ventilacijski otvori s HBRN filterima i ograničen broj tačaka za pristup osoblja koji uključuje zračne komore.

  - b. Motori i pogonski sistemi, posebno konstruirani za vojnu upotrebu i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu upotrebu, kako slijedi:
    1. Dizelski motori posebno konstruirani za podmornice;

2. Električni motori posebno konstruirani za podmornice i koji imaju sve niže navedene karakteristike:
- Izlaznu snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);
  - Sposobnost brzog preusmjeravanja unazad;
  - Hlađenje tečnošću i
  - Potpuno su zatvoreni;
3. Dizelski motori koji imaju sve sljedeće karakteristike:
- Izlaznu snagu od 37,3 kW (50 KS) ili veću i
  - "Nemagnetni udio" veći od 75% ukupne mase;
- Tehnička napomena
Za potrebe ML9.b.3., "nemagnetni" znači da je relativna propusnost manja od 2.

4. "Pogonski sistemi nezavisni od dotoka atmosferskog zraka" (AIP), posebno konstruirani za podmornice;
Napomena ML9.b.4. ne odnosi se na nuklearnu energiju.
Tehnička napomena
Za potrebe ML9.b.4. "Pogonski sistem nezavisan od zraka" (AIP) omogućuje podmornici da se u podvodnoj vožnji služi svojim pogonskim sistemom bez upotrebe atmosferskog kisika duže nego što bi to inače omogućavale baterije.

VAŽNA NAPOMENA Za pogonsku opremu na nuklearnu energiju vidjeti ML9.h.

- Podvodne naprave za otkrivanje, posebno konstruirane za vojnu upotrebu, opremu za njihov nadzor i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu upotrebu;
- Protupodmorničke mreže i protutorpedne mreže, posebno konstruirane za vojnu upotrebu;
- Ne koristi se od 2003.;
- Probijači trupa i priključci, posebno konstruirani za vojnu upotrebu, koji omogućuju interakciju s vanjskom opremom plovila, i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu upotrebu;

Napomena 1. ML9.f. uključuje priključke za plovila, s jednim ili više vodiča, koaksijalne ili valovodne, probijače trupa za plovila, pri čemu oba mogu ostati nepropusna te zadržati tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; i priključke s optičkim vlaknima te optičke probijače trupa, posebno konstruirane za prijenos "laserske" zrake bez obzira na dubinu.

Napomena 2. ML9.f. ne odnosi se na običnu pogonsku osovinu ni na hidrodinamičke probijače trupa s upravljačkom osovinom.

- Tihi ležajevi, njihove komponente i oprema koja sadrži takve ležajeve, posebno konstruirani za vojnu upotrebu, koji imaju bilo koju od sljedećih karakteristika:

- Plinsku ili magnetnu suspenziju;
- Aktivno nadziranje vidljivosti ili
- Kontrolu reduciranja vibracija;

- Oprema za generiranje nuklearne energije ili pogonska oprema, posebno konstruirana za plovila navedena u ML9.a. te posebno konstruirane ili "modificirane" komponente za vojnu upotrebu.

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.h. "modificiran" znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu upotrebu.

Napomena ML9.h. uključuje "nuklearne reaktore".

ML10 "Avion", "vozila lakša od zraka", "bespilotne letjelice", avionski motori, "suborbitalna letjelica" i "zrakoplovna" oprema, pripadajuća oprema i komponente,

posebno konstruirane ili modificirane za vojnu upotrebu, kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- "Avion" s posadom i "vozila lakša od zraka" te posebno konstruirane komponente za njih;
- Ne koristi se od 2011.
- Bespilotni "avion" i "vozila lakša od zraka", pripadajuća oprema te posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

- "Bespilotne letjelice", letjelice na daljinsko upravljanje (RPV-ovi), autonomna programirana vozila i bespilotna "vozila lakša od zraka";
  - Lanseri, oprema za spašavanje i oprema za zemaljsku podršku;
  - Oprema namijenjena za komandovanje ili nadziranje;
  - Pogonski avionski motori i posebno konstruirane komponente za njih;
  - Oprema za nadopunu gorivom u letu, posebno konstruirana ili modificirana za bilo što od niže navedenog te posebno konstruirane komponente za nju:
- "Avion" naveden u ML10.a.; ili
  - Bespilotni "avion" naveden u ML10.c.;
  - Zemaljska oprema posebno konstruirana za "avion" naveden u ML10.a. ili avionske motore navedene u ML10.d.;

Napomena 1. ML10.f. uključuje opremu za snabdijevanje gorivom pod pritiskom i opremu posebno konstruiranu za olakšavanje izvođenja operacija u ograničenim prostorima, uključujući opremu smještenu na brodu.

Napomena 2. ML10.f. ne odnosi se na:

- šipke za vuču;
  - zaštitne prostirke i pokrivače;
  - merdevine, stepenice i platforme;
  - klinove za blokiranje točkova i opremu za privezivanje i vezanje.
- Oprema za održavanje života za posadu aviona, sigurnosna oprema za posadu aviona i drugi uređaji za bijeg u nuždi koji nisu navedeni u ML10.a., konstruirani za "avion" naveden u ML10.a. ili "suborbitalna letjelica" navedena u ML10.j.;

Napomena ML10.g. ne odnosi se na kacige posade aviona koje ne uključuju, ili nemaju nosače ili dodatke za opremu navedenu na Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

VAŽNA NAPOMENA Za kacige također vidjeti ML13.c.

- Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

- Padobrani koji nisu navedeni bilo gdje drugo u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;

- Paraglajderi;
- Oprema posebno konstruirana za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, posebne kacige, sistemi za disanje, oprema za navigaciju);

- Oprema za kontrolirano otvaranje ili sistemi automatskog pilotiranja osmišljeni za teret koji se izbacuje padobranom.

- "Suborbitalna letjelica" i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane ili modificirane komponente za nju, kako slijedi:

- "suborbitalna letjelica";
- Oprema za lansere, oprema za spašavanje i oprema za zemaljsku podršku;

3. Oprema namijenjena za komandovanje ili nadziranje.

Napomena 1. ML10.a. ne odnosi se na "avion" i "vozila lakša od zraka" ili varijante tih "aviona" posebno konstruiranih za vojnu upotrebu i koji imaju sve sljedeće karakteristike:

- a. Nisu bojni "avioni";
- b. Nisu konfigurirani za vojnu upotrebu ni opremljeni opremom ili dodacima posebno konstruiranim ili modificiranim za vojnu upotrebu; i
- c. Kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država učesnica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za civilnu upotrebu.

Napomena 2. ML10.d. ne odnosi se na:

- a. Zrakoplovne motore konstruirane ili modificirane za vojnu upotrebu kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država učesnica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za upotrebu u "civilnom zrakoplovstvu", ili njihove posebno konstruirane komponente;
- b. Klipne motore ili za njih posebno konstruirane komponente, osim onih posebno konstruiranih za bespilotne letjelice.

Napomena 3. Za potrebe ML10.a., ML10.d. i ML10.j., posebno konstruirane komponente i pripadajuća oprema za nevojne "avione", avionski motori ili "suborbitalna letjelica" modificirana za vojnu upotrebu odnose se samo na one vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koja je potrebna za izmjenu za vojnu upotrebu.

Napomena 4. Za potrebe ML10.a. i ML10.j., vojna upotreba uključuje: borbu, vojno izviđanje, napad, vojno osposobljavanje, logističku podršku, prevoz i spuštanje vojnika ili vojne opreme iz zraka.

Napomena 5. ML10.a. ne odnosi se na "avion" i "vozila lakša od zraka" koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

- a. Izrađeni su prvi put prije 1946.;
- b. Ne uključuju stavke navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, osim ako stavke moraju zadovoljavati sigurnosne standarde ili standarde plovidbenosti tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država učesnica u Wassenaarskom aranžmanu i
- c. Ne uključuju oružje navedeno u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, osim ako je neupotrebljivo i ne može se popraviti.

Napomena 6. ML10.d. ne odnosi se na pogonske avionske motore koji su prvi put izrađeni prije 1946.

ML11 Elektronska oprema, "svemirska letjelica" i komponente koji nisu navedeni na drugom mjestu u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, kako slijedi:

- a. Elektronska oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu te za nju posebno konstruirane komponente;

Napomena ML11.a. uključuje:

- a. Opremu za elektronske protumjere i opremu za elektroničke protu-protumjere (npr. oprema namijenjena za ubacivanje vanjskih ili pogrešnih signala na radar ili prijemnike za radio komunikaciju ili drukčije ometanje prijema, rada ili efikasnosti protivničkih elektronskih prijemnika, uključujući i njihovu opremu za protumjere), uključujući opremu za ometanje i protu-ometanje;
- b. Cijevi s podesivom frekvencijom;

- c. Elektronske sisteme ili opremu konstruiranu za nadzor i praćenje elektromagnetskog spektra za vojne obavještajne ili sigurnosne svrhe ili za mjere protiv takvog nadzora i praćenja;

- d. Podvodne protumjere, uključujući akustično i magnetsko ometanje i zavaravanje, opremu namijenjenu za ubacivanje vanjskog ili lažnog signala na sonarne prijemnike;

- e. Opremu za sigurnost obrade podataka, opremu za sigurnost podataka i opremu za prenos te sigurnost linija veze uz upotrebu kriptografske funkcionalnosti;

- f. Opremu za identifikaciju, provjeravanje i unos šifri te opremu za upravljanje, izradu i distribuciju šifri;

- g. Opremu za navođenje i navigaciju;

- h. Digitalnu radijsku opremu za prenos informacija;

- i. Digitalne demodulatore posebno konstruirane za praćenje signala;

- j. "Automatizirane sisteme komandovanja i nadzora" Tehnička napomena

Za potrebe ML11.a. Napomena j. "Automatizirani sistemi komandovanja i nadzora" su elektronski sistemi uz pomoć kojih se unose, obrađuju i prenose informacije, bitne za efikasno djelovanje grupe, veće formacije, taktične formacije, jedinice, broda, podređene jedinice ili raspoloživih oružnih sistema. To se postiže upotrebom računarske i druge specijalizirane opreme namijenjene podršci funkcijama vojnog komandovanja i organizacije nadzora. Glavne funkcije automatiziranih sistema komandovanja i nadzora su: efikasno automatizirano prikupljanje, pohranu i obrada podataka; prikaz situacije i okolnosti koje utiču na pripremu i izvođenje borbenih operacija; operativni i taktički proračuni za raspoređivanje resursa između borbenih grupa ili elemenata borbenog poretka ili bojnog rasporeda u skladu s misijom ili stanjem operacije; priprema podataka za ocjenu situacije i donošenje odluka u bilo kom trenutku tokom operacije ili borbe; računarske simulacije operacija.

VAŽNA NAPOMENA Za "softver" povezan s vojnim radiom definiranim "softverom" (SDR) vidjeti ML21.

- b. Oprema za ometanje konstruirana ili modificirana za ometanje prijema, rada ili efikasnosti usluga pozicioniranja, navigacije ili mjerenja vremena koje pružaju "satelitski navigacijski sistemi" i za nju posebno konstruirane komponente;

- c. "Svemirska letjelica" posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu i komponente "svemirske letjelice" posebno konstruirane za vojnu upotrebu.

ML12 Sistemi oružja s velikom kinetičkom energijom te pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

- a. Sistemi oružja s velikom kinetičkom energijom, posebno konstruirani za uništenje cilja ili izvršenje prekida zadatka uništenja cilja;

- b. Posebno osmišljena sredstva za testiranje i evaluaciju te pokusni modeli, uključujući dijagnostičke instrumente i ciljeve, za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sistema.

VAŽNA NAPOMENA Za sisteme oružja koji koriste potkalibarsku municiju ili koji koriste samo hemijski pogon i pripadajuću municiju, vidjeti ML1 do ML4.

Napomena 1. ML12. uključuje sljedeće ako je posebno konstruirano za sisteme oružja s velikom kinetičkom energijom:

- a. Sisteme lansirnih pogona sposobnih za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u obliku pojedinačne ili brze paljbe;
- b. Opremu za generiranje primarne energije, električnu zaštitu, skladištenje energije (npr. kondenzatori velikog kapaciteta za pohranu energije), upravljanje toplotom, hlađenje, opremu za uključivanje ili upravljanje gorivom; i električne veze dovoda struje, topovske i drugih funkcija električnog pokretanja kupole;
- VAŽNA NAPOMENA Za kondenzatore velikog kapaciteta za pohranu energije vidjeti također 3A001.e.2. na Listi robe dvojne namjene.

- c. Određivanje položaja, praćenje, sisteme za upravljanje paljbom ili sisteme za provjeru štete;
- d. Sisteme samonavođenja i navođenja ili divertne pogonske sisteme za projekte (lateralno ubrzanje).

Napomena 2. ML12 se primjenjuje na sisteme oružja koji rabe bilo koju od niže navedenih pogonskih metoda:

- a. Elektromagnetsku;
- b. Elektrotermalnu;
- c. Plazmu;
- d. Lagani plin ili
- e. Hemijsku (kada se koristi u kombinaciji s bilo kojim od gore navedenih).

ML13 Oklopna ili zaštitna oprema, konstrukcije, komponente i pribor, kako slijedi:

- a. Metalne ili nemetalne oklopne ploče koje imaju bilo što od sljedećeg:
1. Proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili
2. Pogodne za vojnu upotrebu;
- VAŽNA NAPOMENA Za zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima vidi ML13.d.2.

- b. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili njihova kombinacija, posebno konstruirane za pružanje balističke zaštite vojnim sistemima, i posebno konstruirane komponente za njih;

- c. Kacige i za njih posebno konstruirane komponente i pribor, kako slijedi:

1. kacige proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili usporedivim nacionalnim standardima;
2. kalote, unutarnja oprema ili ublaživači udara, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.;
3. dodatni elementi balističke zaštite, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.;

VAŽNA NAPOMENA Za druge komponente vojnih kaciga ili opremu za njih vidi relevantnu stavku u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

- d. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća i njihove komponente kako slijedi:

1. Meki zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća proizvedeni u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili njihovim ekvivalentima te posebno konstruirane komponente za njih;

Napomena Za potrebe ML13.d.1. vojni standardi ili specifikacije uključuju barem specifikacije za zaštitu od krhotina.

2. Tvrdе zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima koje pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od nivoа III (u skladu s normom NIJ 0101.06 iz jula 2008. ili "ekvivalentnom normom").

Napomena 1. ML13.b. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2. ML13.c. ne odnosi se na kacige koje ispunjavaju sve navedeno:

- a. Izrađene su prvi put prije 1970. i
- b. Nisu ni konstruirane ni modificirane za prihvatanje stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme niti su njima opremljene.

Napomena 3. ML13.c. i ML13.d. ne odnose se na kacige, zaštitne prsluke ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik nosi sa sobom za svoju ličnu zaštitu.

Napomena 4. Od kaciga posebno konstruiranih za osobe koje se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava ML13.c. navodi samo one koje su posebno konstruirane za vojnu upotrebu.

Napomena 5. ML13.d.1. ne odnosi se na opremu za zaštitu očiju.

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za zaštitu očiju od lasera vidjeti ML17.o.

VAŽNA NAPOMENA 1. Vidjeti također stavku 1A005. na Listi robe dvojne namjene.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za "vlaknaste ili filamentne materijale" koji se koriste u proizvodnji zaštitnih prsluka i kaciga, vidjeti stavku 1C010 na Listi robe dvojne namjene.

ML14 "Specijalizirana oprema za vojno osposobljavanje" ili za simuliranje vojnih scenarija, simulatori posebno namijenjeni osposobljavanju uz upotrebu bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja navedenih u ML1 ili ML2 te za to posebno konstruirane komponente i pribor.

Napomena 1. ML14 uključuje generatore slike i interaktivne sisteme okoliša za simulatore ako su posebno konstruirani ili modificirani za vojnu upotrebu.

Napomena 2. ML14 ne odnosi se na opremu posebno konstruiranu za osposobljavanje za upotrebu lovačkog ili sportskog oružja.

Napomena 3. "Specijalizirana oprema za vojno osposobljavanje" uključuje vojne vrste trenažera napada, trenažera leta, trenažera radarskih ciljeva, generatore radarskih ciljeva, naprave za obuku na oružju, trenažere protupodmorničkog ratovanja, simulatore leta (uključujući centrifuge za obuku pilota/astronauta), trenažere radara, trenažere instrumenata leta, navigacijske trenažere, trenažere lansiranja projektila, opremu za ciljeve, automatske "avione", trenažere naoružanja, trenažere bespilotnih "aviona", pokretne trenažere i opremu za obuku za kopnene vojne operacije.

ML15 Oprema za prikaz slike ili za protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu upotrebu i za nju posebno konstruirane komponente te pribor:

- a. Oprema za snimanje i obradu slike;
- b. Kamere, oprema za fotografiranje i obradu filma;
- c. Oprema s pojačalom slike;
- d. Oprema za prikaz infracrvene ili termičke slike;
- e. Radarsko-senzorska oprema za prikaz slike;
- f. Oprema za protumjere ili protu-protumjere, namijenjena opremi navedenoj u ML15.a. do ML15.e.

Napomena ML15.f. uključuje opremu namijenjenu ometanju rada ili efikasnosti vojnih sistema za prikaz slike ili minimiziranju tih njihovih sposobnosti.

Napomena ML15. ne odnosi se na "cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije" ili opremu koja je posebno

namijenjena ugrađivanju u "cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije".

VAŽNA NAPOMENA Za ciljnice za oružje čiji je sastavni dio "cijevni pojačivač svjetlosti prve generacije" vidjeti ML1, ML2 i ML5.a.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 6A002.a., 6A002.b. i 6A003.b. na Listi robe dvojne namjene.

ML16 Otkivci, odljevci i ostali nedovršeni proizvodi posebno konstruirani za stavke navedene u ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 ili ML19.

Napomena ML16. se odnosi na nedovršene proizvode kada ih je moguće identificirati po sastavu materijala, geometriji ili funkciji.

ML17 Raznovrsna oprema, materijali i "knjižnice", kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

- a. Pribor za ronjenje i podvodno plivanje, posebno konstruiran ili modificiran za vojnu upotrebu, kako slijedi:
  1. Cjeloviti aparati za autonomno ronjenje s kisikom, zatvorenog ili poluzatvorenog kruga;
  2. Pribor za podvodno plivanje posebno konstruiran za upotrebu s priborom za ronjenje navedenim u ML17.a.1.;
VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 8A002.q. na Listi robe dvojne namjene.
- b. Građevinska oprema posebno konstruirana za vojnu upotrebu;
- c. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno konstruirani za vojnu upotrebu;
- d. Terenska inženjerska oprema posebno konstruirana za upotrebu u borbenom području;
- e. "Roboti", kontrolori "robota", i "krajnje jedinice" "robota" koji imaju bilo koju od sljedećih karakteristika:
  1. Posebno je konstruirana za vojnu upotrebu;
  2. Uključuju sredstva za zaštitu hidrauličnih linija od puknuća uzrokovanih balističkim fragmentima (npr. uključuju samoljepljive linije) te koriste hidrauličke tečnosti tačke žarišta veće od 839 K (566 °C) ili
  3. posebno su konstruirani ili vrednovani za rad u okruženju 'elektromagnetskog impulsa' (EMP);
Tehnička napomena
Za potrebe ML17.e.3., 'EMP' ne odnosi se na uzajamni nenamjerni uticaj uzrokovan elektromagnetskim zračenjem obližnje opreme (npr. mašina, naprava ili elektronskih uređaja) ili udarom грома.
- f. "Biblioteke" posebno konstruirane ili modificirane za vojnu upotrebu sa sistemima, opremom ili komponentama, kako su navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;
- g. Oprema za generiranje nuklearne energije ili pogonska oprema, koja nije ni na jednom drugom mjestu navedena, posebno konstruirana za vojnu upotrebu te posebno konstruirane ili 'modificirane' komponente za vojnu upotrebu;
Napomena ML17.g. uključuje "nuklearne reaktore".
- h. Oprema i materijal, presvučen ili tretiran za smanjivanje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno konstruirani za vojnu upotrebu, koji nisu navedeni na drugom mjestu u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;
- i. Simulatori posebno konstruirani za vojne "nuklearne reaktore";
- j. Pokretne radionice posebno konstruirane ili 'modificirane' za servisiranje vojne opreme;

- k. Terenski generatori posebno konstruirani ili 'modificirani' za vojnu upotrebu;
- l. ISO intermodalni kontejneri ili odvojivi sanduci vozila (tj., izmjenjivi sanduci), posebno konstruirani ili 'modificirani' za vojnu upotrebu;
- m. Trajekti, koji nisu navedeni na drugom mjestu u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, mostovi i pontoni, posebno konstruirani za vojnu upotrebu;
- n. Testni modeli posebno konstruirani za "razvoj" stavki navedenih u ML4, ML6, ML9 ili ML10;
- o. Oprema za zaštitu od "lasera" (npr. za zaštitu očiju ili senzora) posebno konstruirani za vojnu upotrebu;
- p. "Gorivni članci" koji nisu navedeni na drugom mjestu u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, posebno konstruirani ili 'modificirani' za vojnu upotrebu.
Tehnička napomena
  1. Ne koristi se od 2014.
  2. Za potrebe ML17, "modificiran" znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu upotrebu.

ML18 "Proizvodna" oprema, postrojenja za testiranje uticaja okoliša i komponente, kako slijedi:

- a. Oprema koja je posebno konstruirana ili modificirana za 'proizvodnju' stavaka navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, kao i za nju posebno konstruirane komponente;
- b. Postrojenja za testiranje uticaja okoliša posebno namijenjena certificiranju, kvalifikaciji ili testiranju stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, kao i za njih posebno konstruirana oprema koja nije navedena na drugom mjestu.
Tehnička napomena
Za potrebe ML18, pojam 'izrada' uključuje kreiranje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru.

ML19 Sistemi oružja usmjerene energije (DEW), s time povezana oprema ili oprema za protumjere i testni modeli, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

- a. "Laserski" 'sistemi oružja' koji nisu navedeni u ML19.f.;
- b. "Sistemi oružja" snopa čestica;
- c. Radiofrekvencijski 'sistemi oružja' visoke snage (RF);
- d. Oprema posebno konstruirana za nalaženje i identifikaciju ili odbranu od sistema navedenih u ML19.a. do ML19.c.;
- e. Fizički testni modeli za sisteme, opremu i komponente, navedeni u ML19.;
- f. "Laserski" sistemi posebno konstruirani za uzrokovanje trajne sljepoće ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba ne nosi zaštitne naočale ili ako nosi sredstva za korekciju vida.
Napomena 1. Sistemi oružja usmjerene energije navedeni u ML19 uključuju sisteme čije mogućnosti proizlaze iz kontrolirane primjene sljedećeg:
  - a. "Lasera" dovoljne snage da izvrše uništenje na način sličan konvencionalnoj municiji;
  - b. Akceleratora čestica koji izbacuju nabijenu ili neutralnu zraku čestica destruktivne moći;
  - c. Prenosnika radiofrekvencijskih zraka visokoimpulsne snage ili visoko prosječne snage koji proizvode dovoljno snažna polja da onemoguće elektroniku na udaljenoj meti.
Napomena 2. ML19 uključuje sljedeće ako je posebno namijenjeno za sisteme oružja usmjerene energije:

- a. Opremu za generiranje primarne energije, skladištenje energije, uključivanje, opremu za kondicioniranje snage ili upravljanje gorivom;
- b. Sistemi za zahvat ili praćenje cilja;
- c. Sisteme koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili izvršenje prekida zadatka;
- d. Opremu za rukovanje, propagaciju ili usmjeravanje snopa;
- e. Opremu s mogućnošću brzog zaokreta zrake, za brze višestruke operacije prema cilju;
- f. Adaptivnu optiku i fazne spreznike;
- g. Ubrizgavače energije za negativne hidrogen ionske zrake;
- h. Komponente ubrzanja "kvalificirane za svemir";
- i. Opremu za kanalisanje negativne ionske zrake;
- j. Opremu za kontroliranje i zaokretanje visokoenergetske ionske zrake;
- k. Tanke listiće metala za neutraliziranje zraka negativnih izotopa vodika "kvalificirane za svemir".

Tehnička napomena

Za potrebe ML19. "sistemi oružja" konstruirani su tako da se njima ošteti ili uništi cilj, odnosno izvrši prekid zadatka uništenja cilja.

ML20 Kriogenska i "supervodljiva" oprema, kako slijedi, te za nju posebno konstruirane komponente i pribor:

- a. Oprema posebno projektirana ili sastavljena za instalaciju u vozilima za vojnu kopnenu, morsku, zračnu ili svemirsku primjenu, s mogućnošću rada u pokretu, kao i proizvodnje ili održavanja temperature ispod 103 K (-170 °C);

Napomena ML20.a. obuhvaća mobilne sisteme koji sadrže ili koriste pribor ili komponente izrađene od nemetalnih ili neelektričnih vodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnirani epoksi smolom.

- b. "Superprovodljiva" električna oprema (rotirajući strojevi ili transformatori) posebno projektirana ili sastavljena za instaliranje u vozilu za vojnu kopnenu, morsku, zračnu ili svemirsku primjenu i s mogućnošću rada u pokretu.

Napomena ML20.b. ne odnosi se na hibridne homopolarne generatore istosmjerne struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetskom polju proizvedenom od superprovodljivih spirala, uz uvjet da su te spirale jedina superprovodljiva komponenta u generatoru.

ML21 "Softver" kako slijedi:

- a. "Softver" posebno konstruiran ili modificiran za bilo koje od sljedećeg:
  1. "Razvoj", "proizvodnju", rad ili održavanje opreme navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;
  2. "Razvoj" ili "proizvodnju" materijala navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme ili
  3. "Razvoj", "proizvodnju", rad ili održavanje "softvera" navedenog u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.
- b. Poseban "softver", osim onog navedenog u ML21.a., kako slijedi:
  1. "Softver" posebno konstruiran za vojnu upotrebu i posebno konstruiran za modeliranje, simulaciju ili procjenu vojnih sistema oružja;
  2. "Softver" posebno konstruiran za vojnu upotrebu i posebno konstruiran za modeliranje ili simuliranje scenarija vojnih operacija;
  3. "Softver" za određivanje efikasnosti oružja za konvencionalno, nuklearno, hemijsko ili biološko ratovanje;

4. "Softver" posebno konstruiran za vojnu upotrebu i posebno konstruiran za komandne, komunikacijske, nadzorne i obavještajne (C3I) ili za komandne, komunikacijske, nadzorne, računarske i obavještajne aplikacije (C4I);

5. "Softver" posebno konstruiran ili modificiran za provođenje ofanzivnih vojnih kibernetičkih operacija;

Napomena 1. ML21.b.5. uključuje "softver" namijenjen za uništavanje, oštećenje, degradiranje ili ometanje sistema, opreme ili "softvera" navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, "softver" za kibernetičko izviđanje i kibernetičko komandovanje i nadzor.

Napomena 2. ML21.b.5. ne odnosi se na "otkrivanje ranjivosti" ili na "odgovor na kibernetičke incidente", koji su ograničeni na nevojnu odbrambenu spremnost ili odgovor u pogledu kibernetičke sigurnosti.

- c. "Softver" koji nije naveden u ML21.a. ili ML21.b., posebno konstruiran ili modificiran za osposobljavanje opreme koja nije navedena u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme za izvršenje vojnih funkcija opreme navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

VAŽNA NAPOMENA Za "digitalne računare" opće namjene s ugrađenim "softverom" navedenim u ML21.c. vidjeti sisteme, opremu ili komponente navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

ML22 "Tehnologija" kako slijedi:

- a. "Tehnologija", osim one navedene u ML22.b., koja je "potrebna" za "razvoj", "proizvodnju", upotrebu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;

- b. "Tehnologija" kako slijedi:

1. "Tehnologija" "potrebna" za projektiranje, održavanje i popravak kompletnih proizvodnih postrojenja za stavke navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, uklapanje komponenti u proizvodna postrojenja i upravljanje njima, čak i ako njihove komponente nisu navedene;
2. "Tehnologija" "potrebna" za "razvoj" i "proizvodnju" lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja;
3. Ne koristi se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA Za "tehnologiju" koja je prethodno navedena u ML22.b.3. vidjeti ML22.a.

4. Ne koristi se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA Za "tehnologiju" koja je prethodno navedena u ML22.b.4. vidjeti ML22.a.

5. "Tehnologija" "potrebna" isključivo za ugradnju "biokatalizatora" navedenih u ML7.i.1. u vojne noseće tvari ili vojne materijale.

Napomena 1. "Tehnologija" "potrebna" za "razvoj", "proizvodnju", upotrebu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme ostaje pod nadzorom čak i ako se primjenjuje za stavke koje nisu navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

Napomena 2. ML22 ne primjenjuje se na:

- a. "Tehnologiju" koja je minimalno potrebna za ugradnju, upotrebu, održavanje (provjeru) ili popravak onih stavki koje nisu kontrolirane ili čiji je izvoz odobren;

b. "Tehnologiju" koja je "u javnom domenu", "osnovnim naučnim istraživanjima" ili minimalnim informacijama nužnim za primjenu patenata;

c. "Tehnologiju" za magnetsku indukciju radi kontinuiranog pogona civilnih transportnih uređaja.

DEFINICIJE POJMOVA KORIŠTENIH U OVOJ LISTI

Slijede definicije pojmova korištenih u ovoj Listi, po abecednom redu.

Napomena 1. Definicije se primjenjuju u cijeloj Listi. Reference su savjetodavne i nemaju efekta na opću primjenu definiranih pojmova u cjelokupnoj listi.

Napomena 2. Riječi i pojmovi koje sadrži ova lista definicija dobivaju definirano značenje samo tamo gdje se nalaze u "pravim (dvostrukim) navodnicima". Ako su bez navodnika, riječi i pojmovi imaju općeprihvaćena značenja (iz rječnika), osim ako nije navedena lokalna definicija za određenu kontrolu.

ML1, 8, 10, 14	"Avion"	Zračno vozilo s fiksnim krilima, s krilima promjenjive geometrije, rotirajućim krilima (helikopteri), zakretnim rotorom (tilt-rotor) ili zakretnim krilom (tilt-wing).
ML22	"Osnovna naučna istraživanja"	Eksperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o osnovnim načelima pojava ili uočenih činjenica, koja nisu direktno usmjerena ka nekom specifičnom cilju ili praktičnoj primjeni.
ML7, 22	"Biokatalizatori"	"Enzimi" za specifične hemijske ili biohemijske reakcije ili druge biološke spojeve koji se spajaju s agensima za hemijsko ratovanje i ubrzavaju njihovo raspadanje. Tehnička napomena "Enzimi" označavaju "biokatalizatore" za specifične hemijske ili biohemijske reakcije.
ML7	"Biološki agensi"	Patogeni ili toksini, odabrani ili modificirani (na način kao što su promjena čistoće, trajnosti, virulencije, diseminacijskih karakteristika ili otpornosti na UV zračenje) s ciljem stvaranja žrtava među ljudima i životinjama, degradiranja opreme ili oštećenja usjeva ili okoliša.
ML4, 10	"Civilni avion"	"Avioni" navedeni po oznaci na objavljenim popisima potvrda o sposobnosti za zračni promet tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država učesnica u Wassaenskom aranžmanu za let na komercijalnim civilnim domaćim ili međunarodnim rutama ili za legitimu civilnu, privatnu ili poslovnu upotrebu.
ML21	"Odgovor na kibernetičke incidente"	Postupak razmjene potrebnih informacija o incidentu koji utiče na kibernetičku sigurnost s pojedincima ili organizacijama odgovornima za provođenje ili koordinaciju remedijacije radi otklanjanja incidenta u području kibernetičke sigurnosti.
ML17, 21, 22	"Razvoj"	Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektiranje, projektno istraživanje, analize projekta, projektni koncepti, sastavljanje i ispitivanje prototipova, šeme pilot-proizvodnje, podaci o projektu, proces pretvaranja projektnih podataka u proizvod, projekt konfiguracije, projekt integracije, nacrti.
ML21	"Digitalni računar"	Oprema koja može, u obliku jedne ili više odvojenih varijabli, izvoditi sve od navedenog: a. Primati podatke;

		b. Pohranjivati podatke ili naredbe u stalne ili promjenjive (ispisne) uređaje za pohranu; c. Obradivati podatke uz pomoć pohranjenog slijeda naredbi koje je moguće modificirati i d. Pružati izlazne podatke. Tehnička napomena Promjene pohranjenog slijeda uputa uključuju zamjenu fiksnih uređaja za pohranu, ali ne i fizičku promjenu ožičenja ili međuspojeva.
ML17	"Krajnje jedinice"	Hvataljke, „aktivne alatne jedinice“ i svaki drugi alat koji je pričvršćen na osnovnu ploču na kraju radne ruke "robota" manipulatora. Tehnička napomena „Aktivne alatne jedinice“ uređaji su za primjenu dodatne snage, obradne ili senzorske energije na obratku.
ML8	"Energetski materijali"	Tvari ili smjese koje hemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za predviđenu namjenu. "Eksplozivi", "pirotehnička sredstva" i "pogonske smjese" podrazredi su energetskih materijala.
ML6, 13	"Ekvivalentne norme"	Uputredive nacionalne ili međunarodne norme koje priznaje jedna ili više država članica EU-a ili države učesnice u Wassaenskom aranžmanu koje se primjenjuju na odgovarajući unos.
ML8, 18	"Eksplozivi"	Krute, tečne i plinovite tvari ili smjese tvari koje moraju eksplodirati kada se koriste kao primarna, startna ili glavna punjenja u bojevim glavama, prilikom rušenja i drugim primjenama.
ML13	"Vlaknasti ili filamentni materijali"	Uključuju: a. neprekinute monofilamente; b. neprekinute prede i prediva; c. vrpce, tkanine, nasumične prostirke i pletenice; d. rezana vlakna, vlaknasta vlakna i koherentne vlaknaste prekrivače; e. niti, monokristalne ili polikristalne, bilo koje duljine; f. pulpu od aromatskih poliamida.
ML15	"Cijevni pojačivači svjetlosti prve generacije"	Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multi-alkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.
ML17	"Gorivni članci"	Elektrohemijski uređaj koji korištenjem goriva iz vanjskog izvora direktno pretvara hemijsku energiju u istosmjernu električnu struju.
ML22	"U javnom domenu"	To znači "tehnologija" ili "softver" koji su dostupni za javnu upotrebu bez ograničenja za njihovu daljnju distribuciju. Napomena Ograničenja u vezi s autorskim pravima ne isključuju "tehnologiju" ili "softver" od njihove upotrebe "u javnom domenu".
ML9, 13, 17, 19	"Laser"	Uređaj koji proizvodi prostorno i vremenski koherentno svjetlo putem pojačanja stimuliranom emisijom zračenja.
ML17	"Biblioteka" (parametarska tehnička baza podataka)	Skup tehničkih podataka, a upućivanjem na njih može se poboljšati rad relevantnih sistema, opreme ili komponenti.
ML10	"Vozila lakša od zraka"	Baloni i "zračni brodovi" koji uzgon ostvaruju korištenjem toplog zraka ili plinova lakših od zraka kao što su helij ili vodik. Tehnička napomena "Zračni brod" Motorno zračno vozilo koje se održava u letu uz pomoć plina (uglavnom helija,

		prethodno vodika) koji je lakši od zraka.				u skladu s mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih graničnika poput klinova ili zuba. Slijed pokreta i odabir putanje ili uglova ne može varirati i nije promjenjiv mehaničkim, elektronskim ili električnim putem;
ML9, 17	"Nuklearni reaktor"	Uključuje dijelove i komponente koje se nalaze u reaktorskoj tlačnoj posudi ili se priključuju direktno na nju, opremu koja kontrolira nivo snage u jezgri, i komponente koje normalno sadrže, ili dolaze u direktni kontakt sa ili nadziru primarno rashladno sredstvo reaktorske jezgre.				3. Mehanički kontrolirane manipulacijske mehanizme s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji i koji rade u skladu s mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen fiksnim, ali podesivim graničnicima kao što su klinovi ili zupci. Slijed pokreta i odabir putanja ili uglova promjenjiv je u okviru fiksnog uzorka programa. Varijacije ili izmjene programiranog uzorka (npr. promjena klinova ili zamjena zuba) u jednoj ili više osi kretanja postižu se samo mehaničkim djelovanjem;
ML8	"Prekursori"	Posebne hemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.				4. Manipulacijske mehanizme bez nadzora servo-uređaja koji su automatizirani pokretni uređaji s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji rade u skladu s mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program može biti varijabilan, ali sekvenca (slijed) se odvija samo na osnovu binarnog signala od mehanički utvrđenih električnih binarnih uređaja ili podesivih graničnika;
ML21, 22	"Proizvodnja"	Znači sve faze proizvodnje kao što su: inženjering proizvoda, izrada, integracija, sklapanje (montaža), inspekcija, ispitivanje i kontrola kvaliteta.				5. Skladišne dizalice (kranovi) definirane kao Kartezijanski koordinatni manipulacijski mehanizmi koji su proizvedeni kao integralni dio vertikalnog skladištenja na policama, i konstruirani su za dohvrat sadržaja u pretincima na policama u svrhu pohrane ili vađenja.
ML8	"Pogonska goriva"	Tvari ili smjese koje hemijskom reakcijom proizvode velike količine vrelih plinova kontroliranom brzinom radi dobijanja mehaničkog rada.				
ML4, 8	"Pirotehničke tvari"	Smjese čvrstih ili tečnih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz energetske hemijsku reakciju kontroliranom brzinom radi dobijanja određene vremenske odgode ili količine toplote, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforme tvari podgrupa su pirotehničkih tvari koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano zapale u dodiru sa zrakom.				
ML22	"Potrebno"	Primijenjeno na "tehnologiju", odnosi se samo na onaj dio "tehnologije" koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontroliranog nivoa performansi, karakteristika ili funkcije. Takva "potrebna" "tehnologija" može se dijeliti između više proizvoda.				
ML7	"Agensi za suzbijanje nereda"	Tvari koje, u očekivanim uvjetima upotrebe u svrhu suzbijanja nereda, kod ljudi velikom brzinom proizvode iritaciju osjetila ili onesposobljavajuće fizičke efekte koji nestaju nakon kratkog vremena nakon prestanka izloženosti. (Suzavci su podskup "agensa za suzbijanje nereda".)				
ML17	"Robot"	Manipulacijski mehanizam koji može djelovati na kontinuiranoj putanji ili od tačke do tačke, može koristiti senzore i ima sve sljedeće značajke: a. multifunkcionalan je; b. sposoban je pozicionirati ili orijentirati materijal, dijelove, alate ili posebne uređaje putem promjenjivih pokreta u trodimenzionalnom prostoru; c. sadrži, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, tri ili više servo-uređaja, koji mogu uključivati i koračne motore i d. posjeduje mogućnost "programiranja od strane korisnika" putem metode učenja/ponavljanja ili korištenjem elektronskog računara, koje može biti programabilni logički kontrolor, tj. bez mehaničke intervencije. Mogućnost "programiranja od strane korisnika" znači mogućnost da korisnik umeće, izmjenjuje ili zamjenjuje "programe" na način koji nije: a. fizička promjena ožičenja ili međusobnih spojeva ili b. podešavanje upravljačkih funkcija uključujući unošenje parametara. Napomena Navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje: 1. Mehanizme za manipulaciju kojima se može upravljati ručno ili daljinski; 2. Manipulacijske mehanizme s fiksnom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji, koji rade				
			ML11	"Satelitski navigacijski sistem"	Sistem koji se sastoji od zemaljskih stanica, konstelacije satelita i prijemnika kojim se omogućuje izračun položaja prijemnika na osnovu signala zaprimljenih od "satelita". Obuhvaća globalne navigacijske satelitske sisteme (GNSS) i regionalne navigacijske satelitske sisteme (RNSS). Tehnička napomena 1.: "Satelit" "Svemirska letjelica" koja nije "svemirsko vozilo" konstruirana za rad u orbiti oko Zemlje ili drugog nebeskog tijela; "sateliti" obuhvaćaju orbitalne svemirske stanice. Tehnička napomena 2.: "Svemirska letjelica" Letjelica konstruirana za rad u svemiru, održanje u njemu ili provoz kroz njega kao "satelit", "svemirska sonda" ili "svemirsko vozilo". Tehnička napomena 3.: "Svemirsko vozilo" "Svemirsko vozilo" konstruirano za prevoz tereta ili putnika. Napomena: "Svemirska vozila" uključuju letjelice konstruirane za siguran povratak na Zemlju. Tehnička napomena 4.: "Svemirska sonda" "Svemirska letjelica" koja nije "satelit" ili "svemirsko vozilo" te nije konstruirana za povratak na Zemlju.	

ML4,11, 21	"Softver"	Zbirka koju čine jedan ili više "programa" ili "mikroprograma" fiksiranih na bilo kojem opipljivom mediju za zapisivanje. Tehnička napomena 1.: "Program" Slijed uputa za izvršenje procesa koji ima takav oblik, ili ga se može pretvoriti u takav oblik da ga računar može izvršiti. Tehnička napomena 2.: "Mikroprogram" Slijed elementarnih uputa, održavanih u posebnoj memoriji, čije se izvršenje započinje uvođenjem referentnih instrukcija u registar instrukcija.
ML19	"Prikladan za upotrebu u svemiru"	Projektni, proizveden ili uspješnim ispitivanjem potvrđen kao prikladan za rad na visinama većim od 100 km iznad površine Zemlje. Napomena Oznaka da je određeni proizvod "prikladan za upotrebu u svemiru" na osnovu ispitivanja ne znači da su drugi proizvodi iz iste proizvodne serije ili serije modela isto "prikladni za upotrebu u svemiru" ako nisu pojedinačno ispitani.
ML10	"Suborbitalna letjelica"	Letjelica sa zatvorenim prostorom konstruiranim za prevoz ljudi ili tereta, konstruirana za: a. let iznad stratosfere; b. kretanja isključivo na neorbitalnim putanjama; i c. ponovno slijetanje na Zemlju s ljudima ili teretom u nepovrijeđenom, odnosno neoštećenom stanju.
ML20	"Superprovodljiv"	Odnosi se na materijale (tj. metali, slitine ili spojevi) koji mogu izgubiti cjelokupni električni otpor (tj. koji mogu postići beskonačnu električnu vodljivost i provoditi vrlo jake električne struje bez Jouleova zagrijavanja). Tehnička napomena "Superprovodljivo" stanje materijala je individualno karakterizirano "kritičnom temperaturom", kritičnim magnetskim poljem koje je funkcija temperature i kritičnom gustoćom struje koja je, međutim, funkcija i magnetskog polja i temperature. Napomena "Kritična temperatura" (ponekad se odnosi na temperaturu prenosa) određenog "superprovodljivog" materijala temperatura je pri kojoj materijal gubi sav otpor na tok direktne električne struje.
ML22	"Tehnologija"	Specifična informacija nužna za "razvoj", "proizvodnju" ili "upotrebu" određenog proizvoda. Informacija ima oblik "tehničkih podataka" ili "tehničke ispomoci". Utvrđena "tehnologija" za Zajedničku listu robe oružja i vojne opreme navedena je u ML22. Tehničke napomene 1. "Tehnički podaci" mogu biti u oblicima kao što su nacrti, planovi, dijagrami, modeli, formule, algoritmi, tabele, inženjerski nacrti i specifikacije, priručnici i uputstva napisana ili snimljena na drugim medijima ili uređajima kao što su disk, vrpca, memorije samo za čitanje. 2. "Tehnička ispomoc" može biti u obliku instrukcija, vještina, osposobljavanja, radnih znanja i konsultantskih usluga. "Tehnička ispomoc" može uključivati prenos "tehničkih podataka". 3. "Upotreba": upotreba, instalacija (uključujući ugradnju na licu mjesta),

		održavanje (provjera), popravak, remont ili obnavljanje.
ML10	"Bespilotna letjelica" ("UAV")	Bilo koji "avion" koji može poletjeti i održavati kontrolirani let i navigaciju bez ikakve ljudske posade.
ML21	"Otkrivanje ranjivosti"	Postupak utvrđivanja ili analize ranjivosti, saopćavanja ranjivosti ili analize ranjivosti u saradnji s pojedincima ili organizacijama nadležnima za vođenje ili koordinaciju remedicije radi otklanjanja ranjivosti.

Temeljem članka 4. stavak (1) Zakona o kontroli vanjskotrgovinskog prometa oružja, vojne opreme i roba posebne namjene ("Službeni glasnik BiH", broj 53/16) i čl. 16. i 98. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, donosi

**ODLUKU
O PREUZIMANJU ZAJEDNIČKE LISTE
ORUŽJA I VOJNE OPREME**

Članak 1.
(Predmet)

Ovom odlukom preuzima se Zajednička lista robe vojne namjene Europske unije koju je Vijeće Europske unije donijelo 24. veljače 2025. godine a koja se primjenjuje u postupku kontrole izvoza, uvoza, brokeringa oružja i vojne opreme, te izvoza i uvoza usluga u svezi s oružjem i vojnom opremom u Bosni i Hercegovini.

Članak 2.
(Uporaba ženskog ili muškog roda)

Izrazi koji su radi preglednosti u ovoj odluci navedeni u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

Članak 3.
(Prilog)

Zajednička lista oružja i vojne opreme iz članka 1. predstavlja Prilog 1. odluke i čini njen sastavni dio.

Članak 4.
(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Zajednička lista oružja i vojne opreme objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 64/19.

Članak 5.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 05-3-25-2271-8/25
10. studenoga 2025. godine
Sarajevo

Ministar
Saša Košarac, v. r.

**ZAJEDNIČKA LISTA
ORUŽJA I VOJNE OPREME**

(oprema obuhvaćena Zajedničkim stajalištem Vijeća 2008/944/ZVSP o utvrđivanju zajedničkih pravila kontrole izvoza vojne tehnologije i opreme / Zajednička lista vojne namjene Europske unije donijete od strane Vijeća Europske unije 24. veljače 2025. godine).

Napomena 1. Pojmovi u "navodnicima" definirani su pojmovi. Pozvati se na "Definicije pojmova korištenih na Listi", priložene ovoj Listi.

Napomena 2. U nekim slučajevima kemikalije su popisane imenom i CAS brojem. Lista se odnosi na kemikalije iste strukturne formule (uključujući hidrate), bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi prikazani su kako bi se lakše identificirala određena kemikalija ili smjesa, bez obzira na nomenklaturu. CAS brojevi ne mogu se koristiti kao jedino sredstvo identifikacije jer neki oblici navedenih kemikalija imaju različite CAS brojeve, a i smjese koje sadržavaju navedenu kemikaliju mogu također imati različite CAS brojeve.

Napomena 3. Lista robe s dvojnog namjenom odnosi se na preuzeti prijevod "Popisa robe EU-a s dvojnog namjenom" iz Priloga I. Uredbe (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokinga, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (preinaka).

ML1 Oružje s glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm, ostalo naoružanje i automatsko oružje kalibra 12,7 mm (kalibra 0,50 inča) ili manje i pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

Napomena ML1 ne odnosi se na:

- Vatreno oružje posebno konstruirano za uporabu s tzv. slijepim streljivom iz kojeg nije moguće ispaliti projektil;
- Vatreno oružje posebno konstruirano za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m;
- Oružje koje ispaljuje streljivo s rubnim paljenjem i koje nije potpuno automatsko;
- "Onesposobljeno vatreno oružje".

Tehnička napomena

Za potrebe ML1. Napomena d. "onesposobljeno vatreno oružje" vatreno je oružje koje je onesposobljeno za ispaljivanje projektila postupcima koje je odredilo nacionalno tijelo države članice EU-a ili države učesnice u Wassenaarskom aranžmanu. Tim postupcima nepovratno se izmjenjuju osnovni elementi vatrenog oružja. U skladu s nacionalnim zakonima i propisima, onesposobljavanje vatrenog oružja može se dokazati potvrdom koju podnosi nadležno tijelo te ono može biti naznačeno na vatrenom oružju u obliku pečata na osnovnom dijelu.

- Puške i kombinirano oružje, ručno vatreno oružje, strojnice, kratke strojnice i višecijevno oružje;

Napomena ML1.a. ne odnosi se na sljedeće:

- Puške i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;
- Reprodukcije pušaka i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- Ručno vatreno oružje, višecijevno oružje i strojnice proizvedene prije 1890. te njihove reprodukcije;
- Puške ili ručno vatreno oružje koji su posebno konstruirani za ispaljivanje inertnih projektila s pomoću komprimiranog zraka ili CO₂;

- Ručno vatreno oružje posebno izrađeno za bilo što od sljedećeg:

- Ubijanje domaćih životinja ili
- Uspavljivanje životinja.

- Oružje s glatkom cijevi kako slijedi:

- Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za vojnu uporabu;
- Ostalo oružje s glatkom cijevi kako slijedi:
  - Potpuno automatsko oružje;
  - Poluautomatsko oružje ili oružje s kliznim mehanizmom punjenja (pumperice);

Napomena ML1.b.2. ne odnosi se na oružje posebno konstruirano za ispaljivanje inertnih projektila s pomoću komprimiranog zraka ili CO₂.

Napomena ML1.b. ne odnosi se na sljedeće:

- Oružje s glatkom cijevi proizvedeno prije 1938.;
- Reprodukcije oružja s glatkom cijevi čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu uporabu niti smije biti automatsko;
- Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od sljedećeg:
  - Ubijanje domaćih životinja
  - Uspavljivanje životinja;
  - Seizmička testiranja;
  - Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
  - Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova).

VAŽNA NAPOMENA Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4 i 1A006 na Listi robe dvojne namjene.

- Oružje koje ispaljuje streljivo bez čahure;
- Oprema posebno konstruirana za sredstva navedena u ML1.a., ML1.b. ili ML1.c., kako slijedi:
  - Odvojivi spremnici za streljivo;
  - Prigušivači pucnja ili moderatori;
  - "Nosaci oružja";

Tehnička napomena

Za potrebe ML1.d.3. "nosač oružja" naprava je konstruirana za postavljanje oružja na kopneno vozilo, "zrakoplov", plovilo ili konstrukciju.

- Prigušivači bljeska;
- Optički ciljnici za oružje s elektroničkom obradom slike;
- Optički ciljnici za oružje posebno konstruirani za vojnu uporabu;

ML2 Oružje s glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostalo oružje ili naoružanje kalibra većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu i pripadajući pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

- Vatreno oružje, haubice, topovi, minobacači, protuoklopno oružje, lanseri raketa, vojni bacači plamena, puške, netrzajno oružje i oružje s glatkom cijevi;

Napomena 1. ML2.a. uključuje ubrizgavače, mjerne naprave, spremnike te ostale komponente posebno konstruirane za uporabu s tekućim pokretačkim punjenjima za bilo koji dio opreme naveden u ML2.a.

Napomena 2. ML2.a. ne odnosi se na oružje kako slijedi:

- Puške, oružje s glatkom cijevi i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;

- b. Reprodukције pušaka, oružja s glatkom cijevi i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- c. Vatreno oružje, haubice, topove i minobacače proizvedene prije 1890.;
- d. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu uporabu niti smije biti automatsko;
- e. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od sljedećeg:
  - 1. Ubijanje domaćih životinja;
  - 2. Uspavljivanje životinja;
  - 3. Seizmička testiranja;
  - 4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
  - 5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova);

VAŽNA NAPOMENA Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4 i 1A006 na Listi robe dvojne namjene.

- f. Ručni lanseri projektila posebno konstruirani za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m.
- b. Bacači, posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu;
  - 1. Bacači dimnih granata;
  - 2. Bacači plinskih granata;
  - 3. Bacači pirotehničkih sredstava;Napomena ML2.b. ne odnosi se na signalne pištolje.
- c. Posebno konstruirani pribor za oružje naveden u ML2.a. kako slijedi:
  - 1. Ciljnici za oružje i nosači ciljnika za oružje posebno konstruirani za vojnu uporabu;
  - 2. Naprave za smanjenje otkrivanja položaja;
  - 3. Nosači;
  - 4. Odvojivi spremnici za streljivo;
- d. Ne koristi se od 2019.

ML3 Streljivo i naprave za podešavanje upaljača, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

- a. Streljivo za oružje navedeno u ML1, ML2 ili ML12.
- b. Naprave za podešavanje upaljača posebno konstruirane za streljivo navedeno u ML3.a.

Napomena 1. Posebno konstruirane komponente navedene u ML3 uključuju:

- a. Metalne ili plastične proizvode, kao što su nakovnji kapisle, košuljice zrna, članci redenika, vodeći prsteni i metalni dijelovi streljiva;
  - b. Sigurnosne i oružne naprave, upaljače, senzore i inicijalne naprave;
  - c. Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;
  - d. Sagorive čahure za punjenje;
  - e. Podstreljivo, uključujući bombice, mine i projektele navođene na cilj.
- Napomena 2. ML3.a. ne odnosi se ni na što od sljedećeg:
- a. Streljivo čija je čahura zatvorena bez projektila (tzv. prazna zvijezda);
  - b. Tzv. slijepo streljivo s probušenom komorom za barut;
  - c. Ostalo prazno i slijepo streljivo koje ne uključuje komponente konstruirane za bojevo streljivo; ili
  - d. Komponente posebno konstruirane za prazno ili slijepo streljivo, navedeno u ovoj Napomeni 2.a., b. ili c.

Napomena 3. ML3.a. ne odnosi se na patrone posebno konstruirane za bilo koju od sljedećih namjena:

- a. Signaliziranje;
- b. Tjeranje ptica; ili
- c. Paljenje fitilja na naftnim bušotinama.

ML4 Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja, kao i pripadajuća oprema i pribor, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu, te za njih posebno konstruirane komponente:

VAŽNA NAPOMENA 1. Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za sustave za zaštitu zrakoplova od raketa (AMPS), vidjeti ML4.c.

- a. Bombe, torpeda, granate, dimni spremnici, rakete, mine, projektili, dubinska (protupodmornička) punjenja, punjenja za rušenje, kao i oprema za uništavanje, "pirotehničke" naprave, patrone, pripadajuće podstreljivo i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo koje od tih stavaka), posebno konstruirani za vojnu uporabu;

Napomena ML4.a. uključuje:

- a. Dimne granate, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;
- b. Saponice raketa ili projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu.

VAŽNA NAPOMENA Za streljivo u obliku granata ili spremnikâ za oružje ili bacače navedene u ML1 ili ML2 i podstreljivo posebno konstruirano za streljivo, vidjeti ML3.

- b. Oprema koja ima sve od navedenog:
  - 1. Posebno je konstruirana za vojnu uporabu; i
  - 2. Posebno je konstruirana za "aktivnosti" koje su vezane uz bilo šta od sljedećeg:

- a. Stavke navedene u ML4.a.; ili
- b. Improvizirane eksplozivne naprave (IED-ove).

Tehnička napomena

Za potrebe ML4.b.2. "aktivnosti" se odnosi na rukovanje, ispaljivanje, polaganje, nadzor, pražnjenje, detonaciju, aktiviranje, električno napajanje s jednokratnim radnim učinkom, zavaravanje, ometanje, odstranjivanje, otkrivanje, smetanje ili zbrinjavanje.

Napomena 1. ML4.b. uključuje:

- a. Mobilna oprema za pretvaranje plina u tekuće stanje;
- b. Ploče električne provodne kablove za čišćenje magnetskih mina.

Napomena 2. ML4.b. ne odnosi se na ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih objekata i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih objekata.

c. Sustavi za zaštitu zrakoplova od raketa (AMPS).

Napomena ML4.c. ne odnosi se na AMPS koji ima sve od navedenog:

- a. Bilo koji od sljedećih senzora za upozorenje na prisutnost projektila:
  - 1. Pasivne senzore s vršnim odzivom između 100 – 400 nm; ili
  - 2. Aktivne pulsirajuće Dopplerove senzore za upozorenje na prisutnost projektila;
- b. Sustave za stvaranje protumjera;
- c. Baklje, koje imaju i vidljiv i infracrveni odraz, za ometanje projektila zemlja-zrak; i
- d. Ugrađen na "civilnom zrakoplovu" i koji ima sve od navedenog:
  - 1. AMPS je u funkciji samo na određenom "civilnom zrakoplovu" na kojem je ugrađen određeni AMPS i za kojeg je izdan bilo koji od sljedećih dokumenata:

- a. Civilni certifikat tipa koji izdaju tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo jedne ili više država članica EU-a ili države sudionice u Wassenaarskom aranžmanu ili
- b. Odgovarajući dokument koji priznaje Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO);
2. AMPS koristi zaštitu za sprečavanje neovlaštenog pristupa "softveru" i
3. AMPS uključuje aktivni mehanizam koji onemogućuje funkciju sustava u slučaju njegova uklanjanja s "civilnog zrakoplova" na koji je ugrađen.

ML5 Kontrola paljbe, uzbunjivanje i upozoravanje, kao i srodni sustavi, oprema za testiranje, upucavanje i protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu, te za njih posebno konstruirane komponente i pribor:

- a. Ciljnici oružja, računala za bombardiranje, sustavi za usmjeravanje oružja i sustavi za upravljanje paljbom;
- b. Ostali sustavi kontrole paljbe, uzbunjivanja i upozoravanja te srodni sustavi kako slijedi:
  1. Sustavi za određivanje položaja cilja, označivanje, određivanje daljine do cilja, promatranje ili praćenje;
  2. Oprema za detekciju, prepoznavanje ili identifikaciju;
  3. Prikupljanje podataka ili oprema za ugradnju senzora;
- c. Oprema za protumjere namijenjena stavkama navedenima u ML5.a. ili ML5.b.;

Napomena Za potrebe ML5.c., oprema za protuelektronsko djelovanje uključuje i opremu za otkrivanje.
- d. Oprema za testiranje na terenu ili uciljavanje posebno konstruirana za stavke navedene u ML5.a., ML5.b. ili ML5.c.

ML6 Kopnena vozila i komponente kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- a. Kopnena vozila i njihove komponente posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu;

Napomena 1. ML6.a. uključuje:
- a. Tenkove i ostala vojna naoružana vozila te vojna vozila koja su opremljena nosačima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje projektila navedena u ML4;
- b. Oklopna vozila;
- c. Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;
- d. Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili prijevoz streljiva ili sustava oružja, kao i s tim povezanu opremu za rukovanje teretom;
- e. Priključna vozila.

Napomena 2. Modifikacija kopnenog vozila za vojnu uporabu navedenog u ML6.a. podrazumijeva strukturnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više komponenti posebno konstruiranih za vojnu uporabu. Te komponente uključuju:
- a. Zaštitu pneumatika izvedenu tako da pneumatici budu neprobojni za metke;
- b. Oklopnu zaštitu vitalnih dijelova (npr. spremnika goriva ili kabine vozila);
- c. Posebna pojačanja ili nosače oružja;
- d. Svjetla za noćnu vožnju.
- b. Ostala kopnena vozila i komponente kako slijedi:
  1. Vozila koja imaju sve od navedenog;
  - a. izrađena su od materijala ili dijelova koji pružaju balističku zaštitu razine III ili veću (sukladno normi NIJ

- 0108.01 iz rujna 1985. godine) ili "jednakovrijednoj normi", ili su na njih montirani takvi materijali ili dijelovi;
- b. transmisiju koja omogućava istovremeni pogon na prednjim i stražnjim kotačima, uključujući vozila koja radi raspoređivanja tlaka na tlo imaju dodatne kotače, bez obzira na to jesu li oni s pogonom ili ne;
- c. bruto masu vozila (GVWR) veću od 4 500 kg; i
- d. konstruirana su ili modificirana za vožnju izvan cesta;
2. Komponente koje imaju sve od navedenog:
  - a. posebno su konstruirane za vozila navedena u ML6.b.1. i
  - b. pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od razine III (sukladno normi NIJ 0108.01 iz rujna 1985.) ili "jednakovrijednoj normi".

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također ML13.a.

Napomena 1. ML6 se ne odnosi na civilna vozila konstruirana ili modificirana za prijevoz novca ili vrijednosti.

Napomena 2. ML6 se ne odnosi na vozila koja ispunjavaju sve navedeno:

- a. proizvedena su prije 1946. godine;
- b. nemaju stavke navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme i proizvedene nakon 1945. godine, osim reprodukcija originalnih komponenti ili pribora za vozilo; i
- c. ne uključuju oružje navedeno u ML1, ML2 ili ML4, osim ako je neupotrebljivo i ako iz njega nije moguće ispaljivati projektele.

ML7 Kemijski agensi, "biološki agensi", "agensi za suzbijanje nereda", radioaktivni materijali, pripadajuća oprema, komponente i materijali kako slijedi:

- a. "Biološki agensi" ili radioaktivni materijali odabrani ili prilagođeni u cilju povećanja njihove djelotvornosti za ubijanje ljudi i životinja, degradiranje opreme ili nanošenje štete na usjevima ili okolišu;
- b. Agensi za kemijsko ratovanje, uključujući:
  1. Nervne agense za kemijsko ratovanje:
    - a. O-alkil (jednak ili manji od C₁₀, uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-fosfonofluoridati, kao što su: sarin (GB): O-izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8) i soman (GD): O-pinakolil metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);
    - b. O-alkil (jednak ili manji od C₁₀, uključujući cikloalkil), N,N-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosforamidocijanidati, kao što su: tabun (GA): O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);
    - c. O-alkil (H ili jednak ili manji od C₁₀, uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je: VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);
  2. Kožni agensi za kemijsko ratovanje:
    - a. Sumporni otrovi, kao što su:
      1. 2-kloroetilklorometilsulfid (CAS 2625-76-5);
      2. Bis (2-kloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);
      3. Bis (2-kloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);
      4. 1,2-bis (2-kloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);
      5. 1,3-bis (2-kloroetiltio) -n-propan (CAS 63905-10-2);
      6. 1,4-bis (2-kloroetiltio) -n-butan (CAS 142868-93-7);
      7. 1,5-bis (2-kloroetiltio) -n-pentan (CAS 142868-94-8);
      8. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);
      9. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-89-8);
    - b. Luiziti, kao što su:

1. 2-klorovinildikloroarsin (CAS 541-25-3);
2. Tris (2-klorovinil) arsin (CAS 40334-70-1);
3. Bis (2-klorovinil) kloroarsin (CAS 40334-69-8);
- c. Dušični otrovi, kao što su:
  1. HN1: bis (2-kloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);
  2. HN2: bis (2-kloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);
  3. HN3: tris (2-kloroetil) amin (CAS 555-77-1);
3. Agensi za onesposobljavanje u kemijskom ratovanju, kao što su:
  - a. 3-kinuklidinil benzilat (BZ) (CAS 6581-06-2);
  4. Defolijanti namijenjeni kemijskom ratovanju, kao što su:
    - a. Butil 2-kloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);
    - b. 2,4,5-triklorofenoksioktenu kiselina (CAS 93-76-5) pomiješana s 2,4-diklorofenoksioktenom kiselinom (CAS 94-75-7) (narančasti agens (CAS 39277-47-9);
  - c. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni kemijskom ratovanju kako slijedi:
    1. Alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonil difluoridi, kao što su: DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);
    2. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) O-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je: QL: O-etil-O-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);
    3. Klorosarin: O-izopropil metilfosfonokloridat (CAS 1445-76-7);
    4. Klorosoman: O-pinakolil metilfosfonokloridat (CAS 7040-57-5);
    - d. "Agensi za suzbijanje nereda", aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije, uključujući:
      1. α -brombenzenacetonnitril, (brombenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);
      2. [(2-klorofenil) metilen] propanedinitril, (o-klorobenzilidenemalononitril (CS) (CAS 2698-41-1);
      3. 2-kloro-1-feniletanon, fenilacil klorid (ω -kloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
      4. Dibenz-(b,f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);
      5. 10-kloro-5,10-dihidrofensazazin, (fensazazin-klorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);
      6. N-nonanomorfolin, (MPA) (CAS 5299-64-9);

Napomena 1. ML7.d. ne odnosi se na "agense za suzbijanje nereda" koji su pojedinačno pakirani u svrhu samoobrane.

Napomena 2. ML7.d. ne odnosi se na aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije identificirane i pakirane za proizvodnju hrane ili u medicinske svrhe.

  - e. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, posebno konstruirana ili modificirana za raspršivanje bilo čega sljedećeg, i za nju posebno konstruirane komponente:
    1. Materijali ili agensi navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d.; ili
    2. Agensi za kemijsko ratovanje sastavljeni od prekursora navedenih u ML7.c.;
  - f. Zaštitna oprema i oprema za dekontaminaciju, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, komponente i kemijske smjese, kako slijedi:
    1. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za obranu od materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d. i za nju posebno konstruirane komponente;
    2. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. i ML7.b. i za nju posebno konstruirane komponente;
    3. Kemijske smjese posebno razvijene ili oblikovane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. ili ML7.b.;
Napomena ML7.f.1. uključuje:
      - a. Rashladne jedinice posebno konstruirane ili modificirane za nuklearno, biološko ili kemijsko filtriranje;
      - b. Zaštitnu odjeću.
VAŽNA NAPOMENA Za civilne zaštitne maske, zaštitnu i dekontaminacijsku opremu vidjeti također 1A004 na Listi robe dvojne namjene.
      - g. Oprema, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, konstruirana ili modificirana za detekciju ili identifikaciju materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d., i za nju posebno konstruirane komponente;
Napomena ML7.g. ne odnosi se na dozimetre za osobnu dozimetriju.
VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 1A004 na Listi robe dvojne namjene.
      - h. "Biopolimeri" posebno konstruirani ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agensa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i kultura posebnih stanica koje se koriste za njihovu proizvodnju;
Tehničke napomene
Za potrebe ML7.h.:
        1. "Biopolimeri" su biološke makromolekule kako slijedi:
          - a. Enzimi za specifične kemijske ili biokemijske reakcije;
          - b. "Antidiotipska", "monoklonalna" ili "poliklonalna" antitijela;
          - c. Posebno kreirani ili posebno obrađeni "receptori";
        2. "Antidiotipska antitijela" znači antitijela koja se vežu za specifična antigenska vezna mjesta drugih antitijela;
        3. "Monoklonalna antitijela" znači proteini koji se vežu na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (skupina) stanica;
        4. "Poliklonalna antitijela" znači mješavina proteina koji se vežu na specifične antigene, a koje proizvodi više od jedne kulture (skupine) stanica;
        5. "Receptori" znači biološke makromolekularne strukture koje su sposobne vezati ligande čije vezivanje utječe na fiziološke funkcije.
      - i. "Biokatalizatori" za dekontaminaciju ili razgradnju agensa za kemijsko ratovanje i njihovi biološki sustavi, kako slijedi:
        1. "Biokatalizatori" posebno konstruirani za dekontaminaciju ili razgradnju agensa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i koji su rezultat usmjerene laboratorijske selekcije ili genetske manipulacije bioloških sustava;
        2. Biološki sustavi koji sadrže genetske informacije koje su specifične za proizvodnju "biokatalizatora" navedenih u ML7.i.1. kako slijedi:
          - a. "Ekspresijski vektori";
Tehnička napomena
Za potrebe ML7.i.2.a., ekspresijski vektori' jesu nositelji (npr. plazmidi ili virusi) koji se koriste za uvođenje genetskog materijala u stanice domaćina.
          - b. Virusi;
          - c. Kulture stanica.

- Napomena 1. ML7.b. i ML7.d. ne odnose se na sljedeće:
- Cijanogen klorid (CAS 506-77-4);
  - Cijanovodičnu kiselinu (CAS 74-90-8);
  - Klor (CAS 7782-50-5);
  - Karbonil klorid (fosgen) (CAS 75-44-5);
  - Difosgen (triklorometil-kloroformat) (CAS 503-38-8);
  - Ne koristi se od 2004.
  - Ksilil bromid, orto: (CAS 89-92-9); meta: (CAS 620-13-3); para: (CAS 104-81-4);
  - Benzil bromid (CAS 100-39-0);
  - Benzil jodid (CAS 620-05-3);
  - Bromo aceton (CAS 598-31-2);
  - Cijan bromid (CAS 506-68-3);
  - Bromo metiletilketon (CAS 816-40-0);
  - Kloro aceton (CAS 78-95-5);
  - Etil jodoacetat (CAS 623-48-3);
  - Jodo aceton (CAS 3019-04-3);
  - Kloropikrin (CAS 76-06-2).

Napomena 2. Kulture stanica i biološki sustavi navedeni u ML7.h. i ML7.i.2. isključivi su i te postavke ne odnose se na stanice ili biološke sustave za civilne svrhe kao što su poljoprivreda, farmacija, medicina, veterinarstvo, okoliš, gospodarenje otpadom ili industrija hrane.

ML8 "Energetski materijali" i odgovarajuće tvari kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA 1. Vidjeti također IC011 na Listi robe dvojne namjene.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za punjenja i uređaje, vidjeti ML4 i 1A008 na Listi robe dvojne namjene.

Napomena Sve tvari navedene u podstavkama ML8 podliježu ovoj Listi, čak i ako se koriste drukčije nego što je navedeno (npr. TAGN se uglavnom rabi kao eksploziv, ali se može koristiti i kao gorivo ili kao oksidator).

Tehničke napomene

- Za potrebe ML8, uz iznimku ML8.c.11. ili ML8.c.12., 'smjesa' se odnosi na sustav dviju ili više tvari u kojoj je barem jedna tvar navedena u podstavkama ML8.
- Za potrebe ML8, veličina čestice je srednji promjer čestice na bazi mase ili volumena. Pri uzorkovanju i određivanju veličine čestice rabe se međunarodne ili jednakovrijedne nacionalne norme.
- "Eksplozivi" i njihove "smjese" kako slijedi:
  - ADNBF (aminodinitrobenzofuroksan ili 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 97096-78-1);
  - BNCP (cis-bis (5-nitrotetrazolato) tetra amin-kobalt (III) perklorat) (CAS 117412-28-9);
  - CL-14 (diamino dinitrobenzofuroksan ili 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 117907-74-1);
  - CL-20 (HNIW ili heksanitroheksaazaisovurcitan) (CAS 135285-90-4); klatrati od CL-20 (za njegove "prekursore" vidjeti i ML8.g.3. i ML8.g.4.);
  - CP (2-(5-cijanotetrazolato) penta amin-kobalt (III) perklorat) (CAS 70247-32-4);
  - DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetilen, FOX-7) (CAS 145250-81-3);
  - DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
  - DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazin);
  - DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oksidi, PZO) (CAS 194486-77-6);
  - DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenil ili dipikramid) (CAS 17215-44-0);

- DNGU (DINGU ili dinitroglikoluril) (CAS 55510-04-8);
- Furazani kako slijedi:
  - DAAOF (DAAF, DAAFox ili diaminoazoksifurazan);
  - DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);
- HMX i derivati (vidjeti također ML8.g.5. za njegove "prekursore") kako slijedi:
  - HMX (ciklotetrametilenetetranitramin, oktahidro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazin, 1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazaciklooktan, oktogen ili octogene) (CAS 2691-41-0);
  - difluoroaminirani analozi HMX;
  - K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabicyklo [3,3,0]oktanon 3, tetranitrosemiglikoluril ili keto-bicklik HMX) (CAS 130256-72-3);
- HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
- HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);
- Imidazoli kako slijedi:
  - BNNII (oktahidro-2,5-bis(nitroimino)imidazo[4,5-d]imidazol);
  - DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
  - FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);
  - NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);
  - PTIA (1-pikril-2,4,5-trinitroimidazol);
- NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometilen hidrazin);
- NTO (ONTA ili 3-nitro-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);
- Polinitrokubani s više od četiri dušične grupe;
- PYX (2,6-Bis(pikrilamino)-3,5-dinitropiridin) (CAS 38082-89-2);
- RDX i derivati kako slijedi:
  - RDX (ciklotrimetilenetrinitramin, ciklonit, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-cikloheksan, heksogen ili hexogene) (CAS 121-82-4);
  - Keto-RDX (K-6 ili 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon) (CAS 115029-35-1);
- TAGN (triaminoguanidinenitrat) (CAS 4000-16-2);
- TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (vidjeti također ML8.g.7. za njegove "prekursore");
- TEDDZ (3,3,7,7-tetrakis(difluoramin) oktahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocin);
- Tetrazoli kako slijedi:
  - NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
  - NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
- Tetrit (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
- TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS 135877-16-6) (vidjeti također ML8.g.6. za njegove "prekursore");
- TNAZ (1,3,3-trinitroazetidin) (CAS 97645-24-4) (vidjeti također ML8.g.2. za njegove "prekursore");
- TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
- TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
- Triazini kako slijedi:
  - DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
  - NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3,5-triazin) (CAS 130400-13-4);
- Triazoli kako slijedi:
  - 5-azido-2-nitrotriazol;
  - ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);

- c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
d. BDNTA ((bis-dinitrotriazol)amin);
e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
g. Ne koristi se od 2010.
h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
i. PDNT (1-pikril-3,5-dinitrotriazol);
j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. "Eksplozivni" koji nisu navedeni drugdje u ML8.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:
a. Brzinu detonacije veću od 8 700 m/s na maksimalnoj gustoći ili
b. Pritisak detonacije veći od 34 GPa (340 kbar);
34. Ne rabi se od 2013.
35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaizovurcitan);
37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
38. Tetrazini, kako slijedi:
a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetil)-3,6-diaminotetrazin);
b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazin-1,4-dioksid);
39. Energetski ionski materijali koji se tope na temperaturi između 343 K (70 °C) i 373 K (100 °C) i s brzinom detonacije većom od 6 800 m/s ili s tlakom detonacije većim od 18 GPa (180 kbar);
40. BTNEN (Bis(2,2,2-trinitroetil)-nitramin) (CAS 19836-28-3);
41. FTDO (5,6- (3 ,, 4'-furazano) – 1,2,3,4-tetrazin-1,3-dioksid);
42. EDNA (etilendinitramin) (CAS 505-71-5);
43. TKX-50 (dihidroksilamonij 5,5'-bistetrazol-1,1'-diolat);
Napomena ML8.a. uključuje 'eksplozivne kokristale'.
Tehnička napomena
Za potrebe ML8.a. Napomena: 'eksplozivni kokristal' jeste čvrsti materijal koji se sastoji od pravilnog trodimenzionalnog rasporeda dviju ili više eksplozivnih molekula od kojih je barem jedna navedena u ML8.a.
b. "Pogonska goriva" kako slijedi:
1. Bilo koje kruto "pogonsko gorivo" teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uvjetima) većeg od:
a. 240 sekundi za nemetalizirano, nehalogenizirano "pogonsko gorivo";
b. 250 sekundi za nemetalizirano, halogenizirano "pogonsko gorivo" ili
c. 260 sekundi za metalizirano "pogonsko gorivo";
2. Ne koristi se od 2013.
3. "Pogonska goriva" koja imaju vrijednost konstante snage veću od 1 200 kJ/kg;
4. "Pogonska goriva" koja mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38 mm/s u standardnim uvjetima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka) pri pritisku od 6,89 MPa (68,9 bara) i 294 K (21 °C);
5. Elastomerom modificirano lijevano dvobazno "pogonsko gorivo" (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5 % na 233K (-40 °C);
6. Bilo koje "pogonsko gorivo" koje sadrži tvari navedene u ML8.a.;
7. "Pogonsko gorivo" koje nije navedeno nigdje drugdje u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, a posebno je konstruirano za vojnu uporabu;
- c. "Pirotehnika", goriva i povezane tvari, kako slijedi, te njihove smjese:
1. "Zrakoplovna" goriva posebno pripremljena za vojne svrhe;
Napomena 1. ML8.c.1. ne odnosi se na sljedeća "zrakoplovna" goriva: JP-4, JP-5 i JP-8.
Napomena 2. "Zrakoplovna" goriva navedena u ML8.c.1. gotovi su proizvodi, a ne njihovi sastojci.
2. Alan (aluminijски hidrid) (CAS 7784-21-6);
3. Borani, kako slijedi, i njihovi derivati:
a. Karborani;
b. Homolozi borana, kako slijedi:
1. Dekaboran (14) (CAS 17702-41-9);
2. Pentaboran (9) (CAS 19624-22-7);
3. Pentaboran (11) (CAS 18433-84-6);
4. Hidrazin i derivati, kako slijedi (vidjeti također ML8.d.8. i ML8.d.9. za oksidiranje hidrazinskih derivata):
a. Hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije od 70 % ili veće;
b. Monometil hidrazin (CAS 60-34-4);
c. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);
d. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);
Napomena ML8.c.4.a. ne odnosi se na hidrazinske 'smjese' koje su posebno napravljene za zaštitu od korozije.
5. Metalna goriva "smjese" goriva ili "pirotehničke" 'smjese' u obliku čestica, bez obzira na to jesu li sferične, atomizirane, sferoidne, pločaste ili mljevene, proizvedene od materijala koji sadrži 99 % ili više bilo čega od sljedećeg:
a. Metala i njihovih 'smjesa', kako slijedi:
1. Berilij (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 μm;
2. Željezni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 μm ili manje, proizveden redukcijom željeznog oksida vodikom;
b. "Smjesa" koje sadržavaju bilo što od sljedećeg:
1. Cirkonij (CAS 7440-67-7), magnezij (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manje od 60 μm ili
2. Borova goriva (CAS 7440-42-8) ili goriva od borova karbida (CAS 12069-32-8) čistoće 85 % ili veće te veličine čestica manje od 60 μm;
Napomena 1. ML8.c.5. odnosi se na "eksplozive" i goriva, bez obzira na to jesu li metali ili legure sažeti u aluminiju, magneziju, cirkoniju ili beriliju.
Napomena 2. ML8.c.5.b. odnosi se samo na metalna goriva u obliku čestica ako su miješana s drugim tvarima radi stvaranja 'smjese' pripremljene za vojnu uporabu, kao što su sustavi za tekuća ili gusta "pogonska goriva", kruta "pogonska goriva" ili "pirotehničke" 'smjese'.
Napomena 3. ML8.c.5.b.2. ne odnosi se na bor i borov karbid obogaćen borom-10 (20 % ili više ukupnog sadržaja bora-10).
6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljikovodična goriva posebno napravljena za uporabu u bacačima plamena ili zapaljivom streljivu kao što su metalni stearati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) ili palmitati;
7. Perklorati, klorati i kromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;
8. Sferični ili sferoidni aluminijски prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 μm ili manje i proizveden od materijala koji sadržava 99 % ili više aluminija;
9. Titanij subhidrid (TiHn) stehiometrijskog ekvivalenta n = 0,65-1,68;

10. Tekuća goriva s visokom gustoćom energije koja nisu navedena u ML8.c.1., kako slijedi:
- Miješana goriva koja sadrže i kruta i tekuća goriva (npr. borova smjesa), čija je gustoća energije na bazi mase 40 MJ/kg ili veća;
  - Druga goriva visoke gustoće energije i dodaci za goriva (npr. kuban, ionske otopine, JP-7, JP-10), čija je gustoća energije na bazi obujma najmanje 37,5 GJ po kubičnom metru, mjereno pri temperaturi od 293 K (20 °C) i tlaku od jedne atmosfere (101,325 kPa);
Napomena ML8.c.10.b. ne odnosi se na fosilna rafinirana goriva ili biogoriva ili goriva za motore certificirane za uporabu u civilnom zrakoplovstvu.
11. "Pirotehnički" i piroforni materijali kako slijedi:
- "Pirotehnički" ili piroforni materijali, napravljeni posebno za povećanje ili nadzor proizvodnje energije zračenja u bilo kojem dijelu IR spektra;
  - Smjese magnezija, politetrafluoretilena (PTFE) i viniliden difluorid heksafluoropropilen kopolimera (npr. MTV);
12. Smjese goriva, "pirotehničke" smjese ili "energetski materijali" koji nisu navedeni drugdje u ML8., a koji imaju sve niže navedene značajke:
- Sadrže više od 0,5 % čestica bilo čega od sljedećeg:
    - aluminija;
    - berilija;
    - bora;
    - cirkonija;
    - magnezija ili
    - titana;
  - Čestice navedene u ML8.c.12.a. veličine manje od 200 nm u bilo kojem smjeru i
  - Čestice navedene u ML8.c.12.a. sa sadržajem metala od 60 % ili više;
Napomena ML8.c.12. uključuje termite.
  - Oksidatore i njihove 'smjese' kako slijedi:
    - ADN (amonijev dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);
    - AP (amonijev perklorat) (CAS 7790-98-9);
    - Smjese sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:
      - ostalih halogena;
      - kisika ili
      - dušika;
- Napomena 1. ML8.d.3. ne odnosi se na klorov trifluorid (CAS 7790-91-2).
Napomena 2. ML8.d.3. ne odnosi se na dušikov trifluorid (CAS 7783-54-2) u plinovitom stanju.
Napomena 3. ML8.d.3. ne odnosi se na jodov pentafluorid (CAS 7783-66-6).
- DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidin) (CAS 78246-06-7);
  - HAN (hidroksilamonij nitrat) (CAS 13465-08-2);
  - HAP (hidroksilamonij perklorat) (CAS 15588-62-2);
  - HNF (hidrazinij nitroformat) (CAS 20773-28-8);
  - Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);
  - Hidrazin perklorat (CAS 27978-54-7);
  - Tekući oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu crvenu dimeću dušičnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);
Napomena ML8.d.10. ne odnosi se na neinhibiranu dimeću dušičnu kiselinu.
- e. Veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kako slijedi:
- AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove "prekursore");
  - BAMO (3,3-bis(azidometil)oksetan i njegovi polimeri) (CAS 17607-20-4) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove "prekursore");
  - BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);
  - BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);
  - BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (vidjeti također ML8.g.8. za njegove "prekursore");
  - Energetski monomeri, plastifikatori ili polimeri posebno napravljeni za vojnu uporabu koji sadrže bilo što od sljedećeg:
    - Dušične skupine;
    - Azido skupine;
    - Nitratne skupine;
    - Nitrazne skupine ili
    - Difluoroamino skupine;
  - FAMAO (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegove polimere;
  - FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);
  - FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);
  - FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksahexan-1,7-diol formal);
  - GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;
  - HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnošću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g te viskoznosti na 30° C manjeg od 47 P (CAS 69102-90-5);
  - Poli(epiklorohidrin) s funkcionalnim alkoholnim grupama s molekularnih masama manjih od 10 000, i to:
    - Poli (epiklorohidrinol);
    - Poli (epiklorohidrintriol);
  - NENA-ovi (nitratometilnitramin spojevi) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
  - PGN (Poli-GLYN, poliglicidilnitrat ili poli(nitratometil oksiran) (CAS 27814-48-8);
  - Poli-NIMMO (poli (nitratometilmetiloksetan), poli-NMMO ili poli(3-nitratometil-3-metiloksetan)) (CAS 84051-81-0);
  - Polinitroortokarbonati;
  - TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi propan adukt) (CAS 53159-39-0);
  - 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso- DAMTR);
  - PNO (Poli(3-nitrato oksetan));
  - TMETN (trimetiloletan trinitrat) (CAS 3032-55-1);
  - "Aditive", kako slijedi:
Tehnička napomena
Za potrebe ML8.f. "aditivi" su tvari koje se koriste u eksplozivima za poboljšanje njihovih svojstava.
    - Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
    - BHEGA (bis-(2-hidroksietil)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
    - BNO (butadienenitrileoksid);
    - Derivati ferocena kako slijedi:
      - Butacen (CAS 125856-62-4);
      - Katocen (2,2-bis-etilferocenil propan) (CAS 37206-42-1);

- c. Ferocen karboksilne kiseline i esteri ferocen karboksilne kiseline;
- d. n-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
- e. Ostali slični derivati aduciranog polimer ferocena koji nisu navedeni drugdje u ML8.f.4;
- f. Etil ferocen (CAS 1273-89-8);
- g. Propil ferocen;
- h. Pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
- i. Diciklopentil ferocen;
- j. Dicikloheksil ferocen;
- k. Dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
- l. Dipropil ferocen;
- m. Dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
- n. Diheksil ferocen (CAS 93894-59-8);
- o. Acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1,1'-diacetil ferocen (CAS 1273-94-5);
5. Olovni beta-rezorcilat (CAS 20936-32-7) ili bakreni beta-rezorcilat (CAS 70983-44-7);
6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
7. Olovno-bakreni helati beta-rezorcilata ili salicilata (CAS 68411-07-4);
8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksipropanoksi) propilamino fosfin oksid); i drugi MAPO derivati;
12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
14. 3-nitrazo-1,5-pentan diizocijanat (CAS 7406-61-9);
15. Agensi organometalnih spojeva, kako slijedi:
- a. Neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); poznat i kao titanij IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0) ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
- b. Titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[dioktil]pirofosfat ili KR3538;
- c. Titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(dioktil)fosfat;
16. Policijanodifluoroaminoetenoksidi;
17. Vezivni agensi kako slijedi:
- a. 1,1R,1S-trimezoiil-tris(2-etilaziridin) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
- b. Polifunkcionalni aziridin amidi s izoftalnom, trimezinskom, izocijanurnom ili trimetiladipinskom strukturom i 2-metil ili 2-etil skupinom na aziridinskoj grupi;
Napomena ML.8.f.17.b. uključuje:
- a. 1,1H-izoftalolil-bis(2-metilaziridin)(HX-752) (CAS 7652-64-4);
- b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazin (HX-874) (CAS 18924-91-9);
- c. 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridin) (HX-877) (CAS 71463-62-2).
18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);
19. Iznimno fini željezni oksid (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250 m²/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;
20. TEPAN (tetraetilenpentaaminakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilirani poliamini i njihove soli;
21. TEPANOL (tetraetilenpentaaminakrilonitrilglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilirani poliamini aducirani glicidolom i njihovim solima;
22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8);
23. TEPB (tris (etoksifenil) bizmut) (CAS 90591-48-3);
- g. "Prekursori" kako slijedi:
VAŽNA NAPOMENA U ML8.g. upućivanja se odnose na "energetske materijale" proizvedene od ovih tvari.
1. BCMO (3,3-bis(klorometil)oksetan) (CAS 78-71-7) (vidjeti također ML8.e.1. i ML8.e.2.);
2. Dinitroazetidin-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidjeti također ML8.a.28.);
3. Derivati heksaazaizovurcitana, uključujući HBIW (heksabenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidjeti također ML8.a.4.) i TAIW (tetraacetildibenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 182763-60-6) (vidjeti također ML8.a.4.);
4. Ne koristi se od 2013.
5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan) (CAS 41378-98-7) (vidjeti također ML8.a.13.);
6. 1,4,5,8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidjeti također ML8.a.27.);
7. 1,3,5-triklorobenzen (CAS 108-70-3) (vidjeti također ML8.a.23.);
8. 1,2,4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (vidjeti također ML8.e.5.);
9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraaza-ciklooktan) (vidjeti također ML8.a.13.);
- h. Prah i oblici od „reaktivnog materijala“ kako slijedi:
1. Prah bilo kojeg od sljedećih materijala veličine čestica manje od 250 μm u bilo kojem smjeru i koji nije naveden drugdje u ML8.:
- a. aluminija;
- b. niobija
- c. bora;
- d. cirkonija;
- e. magnezija;
- f. titana;
- g. tantala;
- h. volframa;
- i. molibdena ili
- j. hafnija;
2. Oblici, koji nisu navedeni u ML3, ML4, ML12 ili ML16, izrađeni od vrsta praha navedenih u ML8.h.1.
Tehničke napomene
Za potrebe ML8.h.:
1. "Reaktivni materijali" konstruirani su tako da proizvedu egzotermu reakciju samo pod visokim stopama smicanja te da se rabe kao obavijači ili kućišta u bojnim glavama.
2. Prah od „reaktivnog materijala“ proizvodi se, primjerice, postupkom visokoenergetskog kugličnog mljevenja.
3. Oblici od „reaktivnog materijala“ proizvode se, primjerice, laserskim sinteriranjem.
- Napomena 1. ML8 ne odnosi se na sljedeće tvari, osim ako su spojene ili pomiješane s "energetskim materijalima" navedenim u ML8.a. ili metalima u prahu iz ML8.c.:
- a. Amonijev pikrat (CAS 131-74-8);
- b. Crni barut;
- c. Heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);
- d. Difluoroamin (CAS 10405-27-3);
- e. Dušični škrob (CAS 9056-38-6);
- f. Kalijev nitrat (CAS 7757-79-1);

- g. Tetranitronaftalen;
- h. Trinitroanizol;
- i. Trinitronaftalen;
- j. Trinitroksilen;
- k. 1-metil-2-pirolidon (N-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);
- l. Dioktilmaleat (CAS 142-16-5);
- m. Etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);
- n. Trietilaluminij (TEA)(CAS 97-93-8), trimetilaluminij (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforni metalni alkili i arili litija, natrija, magnezija, cinka ili bora;
- o. Nitrocelulozu (CAS 9004-70-0);
- p. Nitroglicerina (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerina) (NG) (CAS 55-63-0);
- q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);
- r. Etilendiamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);
- s. Pentaeritroltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);
- t. Olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stiftat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stiftat (CAS 12403-82-6) i inicijalne eksplozive ili inicijalne smjese koje sadrže azide ili spojeve azida;
- u. Trietileneglikoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- v. 2,4,6-trinitrorezorcinol (stifninska kiselina) (CAS 82-71-3);
- w. Dietildifenilureu; Dietildifenilureu; (CAS 85-98-3); dimetildifenil urea (CAS 611-92-7); metiletildifenilureu [Centraliti];
- x. N,N-difenilureu (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);
- y. Metil-N,N-difenilureu (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);
- z. Etil-N,N-difenilureu (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4);
- aa. 2-nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- bb. 4-nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
- cc. 2,2-klorovinildikloroarsin (CAS 918-52-5);
- dd. Nitroguanidin (CAS 556-88-7) (vidjeti 1C011.d. na Listi robe s dvojnog namjenom).

Napomena 2. ML8. ne odnosi se na amonijev perklorat (ML8.d.2.), NTO (ML8.a.18.) ili katocen (ML8.f.4.b.) i ispunjava sve od sljedećeg:

- a. Posebno oblikovan i napravljen za uređaje za proizvodnju plina u civilnoj uporabi;
- b. Spojen ili pomiješan, s neaktivnim duroplastičnim vezivima ili plastifikatorima i s masom manjom od 250 g;
- c. S najviše 80 % amonijevog perklorata (ML8.d.2.) u masi aktivnog materijala;
- d. Koji sadrži najviše 4 g NTO-a (ML8.a.18.) i
- e. Koji sadrži najviše 1 g katocena (ML8.f.4.b.).

ML9 Ratna plovila (površinska ili podvodna), specijalna mornarička oprema, pribor, komponente i ostala površinska plovila, kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- a. Plovila i komponente, kako slijedi:
- 1. Plovila (površinska ili podvodna) posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, bez obzira na trenutno stanje popravka ili ispravnosti i bez obzira sadrže li oružne sustave ili oklop te trup ili dijelove trupa takvih plovila, i njihove komponente posebno konstruirane za vojnu uporabu;

Napomena ML9.a.1. uključuje vozila posebno konstruirana ili modificirana za prijevoz ronionca.

- 2. Površinska plovila, koja nisu navedena u ML9.a.1., koji imaju bilo što od sljedećeg, učvršćeno ili integrirano u plovilo:

- a. Automatsko oružje navedeno u ML1 ili oružje navedeno u ML2, ML4, ML12 ili ML19 ili, "nosače" ili čvrste točke za oružje kalibra 12,7 mm ili većeg kalibra;

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.a.2.a., „nosači“ se odnose na nosače oružja ili strukturno ojačanje u svrhu ugradnje oružja.

- b. Sustave za upravljanje paljbom navedene u ML5;
- c. koji imaju sve sljedeće značajke:

- 1. "Kemijska, biološka, radiološka ili nuklearna (KBRN) zaštita" i

- 2. "Sustav orošavanja ili ispiranja" konstruiran za dekontaminaciju ili

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.a.2.c.2. „Sustav orošavanja ili ispiranja“ je sustav raspršivanja morske vode koji istodobno ispire vanjski dio nadgrađa i palubu plovila.

- d. Oružane sustave za protumjere navedene u ML4.b., ML5.c. ili ML11.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:

- 1. "KBRN zaštitu";

- 2. Trup plovila i nadgrađe, posebno konstruirane za smanjivanje radarskog odraza;

- 3. Sredstva za smanjivanje termalnog odraza (npr. sustav za hlađenje ispušnih plinova), uz iznimku sredstava posebno konstruiranih za povećanje opće učinkovitosti elektrana ili smanjivanje utjecaja na okoliš; ili

- 4. Sustav za zaštitu od magnetskih mina konstruiran za smanjivanje magnetskog odraza cijelog plovila;

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.a.2. „KBRN zaštita“ je samostalni unutarnji prostor sa značajkama kao što su prekomjerni tlak, izolacija ventilacijskih sustava, ograničeni ventilacijski otvori s KBRN filtrima i ograničen broj točaka za pristup osoblja koji uključuje zračne komore.

- b. Motori i pogonski sustavi, posebno konstruirani za vojnu uporabu i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu uporabu, kako slijedi:

- 1. Dizelski motori posebno konstruirani za podmornice;
- 2. Električni motori posebno konstruirani za podmornice i koji imaju sve niže navedene značajke:

- a. Izlaznu snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);

- b. Sposobnost brzog preusmjeravanja unatrag;

- c. Hlađenje tekućinom i

- d. Potpuno su zatvoreni;

- 3. Dizelski motori koji imaju sve sljedeće značajke:

- a. Izlaznu snagu od 37,3 kW (50 KS) ili veću i

- b. "Nemagnetni udio" veći od 75 % ukupne mase;

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.b.3. „nemagnetni“ znači da je relativna propusnost manja od 2.

- 4. "Pogonski sustavi neovisni o dotoku atmosferskog zraka" (AIP), posebno konstruirani za podmornice;

Napomena ML9.b.4. ne odnosi se na nuklearnu energiju.

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.b.4. „Pogonski sustav neovisan o zraku“ (AIP) omogućuje podmornici da se u podvodnoj vožnji služi svojim pogonskim sustavom bez uporabe atmosferskog kisika dulje nego što bi to inače omogućavale baterije.

VAŽNA NAPOMENA Za pogonsku opremu na nuklearnu energiju vidjeti ML9.h.

- c. Podvodne naprave za otkrivanje, posebno konstruirane za vojnu uporabu, opremu za njihov nadzor i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu uporabu;
- d. Protupodmorničke mreže i protutorpedne mreže, posebno konstruirane za vojnu uporabu;
- e. Ne koristi se od 2003.;
- f. Probijači trupa i priključci, posebno konstruirani za vojnu uporabu, koji omogućuju interakciju s vanjskom opremom plovila, i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu uporabu;

Napomena 1. ML9.f. uključuje priključke za plovila, s jednim ili više vodiča, koaksijalne ili valovodne, probijače trupa za plovila, pri čemu oba mogu ostati nepropusna te zadržati tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; i priključke s optičkim vlaknima te optičke probijače trupa, posebno konstruirane za prijenos "laserske" zrake bez obzira na dubinu.

Napomena 2. ML9.f. ne odnosi se na običnu pogonsku osovinu ni na hidrodinamičke probijače trupa s upravljačkom osovinom.

g. Tihi ležajevi, njihove komponente i oprema koja sadrži takve ležajeve, posebno konstruirani za vojnu uporabu, koji imaju bilo koju od sljedećih značajki:

- 1. Plinski ili magnetski ovjes;
- 2. Aktivno nadziranje vidljivosti ili
- 3. Kontrolu reduciranja vibracija;

h. Oprema za generiranje nuklearne energije ili pogonska oprema, posebno konstruirana za plovila navedena u ML9.a. te posebno konstruirane ili "modificirane" komponente za vojnu uporabu.

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.h. "modificiran" znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu uporabu.

Napomena ML9.h. uključuje "nuklearne reaktore".

ML10 "Zrakoplov", "vozila lakša od zraka", "bespilotne letjelice", zrakoplovni motori, "suborbitalna letjelica" i "zrakoplovna" oprema, pripadajuća oprema i komponente, posebno konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu, kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- a. "Zrakoplov" s posadom i "vozila lakša od zraka" te posebno konstruirane komponente za njih;
- b. Ne koristi se od 2011.
- c. Беспilotni "zrakoplov" i "vozila lakša od zraka", pripadajuća oprema te posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:
  - 1. "Беспilotne letjelice", letjelice na daljinsko upravljanje (RPV-ovi), autonomna programirana vozila i беспilotna "vozila lakša od zraka";
  - 2. Lanseri, oprema za spašavanje i oprema za zemaljsku podršku;
  - 3. Oprema namijenjena za zapovijedanje ili nadziranje;
- d. Pogonski zrakoplovni motori i posebno konstruirane komponente za njih;

e. Oprema za nadopunu gorivom u letu, posebno konstruirana ili modificirana za bilo što od niže navedenog te posebno konstruirane komponente za nju:

- 1. "Zrakoplov" naveden u ML10.a.; ili
- 2. Беспilotni "zrakoplov" naveden u ML10.c.;
- f. Земалјска oprema posebno konstruirana za "zrakoplov" naveden u ML10.a. ili zrakoplovne motore navedene u ML10.d.;

Napomena 1. ML10.f. uključuje opremu za opskrbu gorivom pod tlakom i opremu posebno konstruiranu za olakšavanje izvođenja operacija u ograničenim prostorima, uključujući opremu smještenu na brodu.

Napomena 2. ML10.f. ne odnosi se na:

- 1. šipke za vuču;
- 2. zaštitne prostirke i pokrivače;
- 3. ljestve, stube i platforme;
- 4. klinove za blokiranje kotača i opremu za privezivanje i vezanje.

g. Oprema za održavanje života za posadu zrakoplova, sigurnosna oprema za posadu zrakoplova i drugi uređaji za bijeg u nuždi koji nisu navedeni u ML10.a., konstruirani za "zrakoplov" naveden u ML10.a. ili "suborbitalna letjelica" navedena u ML10.j.;

Napomena ML10.g. ne odnosi se na kacige posade zrakoplova koje ne uključuju, ili nemaju nosače ili dodatke za opremu navedenu u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

VAŽNA NAPOMENA Za kacige također vidjeti ML13.c.

h. Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

- 1. Padobrani koji nisu navedeni bilo gdje drugdje u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;
- 2. Paraglajderi;
- 3. Oprema posebno konstruirana za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, posebne kacige, sustavi za disanje, oprema za navigaciju);
- i. Oprema za kontrolirano otvaranje ili sustavi automatskog pilotiranja osmišljeni za teret koji se izbacuje padobranom.

j. "Suborbitalna letjelica" i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane ili modificirane komponente za nju, kako slijedi:

- 1. "suborbitalna letjelica";
- 2. Oprema za lansere, oprema za spašavanje i oprema za zemaljsku podršku;
- 3. Oprema namijenjena za zapovijedanje ili nadziranje.

Napomena 1. ML10.a. ne odnosi se na "zrakoplov" i "vozila lakša od zraka" ili varijante tih "zrakoplova" posebno konstruiranih za vojnu uporabu i koji imaju sve sljedeće značajke:

- a. Nisu bojni "zrakoplovi";
- b. Nisu konfigurirani za vojnu uporabu ni opremljeni opremom ili dodacima posebno konstruiranim ili modificiranim za vojnu uporabu; i
- c. Kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za civilnu uporabu.

Napomena 2. ML10.d. ne odnosi se na:

- a. Zrakoplovne motore konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu izdala

potvrdu za uporabu u "civilnom zrakoplovstvu", ili njihove posebno konstruirane komponente;

- b. Klipne motore ili za njih posebno konstruirane komponente, osim onih posebno konstruiranih za bespilotne letjelice.

Napomena 3. Za potrebe ML10.a., ML10.d. i ML10.j., posebno konstruirane komponente i pripadajuća oprema za nevojne "zrakoplove", zrakoplovni motori ili "suborbitalna letjelica" modificirana za vojnu uporabu odnose se samo na one vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koja je potrebna za izmjenu za vojnu uporabu.

Napomena 4. Za potrebe ML10.a. i ML10.j., vojna uporaba uključuje: borbu, vojno izviđanje, napad, vojno osposobljavanje, logističku potporu, prijevoz i spuštanje vojnika ili vojne opreme iz zraka.

Napomena 5. ML10.a. ne odnosi se na "zrakoplov" i "vozila lakša od zraka" koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

- a. Izrađeni su prvi put prije 1946.;
- b. Ne uključuju stavke navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, osim ako stavke moraju zadovoljavati sigurnosne standarde ili standarde plovidbenosti tijelâ nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenarskom aranžmanu i
- c. Ne uključuju oružje navedeno u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, osim ako je neuporabljivo i ne može se popraviti.

Napomena 6. ML10.d. ne odnosi se na pogonske zrakoplovne motore koji su prvi put izrađeni prije 1946.

ML11 Elektronička oprema, "svemirska letjelica" i komponente koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, kako slijedi:

- a. Elektronička oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu te za nju posebno konstruirane komponente;

Napomena ML11.a. uključuje:

- a. Opremu za elektroničke protumjere i opremu za elektroničke protu-protumjere (npr. oprema namijenjena za ubacivanje vanjskih ili pogrešnih signala na radar ili prijamnike za radio komunikaciju ili drukčije ometanje prijema, rada ili učinkovitosti protivničkih elektroničkih prijamnika, uključujući i njihovu opremu za protumjere), uključujući opremu za ometanje i protu-ometanje;
- b. Cijevi s podesivom frekvencijom;
- c. Elektroničke sustave ili opremu konstruiranu za nadzor i praćenje elektromagnetskog spektra za vojne obavještajne ili sigurnosne svrhe ili za mjere protiv takvog nadzora i praćenja;
- d. Podvodne protumjere, uključujući akustično i magnetsko ometanje i zavaravanje, opremu namijenjenu za ubacivanje vanjskog ili lažnog signala na sonarne prijamnike;
- e. Opremu za sigurnost obrade podataka, opremu za sigurnost podataka i opremu za prijenos te sigurnost linija veze uz uporabu kriptografske funkcionalnosti;
- f. Opremu za identifikaciju, provjeravanje i unos šifri te opremu za upravljanje, izradu i distribuciju šifri;
- g. Opremu za navođenje i navigaciju;
- h. Digitalnu radijsku opremu za prijenos informacija;
- i. Digitalne demodule posebno konstruirane za praćenje signala;
- j. "Automatizirane sustave zapovijedanja i nadzora"

Tehnička napomena

Za potrebe ML11.a. Napomena j. "Automatizirani sustavi zapovijedanja i nadzora" jesu elektronički sustavi s pomoću kojih se unose, obrađuju i prenose informacije, bitne za učinkovito djelovanje skupine, veće formacije, taktične formacije, postrojbe, broda, podređene postrojbe ili raspoloživih oružnih sustava. To se postiže uporabom računalne i druge specijalizirane opreme namijenjene potpori funkcijama vojnog zapovijedanja i organizacije nadzora. Glavne funkcije automatiziranih sustava zapovijedanja i nadzora su: učinkovito automatizirano prikupljanje, pohranu i obrada podataka; prikaz situacije i okolnosti koje utječu na pripremu i izvođenje borbenih operacija; operativni i taktički proračuni za raspoređivanje resursa između borbenih skupina ili elemenata borbenog poretka ili bojnog rasporeda u skladu s misijom ili stanjem operacije; priprema podataka za ocjenu situacije i donošenje odluka u bilo kom trenutku tijekom operacije ili borbe; računalne simulacije operacija.

VAŽNA NAPOMENA Za "softver" povezan s vojnim radiom definiranim "softverom" (SDR) vidjeti ML21.

- b. Oprema za ometanje konstruirana ili modificirana za ometanje prijema, rada ili učinkovitosti usluga pozicioniranja, navigacije ili mjerenja vremena koje pružaju "satelitski navigacijski sustavi" i za nju posebno konstruirane komponente;
- c. "Svemirska letjelica" posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu i komponente "svemirske letjelice" posebno konstruirane za vojnu uporabu.

ML12 Sustavi oružja s velikom kinetičkom energijom te pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

- a. Sustavi oružja s velikom kinetičkom energijom, posebno konstruirani za uništenje cilja ili izvršenje prekida zadaće uništenja cilja;
- b. Posebno osmišljena sredstva za testiranje i evaluaciju te pokusni modeli, uključujući dijagnostičke instrumente i ciljeve, za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sustava.

VAŽNA NAPOMENA Za sustave oružja koji koriste potkalibarsko streljivo ili koji koriste samo kemijski pogon i pripadajuće streljivo, vidjeti ML1 do ML4.

Napomena 1. ML12. uključuje sljedeće ako je posebno konstruirano za sustave oružja s velikom kinetičkom energijom:

- a. Sustave lansirnih pogona sposobnih za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u obliku pojedinačne ili brze paljbe;
- b. Opremu za generiranje primarne energije, električnu zaštitu, skladištenje energije (npr. kondenzatori velikog kapaciteta za pohranu energije), upravljanje toplotom, hlađenje, opremu za uključivanje ili upravljanje gorivom; i električne veze dovoda struje, topovske i drugih funkcija električnog pokretanja kupole;
- VAŽNA NAPOMENA** Za kondenzatore velikog kapaciteta za pohranu energije vidjeti također 3A001.e.2. na Listi robe dvojne namjene.
- c. Određivanje položaja, praćenje, sustave za upravljanje paljbom ili sustave za provjeru štete;
- d. Sustave samonavođenja i navođenja ili divertne pogonske sustave za projekte (lateralno ubrzanje).

Napomena 2. ML12 se primjenjuje na sustave oružja koji rabe bilo koju od niže navedenih pogonskih metoda:

- a. Elektromagnetsku;
- b. Elektrotermalnu;
- c. Plazmu;
- d. Lagani plin ili
- e. Kemijsku (kada se koristi u kombinaciji s bilo kojim od gore navedenih).

ML13 Oklopna ili zaštitna oprema, konstrukcije, komponente i pribor, kako slijedi:

- a. Metalne ili nemetalne oklopne ploče koje imaju bilo što od sljedećeg:

- 1. Proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili
- 2. Pogodne za vojnu uporabu;

VAŽNA NAPOMENA Za zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima vidi ML13.d.2.

- b. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili njihova kombinacija, posebno konstruirane za pružanje balističke zaštite vojnim sustavima, i posebno konstruirane komponente za njih;

- c. Kacige i za njih posebno konstruirane komponente i pribor, kako slijedi:

- 1. kacige proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili usporedivim nacionalnim standardima;
- 2. kalote, unutarnja oprema ili ublaživači udara, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.;
- 3. dodatni elementi balističke zaštite, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.;

VAŽNA NAPOMENA Za druge komponente vojnih kaciga ili opremu za njih vidi relevantnu stavku u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme..

- d. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća i njihove komponente kako slijedi:

- 1. Meki zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća proizvedeni u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili njihovim ekvivalentima te posebno konstruirane komponente za njih;

Napomena Za potrebe ML13.d.1. vojni standardi ili specifikacije uključuju barem specifikacije za zaštitu od krhotina.

- 2. Tvrdе заштитне оклопне плоче на заштитним прслуцима које пружају балистичку заштиту једнаку или већу од разине III (суkladno normi NIJ 0101.06 iz srpnja 2008. ili "jednakovrijednoj normi").

Napomena 1. ML13.b. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2. ML13.c. ne odnosi se na kacige koje ispunjavaju sve navedeno:

- a. Izrađene su prvi put prije 1970. i
- b. Nisu ni konstruirane ni modificirane za prihvatanje stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme niti su njima opremljene.

Napomena 3. ML13.c. i ML13.d. ne odnose se na kacige, zaštitne prsluke ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik nosi sa sobom za svoju osobnu zaštitu.

Napomena 4. Od kaciga posebno konstruiranih za osobe koje se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava ML13.c navodi samo one koje su posebno konstruirane za vojnu uporabu.

Napomena 5. ML13.d.1. ne odnosi se na opremu za zaštitu očiju.

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za zaštitu očiju od lasera vidjeti ML17.o.

VAŽNA NAPOMENA 1. Vidjeti također stavku 1A005. na Listi robe dvojne namjene.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za "vlaknaste ili filamentne materijale" koji se rabe u proizvodnji zaštitnih prsluka i kaciga, vidjeti stavku 1C010 na Listi robe dvojne namjene.

ML14 "Specijalizirana oprema za vojno osposobljavanje" ili za simuliranje vojnih scenarija, simulatori posebno namijenjeni osposobljavanju uz uporabu bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja navedenih u ML1 ili ML2 te za to posebno konstruirane komponente i pribor.

Napomena 1. ML14 uključuje generatore slike i interaktivne sustave okoliša za simulatore ako su posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu.

Napomena 2. ML14 ne odnosi se na opremu posebno konstruiranu za osposobljavanje za uporabu lovačkog ili sportskog oružja.

Napomena 3. "Specijalizirana oprema za vojno osposobljavanje" uključuje vojne vrste trenažera napada, trenažera leta, trenažera radarskih ciljeva, generatore radarskih ciljeva, naprave za obuku na oružju, trenažere protupodmorničkog ratovanja, simulatore leta (uključujući centrifuge za obuku pilota/astronauta), trenažere radara, trenažere instrumenata leta, navigacijske trenažere, trenažere lansiranja projektila, opremu za ciljeve, automatske "zrakoplove", trenažere naoružanja, trenažere bespilotnih "zrakoplova", pokretne trenažere i opremu za obuku za kopnene vojne operacije.

ML15 Oprema za prikaz slike ili za protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu i za nju posebno konstruirane komponente te pribor:

- a. Oprema za snimanje i obradu slike;
- b. Kamere, oprema za fotografiranje i obradu filma;
- c. Oprema s pojačalom slike;
- d. Oprema za prikaz infracrvene ili termičke slike;
- e. Radarsko-senzorska oprema za prikaz slike;
- f. Oprema za protumjere ili protu-protumjere, namijenjena opremi navedenoj u ML15.a. do ML15.e.

Napomena ML15.f. uključuje opremu namijenjenu ometanju rada ili učinkovitosti vojnih sustava za prikaz slike ili minimiziranju tih njihovih sposobnosti.

Napomena ML15. ne odnosi se na "cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije" ili opremu koja je posebno namijenjena ugrađivanju u "cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije".

VAŽNA NAPOMENA Za ciljnike za oružje čiji je sastavni dio "cijevni pojačivač svjetlosti prve generacije" vidjeti ML1, ML2 i ML5.a.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 6A002.a., 6A002.b. i 6A003.b. na Listi robe dvojne namjene.

ML16 Otkivci, odljevci i ostali nedovršeni proizvodi posebno konstruirani za stavke navedene u ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 ili ML19.

Napomena ML16. se odnosi na nedovršene proizvode kada ih je moguće identificirati po sastavu materijala, geometriji ili funkciji.

ML17 Raznovrsna oprema, materijali i "knjižnice", kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

- a. Pribor za ronjenje i podvodno plivanje, posebno konstruiran ili modificiran za vojnu uporabu, kako slijedi:

1. Cjeloviti aparati za autonomno ronjenje s kisikom, zatvorenog ili poluzatvorenog kruga;
2. Pribor za podvodno plivanje posebno konstruiran za uporabu s priborom za ronjenje navedenim u ML17.a.1.;
VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 8A002.q. na Listi robe dvojne namjene.
- b. Građevinska oprema posebno konstruirana za vojnu uporabu;
- c. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno konstruirani za vojnu uporabu;
- d. Terenska inženjerska oprema posebno konstruirana za uporabu u borbenom području;
- e. "Roboti", kontrolori "robota", i "krajnje jedinice" "robota" koji imaju bilo koju od sljedećih značajki:
  1. Posebno je konstruirana za vojnu uporabu;
  2. Uključuju sredstva za zaštitu hidrauličnih linija od puknuća uzrokovanih balističkim fragmentima (npr. uključuju samoljepljive linije) te koriste hidrauličke tekućine točke žarišta veće od 839 K (566 °C) ili
3. posebno su konstruirani ili vrednovani za rad u okruženju, elektromagnetskog impulsa' (EMP);
Tehnička napomena
Za potrebe ML17.e.3., 'EMP' ne odnosi se na uzajamni nenamjerni utjecaj uzrokovan elektromagnetskim zračenjem obližnje opreme (npr. strojeva, naprava ili elektroničkih uređaja) ili udarom groma.
- f. "Knjižnice" posebno konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu sa sustavima, opremom ili komponentama, kako su navedene u Zajedničkom listi oružja i vojne opreme;
- g. Oprema za generiranje nuklearne energije ili pogonska oprema, koja nije drugdje navedena, posebno konstruirana za vojnu uporabu te posebno konstruirane ili, modificirane' komponente za vojnu uporabu;
Napomena ML17.g. uključuje "nuklearne reaktore".
- h. Oprema i materijal, presvučen ili tretiran za smanjivanje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno konstruirani za vojnu uporabu, koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;
- i. Simulatori posebno konstruirani za vojne "nuklearne reaktore";
- j. Pokretne radionice posebno konstruirane ili ,modificirane' za servisiranje vojne opreme;
- k. Terenski generatori posebno konstruirani ili ,modificirani' za vojnu uporabu;
- l. ISO intermodalni kontejneri ili odvojivi sanduci vozila (tj., izmjenjivi sanduci), posebno konstruirani ili ,modificirani' za vojnu uporabu;
- m. Trajekti, koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, mostovi i pontoni, posebno konstruirani za vojnu uporabu;
- n. Pokusni modeli posebno konstruirani za "razvoj" stavki navedenih u ML4, ML6, ML9 ili ML10;
- o. Oprema za zaštitu od "lasera" (npr. za zaštitu očiju ili senzora) posebno konstruirani za vojnu uporabu;
- p. "Gorivni članci" koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, posebno konstruirani ili, modificirani' za vojnu uporabu.
Tehnička napomena
1. Ne koristi se od 2014.

2. Za potrebe ML17, "modificiran" znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja neovnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu uporabu.

ML18 "Proizvodna" oprema, postrojenja za testiranje utjecaja okoliša i komponente, kako slijedi:

- a. Oprema koja je posebno konstruirana ili modificirana za ,proizvodnju' stavaka navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, kao i za nju posebno konstruirane komponente;
- b. Postrojenja za testiranje utjecaja okoliša posebno namijenjena certificiranju, kvalifikaciji ili testiranju stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, kao i za njih posebno konstruirana oprema koja nije drugdje navedena.

Tehnička napomena

Za potrebe ML18, pojam ,izrada' uključuje kreiranje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru.

ML19 Sustavi oružja usmjerene energije (DEW), s time povezana oprema ili oprema za protumjere i pokusni modeli, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

- a. "Laserski", sustavi oružja' koji nisu navedeni u ML19.f.;
  - b. "Sustavi oružja" snopa čestica;
  - c. Radiofrekvencijski ,sustavi oružja' visoke snage (RF);
  - d. Oprema posebno konstruirana za nalaženje i identifikaciju ili obranu od sustava navedenih u ML19.a. do ML19.c.;
  - e. Fizički pokusni modeli za sustave, opremu i komponente, navedeni u ML19.;
  - f. "Laserski" sustavi posebno konstruirani za uzrokovanje trajne sljepoće ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba ne nosi zaštitne naočale ili ako nosi sredstva za korekciju vida.
Napomena 1. Sustavi oružja usmjerene energije navedeni u ML19 uključuju sustave čije mogućnosti proizlaze iz kontrolirane primjene sljedećeg:
    - a. "Lasera" dovoljne snage da izvrše uništenje na način sličan konvencionalnom streljivu;
    - b. Akceleratora čestica koji izbacuju nabijenu ili neutralnu zraku čestica destruktivne moći;
    - c. Prijenosnika radiofrekvencijskih zraka visokoimpulsne snage ili visoko prosječne snage koji proizvode dovoljno snažna polja da onemoguće elektroniku na udaljenoj meti.
- Napomena 2. ML19 uključuje sljedeće ako je posebno namijenjeno za sustave oružja usmjerene energije:
- a. Opremu za generiranje primarne energije, skladištenje energije, uključivanje, opremu za kondicioniranje snage ili upravljanje gorivom;
  - b. Sustave za zahvat ili praćenje cilja;
  - c. Sustave koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili izvršenje prekida zadaće;
  - d. Opremu za rukovanje, propagaciju ili usmjeravanje snopa;
  - e. Opremu s mogućnošću brzog zaokreta zrake, za brze višestruke operacije prema cilju;
  - f. Prilagodnu optiku i fazne spreznike;
  - g. Ubrizgavače energije za negativne vodikove ionske zrake;
  - h. Komponente ubrzanja "kvalificirane za svemir";
  - i. Opremu za kanaliziranje negativne ionske zrake;
  - j. Opremu za kontroliranje i zaokretanje visokoenergetske ionske zrake;
  - k. Tanke listiće kovine za neutraliziranje zrake negativnih izotopa vodika "kvalificirane za svemir".

Tehnička napomena

Za potrebe ML19. "sustavi oružja" konstruirani su tako da se njima ošteti ili uništi cilj, odnosno izvrši prekid zadaće uništenja cilja.

ML20 Kriogenska i "supervodljiva" oprema, kako slijedi, te za nju posebno konstruirane komponente i pribor:

- Oprema posebno projektirana ili sastavljena za instalaciju u vozilima za vojnu kopnenu, morsku, zračnu ili svemirsku primjenu, s mogućnošću rada u pokretu, kao i proizvodnje ili održavanja temperature ispod 103 K (-170 °C);

Napomena ML20.a. obuhvaća mobilne sustave koji sadrže ili koriste pribor ili komponente izrađene od nemetalnih ili neelektričnih vodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnirani epoksi smolom.

- "Supervodljiva" električna oprema (rotirajući strojevi ili transformatori) posebno projektirana ili sastavljena za instaliranje u vozilu za vojnu kopnenu, morsku, zračnu ili svemirsku primjenu i s mogućnošću rada u pokretu.

Napomena ML20.b. ne odnosi se na hibridne homopolarne generatore istosmjerne struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetskom polju proizvedenom od supervodljivih spirala, uz uvjet da su te spirale jedina supervodljiva komponenta u generatoru.

ML21 "Softver" kako slijedi:

- "Softver" posebno konstruiran ili modificiran za bilo koje od sljedećeg:

- "Razvoj", "proizvodnju", rad ili održavanje opreme navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;
- "Razvoj" ili "proizvodnju" materijala navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme ili
- "Razvoj", "proizvodnju", rad ili održavanje "softvera" navedenog u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

- Poseban "softver", osim onog navedenog u ML21.a., kako slijedi:

- "Softver" posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za modeliranje, simulaciju ili procjenu vojnih sustava oružja;
- "Softver" posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za modeliranje ili simuliranje scenarija vojnih operacija;
- "Softver" za određivanje učinkovitosti oružja za konvencionalno, nuklearno, kemijsko ili biološko ratovanje;
- "Softver" posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne i obavještajne (C3I) ili za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne, računalne i obavještajne aplikacije (C4I);
- "Softver" posebno konstruiran ili modificiran za provođenje ofenzivnih vojnih kibernetičkih operacija;

Napomena 1. ML21.b.5. uključuje "softver" namijenjen za uništavanje, oštećenje, degradiranje ili ometanje sustava, opreme ili "softvera" navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, "softver" za kibernetičko izviđanje i kibernetičko zapovjedanje i nadzor.

Napomena 2. ML21.b.5. ne odnosi se na "otkrivanje ranjivosti" ili na "odgovor na kibernetičke incidente", koji su ograničeni na nevojnu obrambenu spremnost ili odgovor u pogledu kibernetičke sigurnosti.

- "Softver" koji nije naveden u ML21.a. ili ML21.b., posebno konstruiran ili modificiran za osposobljavanje opreme koja nije navedena u Zajedničkoj listi oružja i

vojne opreme za izvršenje vojnih funkcija opreme navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

VAŽNA NAPOMENA Za "digitalna računala" opće namjene s ugrađenim "softverom" navedenim u ML21.c. vidjeti sustave, opremu ili komponente navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

ML22 "Tehnologija" kako slijedi:

- "Tehnologija", osim one navedene u ML22.b., koja je "potrebna" za "razvoj", "proizvodnju", uporabu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu stavki navedenih u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme;

- "Tehnologija" kako slijedi:

- "Tehnologija" "potrebna" za projektiranje, održavanje i popravak kompletnih proizvodnih postrojenja za stavke navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme, uklapanje komponenti u proizvodna postrojenja i upravljanje njima, čak i ako njihove komponente nisu navedene;

- "Tehnologija" "potrebna" za "razvoj" i "proizvodnju" lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja;

- Ne koristi se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA Za "tehnologiju" koja je prethodno navedena u ML22.b.3. vidjeti ML22.a.

- Ne koristi se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA Za "tehnologiju" koja je prethodno navedena u ML22.b.4. vidjeti ML22.a.

- "Tehnologija" "potrebna" isključivo za ugradnju "biokatalizatora" navedenih u ML7.i.1. u vojne noseće tvari ili vojne materijale.

Napomena 1. "Tehnologija" "potrebna" za "razvoj", "proizvodnju", uporabu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu stavki navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a ostaje pod nadzorom čak i ako se primjenjuje za stavke koje nisu navedene u Zajedničkoj listi oružja i vojne opreme.

Napomena 2. ML22 ne primjenjuje se na:

- "Tehnologiju" koja je minimalno potrebna za ugradnju, uporabu, održavanje (provjeru) ili popravak onih stavki koje nisu kontrolirane ili čiji je izvoz odobren;
- "Tehnologiju" koja je "u javnoj domeni", "temeljnim znanstvenim istraživanjima" ili minimalnim informacijama nužnim za primjenu patenata;
- "Tehnologiju" za magnetsku indukciju radi kontinuiranog pogona civilnih transportnih uređaja.

DEFINICIJE POJMOVA KORIŠTENIH U OVOJ LISTI

Slijede definicije pojmova korištenih u ovoj Listi, po abecednom redu.

Napomena 1. Definicije se primjenjuju u cijeloj Listi. Reference su savjetodavne i nemaju učinka na opću primjenu definiranih pojmova u cjelokupnoj listi.

Napomena 2. Riječi i pojmovi koje sadrži ovaj popis definicija dobivaju definirano značenje samo tamo gdje se nalaze u "pravih (dvostrukim) navodnicima". Ako su bez navodnika, riječi i pojmovi imaju općeprihvaćena značenja (iz rječnika), osim ako nije navedena lokalna definicija za određenu kontrolu.

ML1, 8, 10, 14	"Zrakoplov"	Zračno vozilo s fiksnim krilima, s krilima promjenjive geometrije, rotirajućim krilima (helikopteri), zakretnim rotorom (tilt-rotor) ili zakretnim krilom (tilt-wing).
ML22	"Temeljna znanstvena istraživanja"	Eksperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o temeljnim načelima pojava ili

		uočenih činjenica, koja nisu izravno usmjerena ka nekom specifičnom cilju ili praktičnoj primjeni.			koriste kao primarna, startna ili glavna punjenja u bojevim glavama, prilikom rušenja i drugim primjenama.
ML7, 22	"Biokatalizatori"	"Enzimi" za specifične kemijske ili biokemijske reakcije ili druge biološke spojeve koji se spajaju s agensima za kemijsko ratovanje i ubrzavaju njihovo raspadanje. Tehnička napomena "Enzimi" označavaju "biokatalizatore" za specifične kemijske ili biokemijske reakcije.	ML13	"Vlaknasti ili filamentni materijali"	Uključuju: a. neprekinute monofilamente; b. neprekinute prede i prediva; c. vrpce, tkanine, nasumične prostirke i pletenice; d. rezana vlakna, vlaknasta vlakna i koherentne vlaknaste prekrivače; e. niti, monokristalne ili polikristalne, bilo koje duljine; f. pulpu od aromatskih poliamida.
ML7	"Biološki agensi"	Patogeni ili toksini, odabrani ili modificirani (na način kao što su promjena čistoće, trajnosti, virulencije, diseminacijskih karakteristika ili otpornosti na UV zračenje) s ciljem stvaranja žrtava među ljudima i životinjama, degradiranja opreme ili oštećenja usjeva ili okoliša.	ML15	"Cijevni pojačivači svjetlosti prve generacije"	Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multi-alkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.
ML4, 10	"Civilni zrakoplov"	"Zrakoplovi" navedeni po oznaci na objavljenim popisima potvrda o sposobnosti za zračni promet tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu za let na komercijalnim civilnim domaćim ili međunarodnim rutama ili za legitimu civilnu, privatnu ili poslovnu uporabu.	ML17	"Gorivni članci"	Elektrokemijski uređaj koji korištenjem goriva iz vanjskog izvora izravno pretvara kemijsku energiju u istosmjernu električnu struju.
ML21	"Odgovor na kibernetičke incidente"	Postupak razmjene potrebnih informacija o incidentu koji utječe na kibernetičku sigurnost s pojedincima ili organizacijama odgovornima za provedbu ili koordinaciju remedijacije radi otklanjanja incidenta u području kibernetičke sigurnosti.	ML22	"U javnoj domeni"	To znači "tehnologija" ili "softver" koji su dostupni za javnu uporabu bez ograničenja za njihovu daljnju distribuciju. Napomena Ograničenja u vezi s autorskim pravima ne isključuju "tehnologiju" ili "softver" od njihove uporabe "u javnoj domeni".
ML17, 21, 22	"Razvoj"	Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektiranje, projektno istraživanje, analize projekta, projektni koncepti, sastavljanje i ispitivanje prototipova, sheme pilot-proizvodnje, podaci o projektu, proces pretvaranja projektnih podataka u proizvod, projekt konfiguracije, projekt integracije, nacrti.	ML9, 13, 17, 19	"Laser"	Uređaj koji proizvodi prostorno i vremenski koherentno svjetlo putem pojačanja stimuliranom emisijom zračenja.
ML21	"Digitalno računalo"	Oprema koja može, u obliku jedne ili više odvojenih varijabli, izvoditi sve od navedenog: a. Primati podatke; b. Pohranjivati podatke ili naredbe u stalne ili promjenjive (ispisne) uređaje za pohranu; c. Obradivati podatke s pomoću pohranjenog slijeda naredaba koje je moguće modificirati i d. Pružati izlazne podatke. Tehnička napomena Promjene pohranjenog slijeda uputa uključuju zamjenu fiksnih uređaja za pohranu, ali ne i fizičku promjenu ožičenja ili međuspojeva.	ML17	"Knjižnica" (parametarska tehnička baza podataka)	Skup tehničkih podataka, a upućivanjem na njih može se poboljšati rad relevantnih sustava, opreme ili komponenti.
ML17	"Krajnje jedinice"	Hvataljke, 'aktivne alatne jedinice' i svaki drugi alat koji je pričvršćen na osnovnu ploču na kraju radne ruke "robota" manipulatora. Tehnička napomena 'Aktivne alatne jedinice' uređaji su za primjenu dodatne snage, obradne ili senzorske energije na obratku.	ML10	"Vozila lakša od zraka"	Baloni i "zračni brodovi" koji uzgon ostvaruju korištenjem toplog zraka ili plinova lakših od zraka kao što su helij ili vodik. Tehnička napomena "Zračni brod" Motorno zračno vozilo koje se održava u letu s pomoću plina (uglavnom helija, prethodno vodika) koji je lakši od zraka.
ML8	"Energetski materijali"	Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za predviđenu namjenu. "Eksplzivni", "pirotehnička sredstva" i "pogonske smjese" podrazredi su energetskih materijala.	ML9, 17	"Nuklearni reaktor"	Uključuje dijelove i komponente koje se nalaze u reaktorskoj tlačnoj posudi ili se priključuju izravno na nju, opremu koja kontrolira razinu snage u jezgri, i komponente koje normalno sadrže, ili dolaze u izravni kontakt sa ili nadziru primarno rashladno sredstvo reaktorske jezgre.
ML6, 13	"Jednakovrijedne norme"	Usporedive nacionalne ili međunarodne norme koje priznaje jedna ili više država članica EU-a ili države sudionice u Wassenaarskom aranžmanu koje se primjenjuju na odgovarajući unos.	ML8	"Prekursori"	Posebne kemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.
ML8, 18	"Eksplzivni"	Krute, tekuće i plinovite tvari ili smjese tvari koje moraju eksplodirati kada se	ML21, 22	"Proizvodnja"	Znači sve faze proizvodnje kao što su: inženjering proizvoda, izrada, integracija, sklapanje (montaža), inspekcija, ispitivanje i kontrola kvalitete.
			ML8	"Pogonska goriva"	Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom proizvode velike količine vrelih plinova kontroliranom brzinom radi dobivanja mehaničkog rada.
			ML4, 8	"Pirotehničke tvari"	Smjese krutih ili tekućih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz energetsku kemijsku reakciju kontroliranom brzinom radi dobivanja određene vremenske odgode ili količine topline, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforne tvari podgrupa su pirotehničkih tvari koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano zapale u dodiru sa zrakom.
			ML22	"Potrebno"	Primijenjeno na "tehnologiju", odnosi se samo na onaj dio "tehnologije" koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontrolirane razine performansi, karakteristika ili funkcije. Takva "potrebna" "tehnologija" može se

		dijeliti između više proizvoda.			
ML7	"Agensi za suzbijanje nereda"	Tvari koje, u očekivanim uvjetima uporabe u svrhu suzbijanja nereda, kod ljudi velikom brzinom proizvode iritaciju osjetila ili onesposobljavajuće fizičke učinke koji nestaju nakon kratkog vremena nakon prestanka izloženosti. (Suzavci su podskup "agensa za suzbijanje nereda".)		sustav"	konstelacije satelita i prijemnika kojim se omogućuje izračun položaja prijemnika na temelju signala zaprimljenih od "satelita". Obuhvaća globalne navigacijske satelitske sustave (GNSS) i regionalne navigacijske satelitske sustave (RNSS). Tehnička napomena 1.: "Satelit"
ML17	"Robot"	Manipulacijski mehanizam koji može djelovati na kontinuiranoj putanji ili od točke do točke, može koristiti senzore i ima sve sljedeće značajke: a. multifunkcionalan je; b. sposoban je pozicionirati ili orijentirati materijal, dijelove, alate ili posebne uređaje putem promjenjivih pokreta u trodimenzionalnom prostoru; c. sadrži, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, tri ili više servo-uređaja, koji mogu uključivati i koračne motore i d. posjeduje mogućnost "programiranja od strane korisnika" putem metode učenja/ponavljanja ili korištenjem elektroničkog računala, koje može biti programabilni logički kontrolor, tj. bez mehaničke intervencije. Mogućnost "programiranja od strane korisnika" znači mogućnost da korisnik umeće, izmjenjuje ili zamjenjuje "programe" na način koji nije: a. fizička promjena ožičenja ili međusobnih spojeva ili b. podešavanje upravljačkih funkcija uključujući unošenje parametara. Napomena Navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje: 1. Mehaničke za manipulaciju kojima se može upravljati ručno ili daljinski; 2. Manipulacijske mehanizme s fiksnom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji, koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih graničnika poput klinova ili zuba. Slijed pokreta i odabir putanje ili kutova ne može varirati i nije promjenjiv mehaničkim, elektroničkim ili električnim putem; 3. Mehanički kontrolirane manipulacijske mehanizme s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji i koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen fiksnim, ali podešivim zaustavnicama kao što su klinovi ili zupci. Slijed pokreta i odabir putanje ili kutova promjenjiv je u okviru fiksnog uzorka programa. Varijacije ili izmjene programiranog uzorka (npr. promjena klinova ili zamjena zuba) u jednoj ili više osi kretanja postižu se samo mehaničkim djelovanjem; 4. Manipulacijske mehanizme bez nadzora servo-uređaja koji su automatizirani pokretni uređaji s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program može biti varijabilan, ali sekvenca (slijed) se odvija samo na temelju binarnog signala od mehanički utvrđenih električnih binarnih uređaja ili podešivih graničnika; 5. Skladišne dizalice (kranovi) definirane kao Kartezijanski koordinatni manipulacijski mehanizmi koji su proizvedeni kao integralni dio vertikalnog skladištenja na policama, i konstruirani su za dohvrat sadržaja u pretincima na policama u svrhu pohrane ili vađenja.		"Svemirska letjelica" koja nije "svemirsko vozilo" konstruirana za rad u orbiti oko Zemlje ili drugog nebeskog tijela; "sateliti" obuhvaćaju orbitalne svemirske postaje. Tehnička napomena 2.: "Svemirska letjelica" Letjelica konstruirana za rad u svemiru, održanje u njemu ili provoz kroz njega kao "satelit", "svemirska sonda" ili "svemirsko vozilo". Tehnička napomena 3.: "Svemirsko vozilo" "Svemirsko vozilo" konstruirano za prijevoz tereta ili putnika. Napomena: "Svemirska vozila" uključuju letjelice konstruirane za siguran povratak na Zemlju. Tehnička napomena 4.: "Svemirska sonda" "Svemirska letjelica" koja nije "satelit" ili "svemirsko vozilo" te nije konstruirana za povratak na Zemlju.	
ML4,11, 21	"Softver"				Zbirka koju čine jedan ili više "programa" ili "mikroprograma" fiksiranih na bilo kojem opipljivom mediju za zapisivanje. Tehnička napomena 1.: "Program" Slijed uputa za izvršenje procesa koji ima takav oblik, ili ga se može pretvoriti u takav oblik da ga računalo može izvršiti. Tehnička napomena 2.: "Mikroprogram" Slijed elementarnih uputa, održanih u posebnoj memoriji, čije se izvršenje započinje uvođenjem referentnih instrukcija u registar instrukcija.
ML19	"Prikladan za uporabu u svemiru"				Projektni, proizveden ili uspješnim ispitivanjem potvrđen kao prikladan za rad na visinama većim od 100 km iznad površine Zemlje. Napomena Oznaka da je određen proizvod "prikladan za uporabu u svemiru" na temelju ispitivanja ne znači da su drugi proizvodi iz iste proizvodne serije ili serije modela isto "prikladni za uporabu u svemiru" ako nisu pojedinačno ispitani.
ML10	"Suborbitalna letjelica"				Letjelica sa zatvorenim prostorom konstruiranim za prijevoz ljudi ili tereta, konstruirana za: a. let iznad stratosfere; b. kretanja isključivo na neorbitalnim putanjama; i c. ponovno slijetanje na Zemlju s ljudima ili teretom u nepovrijeđenom odnosno neoštećenom stanju.
ML20	"Supervodljiv"				Odnosi se na materijale (tj. metali, slitine ili spojevi) koji mogu izgubiti cjelokupni električni otpor (tj. koji mogu postići beskonačnu električnu vodljivost i provoditi vrlo jake električne struje bez Jouleova zagrijavanja.). Tehnička napomena "Supervodljivo" stanje materijala je individualno karakterizirano "kritičnom temperaturom", kritičnim magnetskim poljem koje je funkcija temperature i kritičnom gustoćom struje koja je, međutim, funkcija i magnetskog polja i temperature. Napomena "Kritična temperatura" (ponekad se odnosi na temperaturu prijenosa) određenog
ML11	"Satelitski navigacijski"	Sustav koji se sastoji od zemaljskih postaja,			

		"supervodljivog" materijala temperatura je pri kojoj materijal gubi sav otpor na tok izravne električne struje.
ML22	"Tehnologija"	Specifična informacija nužna za "razvoj", "proizvodnju" ili "uporabu" određenog proizvoda. Informacija ima oblik tehničkih podataka i/ili tehničke ispomoći. Utvrđena "tehnologija" za Zajedničku listu oružja i vojne opreme navedena je u ML22. Tehničke napomene 1. "Tehnički podaci" mogu biti u oblicima kao što su nacrti, planovi, dijagrami, modeli, formule, algoritmi, tablice, inženjerski nacrti i specifikacije, priručnici i upute napisani ili snimljeni na drugim medijima ili uređajima kao što su disk, vrpca, memorije samo za čitanje. 2. "Tehnička ispomoć" može biti u obliku instrukcija, vještina, osposobljavanja, radnih znanja i konzultantskih usluga. "Tehnička ispomoć" može uključivati prijenos "tehničkih podataka". 3. "Uporaba": uporaba, instalacija (uključujući ugradnju na licu mjesta), održavanje (provjera), popravak, remont ili obnavljanje.
ML10	"Bespilotna letjelica" ("UAV")	Bilo koji "zrakoplov" koji može poletjeti i održavati kontrolirani let i navigaciju bez ikakve ljudske posade.
ML21	"Otkrivanje ranjivosti"	Postupak utvrđivanja ili analize ranjivosti, priopćavanja ranjivosti ili analize ranjivosti u suradnji s pojedincima ili organizacijama nadležnima za vođenje ili koordinaciju remedijacije radi otklanjanja ranjivosti.

КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

863

На основу члана 25. став (1) тачка е) и члана 42. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), те члана 105. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка и одређивању привремене мјере привредног субјекта "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац, заступаног по адвокату Златану Балти, Фра Анђела Звиздовића 1, 71000 Сарајево, против Владе Херцеговачко-неретванског кантона, Стјепана Радић 3, 88000 Мостар, заступане по адвокату Џемилу Сабрихафизовићу, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, а поступајући по Пресуди Суда Босне и Херцеговине број С1 3 У 043915 22 У од 08.04.2024. године, КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ Босне и Херцеговине на 34. (тридесетчетвртој) сједници одржаној дана 30.09.2025. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ*¹

- Одбија се Захтјев привредног субјекта "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац, поднесен против Владе Херцеговачко-неретванског кантона, Стјепана Радић 3, 88000 Мостар, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, насталог доношењем Одлуке о измјени и допуни Одлуке о утврђивању листе лијекова који се

прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања Херцеговачко-неретванског кантона ("Службене новине ХНК", бр. 04/21 од 08.06.2021. године), као неоснован.

- Одбија се захтјев за накнаду трошкова поступка привредног субјекта "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац, као неоснован.
- Налаже се привредном субјекту "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац да пуномоћнику Владе Херцеговачко-неретванског кантона, Стјепана Радић 3, 88000 Мостар, на име трошкова поступка уплати новчани износ од 631,80 КМ у року од осам дана од дана пријема овог Рјешења.
- Ово Рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Овим Рјешењем извршава се Пресуда Суда Босне и Херцеговине број С1 3 У 043915 22 У од 08.04.2024. године (у даљем тексту: Пресуда), којом је Суд Босне и Херцеговине уважио Тужбу привредног субјекта "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац (у даљем тексту: "УНИФАРМ" или Подносилац захтјева), поништио Рјешење КонкурENCIЈСКОГ САВЈЕТА Босне и Херцеговине број УП-03-26-3-033-42/21 од 05.08.2022. године и предмет вратио на поновно рјешавање.

КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ), запримио је Пресуду дана 11.04.2024. године под бројем УП-03-26-3-033-54/21.

Према члану 62. Закона о управним споровима ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 12/04, 88/07, 83/08 и 74/10), када суд поништи акт против којег је био покренут управни спор, предмет се враћа у стање у којем се налазио прије него што је поништени акт донесен.

1. Поступак по Захтјеву за покретање поступка и одређивању привремене мјере

КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ, запримио је дана 02.08.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-1/21 Захтјев за покретање поступка и одређивање привремене мјере (у даљем тексту: Захтјев) којим привредни субјект "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац (у даљем тексту: "УНИФАРМ" или Подносилац захтјева), заступан по адвокату Златану Балти, Фра Анђела Звиздовића 1, 71000 Сарајево, тражи покретање поступка и одређивање привремене мјере ради кршења одредби члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији од стране Владе Херцеговачко-неретванског кантона, Стјепана Радић 3, 88000 Мостар (у даљем тексту: Влада ХНК или Противна страна).

Уз Захтјев је достављена пуномоћ за заступање привредног субјекта "УНИФАРМ" у поступку по предметном Захтјеву, која је издата дана 28.07.2021. године адвокатима Нециди Салиховић - Whalen и Златану Балти, Фра Анђела Звиздовића 1, 71000 Сарајево.

Увидом у поднесени Захтјев КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ је утврдио да исти није комплетан и уредан, у смислу члана 28. Закона о конкуренцији, те је у складу са чланом 31. став (1) истог Закона тражио да се исти допуни.

¹ * - скраћена верзија рјешења у складу са чланом 44. став (2) Закона о конкуренцији

Допуна Захтјева тражена је актом број УП-03-26-3-033-2/21 од 06.08.2021. године, актом број УП-03-26-3-033-5/21 од 13.09.2021. године и актом број УП-03-26-3-033-7/21 од 29.09.2021. године.

Подносилац захтјева је тражену допуну Захтјева доставио поднесцима запримљеним дана 18.08.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-3/21, дана 20.08.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-4/21, дана 24.09.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-6/21, дана 08.10.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-8/21, дана 20.10.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-9/21 и дана 10.11.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-10/21.

Након комплетирања Захтјева, КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ је дана 15.12.2021. године под бројем УП-03-26-3-033-11/21, Подносиоцу захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона о конкуренцији.

2. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјект "УНИФАРМ" д.о.о. Лукавац, Бистарац, Ново насеље бб, 75300 Лукавац, као Подносилац захтјева и Влада Херцеговачко-неретванског кантона, Стјепана Радић 3, 88000 Мостар, као Противна страна.

....

4. Садржај Захтјева за покретање поступка и одређивању привремене мјере и одлука

КонкурENCIЈСКОГ САВЈЕТА О ПОКРЕТАЊУ ПОСТУПКА

У Захтјеву, као и у допунама Захтјева које је Подносилац захтјева доставио на тражење КонкурENCIЈСКОГ САВЈЕТА у битном се наводи следеће:

- Влада ХНК је дана 24.05.2021. године донијела Одлуку о измјени и допуни Одлуке о утврђивању листе лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања Херцеговачко-неретванског кантона ("Службене новине ХНК", бр. 04/21) (у даљем тексту: Одлука), којом је прописана нова Позитивна А листа лијекова Херцеговачко-неретванског кантона (у даљем тексту: нова Позитивна листа лијекова ХНК), а која је примјењује од 23.08.2021. године. Наведеном Одлуком се ставља ван снаге Одлука о измјенама и допунама Одлуке о утврђивању листе лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања Херцеговачко-неретванског кантона ("Службене новине ХНК", бр. 04/19) (у даљем тексту: претходна Одлука), којом је прописана претходна Позитивна А листа лијекова Херцеговачко-неретванског кантона (у даљем тексту: претходна Позитивна листа лијекова ХНК).
- Влада ХНК је приликом сачињавања нове Позитивне листе лијекова ХНК са листе изоставила 34 лијека произвођача лијекова које заступа Подносилац захтјева, а на листу уврстила ограничени број лијекова исте врсте (категорије) од других (првенствено домаћих) произвођача који имају исту цијену као и лијекови Подносиоца захтјева. Изостављањем наведених лијекова, за које је Подносилац захтјева тражио стављање на листу, Влада ХНК је Подносиоцу захтјева онемогућила приступ на релевантно

тржиште. На тај начин Влада ХНК је спрјечила, ограничила и нарушила тржишну конкуренцију на релевантном тржишту и то ограничавањем и контролом тржишта, што представља завраћени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

....

- Одлука није у складу са Законом о лијековима и Правилником о ближим критеријумима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених у листе лијекова, као и кориштење лијекова (у даљем тексту: Правилник о ближим критеријумима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у ФБиХ), као хијерархијски вишим прописима. Чланом 9. Закона о лијековима и члановима 9. и 10. Правилника о ближим критеријумима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у ФБиХ, прописано је како се доносе листе и тачан поступак скидања и стављања лијекова на листу. Поред тога, тачком IX Одлуке о листи лијекова обавезног здравственог осигурања ФБиХ прописано је да су приликом израде позитивних листи лијекова кантона, кантони дужни примјењивати критеријуме утврђене чланом 9. и 11. Правилника о ближим критеријумима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у ФБиХ, као и поступак и начин израде позитивне листе лијекова кантона, који је утврђен одредбама истог Правилника. Међутим, Влада ХНК се приликом сачињавања нове Позитивне листе лијекова ХНК није придржавала наведене процедуре.

....

- Став Подносиоца захтјева је да се Закон о конкуренцији примјењује на Владу ХНК и да се иста сматра привредним субјектом у смислу члана 2. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији. У вези с тим Подносилац захтјева наводи да је КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ донио неколико рјешења у случајевима који се тичу изостављања лијекова са есенцијалних листи лијекова у којима је неосновано наведено да се владе Кантона, односно Федерације Босне и Херцеговине не сматрају привредним субјектом у смислу члана 2. Закона о конкуренцији. Подносилац захтјева сматра да је овакав став КонкурENCIЈСКОГ САВЈЕТА неконзистентан, неоснован и незаконит, истичући да је КонкурENCIЈСКИ САВЈЕТ претходно донио велики број одлука у којима се примјењивао Закон о конкуренцији на органе јавне управе и јавне власти, налазећи да су такви органи починили повреде Закона о конкуренцији. Примјер за то је Рјешење број 02-26-3-014-22-П/15 од 08.03.2015. године ("УНИФАРМ" против Владе Тузланског кантона), гдје се за суштински идентичну

- ситуацију као у предметном поступку нашло да је Влада Тузланског кантона закључила забрањени споразум из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, а што је потврђено од стране Суда БиХ Пресудом број С1 3 У 021563 16 У од 09.06.2017. године.
- Није спорно да је Закон о конкуренцији темељен на праву конкуренције Европске уније, нити је спорно да се на већину супстантивних питања из Закона о конкуренцији може директно примјенити право Европске уније. Такође, није спорна пракса Европске комисије да се право конкуренције не примјењује на јавна тијела приликом вршења јавних функција. Међутим, КонкурENCIЈСКИ савјет се у предметном поступку не може позивати на праксу Европске уније, када је Закон о конкуренцији изричито дао задатак и овлаштење КонкурENCIЈСКОМ савјету да примјењује Закон о конкуренцији на јавна тијела и органе власти и управе када врше своја јавна овлаштења.
  - ....
  - Лицима која заступају стране произвођаче лијекова и произвођаче генеричких лијекова (као што је Подносилац захтјева) потпуно је онемогућен приступ наведеном тржишту, иако су сви предметни лијекови које заступа Подносилац захтјева валидно регистровани код Агенције за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине (у даљем тексту: АЛМБИХ) за стављање у промет у Босни и Херцеговини.
  - Влада ХНК директно утиче на тржиште, јер они лијекови који су изостављени са листе немају уопште приступ тржишту, односно исти су у цијелости искључени са тржишта, чиме Влада ХНК директно ограничава број лијекова и конкурената на тржишту, односно спречава и ограничава конкуренцију, што у складу са Законом о конкуренцији представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б).
  - У Одлуци се изричито наводи да је разлог за изостављање страних произвођача лијекова са листе заштита и фаворизовање домаћих произвођача. За ове тврдње Подносилац захтјева се позива на одредбе тачке II алинеја (2) Одлуке, гдје се наводи да се с циљем подржавања домаће фармацеутске индустрије, на Позитивну листу лијекова обавезно уврштавају сви заштићени називи лијекова домаће фармацеутске индустрије и лијекови оригинатора у оквиру генеричног назива лијека, облика и јачине заступљеног на Позитивној листи ХНК. Поред тога наводе се и одредбе тачке II алинеја (3) Одлуке, гдје се наводи да се на Позитивну листу лијекова, у оквиру утврђене генерике, облика и јачине лијекова, по потреби уврштавају и заштићена имена иноземних произвођача уколико на Позитивној листи лијекова нису заступљени домаћи произвођачи укључујући и оригинатора и када се на листи лијекова налази заступљен само један домаћи произвођач, односно оригинатор. На овај начин се ограничава приступ релевантном тржишту страним произвођачима лијекова и произвођачима генеричких лијекова, с обзиром да исти нису стављени на нову Позитивну листу лијекова ХНК.
  - Доношењем Одлуке дошло је до ограничавања и нарушавања конкуренције на релевантном тржишту, када се одређеним лијековима (страних произвођача) у потпуности онемогућава приступ релевантном тржишту, а са друге стране фаворизују домаћи произвођачи и оригинатори, чиме долази дао смањења конкуренције између лијекова на тржишту и до мањег избора за пацијенте (кориснике лијекова), али и за лекаре који прописују лијекове, што може довести до угрожавања добробити за пацијенте.
  - ....
  - Сви лијекови који су регистровани на тржишту Босне и Херцеговине, за које носиоци тржишне дозволе траже стављање на листу, морали би бити уврштени у нову Позитивну листу лијекова ХНК, а како би се осигурала равноправна конкуренција на тржишту, равноправан третман свих произвођача, те више избора лијекова за кориснике лијекова. Ограничење броја понуђача/произвођача који могу нудити свој производ на одређеном тржишту јесте директно и неспорно ограничење конкуренције, које може бити оправдано само изузетним околностима, које овдје не постоје. Подносилац захтјева истиче да федерална и кантонална тијела могу ограничити позитивне/есенцијалне листе лијекова само у смислу која врста лијекова (који генерички назив) ће бити уврштена на листу, а која неће, односно за које болести ће бити уврштени лијекови на есенцијалну листу.
  - ....
  - С обзиром на све наведено, Подносилац захтјева сматра да Одлука и изостављање 34 лијека које заступа Подносилац захтјева са нове Позитивне листе ХНК, представља забрањени споразум који је супротан члану 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији и да из наведених разлога Одлука мора бити оглашена ништавом, стављена ван снаге и наложено Влади ХНК да омогући свим учесницима приступ релевантном тржишту, као и да на наведену позитивну листу лијекова уврсти све лијекове истих генеричких назива, под једнаким условима, укључујући и 34 лијека Подносиоца захтјева.
  - Подносилац захтјева од КонкурENCIЈСКОГ савјета тражи да се поред покретања поступка у предметном случају донесе привремена мјера, у складу са чланом 40. Закона о конкуренцији. Сматра да је неспорно да је Влада ХНК починила повреду Закона о конкуренцији и да је већ више пута оцијењено да се за исту или сличну врсту поступака и радњи ради о кршењу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији и од стране КонкурENCIЈСКОГ савјета и од стране Суда БиХ. Сходно томе предлаже да КонкурENCIЈСКИ савјет

донесе привремену мјеру којом би се на период од три мјесеца ставила ван снаге и примјене Одлука, те да се за наведено вријеме примјењује претходна Позитивна листа лијекова ХНК.

У складу са наведеним, Конкурентијски савјет је оцијенио да повреде Закона о конкуренцији, на које Подносилац захтјева указује, није могуће утврдити без провођења поступка, те је на 97. сједници одржаној дана 16.12.2021. године, донио Закључак о покретању поступка, број УП-03-26-3-033-13/21 (у даљем тексту: Закључак), ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

Поред покретања поступка, Закључком је одлучено о захтјеву за доношење рјешења о привременој мјери коју је Подносилац захтјева тражио у Захтјеву.

Конкурентијски савјет је Закључком одбацио захтјев за привременом мјером, наводећи да у складу са одредбама члана 40. Закона о конкуренцији на доношење привремене мјере пази по службеној дужности и да је притом самосталан у доношењу одлуке, односно учесници у поступку нису овлашћени за подношење захтјева за доношење рјешења о привременој мјери.

5. Поступак по Закључку о покретању поступка

Конкурентијски савјет је актом број УП-03-26-3-033-17/21 од 16.12.2021. године, Подносиоцу захтјева доставио Закључак.

....

Противна страна је поднеском запримљеним дана 08.02.2022. године под бројем УП-03-26-3-033-22/21 у одобреном року доставила Конкурентијском савјету одговор на Захтјев, у којем се у битном наводи следеће:

- Противна страна у цјелости пориче чињеничне наводе Подносиоца захтјева и оспорава основаност приједлога за утврђивање забрањеног конкурентијског дјеловања, те предлаже да се Захтјев одбије као неоснован.

....

- Одредбама члана 5. став (5) Закона о лијековима прописано је да се ближи поступак за избор лијекова, поступак и начин израде листе лијекова у ФБиХ, начин стављања и скидања лијекова са листе, обавезе министарства здравства и завода здравственог осигурања, те произвођача и дистрибутера лијекова уврштених на листу, као и кориштење лијекова, утврђује прописима федералног министарства. Одредбама члана 8. Закона о лијековима дато је овлаштење владама кантона да доносе листу лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања кантона, у коју обавезно улазе и лијекови који су уврштени на федералну листу. Такође, одредбама члана 9. Закона о лијековима, утврђено је да на позитивној листи лијекова кантона, као и листи лијекова у болничкој и здравственој заштити на подручју кантона може бити ограничен број заштићених назива лијекова. Ради провођења Закона о лијековима Влада ХНК је донијела нову Позитивну листу лијекова, чија А листа има 725 облика, јачина и паковања, што је за 263 мање у односу на претходну листу лијекова, чија А

листа је имала 988 облика, јачина и паковања лијекова.

....

- Подносилац захтјева на некозистентан и неприхватљив начин тумачи одредбе члана 2. Закона о конкуренцији када наводи да је одредбама тог члана изричито прописано да је Закон о конкуренцији примјењив и на органе државне управе и локалне самоуправе када посредно или непосредно учествују или учествују на тржиште. Ова одредба се извлачи из контекста, с обзиром да је битан услов за примјену Закона о конкуренцији да се привредни субјект бави посредно или непосредно производњом, продајом и пружањем услуга, или учешћем у промету роба и услуга.

....

- Евидентно је да су Конкурентијски савјет и Суд БиХ, у дужем временском периоду након доношења Закона о конкуренцији, у погледу примјене Закона на органе власти екстензивно и неселективно примјењивали члан 2. и члан 4. Закона о конкуренцији. Босна и Херцеговина је за разлику од других европских земаља примјењивала правила конкуренције на органе власти, без обзира на околност да ли они поступају вршећи јавна овлаштења, или се појављују у својству привредног субјекта. Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 024742 18 У 2 од 05.04.2018. године јасно је изражено следеће становиште: "Када се јавна установа или органи власти појаве на тржишту, да би се могло цијенити да ли њихово поступање може доћи под обим чл. 4. Закона о конкуренцији, неопходно је, првенствено, испитати да ли се ради о извршавању јавног овлаштења, или о поступању које може имати само привредни субјект".

- Имајући у виду цитирано становиште Суда БиХ, Противна страна истиче да доносећи предметну Позитивну листу лијекова није поступала као привредни субјект и учесник на тржишту, него је поступала у статусу државног органа, у оквиру својих уставом и законом утврђених надлежности, укључујући изричито овлаштење и обавезу утврђену у члану 33. Закона о здравственом осигурању и члану 8. Закона о лијековима. Одредбама члана 9. Закона о лијековима утврђен је изричит основ да владе кантона могу ограничити број заштићених назива лијекова на позитивној листи кантона. Према томе, ноторно је да ни један привредни субјект не може донијети позитивну листу лијекова, него је то у искључивој надлежности Владе као државног органа. Дакле, не постоји ни један аргумент да је Влада ХНК у поступку утврђивања листе лијекова дјеловала као тржишни субјект, нити да је сврха листе лијекова ограничавање конкуренције на тржишту лијекова, односно да се Одлука може сматрати забрањеним споразумом у смислу члана 4. став (1) Закона о конкуренцији. С тим у вези у пракси Европског суда правде заузет је став да се

- правила о конкуренцији не примјењују на активности које су повезане са вршењем јавне функције (случај Wouters, C-309/99 параграф 57).
- Одлуку је донијела Влада ХНК као сегмент извршне власти и иста представља општи акт јавне власти, она је дио националног законодавства и није продукт договора између два или више субјеката, управо из разлога, јер је донесена ауторитетом јавне власти. Према томе доношење Одлуке не представља економску активност, нити се може сматрати забрањеним споразумом. Овакво становиште је потврђено пресудама Суда БиХ број C1 3 У 021277 16 У од 10.11.2017. године и број C1 3 У 022692 16 У од 10.11.2017. године.

- ....
- Нетачни су наводи Подносиоца захтјева да је Влада ХНК доноси Оdlуку спријечила или ограничила Подносиоца захтјева да под једнаким условима учествује на тржишту лијекова. С обзиром да Одлуком Влада ХНК одлучивала само о обиму и начину остваривања права грађана из основа здравственог осигурања. Ни један лијек, односно ни један произвођач, који је уредно регистрован, није искључен или онемогућен да своје производе пласира на тржиште, јер то уопште није предмет Одлуке. Произвођачи, односно продавци свих уредно регистрованих лијекова имају приступ тржишту, без обзира на то да ли се налазе на позитивној листи или не.

....

10. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона о конкуренцији, те чланова 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта чини тржиште одређених производа/услуга који су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

....

Слиједом наведеног, релевантно тржиште предметног поступка представља тржиште снабдијевања лијековима који се прописују и издају осигураним особама на терет Завода здравственог осигурања ХНК у Херцеговачко-неретванском кантону.

11. Наставак поступка по Пресуди Суда Босне и Херцеговине

Конкуренијски савјет је дана 11.04.2024. године, под бројем УП-03-26-3-033-54/21, запримио Пресуду којом је Суд Босне и Херцеговине уважио Тужбу привредног субјекта "УНИФАРМ", поништио Рјешење Конкуренијског савјета број УП-03-26-3-033-42/21 од 05.08.2022. године и предмет вратио на поновно рјешавање.

....

У складу са захтјевом Противне стране, Конкуренијски савјет је отказао заказани термин усмене расправе и за нови термин одредио 30.05.2025. године, о чему је Подносилац захтјева обавјештен актом број УП-03-26-3-033-76/21 од 10.04.2025. године, а Противна страна актом број УП-03-26-3-033-77/21 од 10.04.2025. године.

....

11.1. Усмена расправа по Пресуди Суда БиХ

Пресудом Суда Босне и Херцеговине, Конкуренијском савјету је између осталог наложено одржавање усмене расправе у предметном поступку, која је у складу са тим и одржана дана 30.05.2025. године, о чему је сачињен записник број УП-03-26-3-033-78/21.

Усменој расправи, као заступници странака у поступку, присуствовали су пуномоћник Подносиоца захтјева, адвокат Златан Балта из Сарајева и пуномоћник Противне стране, адвокат Џемил Сабрихафизовић из Сарајева.

Подносилац захтјева је у битном изјавио сљедеће:

- У цијелости остаје код својих досадашњих навода и поднесака из предметног поступка, укључујући наводе и поднеске из управног спора пред Судом БиХ.
- Конкуренијски савјет је обавезан да примјени и поштује правна схватања Суда БиХ. У том смислу истиче да је Суд БиХ на страни 4. Пресуде неспорно утврдио да је Влада ХНК привредни субјект у смислу члана 2. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији. Такође, истиче да је Суд БиХ на 5. страни Пресуде утврдио да ограничавање броја лијекова на есенцијалној листи нема основа у Закону о лијековима, те да је неспорно да је Влада ХНК као привредни субјект донијела пропис којим се ограничава тржишна конкуренција, а све у циљу заштите домаће производње лијекова.

Противна страна је у битном изјавила сљедеће:

- Остаје код навода и приједлога које је истичала у претходном поступку пред Конкуренијским савјетом, а нарочито у свом Одговору на захтјев од 07.02.2022. године, као и навода истакнутих у току усмене расправе одржане 31.03.2022. године. Влада ХНК, такођер остаје код навода и приједлога истакнутих у управном спору пред Судом БиХ у коме је учествовала у својству заинтересираног лица.

....

13. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Након сагледавања свих релевантних чињеница и доказа који су утврђени у току поступка, Конкуренијски савјет је појединачном оцјеном сваког доказа, утврдио слиједеће:

....

Цијенећи све наведене доказе заједно, Конкуренијски савјет за предметни поступак као најбитније сматра сљедеће:

- У предметном случају се ради о релевантном тржишту ограничене конкуренције, које је формирано и уређено у складу са Законом о лијековима и подзаконским прописима донесеним на основу њега.
- Влада ХНК се у складу са чланом 2. став (1) Закона о конкуренцији не може сматрати привредним субјектом, јер се ради о извршном органу који је Одлуку донио у оквиру својих надлежности, притом не обављајући економске активности на релевантном тржишту, у смислу производње, продаје роба и пружања услуга. С обзиром да се Влада ХНК у предметном случају

не сматра привредним субјектом, то се одредбе Закона о конкуренцији на њу не могу примјенити.

- Конкурenciјски савјет се у складу са одредбама члана 43. став (7) Закона о конкуренцији може користи праксом Европског суда правде ради оцјене датог случаја. Према пракси Европског суда правде правила конкуренције из Уговора о оснивању Европске заједнице не примјењују се на активности које по својој природи, циљевима и правилима које проводе не спадају у сферу економских активности. Одлука је подзаконски акт који је донијела Влада ХНК у оквиру својих надлежности и иста не спада у сферу економских активности Владе ХНК. Користећи праксу Европског суда правде, Конкурenciјски савјет сматра да се правила конкуренције не могу примјенити на предметну Одлуку.
- Одлука као подзаконски акт је једностранни акт, који се једнако односи на све учеснике на релевантном тржишту, а не споразуму између два или више учесника на релевантном тржишту којим би се другом учеснику донијела тржишна предност над осталом конкуренцијом и на тај начин спријечила, ограничила или нарушила конкуренцију на релевантном тржишту. Осим Владе ХНК у доношењу Одлуке није учествовао ни један други привредни субјект, па у том сислу није могло ни доћи до споразума, а самим тим ни до забрањеног споразума прописаног чланом 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

На основу свега наведеног, Конкурenciјски савјет је утврдио да Одлука не представља забрањени споразум из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, те је донио одлуку као у тачки 1. диспозитива овог Рјешења.

14. Трошкови поступка

....

Чланом 105. став 1. Закона о управном поступку је прописано да у правилу свака странка сноси своје трошкове поступка (који укључују и трошкове за правно заступање), а чланом 105. став 2. истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више странака са супротним интересима, странка која је изазвала поступак, а на чију је штету поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

....

С обзиром да је Подносилац захтјева изазвао поступак и да је поступак окончан на његову штету, Конкурenciјски савјет је одбио захтјев за накнаду трошкова поступка. Подносица захтјева, као што је одлучено у тачки 2. диспозитива овог Рјешења.

....

Конкурenciјски савјет је приликом израчуна укупних трошкова поступка, узео у обзир одредбе Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката (Службене новине Федерације БиХ, бр. 43/25) (нова Тарифа) и Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката (Службене новине Федерације БиХ, бр. 22/04 и 24/04) (у даљем тексту: стара Тарифа).

....

Пуномоћник Противне стране, у складу са чланом 105. став 2. Закона о управном поступку, има право на накнаду трошкова предметног поступка, с тим да су исти обрачунати у складу са старом Тарифом, с обзиром да су адвокатске услуге за које је тражена накнада трошкова извршене прије ступања на снагу нове Тарифе.

Конкурenciјски савјет је на основу достављеног трошковника, а у складу са чланом 18. старе Тарифе, обрачунао трошкове пуномоћника Противне стране адвоката Џемила Сабрихафизовића, који се састоје од одговора на Захтјев у износу од 240,00 КМ и заступања на усменој расправи у износу од 300,00 КМ, што укупно износи 540,00 КМ.

С обзиром да је пуномоћник Противне стране обезбик пореза на додатну вриједност (ПДВ), обрачунати трошкови се урачунавају за износ ПДВ-а од 91,80 КМ, па укупно износе 631,80 КМ.

У складу са наведеним, Подносилац захтјева је обавезан Пуномоћнику противне стране на име трошкова поступка уплатити новчани износ од 631,80 КМ, као што је одлучено у тачки 3. диспозитива овог Рјешења.

15. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Број УП-03-26-3-033-81/21

30. септембра 2025. године

Сарајево

Предсједница

Нинела Салихбашић, с. р.

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e) i člana 42. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), te člana 105. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka i određivanju privremene mjere privrednog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, zastupanog po advokatu Zlatanu Balti, Fra Andela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo, protiv Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona, Stjepana Radića 3, 88000 Mostar, zastupane po advokatu Džemilu Sabrihafozoviću, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, a postupajući po Presudi Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043915 22 U od 08.04.2024. godine, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine na 34. (tridesetčetvrtj) sjednici održanoj dana 30.09.2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE*¹

1. Odbija se Zahtjev privrednog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, podnesen protiv Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, nastalog donošenjem Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine HNK", br. 04/21 od 08.06.2021. godine), kao neosnovan.

¹ * - skraćena verzija rješenja u skladu sa člankom 44. stavak (2) Zakona o konkurenciji

2. Odbija se zahtjev za naknadu troškova postupka privrednog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, kao neosnovan.
3. Nalaže se privrednom subjektu "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac da punomoćniku Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar, na ime troškova postupka uplati novčani iznos od 631,80 KM u roku od osam dana od dana prijema ovog Rješenja.
4. Ovo Rješenje je konačno i biće objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilcima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Ovim Rješenjem izvršava se Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043915 22 U od 08.04.2024. godine (u daljem tekstu: Presuda), kojom je Sud Bosne i Hercegovine uvažio Tužbu privrednog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac (u daljem tekstu: "UNIFARM" ili Podnosilac zahtjeva), poništio Rješenje Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj UP-03-26-3-033-42/21 od 05.08.2022. godine i predmet vratio na ponovno rješavanje.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće), zaprimilo je Presudu dana 11.04.2024. godine pod brojem UP-03-26-3-033-54/21.

Prema članu 62. Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 12/04, 88/07, 83/08 i 74/10), kada sud poništi akt protiv kojeg je bio pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kojem se nalazio prije nego što je poništen akt donesen.

1. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka i određivanju privremene mjere

Konkurencijsko vijeće, zaprimilo je dana 02.08.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-1/21 Zahtjev za pokretanje postupka i određivanje privremene mjere (u daljem tekstu: Zahtjev) kojim privredni subjekt "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac (u daljem tekstu: "UNIFARM" ili Podnosilac zahtjeva), zastupan po advokatu Zlatanu Balti, Fra Anđela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo, traži pokretanje postupka i određivanje privremene mjere radi kršenja odredbi člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji od strane Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar (u daljem tekstu: Vlada HNK ili Protivna strana).

Uz Zahtjev je dostavljena punomoć za zastupanje privrednog subjekta "UNIFARM" u postupku po predmetnom Zahtjevu, koja je izdata dana 28.07.2021. godine advokatima Nedžidi Salihović - Whalen i Zlatanu Balti, Fra Anđela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo.

Uvidom u podneseni Zahtjev Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan i uredan, u smislu člana 28. Zakona o konkurenciji, te je u skladu sa članom 31. stav (1) istog Zakona tražio da se isti dopuni.

Dopuna Zahtjeva tražena je aktom broj UP-03-26-3-033-2/21 od 06.08.2021. godine, aktom broj UP-03-26-3-033-5/21 od 13.09.2021. godine i aktom broj UP-03-26-3-033-7/21 od 29.09.2021. godine.

Podnosilac zahtjeva je traženu dopunu Zahtjeva dostavio podnescima zaprimljenim dana 18.08.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-3/21, dana 20.08.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-4/21, dana 24.09.2021. godine pod brojem

UP-03-26-3-033-6/21, dana 08.10.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-8/21, dana 20.10.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-9/21 i dana 10.11.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-10/21.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 15.12.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-11/21, Podnosiocu zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu člana 28. stav (3) Zakona o konkurenciji.

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku su privredni subjekt "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, kao Podnosilac zahtjeva i Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar, kao Protivna strana.

....

4. Sadržaj Zahtjeva za pokretanje postupka i određivanju privremene mjere i odluka Konkurencijskog vijeća o pokretanju postupka

U Zahtjevu, kao i u dopunama Zahtjeva koje je Podnosilac zahtjeva dostavio na traženje Konkurencijskog vijeća u bitnom se navodi sljedeće:

- Vlada HNK je dana 24.05.2021. godine donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine HNK", br. 04/21) (u daljem tekstu: Odluka), kojom je propisana nova Pozitivna A lista lijekova Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: nova Pozitivna lista lijekova HNK), a koja je primjenjuje od 23.08.2021. godine. Navedenom Odlukom se stavlja van snage Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine HNK", br. 04/19) (u daljem tekstu: prethodna Odluka), kojom je propisana prethodna Pozitivna A lista lijekova Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: prethodna Pozitivna lista lijekova HNK).
- Vlada HNK je prilikom sačinjavanja nove Pozitivne liste lijekova HNK sa liste izostavila 34 lijeka proizvođača lijekova koje zastupa Podnosilac zahtjeva, a na listu uvrstila ograničeni broj lijekova iste vrste (kategorije) od drugih (prvenstveno domaćih) proizvođača koji imaju istu cijenu kao i lijekovi Podnosioca zahtjeva. Izostavljanjem navedenih lijekova, za koje je Podnosilac zahtjeva tražio stavljanje na listu, Vlada HNK je Podnosiocu zahtjeva onemogućila pristup na relevantno tržište. Na taj način Vlada HNK je spriječila, ograničila i narušila tržišnu konkurenciju na relevantnom tržištu i to ograničavanjem i kontrolom tržišta, što predstavlja zavrtnjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji.

....

- Odluka nije u skladu sa Zakonom o lijekovima i Pravilnikom o bližim kriterijumima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te

- proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih u liste lijekova, kao i korištenje lijekova (u daljem tekstu: Pravilnik o bližim kriterijumima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH), kao hijerarhijski višim propisima. Članom 9. Zakona o lijekovima i članovima 9. i 10. Pravilnika o bližim kriterijumima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, propisano je kako se donose liste i tačan postupak skidanja i stavljanja lijekova na listu. Pored toga, tačkom IX Odluke o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH propisano je da su prilikom izrade pozitivnih listi lijekova kantona, kantoni dužni primjenjivati kriterijume utvrđene članom 9. i 11. Pravilnika o bližim kriterijumima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, kao i postupak i način izrade pozitivne liste lijekova kantona, koji je utvrđen odredbama istog Pravilnika. Međutim, Vlada HNK se prilikom sačinjavanja nove Pozitivne liste lijekova HNK nije pridržavala navedene procedure.
- ....
- Stav Podnosioca zahtjeva je da se Zakon o konkurenciji primjenjuje na Vladu HNK i da se ista smatra privrednim subjektom u smislu člana 2. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji. U vezi s tim Podnosilac zahtjeva navodi da je Konkurencijsko vijeće donijelo nekoliko rješenja u slučajevima koji se tiču izostavljanja lijekova sa esencijalnih listi lijekova u kojima je neosnovano navedeno da se vlade Kantona, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine ne smatraju privrednim subjektom u smislu člana 2. Zakona o konkurenciji. Podnosilac zahtjeva smatra da je ovakav stav Konkurencijskog vijeća nekonzistentan, neosnovan i nezakonit, ističući da je Konkurencijsko vijeće prethodno donijel veliki broj odluka u kojima se primjenjivao Zakon o konkurenciji na organe javne uprave i javne vlasti, nalazeći da su takvi organi počinili povrede Zakona o konkurenciji. Primjer za to je Rješenje broj 02-26-3-014-22-II/15 od 08.03.2015. godine ("UNIFARM" protiv Vlade Tuzlanskog kantona), gdje se za suštinski identičnu situaciju kao u predmetnom postupku našlo da je Vlada Tuzlanskog kantona zaključila zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, a što je potvrđeno od strane Suda BiH Presudom broj S1 3 U 021563 16 U od 09.06.2017. godine.
  - Nije sporno da je Zakon o konkurenciji temeljen na pravu konkurencije Evropske unije, niti je sporno da se na većinu supstantivnih pitanja iz Zakona o konkurenciji može direktno primjeniti pravo Evropske unije. Također, nije sporna praksa Evropske komisije da se pravo konkurencije ne primjenjuje na javna tijela prilikom vršenja javnih funkcija. Međutim, Konkurencijsko vijeće se u predmetnom postupku ne može pozivati na praksu Evropske unije, kada je Zakon o konkurenciji izričito dao zadatak i ovlaštenje Konkurencijskom vijeću da primjenjuje Zakon o konkurenciji na javna tijela i organe vlasti i uprave kada vrše svoja javna ovlaštenja.
- ....
- Licima koja zastupaju strane proizvođače lijekova i proizvođače generičkih lijekova (kao što je Podnosilac zahtjeva) potpuno je onemogućen pristup navedenom tržištu, iako su svi predmetni lijekovi koje zastupa Podnosilac zahtjeva validno registrovani kod Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ALMBIH) za stavljanje u promet u Bosni i Hercegovini.
  - Vlada HNK direktno utiče na tržište, jer oni lijekovi koji su izostavljeni sa liste nemaju uopšte pristup tržištu, odnosno isti su u cijelosti isključeni sa tržišta, čime Vlada HNK direktno ograničava broj lijekova i konkurenata na tržištu, odnosno sprječava i ograničava konkurenciju, što u skladu sa Zakonom o konkurenciji predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačka b).
  - U Odluci se izričito navodi da je razlog za izostavljanje stranih proizvođača lijekova sa liste zaštita i favorizovanje domaćih proizvođača. Za ove tvrdnje Podnosilac zahtjeva se poziva na odredbe tačke II alineja (2) Odluke, gdje se navodi da se s ciljem podržavanja domaće farmaceutske industrije, na Pozitivnu listu lijekova obavezno uvrštavaju svi zaštićeni nazivi lijekova domaće farmaceutske industrije i lijekovi originatora u okviru generičnog naziva lijeka, oblika i jačine zastupljenog na Pozitivnoj listi HNK. Pored toga navode se i odredbe tačke II alineja (3) Odluke, gdje se navodi da se na Pozitivnu listu lijekova, u okviru utvrđene generike, oblika i jačine lijekova, po potrebi uvrštavaju i zaštićena imena inozemnih proizvođača ukoliko na Pozitivnoj listi lijekova nisu zastupljeni domaći proizvođači uključujući i originatora i kada se na listi lijekova nalazi zastupljen samo jedan domaći proizvođač, odnosno originator. Na ovaj način se ograničava pristup relevantnom tržištu stranim proizvođačima lijekova i proizvođačima generičkih lijekova, s obzirom da isti nisu stavljeni na novu Pozitivnu listu lijekova HNK.
  - Donošenjem Odluke došlo je do ograničavanja i narušavanja konkurencije na relevantnom tržištu, kada se određenim lijekovima (stranih proizvođača) u potpunosti onemogućava pristup relevantnom tržištu, a sa druge strane favorizuju domaći proizvođači i originatori, čime dolazi do smanjenja konkurencije između lijekova na tržištu i do manjeg izbora za pacijente (korisnike lijekova), ali i za ljekare koji propisuju lijekove, što može dovesti do ugrožavanja dobrobiti za pacijente.
- ....
- Svi lijekovi koji su registrovani na tržištu Bosne i Hercegovine, za koje nosioci tržišne dozvole traže stavljanje na listu, morali bi biti uvršteni u novu Pozitivnu listu lijekova HNK, a kako bi se osigurala ravnopravna konkurencija na tržištu, ravnopravan tretman svih proizvođača, te više izbora lijekova za korisnike lijekova. Ograničenje broja ponuđača/proizvođača koji mogu nuditi svoj proizvod na određenom tržištu jeste direktno i nesporno ograničenje konkurencije, koje može biti

opravdano samo izuzetnim okolnostima, koje ovdje ne postoje. Podnosilac zahtjeva ističe da federalna i kantonalna tijela mogu ograničiti pozitivne/esencijalne liste lijekova samo u smislu koja vrsta lijekova (koji generički naziv) će biti uvrštena na listu, a koja neće, odnosno za koje bolesti će biti uvršteni lijekovi na esencijalnu listu.

....

- S obzirom na sve navedeno, Podnosilac zahtjeva smatra da Odluka i izostavljanje 34 lijeka koje zastupa Podnosilac zahtjeva sa nove Pozitivne liste HNK, predstavlja zabranjeni sporazum koji je suprotan članu 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji i da iz navedenih razloga Odluka mora biti oglašena ništavom, stavljena van snage i naloženo Vladi HNK da omogući svim učesnicima pristup relevantnom tržištu, kao i da na navedenu pozitivnu listu lijekova uvrsti sve lijekove istih generičkih naziva, pod jednakim uslovima, uključujući i 34 lijeka Podnosioca zahtjeva.
- Podnosilac zahtjeva od Konkurencijskog vijeća traži da se pored pokretanja postupka u predmetnom slučaju donese privremena mjera, u skladu sa članom 40. Zakona o konkurenciji. Smatra da je nesporno da je Vlada HNK počinila povredu Zakona o konkurenciji i da je već više puta ocijenjeno da se za istu ili sličnu vrstu postupaka i radnji radi o kršenju člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji i od strane Konkurencijskog vijeća i od strane Suda BiH. Shodno tome predlaže da Konkurencijsko vijeće donese privremenu mjeru kojom bi se na period od tri mjeseca stavila van snage i primjene Odluka, te da se za navedeno vrijeme primjenjuje prethodna Pozitivna lista lijekova HNK.

U skladu sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da povrede Zakona o konkurenciji, na koje Podnosilac zahtjeva ukazuje, nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, te je na 97. sjednici održanoj dana 16.12.2021. godine, donijelo Zaključak o pokretanju postupka, broj UP-03-26-3-033-13/21 (u daljem tekstu: Zaključak), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji.

Pored pokretanja postupka, Zaključkom je odlučeno o zahtjevu za donošenje rješenja o privremenoj mjeri koju je Podnosilac zahtjeva tražio u Zahtjevu.

Konkurencijsko vijeće je Zaključkom odbacilo zahtjev za privremenom mjerom, navodeći da u skladu sa odredbama člana 40. Zakona o konkurenciji na donošenje privremene mjere pazi po službenoj dužnosti i da je pritom samostalan u donošenju odluke, odnosno učesnici u postupku nisu ovlašteni za podnošenje zahtjeva za donošenje rješenja o privremenoj mjeri.

5. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka

Konkurencijsko vijeće je aktom broj UP-03-26-3-033-17/21 od 16.12.2021. godine, Podnosiocu zahtjeva dostavilo Zaključak.

....

Protivna strana je podneskom zaprimljenim dana 08.02.2022. godine pod brojem UP-03-26-3-033-22/21 u odobrenom roku dostavila Konkurencijskom vijeću odgovor na Zahtjev, u kojem se u bitnom navodi sljedeće:

- Protivna strana u cjelosti poriče činjenične navode Podnosioca zahtjeva i osporava osnovanost prijedloga za utvrđivanje zabranjenog konkurencijskog djelovanja, te predlaže da se Zahtjev odbije kao neosnovan.

....

- Odredbama člana 5. stav (5) Zakona o lijekovima propisano je da se bliži postupak za izbor lijekova, postupak i način izrade liste lijekova u FBiH, način stavljanja i skidanja lijekova sa liste, obaveze ministarstva zdravstva i zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i distributera lijekova uvrštenih na listu, kao i korištenje lijekova, utvrđuje propisima federalnog ministarstva. Odredbama člana 8. Zakona o lijekovima dato je ovlaštenje vladama kantona da donose listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona, u koju obavezno ulaze i lijekovi koji su uvršteni na federalnu listu. Također, odredbama člana 9. Zakona o lijekovima, utvrđeno je da na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj i zdravstvenoj zaštiti na području kantona može biti ograničen broj zaštićenih naziva lijekova. Radi provođenja Zakona o lijekovima Vlada HNK je donijela novu Pozitivnu listu lijekova, čija A lista ima 725 oblika, jačina i pakovanja, što je za 263 manje u odnosu na prethodnu listu lijekova, čija A lista je imala 988 oblika, jačina i pakovanja lijekova.

....

- Podnosilac zahtjeva na nekozistentan i neprihvatljiv način tumači odredbe člana 2. Zakona o konkurenciji kada navodi da je odredbama tog člana izričito propisano da je Zakon o konkurenciji primjenjiv i na organe državne uprave i lokalne samouprave kada posredno ili neposredno učestvuju ili utiču na tržište. Ova odredba se izvlači iz konteksta, s obzirom da je bitan uslov za primjenu Zakona o konkurenciji da se privredni subjekt bavi posredno ili neposredno proizvodnjom, prodajom i pružanjem usluga, ili učešćem u prometu roba i usluga.

....

- Evidentno je da su Konkurencijsko vijeće i Sud BiH, u dužem vremenskom periodu nakon donošenja Zakona o konkurenciji, u pogledu primjene Zakona na organe vlasti ekstenzivno i neselektivno primjenjivali član 2. i član 4. Zakona o konkurenciji. Bosna i Hercegovina je za razliku od drugih evropskih zemalja primjenjivala pravila konkurencije na organe vlasti, bez obzira na okolnost da li oni postupaju vršeći javna ovlaštenja, ili se pojavljuju u svojstvu privrednog subjekta. Presudom Suda BiH broj S1 3 U 024742 18 U 2 od 05.04.2018. godine jasno je izraženo sljedeće stanovište: "Kada se javna ustanova ili organi vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeliti da li njihovo postupanje može doći pod obim čl. 4. Zakona o konkurenciji, neophodno je, prvenstveno, ispitati da li se radi o izvršavanju javnog ovlaštenja, ili o postupanju koje može imati samo privredni subjekt".

- Имајући у виду citirano становиште Suda BiH, Protivna strana ističe da donoseći predmetnu Pozitivnu listu lijekova nije postupala kao privredni subjekt i učesnik na tržištu, nego je postupala u statusu državnog organa, u okviru svojih ustavom i zakonom utvrđenih nadležnosti, uključujući izričito ovlaštenje i obavezu utvrđenu u članu 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju i članu 8. Zakona o lijekovima. Odredbama člana 9. Zakona o lijekovima utvrđen je izričit osnov da vlade kantona mogu ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova na pozitivnoj listi kantona. Prema tome, notorno je da ni jedan privredni subjekt ne može donijeti pozitivnu listu lijekova, nego je to u isključivoj nadležnosti Vlade kao državnog organa. Dakle, ne postoji ni jedan argument da je Vlada HNK u postupku utvrđivanja liste lijekova djelovala kao tržišni subjekt, da je svrha liste lijekova ograničavanje konkurencije na tržištu lijekova, odnosno da se Odluka može smatrati zabranjenim sporazumom u smislu člana 4. stav (1) Zakona o konkurenciji. S tim u vezi u praksi Evropskog suda pravde zauzet je stav da se pravila o konkurenciji ne primjenjuju na aktivnosti koje su povezane sa vršenjem javne funkcije (slučaj Wouters, C-309/99 paragraf 57).
- Odluku je donijela Vlada HNK kao segment izvršne vlasti i ista predstavlja opšti akt javne vlasti, ona je dio nacionalnog zakonodavstva i nije produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga, jer je donesena autoritetom javne vlasti. Prema tome donošenje Odluke ne predstavlja ekonomsku aktivnost, niti se može smatrati zabranjenim sporazumom. Ovakvo становиште je potvrđeno presudama Suda BiH broj S1 3 U 021277 16 U od 10.11.2017. godine i broj S1 3 U 022692 16 U od 10.11.2017. godine.
- ....
- Netočni su navodi Podnosioca zahtjeva da je Vlada HNK donoseći Odluku spriječila ili ograničila Podnosioca zahtjeva da pod jednakim uslovima učestvuje na tržištu lijekova. S obzirom da Odlukom Vlada HNK odlučivala samo o obimu i načinu ostvarivanja prava građana iz osnova zdravstvenog osiguranja. Ni jedan lijek, odnosno ni jedan proizvođač, koji je uredno registrovan, nije isključen ili onemogućen da svoje proizvode plasira na tržište, jer to uopšte nije predmet Odluke. Proizvođači, odnosno prodavci svih uredno registrovanih lijekova imaju pristup tržištu, bez obzira na to da li se nalaze na pozitivnoj listi ili ne.

....

10. Relevantno tržište

Relevantno tržište, u smislu člana 3. Zakona o konkurenciji, te članova 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

....

Sljedom navedenog, relevantno tržište predmetnog postupka predstavlja tržište snabdijevanja lijekovima koji se propisuju i izdaju osiguranim osobama na teret Zavoda

zdravstvenog osiguranja HNK u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

11. Nastavak postupka po Presudi Suda Bosne i Hercegovine

Konkurencijsko vijeće je dana 11.04.2024. godine, pod brojem UP-03-26-3-033-54/21, zaprimilo Presudu kojom je Sud Bosne i Hercegovine uvažio Tužbu privrednog subjekta "UNIFARM", poništio Rješenje Konkurencijskog vijeća broj UP-03-26-3-033-42/21 od 05.08.2022. godine i predmet vratio na ponovno rješavanje.

....

U skladu sa zahtjevom Protivne strane, Konkurencijsko vijeće je otkazalo zakazani termin usmene rasprave i za novi termin odredilo 30.05.2025. godine, o čemu je Podnosilac zahtjeva obavješten aktom broj UP-03-26-3-033-76/21 od 10.04.2025. godine, a Protivna strana aktom broj UP-03-26-3-033-77/21 od 10.04.2025. godine.

....

11.1. Usmena rasprava po Presudi Suda BiH

Presudom Suda Bosne i Hercegovine, Konkurencijskom vijeću je između ostalog naloženo održavanje usmene rasprave u predmetnom postupku, koja je u skladu sa tim i održana dana 30.05.2025. godine, o čemu je sačinjen zapisnik broj UP-03-26-3-033-78/21.

Usmenoj raspravi, kao zastupnici stranaka u postupku, prisustvovali su punomoćnik Podnosioca zahtjeva, advokat Zlatan Balta iz Sarajeva i punomoćnik Protivne strane, advokat Džemil Sabrihafizović iz Sarajeva.

Podnosilac zahtjeva je u bitnom izjavio sljedeće:

- U cijelosti ostaje kod svojih dosadašnjih navoda i podnesaka iz predmetnog postupka, uključujući navode i podneske iz upravnog spora pred Sudom BiH.
- Konkurencijsko vijeće je obavezno da primjeni i poštuje pravna shvatanja Suda BiH. U tom smislu ističe da je Sud BiH na strani 4. Presude nesporno utvrdio da je Vlada HNK privredni subjekt u smislu člana 2. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji. Takođe, ističe da je Sud BiH na 5. strani Presude utvrdio da ograničavanje broja lijekova na esencijalnoj listi nema osnova u Zakonu o lijekovima, te da je nesporno da je Vlada HNK kao privredni subjekt donijela propis kojim se ograničava tržišna konkurencija, a sve u cilju zaštite domaće proizvodnje lijekova.

Protivna strana je u bitnom izjavila sljedeće:

- Ostaje kod navoda i prijedloga koje je isticala u prethodnom postupku pred Konkurencijskim vijećem, a naročito u svom Odgovoru na zahtjev od 07.02.2022. godine, kao i navoda istaknutih u toku usmene rasprave održane 31.03.2022. godine. Vlada HNK, također ostaje kod navoda i prijedloga istaknutih u upravnom sporu pred Sudom BiH u kome je učestvovala u svojstvu zainteresiranog lica.

....

13. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica i dokaza koji su utvrđeni u toku postupka, Konkurencijsko vijeće je pojedinačnom ocjenom svakog dokaza, utvrdilo sljedeće:

....

Cijeneći sve navedene dokaze zajedno, Konkurencijsko vijeće za predmetni postupak kao najbitnije smatra sljedeće:

- U predmetnom slučaju se radi o relevantnom tržištu ograničene konkurencije, koje je formirano i uređeno u skladu sa Zakonom o lijekovima i podzakonskim propisima donesenim na osnovu njega.
- Vlada HNK se u skladu sa članom 2. stav (1) Zakona o konkurenciji ne može smatrati privrednim subjektom, jer se radi o izvršnom organu koji je Odluku donio u okviru svojih nadležnosti, pritom ne obavljajući ekonomske aktivnosti na relevantnom tržištu, u smislu proizvodnje, prodaje roba i pružanja usluga. S obzirom da se Vlada HNK u predmetnom slučaju ne smatra privrednim subjektom, to se odredbe Zakona o konkurenciji na nju ne mogu primijeniti.
- Konkurencijsko vijeće se u skladu sa odredbama člana 43. stav (7) Zakona o konkurenciji može koristiti praksom Evropskog suda pravde radi ocjene datog slučaja. Prema praksi Evropskog suda pravde pravila konkurencije iz Ugovora o osnivanju Evropske zajednice ne primjenjuju se na aktivnosti koje po svojoj prirodi, ciljevima i pravilima koje provode ne spadaju u sferu ekonomskih aktivnosti. Odluka je podzakonski akt koji je donijela Vlada HNK u okviru svojih nadležnosti i ista ne spada u sferu ekonomskih aktivnosti Vlade HNK. Koristeći praksu Evropskog suda pravde, Konkurencijsko vijeće smatra da se pravila konkurencije ne mogu primijeniti na predmetnu Odluku.
- Odluka kao podzakonski akt je jednostrani akt, koji se jednako odnosi na sve učesnike na relevantnom tržištu, a ne sporazumu između dva ili više učesnika na relevantnom tržištu kojim bi se drugom učesniku donijela tržišna prednost nad ostalom konkurencijom i na taj način spriječila, ograničila ili narušila konkurencija na relevantnom tržištu. Osim Vlade HNK u donošenju Odluke nije učestvovao ni jedan drugi privredni subjekt, pa u tom slislu nije moglo ni doći do sporazuma, a samim tim ni do zabranjenog sporazuma propisanog članom 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji.

Na osnovu svega navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da Odluka ne predstavlja zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, te je donijelo odluku kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

14. Troškovi postupka

....
Članom 105. stav 1. Zakona o upravnom postupku je propisano da u pravilu svaka stranka snosi svoje troškove postupka (koji uključuju i troškove za pravno zastupanje), a članom 105. stav 2. istog Zakona je propisano da kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

....
S obzirom da je Podnosilac zahtjeva izazvao postupak i da je postupak okončan na njegovu štetu, Konkurencijsko vijeće je odbilo zahtjev za naknadu troškova postupka Podnosioca zahtjeva, kao što je odlučeno u tački 2. dispozitiva ovog Rješenja.

....

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračuna ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata (Službene novine Federacije BiH, br. 43/25) (nova Tarifa) i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata (Službene novine Federacije BiH, br. 22/04 i 24/04) (u daljem tekstu: stara Tarifa).

....

Punomoćnik Protivne strane, u skladu sa članom 105. stav 2. Zakona o upravnom postupku, ima pravo na naknadu troškova predmetnog postupka, s tim da su isti obračunati u skladu sa starom Tarifom, s obzirom da su advokatske usluge za koje je tražena naknada troškova izvršene prije stupanja na snagu nove Tarife.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu dostavljenog troškovnika, a u skladu sa članom 18. stare Tarife, obračunalo troškove punomoćnika Protivne strane advokata Džemila Sabrihafizovića, koji se sastoje od odgovora na Zahtjev u iznosu od 240,00 KM i zastupanja na usmenoj raspravi u iznosu od 300,00 KM, što ukupno iznosi 540,00 KM.

S obzirom da je punomoćnik Protivne strane obveznik poreza na dodatnu vrijednost (PDV), obračunati troškovi se uračunavaju za iznos PDV-a od 91,80 KM, pa ukupno iznose 631,80 KM.

U skladu sa navedenim, Podnosilac zahtjeva je obavezan Punomoćniku protivne strane na ime troškova postupka uplatiti novčani iznos od 631,80 KM, kao što je odlučeno u tački 3. dispozitiva ovog Rješenja.

15. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Broj UP-03-26-3-033-81/21

30. septembra 2025. godine
Sarajevo

Predsjednica
Ninela Salihbašić, s. r.

Na temelju članka 25. stavak (1) tačka e) i članka 42. stavak (1) tačka a) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), te člana 105. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka i određivanju privremene mjere gospodarskog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, zastupanog po odvjetniku Zlatanu Balti, Fra Andela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo, protiv Vlade Hercegovačko-neretvanske županije, Stjepana Radića 3, 88000 Mostar, zastupane po odvjetniku Džemilu Sabrihafizoviću, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, a postupajući po Presudi Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043915 22 U od 08.04.2024. godine, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine na 34. (tridesetčetvrti) sjednici održanoj dana 30.09.2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE*¹

1. Odbija se Zahtjev gospodarskog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, podnesen protiv Vlade Hercegovačko-neretvanske županije, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak (1) tačka b)

¹ * - skraćena verzija rješenja u skladu sa članom 44. stav (2) Zakona o konkurenciji

Zakona o konkurenciji, nastalog donošenjem Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije ("Službene novine HNK", br. 04/21 od 08.06.2021. godine), kao neutemeljen.

2. Odbija se zahtjev za naknadu troškova postupka gospodarskog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, kao neutemeljen.
3. Nalaže se gospodarskom subjektu "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac da punomoćniku Vlade Hercegovačko-neretvanske županije, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar, na ime troškova postupka uplati novčani iznos od 631,80 KM u roku od osam dana od dana primitka ovog Rješenja.
4. Ovo Rješenje je konačno i biće objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Ovim Rješenjem izvršava se Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043915 22 U od 08.04.2024. godine (u daljnjem tekstu: Presuda), kojom je Sud Bosne i Hercegovine uvažio Tužbu gospodarskog subjekta "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac (u daljnjem tekstu: "UNIFARM" ili Podnositelj zahtjeva), poništio Rješenje Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj UP-03-26-3-033-42/21 od 05.08.2022. godine i predmet vratio na ponovno rješavanje.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće), zaprimilo je Presudu dana 11.04.2024. godine pod brojem UP-03-26-3-033-54/21.

Prema članku 62. Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 12/04, 88/07, 83/08 i 74/10), kada sud poništi akt protiv kojeg je bio pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kojem se nalazio prije nego što je poništen akt donesen.

1. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka i određivanju privremene mjere

Konkurencijsko vijeće, zaprimilo je dana 02.08.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-1/21 Zahtjev za pokretanje postupka i određivanje privremene mjere (u daljnjem tekstu: Zahtjev) kojim gospodarski subjekt "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac (u daljnjem tekstu: "UNIFARM" ili Podnositelj zahtjeva), zastupan po odvjetniku Zlatanu Balti, Fra Andela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo, traži pokretanje postupka i određivanje privremene mjere radi kršenja odredbi članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji od strane Vlade Hercegovačko-neretvanske županije, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar (u daljnjem tekstu: Vlada HNK ili Protivna strana).

Uz Zahtjev je dostavljena punomoć za zastupanje gospodarskog subjekta "UNIFARM" u postupku po predmetnom Zahtjevu, koja je izdana dana 28.07.2021. godine odvjetnicima Nedžidi Salihović - Whalen i Zlatanu Balti, Fra Andela Zvizdovića 1, 71000 Sarajevo.

Uvidom u podneseni Zahtjev Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan i uredan, u smislu članka 28. Zakona o konkurenciji, te je sukladno sa člankom 31. stavak (1) istog Zakona tražio da se isti dopuni.

Dopuna Zahtjeva tražena je aktom broj UP-03-26-3-033-2/21 od 06.08.2021. godine, aktom broj UP-03-26-3-033-5/21

od 13.09.2021. godine i aktom broj UP-03-26-3-033-7/21 od 29.09.2021. godine.

Podnositelj zahtjeva je traženu dopunu Zahtjeva dostavio podnescima zaprimljenim dana 18.08.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-3/21, dana 20.08.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-4/21, dana 24.09.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-6/21, dana 08.10.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-8/21, dana 20.10.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-9/21 i dana 10.11.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-10/21.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 15.12.2021. godine pod brojem UP-03-26-3-033-11/21, Podnositelju zahtjeva izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona o konkurenciji.

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku su gospodarski subjekt "UNIFARM" d.o.o. Lukavac, Bistarac, Novo naselje bb, 75300 Lukavac, kao Podnositelj zahtjeva i Vlada Hercegovačko-neretvanske županije, Stjepana Radić 3, 88000 Mostar, kao Protivna strana.

....

4. Sadržaj Zahtjeva za pokretanje postupka i određivanju privremene mjere i odluka Konkurencijskog vijeća o pokretanju postupka

U Zahtjevu, kao i u dopunama Zahtjeva koje je Podnositelj zahtjeva dostavio na traženje Konkurencijskog vijeća u bitnom se navodi sljedeće:

- Vlada HNŽ je dana 24.05.2021. godine donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije ("Službene novine HNŽ", br. 04/21) (u daljnjem tekstu: Odluka), kojom je propisana nova Pozitivna A lista lijekova Hercegovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu: nova Pozitivna lista lijekova HNŽ), a koja je primjenjuje od 23.08.2021. godine. Navedenom Odlukom se stavlja van snage Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije ("Službene novine HNŽ", br. 04/19) (u daljnjem tekstu: prethodna Odluka), kojom je propisana prethodna Pozitivna A lista lijekova Hercegovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu: prethodna Pozitivna lista lijekova HNŽ).
- Vlada HNŽ je prilikom sačinjavanja nove Pozitivne liste lijekova HNŽ sa liste izostavila 34 lijeka proizvođača lijekova koje zastupa Podnositelj zahtjeva, a na listu uvrstila ograničeni broj lijekova iste vrste (kategorije) od drugih (prvenstveno domaćih) proizvođača koji imaju istu cijenu kao i lijekovi Podnositelja zahtjeva. Izostavljanjem navedenih lijekova, za koje je Podnositelj zahtjeva tražio stavljanje na listu, Vlada HNŽ je Podnositelju zahtjeva onemogućila pristup na mjerodavno tržište. Na taj način Vlada HNŽ je spriječila, ograničila i narušila tržišnu konkurenciju na mjerodavnom tržištu i to ograničavanjem i kontrolom tržišta, što predstavlja zavrtnjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji.

....

- Odluka nije sukladna sa Zakonom o lijekovima i Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih u liste lijekova, kao i korištenje lijekova (u daljnjem tekstu: Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH), kao hijerarhijski višim propisima. Člankom 9. Zakona o lijekovima i člancima 9. i 10. Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, propisano je kako se donose liste i točan postupak skidanja i stavljanja lijekova na listu. Pored toga, točkom IX Odluke o listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja FBiH propisano je da su prilikom izrade pozitivnih listi lijekova županija, županije dužni primjenjivati kriterije utvrđene člankom 9. i 11. Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, kao i postupak i način izrade pozitivne liste lijekova županija, koji je utvrđen odredbama istog Pravilnika. Međutim, Vlada HNŽ se prilikom sačinjavanja nove Pozitivne liste lijekova HNŽ nije pridržavala navedene procedure.
....
- Stav Podnositelja zahtjeva je da se Zakon o konkurenciji primjenjuje na Vladu HNŽ i da se ista smatra gospodarskim subjektom u smislu članka 2. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji. U svezi s tim Podnositelj zahtjeva navodi da je Konkurencijsko vijeće donijelo nekoliko rješenja u slučajevima koji se tiču izostavljanja lijekova sa encijalnih listi lijekova u kojima je neutemeljeno navedeno da se vlade Županija, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine ne smatraju gospodarskim subjektom u smislu članka 2. Zakona o konkurenciji. Podnositelj zahtjeva smatra da je ovakav stav Konkurencijskog vijeća nekonzistentan, neutemeljen i nezakonit, ističući da je Konkurencijsko vijeće prethodno donijelo veliki broj odluka u kojima se primjenjivao Zakon o konkurenciji na organe javne uprave i javne vlasti, nalazeći da su takvi organi počinili povrede Zakona o konkurenciji. Primjer za to je Rješenje broj 02-26-3-014-22-II/15 od 08.03.2015. godine ("UNIFARM" protiv Vlade Tuzlanskog kantona), gdje se za suštinski identičnu situaciju kao u predmetnom postupku našlo da je Vlada Tuzlanskog kantona zaključila zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, a što je potvrđeno od strane Suda BiH Presudom broj S1 3 U 021563 16 U od 09.06.2017. godine.
- Nije sporno da je Zakon o konkurenciji temeljen na pravu konkurencije Europske unije, niti je sporno da se na većinu supstantivnih pitanja iz Zakona o konkurenciji može izravno primjeniti pravo Europske unije. Također, nije sporna praksa Europske komisije da se pravo konkurencije ne primjenjuje na javna tijela prilikom vršenja javnih funkcija. Međutim, Konkurencijsko vijeće se u predmetnom postupku ne može pozivati na praksu Europske unije, kada je Zakon o konkurenciji izričito dao zadatak i ovlasti Konkurencijskom vijeću da primjenjuje Zakon o konkurenciji na javna tijela i organe vlasti i uprave kada vrše svoje javne ovlasti.
....
- Osobama koje zastupaju strane proizvođače lijekova i proizvođače generičkih lijekova (kao što je Podnositelj zahtjeva) potpuno je onemogućen pristup navedenom tržištu, iako su svi predmetni lijekovi koje zastupa Podnositelj zahtjeva validno registrirani kod Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ALMBIH) za stavljanje u promet u Bosni i Hercegovini.
- Vlada HNŽ izravno utječe na tržište, jer oni lijekovi koji su izostavljeni sa liste nemaju uopšte pristup tržištu, odnosno isti su u cijelosti isključeni sa tržišta, čime Vlada HNŽ izravno ograničava broj lijekova i konkurenata na tržištu, odnosno sprječava i ograničava konkurenciju, što sukladno sa Zakonom o konkurenciji predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točka b).
- U Odluci se izričito navodi da je razlog za izostavljanje stranih proizvođača lijekova sa liste zaštita i favoriziranje domaćih proizvođača. Za ove tvrdnje Podnositelj zahtjeva se poziva na odredbe točke II alineja (2) Odluke, gdje se navodi da se s ciljem podržavanja domaće farmaceutske industrije, na Pozitivnu listu lijekova obvezno uvrštavaju svi zaštićeni nazivi lijekova domaće farmaceutske industrije i lijekovi originatora u okviru generičnog naziva lijeka, oblika i jačine zastupljenog na Pozitivnoj listi HNŽ. Pored toga navode se i odredbe točke II alineja (3) Odluke, gdje se navodi da se na Pozitivnu listu lijekova, u okviru utvrđene generike, oblika i jačine lijekova, po potrebi uvrštavaju i zaštićena imena inozemnih proizvođača ukoliko na Pozitivnoj listi lijekova nisu zastupljeni domaći proizvođači uključujući i originatora i kada se na listi lijekova nalazi zastupljen samo jedan domaći proizvođač, odnosno originator. Na ovaj način se ograničava pristup mjerodavnom tržištu stranim proizvođačima lijekova i proizvođačima generičkih lijekova, s obzirom da isti nisu stavljeni na novu Pozitivnu listu lijekova HNŽ.
- Donošenjem Odluke došlo je do ograničavanja i narušavanja konkurencije na mjerodavnom tržištu, kada se određenim lijekovima (stranih proizvođača) u potpunosti onemogućava pristup mjerodavnom tržištu, a sa druge strane favoriziraju domaći proizvođači i originatori, čime dolazi do smanjenja konkurencije između lijekova na tržištu i do manjeg izbora za pacijente (korisnike lijekova), ali i za ljekare koji propisuju lijekove, što može dovesti do ugrožavanja dobrobiti za pacijente.
....
- Svi lijekovi koji su registrirani na tržištu Bosne i Hercegovine, za koje nositelji tržišne dozvole traže stavljanje na listu, morali bi biti uvršteni u novu

Позитивну listu lijekova HNŽ, a kako bi se osigurala ravnopravna konkurencija na tržištu, ravnopravan tretman svih proizvođača, te više izbora lijekova za korisnike lijekova. Ograničenje broja ponuđača/proizvođača koji mogu nuditi svoj proizvod na određenom tržištu jeste izravno i nesporno ograničenje konkurencije, koje može biti opravdano samo izuzetnim okolnostima, koje ovdje ne postoje. Podnositelj zahtjeva ističe da federalna i županijska tijela mogu ograničiti pozitivne/esencijalne liste lijekova samo u smislu koja vrsta lijekova (koji generički naziv) će biti uvrštena na listu, a koja neće, odnosno za koje bolesti će biti uvršteni lijekovi na esencijalnu listu.

- ....
- S obzirom na sve navedeno, Podnositelj zahtjeva smatra da Odluka i izostavljanje 34 lijeka koje zastupa Podnositelj zahtjeva sa nove Pozitivne liste HNK, predstavlja zabranjeni sporazum koji je suprotan članku 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji i da iz navedenih razloga Odluka mora biti oglašena ništavom, stavljena van snage i naloženo Vladi HNŽ da omogući svim sudionicima pristup mjerodavnom tržištu, kao i da na navedenu pozitivnu listu lijekova uvrsti sve lijekove istih generičkih naziva, pod jednakim uvjetima, uključujući i 34 lijeka Podnositelja zahtjeva.
  - Podnositelj zahtjeva od Konkurencijskog vijeća traži da se pored pokretanja postupka u predmetnom slučaju donese privremena mjera, sukladno sa člankom 40. Zakona o konkurenciji. Smatra da je nesporno da je Vlada HNŽ počinila povredu Zakona o konkurenciji i da je već više puta ocijenjeno da se za istu ili sličnu vrstu postupaka i radnji radi o kršenju članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji i od strane Konkurencijskog vijeća i od strane Suda BiH. Shodno tome predlaže da Konkurencijsko vijeće donese privremenu mjeru kojom bi se na razdoblje od tri mjeseca stavila van snage i primjene Odluka, te da se za navedeno vrijeme primjenjuje prethodna Pozitivna lista lijekova HNŽ.

Sukladno navedenom, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da povrede Zakona o konkurenciji, na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, te je na 97. sjednici održanoj dana 16.12.2021. godine, donijelo Zaključak o pokretanju postupka, broj UP-03-26-3-033-13/21 (u daljnjem tekstu: Zaključak), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji.

Pored pokretanja postupka, Zaključkom je odlučeno o zahtjevu za donošenje rješenja o privremenoj mjeri koju je Podnositelj zahtjeva tražio u Zahtjevu.

Konkurencijsko vijeće je Zaključkom odbacilo zahtjev za privremenom mjerom, navodeći da sukladno odredbama članka 40. Zakona o konkurenciji na donošenje privremene mjere pazi po službenoj dužnosti i da je pritom samostalan u donošenju odluke, odnosno sudionici u postupku nisu ovlašteni za podnošenje zahtjeva za donošenje rješenja o privremenoj mjeri.

5. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka

Konkurencijsko vijeće je aktom broj UP-03-26-3-033-17/21 od 16.12.2021. godine, Podnositelju zahtjeva dostavilo Zaključak.

....

Protivna strana je podneskom zaprimljenim dana 08.02.2022. godine pod brojem UP-03-26-3-033-22/21 u odobrenom roku dostavila Konkurencijskom vijeću odgovor na Zahtjev, u kojem se u bitnom navodi sljedeće:

- Protivna strana u cijelosti poriče činjenične navode Podnositelja zahtjeva i osporava osnovanost prijedloga za utvrđivanje zabranjenog konkurencijskog djelovanja, te predlaže da se Zahtjev odbije kao neutemeljen.

....

- Odredbama članka 5. stavak (5) Zakona o lijekovima propisano je da se bliži postupak za izbor lijekova, postupak i način izrade liste lijekova u FBiH, način stavljanja i skidanja lijekova sa liste, obveze ministarstva zdravstva i zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i distributera lijekova uvrštenih na listu, kao i korištenje lijekova, utvrđuje propisima federalnog ministarstva. Odredbama članka 8. Zakona o lijekovima dana je ovlast vladama županija da donose listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja županija, u koju obvezno ulaze i lijekovi koji su uvršteni na federalnu listu. Također, odredbama članka 9. Zakona o lijekovima, utvrđeno je da na pozitivnoj listi lijekova županija, kao i listi lijekova u bolničkoj i zdravstvenoj zaštiti na području županija može biti ograničen broj zaštićenih naziva lijekova. Radi provođenja Zakona o lijekovima Vlada HNŽ je donijela novu Pozitivnu listu lijekova, čija A lista ima 725 oblika, jačina i pakiranja, što je za 263 manje u odnosu na prethodnu listu lijekova, čija A lista je imala 988 oblika, jačina i pakovanja lijekova.

....

- Podnositelj zahtjeva na nekozistentan i neprihvatljiv način tumači odredbe članka 2. Zakona o konkurenciji kada navodi da je odredbama tog članka izričito propisano da je Zakon o konkurenciji primjenjiv i na organe državne uprave i lokalne samouprave kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište. Ova odredba se izvlači iz konteksta, s obzirom da je bitan uvjet za primjenu Zakona o konkurenciji da se gospodarski subjekt bavi posredno ili neposredno proizvodnjom, prodajom i pružanjem usluga, ili sudjelovanjem u prometu roba i usluga.

....

- Evidentno je da su Konkurencijsko vijeće i Sud BiH, u duljem vremenskom razdoblju nakon donošenja Zakona o konkurenciji, u pogledu primjene Zakona na organe vlasti ekstenzivno i neselektivno primjenjivali članak 2. i članak 4. Zakona o konkurenciji. Bosna i Hercegovina je za razliku od drugih europskih zemalja primjenjivala pravila konkurencije na organe vlasti, bez obzira na okolnost da li oni postupaju vršeći javne ovlasti, ili se pojavljuju u svojstvu gospodarskog subjekta.

Presudom Suda BiH broj S1 3 U 024742 18 U 2 od 05.04.2018. godine jasno je izraženo sljedeće stanovište: "Kada se javna ustanova ili organi vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeliti da li njihovo postupanje može doći pod opseg čl. 4. Zakona o konkurenciji, neophodno je, prvenstveno, ispitati da li se radi o izvršavanju javne ovlasti, ili o postupanju koje može imati samo gospodarski subjekt".

- Imajući u vidu citirano stanovište Suda BiH, Protivna strana ističe da donoseći predmetnu Pozitivnu listu lijekova nije postupala kao gospodarski subjekt i sudionik na tržištu, nego je postupala u statusu državnog organa, u okviru svojih ustavom i zakonom utvrđenih nadležnosti, uključujući izričitu ovlast i obvezu utvrđenu u članku 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju i članku 8. Zakona o lijekovima. Odredbama članka 9. Zakona o lijekovima utvrđen je izričit temelj da vlade županija mogu ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova na pozitivnoj listi županija. Prema tome, notorno je da ni jedan gospodarski subjekt ne može donijeti pozitivnu listu lijekova, nego je to u isključivoj nadležnosti Vlade kao državnog organa. Dakle, ne postoji ni jedan argument da je Vlada HNŽ u postupku utvrđivanja liste lijekova djelovala kao tržišni subjekt, niti da je svrha liste lijekova ograničavanje konkurencije na tržištu lijekova, odnosno da se Odluka može smatrati zabranjenim sporazumom u smislu članka 4. stavak (1) Zakona o konkurenciji. S tim u svezi u praksi Europskog suda pravde zauzet je stav da se pravila o konkurenciji ne primjenjuju na aktivnosti koje su povezane sa vršenjem javne funkcije (slučaj Wouters, C-309/99 paragraf 57).
- Odluku je donijela Vlada HNŽ kao segment izvršne vlasti i ista predstavlja opći akt javne vlasti, ona je dio nacionalnog zakonodavstva i nije produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga, jer je donesena autoritetom javne vlasti. Prema tome donošenje Odluke ne predstavlja ekonomsku aktivnost, niti se može smatrati zabranjenim sporazumom. Ovakvo stanovište je potvrđeno presudama Suda BiH broj S1 3 U 021277 16 U od 10.11.2017. godine i broj S1 3 U 022692 16 U od 10.11.2017. godine.

....

- Netočni su navodi Podnositelja zahtjeva da je Vlada HNŽ donoseći Odluku spriječila ili ograničila Podnositelja zahtjeva da pod jednakim uvjetima sudjeluje na tržištu lijekova. S obzirom da Odlukom Vlada HNŽ odlučivala samo o opsegu i načinu ostvarivanja prava građana iz osnova zdravstvenog osiguranja. Ni jedan lijek, odnosno ni jedan proizvođač, koji je uredno registriran, nije isključen ili onemogućen da svoje proizvode plasira na tržište, jer to uopće nije predmet Odluke. Proizvođači, odnosno prodavatelji svih uredno registriranih lijekova imaju pristup tržištu, bez obzira na to da li se nalaze na pozitivnoj listi ili ne.

....

10. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište, u smislu članka 3. Zakona o konkurenciji, te članaka 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

....

Sljedom navedenog, mjerodavno tržište predmetnog postupka predstavlja tržište opskrbe lijekovima koji se propisuju i izdaju osiguranim osobama na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja HNŽ u Hercegovačko-neretvanskoj županiji.

11. Nastavak postupka po Presudi Suda Bosne i Hercegovine

Konkurencijsko vijeće je dana 11.04.2024. godine, pod brojem UP-03-26-3-033-54/21, zaprimilo Presudu kojom je Sud Bosne i Hercegovine uvažio Tužbu gospodarskog subjekta "UNIFARM", poništio Rješenje Konkurencijskog vijeća broj UP-03-26-3-033-42/21 od 05.08.2022. godine i predmet vratio na ponovno rješavanje.

....

Sukladno sa zahtjevom Protivne strane, Konkurencijsko vijeće je otkazalo zakazani termin usmene rasprave i za novi termin odredilo 30.05.2025. godine, o čemu je Podnositelj zahtjeva obavješten aktom broj UP-03-26-3-033-76/21 od 10.04.2025. godine, a Protivna strana aktom broj UP-03-26-3-033-77/21 od 10.04.2025. godine.

....

11.1. Usmena rasprava po Presudi Suda BiH

Presudom Suda Bosne i Hercegovine, Konkurencijskom vijeću je između ostalog naloženo održavanje usmene rasprave u predmetnom postupku, koja je sukladno sa tim i održana dana 30.05.2025. godine, o čemu je sačinjen zapisnik broj UP-03-26-3-033-78/21.

Usmenoj raspravi, kao zastupnici stranaka u postupku, prisustvovali su punomoćnik Podnositelja zahtjeva, odvjetnik Zlatan Balta iz Sarajeva i punomoćnik Protivne strane, odvjetnik Džemil Sabrihafizović iz Sarajeva.

Podnositelj zahtjeva je u bitnom izjavio sljedeće:

- U cijelosti ostaje kod svojih dosadašnjih navoda i podnesaka iz predmetnog postupka, uključujući navode i podneske iz upravnog spora pred Sudom BiH.
- Konkurencijsko vijeće je obavezno da primjeni i poštuje pravna shvatanja Suda BiH. U tom smislu ističe da je Sud BiH na strani 4. Presude nesporno utvrdio da je Vlada HNŽ gospodarski subjekt u smislu članka 2. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji. Takođe, ističe da je Sud BiH na 5. strani Presude utvrdio da ograničavanje broja lijekova na esencijalnoj listi nema osnova u Zakonu o lijekovima, te da je nesporno da je Vlada HNŽ kao gospodarski subjekt donijela propis kojim se ograničava tržišna konkurencija, a sve u cilju zaštite domaće proizvodnje lijekova.

Protivna strana je u bitnom izjavila sljedeće:

- Ostaje kod navoda i prijedloga koje je isticala u prethodnom postupku pred Konkurencijskim vijećem, a naročito u svom Odgovoru na zahtjev od 07.02.2022. godine, kao i navoda istaknutih u tijeku usmene rasprave održane 31.03.2022. godine. Vlada HNŽ, također ostaje kod navoda i prijedloga

istaknutih u upravnom sporu pred Sudom BiH u kome je sudjelovala u svojstvu zainteresirane osobe.

....

13. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica i dokaza koji su utvrđeni u tijeku postupka, Konkurencijsko vijeće je pojedinačnom ocjenom svakog dokaza, utvrdilo sljedeće:

....

Cijeneći sve navedene dokaze zajedno, Konkurencijsko vijeće za predmetni postupak kao najbitnije smatra sljedeće:

- U predmetnom slučaju se radi o mjerodavnom tržištu ograničene konkurencije, koje je formirano i uređeno sukladno sa Zakonom o lijekovima i podzakonskim propisima donesenim na temelju njega.
- Vlada HNŽ se sa člankom 2. stavak (1) Zakona o konkurencije ne može smatrati gospodarskim subjektom, jer se radi o izvršnom organu koji je Odluku donio u okviru svojih nadležnosti, pritom ne obavljajući ekonomske aktivnosti na mjerodavnom tržištu, u smislu proizvodnje, prodaje roba i pružanja usluga. S obzirom da se Vlada HNŽ u predmetnom slučaju ne smatra gospodarskim subjektom, to se odredbe Zakona o konkurenciji na nju ne mogu primijeniti.
- Konkurencijsko vijeće se sukladno odredbama članka 43. stavak (7) Zakona o konkurenciji može koristiti praksom Europskog suda pravde radi ocjene danog slučaja. Prema praksi Europskog suda pravde pravila konkurencije iz Ugovora o osnivanju Europske zajednice ne primjenjuju se na aktivnosti koje po svojoj prirodi, ciljevima i pravilima koje provode ne spadaju u sferu ekonomskih aktivnosti. Odluka je podzakonski akt koji je donijela Vlada HNŽ u okviru svojih nadležnosti i ista ne spada u sferu ekonomskih aktivnosti Vlade HNŽ. Koristeći praksu Europskog suda pravde, Konkurencijsko vijeće smatra da se pravila konkurencije ne mogu primijeniti na predmetnu Odluku.
- Odluka kao podzakonski akt je jednostrani akt, koji se jednako odnosi na sve sudionike na mjerodavnom tržištu, a ne sporazumu između dva ili više sudionika na mjerodavnom tržištu kojim bi se drugom sudioniku donijela tržišna prednost nad ostalom konkurencijom i na taj način spriječila, ograničila ili narušila konkurencija na mjerodavnom tržištu. Osim Vlade HNŽ u donošenju Odluke nije sudjelovao ni jedan drugi gospodarski subjekt, pa u tom slislu nije moglo ni doći do sporazuma, a samim tim ni do zabranjenog sporazuma propisanog člankom 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji.

Na temelju svega navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da Odluka ne predstavlja zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, te je donijelo odluku kao u točki 1. izreke ovog Rješenja.

14. Troškovi postupka

....

Člankom 105. stavak 1. Zakona o upravnom postupku je propisano da u pravilu svaka stranka snosi svoje troškove postupka (koji uključuju i troškove za pravno zastupanje), a člankom 105. stavak 2. istog Zakona je propisano da kada u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim

interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

....

S obzirom da je Podnositelj zahtjeva izazvao postupak i da je postupak okončan na njegovu štetu, Konkurencijsko vijeće je odbilo zahtjev za naknadu troškova postupka Podnosioca zahtjeva, kao što je odlučeno u točki 2. izreke ovog Rješenja.

....

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračuna ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Službene novine Federacije BiH, br. 43/25) (nova Tarifa) i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Službene novine Federacije BiH, br. 22/04 i 24/04) (u daljnjem tekstu: stara Tarifa).

....

Punomoćnik Protivne strane, sukladno sa člankom 105. stavak 2. Zakona o upravnom postupku, ima pravo na naknadu troškova predmetnog postupka, s tim da su isti obračunati sukladno sa starom Tarifom, s obzirom da su odvjetničke usluge za koje je tražena naknada troškova izvršene prije stupanja na snagu nove Tarife.

Konkurencijsko vijeće je na temelju dostavljenog troškovnika, a sukladno sa člankom 18. stare Tarife, obračunalo troškove punomoćnika Protivne strane odvjetnika Džemila Sabrihafovića, koji se sastoje od odgovora na Zahtjev u iznosu od 240,00 KM i zastupanja na usmenoj raspravi u iznosu od 300,00 KM, što ukupno iznosi 540,00 KM.

S obzirom da je punomoćnik Protivne strane obveznik poreza na dodatnu vrijednost (PDV), obračunati troškovi se uračunavaju za iznos PDV-a od 91,80 KM, pa ukupno iznose 631,80 KM.

Sukladno sa navedenim, Podnositelj zahtjeva je obvezan Punomoćniku protivne strane na ime troškova postupka uplatiti novčani iznos od 631,80 KM, kao što je odlučeno u točki 3. izreke ovog Rješenja.

15. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Broj UP-03-26-3-033-81/21

30. rujna 2025. godine
Sarajevo

Predsjednica
Ninela Salihbašić, v. r.

АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

864

На основу члана 29. став (4) Одлуке о начину полагања јавног и стручног испита ("Службени гласник БиХ", бр. 96/07, 43/10, 103/12 и 56/19), а у вези са чланом 28. став 5. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 и 18/24), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

ПРЕГЛЕД**ПОСТАВЉЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО
ЈАВНИМ ОГЛАСИМА ЗА НОВЕМБАР 2025. ГОДИНЕ****I**

1. Лејла Шкуљ, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за лиценце у Одсјеку за друмски и жељезнички транспорт Сектора за транспорт - Министарство комуникација и транспорта БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

II

1. Кристина Ђерек, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за држављанство у Сектору за држављанство и путне исправе - Министарство цивилних послова БиХ, почев од 15.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

III

1. Елмина Билановић, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за европске интеграције у Одсјеку за европске интеграције и међународну сарадњу Сектора за здравство - Министарство цивилних послова БиХ, почев од 15.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

IV

1. Зорица Мумовић, поставља се на радно мјесто стручни сарадник за финансијске послове у Одјељењу за правне, кадровске, опште и финансијске послове - Управа БиХ за заштиту здравља биља, почев од 13.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

V

1. Ајла Кубат, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за набавку у Одсјеку за послове набавке и логистике Управе за администрацију Главна канцеларија - Гранична полиција БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VI

1. Дарко Главаш поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Осоје Одсјек за царинске послове РЦ Мостар Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 17.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

VII

1. Горан Вукчевић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Брод Одсјек за царинске послове РЦ Бања Лука Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 17.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

VIII

1. Милан Мркела поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Каменско Одсјек за царинске послове РЦ Мостар Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

IX

1. Енис Будимлић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Стрмица Одсјек за царинске послове РЦ Бања Лука Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

X

1. Митар Божић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за рачунарску опрему у Одсјеку за телекомуникацијску и информатичку подршку Сектора за команду, контролу, комуникације, компјутере и управљање информацијама, Министарство одбране БиХ, почев од 17.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XI

1. Владимир Карагић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Градина Одсјек за царинске послове РЦ Бања Лука Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XII

1. Младен Долијановић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Вардиште Одсјек за царинске послове у РЦ Сарајево Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XIII

1. Марко Ћубела поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Иваница Одсјек за царинске послове РЦ Мостар Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XIV

1. Ајла Ливњак поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Бијача Одсјек за царинске послове РЦ Мостар Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.

2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XV

1. Борис Глуховић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Клобук Одсјек за царинске послове РЦ Мостар Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XVI

1. Белма Самарџић - Буљугић поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник - вођа смјене у Царинском реферату на граничном прелазу Градина Одсјек за царинске послове РЦ Бања Лука Сектора за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-137-20/25

08. децембра 2025. године

Сарајево

Директорица

Анита Маркић, с. р.

Na osnovu člana 29. stav (4) Odluke o načinu polaganja javnog i stručnog ispita ("Službeni glasnik BiH", br. 96/07, 43/10, 103/12 i 56/19), a u vezi sa članom 28. stav 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

PREGLED

POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO JAVNIM OGLASIMA ZA NOVEMBAR 2025. GODINE

I

1. Lejla Škulj, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za licence u Odsjeku za cestovni i željeznički promet Sektora za promet - Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

II

1. Kristina Đerek, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za državljanstvo u Sektoru za državljanstvo i putne isprave - Ministarstvo civilnih poslova BiH, počev od 15.11.2025. godine.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

III

1. Elmina Bilanović, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za evropske integracije u Odsjeku za evropske integracije i međunarodnu saradnju Sektora za zdravstvo - Ministarstvo civilnih poslova BiH, počev od 15.11.2025. godine.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

IV

1. Zorica Mumović, postavlja se na radno mjesto stručni saradnik za finansijske poslove u Odjeljenju za pravne, kadrovske, opće i finansijske poslove - Управа БиХ за заштиту здравља биља, почев од 13.11.2025. године.

2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б1 платног разреда државних службеника.

V

1. Ajla Kubat, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za nabavku u Odsjeku za poslove nabavke i logistike Uprave za administraciju Glavni ured - Granična policija BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VI

1. Darko Glavaš postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na граничном прелазу Осоје Одсјек за царинске послове RC Mostar Sektora за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 17.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

VII

1. Goran Vukičević postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na граничном прелазу Брод Одсјек за царинске послове RC Banja Luka Sektora за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 17.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

VIII

1. Milan Mrkela postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na граничном прелазу Каменско Одсјек за царинске послове RC Mostar Sektora за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

IX

1. Enis Budimlić postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na граничном прелазу Стрмица Одсјек за царинске послове RC Banja Luka Sektora за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

X

1. Mitar Božić postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za računarsku opremu u Odsjeku za telekomunikacijsku i informatičku podršku Sektora за команду, контролу, комуникације, компјутере и управљање информацијама, Министарство одбране БиХ, почев од 17.11.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XI

1. Vladimir Karagić postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na граничном прелазу Градина Одсјек за царинске послове RC Banja Luka Sektora за царине, Управа за индиректно опорезивање БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

XII

1. Mladen Dolijanović postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na граничном прелазу Вардиште Одсјек за царинске послове у

- RC Sarajevo Sektora za carine, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XIII

1. Marko Čubela postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Ivanica Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XIV

1. Ajla Livnjak postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Bijača Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XV

1. Boris Gluhović postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Klobuk Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XVI

1. Belma Samardžić - Buljugić postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Gradina Odsjek za carinske poslove RC Banja Luka Sektora za carine, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-137-20/25

8. decembra 2025. godine

Sarajevo

Direktorica

Anita Markić, s. r.

Na temelju članka 29. stavak (4) Odluke o načinu polaganja javnog i stručnog ispita ("Službeni glasnik BiH", br. 96/07, 43/10, 103/12 i 56/19), a u svezi s člankom 28. stavak 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

PREGLED**POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO JAVNIM NATJEČAJIMA ZA STUDENI 2025. GODINE**

I

1. Lejla Škulj, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za licence u Odsjeku za cestovni i željeznički promet Sektora za promet - Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Kristina Đerek, postavlja se na radno mjesto šef Odjela za državljanstvo u Sektoru za državljanstvo i putne isprave -

Ministarstvo civilnih poslova BiH, počev od 15.11.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Elmina Bilanović, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za europske integracije u Odjelu za europske integracije i međunarodnu suradnju Sektora za zdravstvo - Ministarstvo civilnih poslova BiH, počev od 15.11.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Zorica Mumović, postavlja se na radno mjesto stručni suradnik za financijske poslove u Odjeljenju za pravne, kadrovske, opće i financijske poslove - Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja, počev od 13.11.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B1 platnog razreda državnih službenika.

V

1. Ajla Kubat, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za nabavu u Odjel za poslove nabave i logistike Uprave za administraciju Glavni ured - Granična policija BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VI

1. Darko Glavaš postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Osoje Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 17.11.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

VII

1. Goran Vukičević postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Brod Odsjek za carinske poslove RC Banja Luka Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 17.11.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

VIII

1. Milan Mrkela postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Kamensko Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

IX

1. Enis Budimlić postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Strmica Odsjek za carinske poslove RC Banja Luka Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

X

1. Mitar Božić postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za računarsku opremu u Odsjeku za telekomunikacijsku i informatičku potporu Sektora za

komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama, Ministarstvo obrane BiH, počev od 17.11.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XI

1. Vladimir Karagić postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Gradina Odsjek za carinske poslove RC Banja Luka Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XII

1. Mladen Dolijanović postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Vardište Odsjek za carinske poslove u RC Sarajevo Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XIII

1. Marko Ćubela postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Ivanica Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XIV

1. Ajla Livnjak postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Bijača Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XV

1. Boris Gluhović postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Klobuk Odsjek za carinske poslove RC Mostar Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

XVI

1. Belma Samardžić - Buljugić postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik - vođa smjene u Carinskom referatu na graničnom prelazu Gradina Odsjek za carinske poslove RC Banja Luka Sektora za carine, Uprava za neizravno oporezivanje BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-137-20/25

8. prosinca 2025. godine

Sarajevo

Ravnateljica

Anita Markić, v. r.

Правилника о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 62/10, 30/14 и 38/17), Агенција за државну службу Босне и Херцеговине, по службеној дужности, објављује

ПРЕГЛЕД

ПОСТАВЉЕНИХ ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА ПО
ИНТЕРНИМ ОГЛАСИМА ЗА НОВЕМБАР

2025. ГОДИНЕ

I

1. Ирина Неуман, поставља се на радно мјесто шеф Одсека за европске интеграције у Сектору за међународну сарадњу и европске интеграције, Министарство безбједности БиХ, почев од 20.11.2025. године.

2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.

3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

II

1. Сандра Кнежевић, поставља се на радно мјесто шеф Одсека за међународну сарадњу и координацију у Сектору за заштиту и спашавање, Министарство безбједности БиХ, почев од 20.11.2025. године.

2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.

3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

III

1. Амина Мулабдић, поставља се на радно мјесто стручни саветник за социјалне анализе и европски семестар у Одсеку за социјалне анализе и европски семестар Сектора за развојно планирање, Дирекција за економско планирање Савјета министара БиХ, почев од 01.12.2025. године.

2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.

3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

IV

1. Слободан Маунага, поставља се на радно мјесто шеф Одсека за управљање информацијама у Сектору за команду, комуникације, компјутере и управљање информацијама, Министарство одбране БиХ, почев од 01.12.2025. године.

2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.

3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

V

1. Оливија Билетић, поставља се на радно мјесто виши стручни сарадник за припрему пројеката у Одсеку за транзицију персонала Сектора за управљање персоналом, Министарство одбране БиХ, почев од 01.12.2025. године.

2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б2 платног разреда државних службеника.

VI

1. Бернард Томић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за сарадњу са Међународним судом у Хагу и Тужилаштвом БиХ у Одсјеку за правне послове Одјељења за опште и заједничке послове, Министарство одбране БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VII

1. Игор Урумовић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за правна питања у Одсјеку за подршку Сектора за обавјештајно-безбједносне послове, Министарство одбране БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

VIII

1. Сања Мاستиловић, поставља се на радно мјесто стручни савјетник за међународне војно-политичке анализе у Одсјеку за анализу и процјене Сектора за политику и планове, Министарство одбране БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б3 платног разреда државних службеника.

IX

1. Драгица Зекић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за финансијске и опште послове у Сектору за информационе, кадровске, правне, финансијске и опште послове, Агенција за надзор над тржиштем БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.
3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

X

1. Един Ћеримагић, поставља се на радно мјесто шеф Одсјека за машинске и грађевинске производе - Одсјек за безбједност машинских и грађевинских производа Сектора за индустријске производе, Агенција за надзор над тржиштем БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Државни службеник из тачке 1. разрјешава се дужности државног службеника на досадашњем радном мјесту.

3. Државном службенику из тачке 1. припада плата из Б4 платног разреда државних службеника.

Број 03-34-2-138-20/25

8. децембра 2025. године
СарајевоДиректорица
Анита Маркић, с. р.

Na osnovu člana 28. stav 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24) i člana 12. stav (3) Pravilnika o uslovima i načinu obavljanja internih konkursa, internih i eksternih premještaja državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 62/10, 30/14 i 38/17), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

PREGLED

POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO
INTERNIM OGLASIMA ZA NOVEMBAR 2025. GODINE

I

1. Irina Neuman, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za evropske integracije u Sektoru za međunarodnu saradnju i evropske integracije, Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 20.11.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Sandra Knežević, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za međunarodnu saradnju i koordinaciju u Sektoru za zaštitu i spašavanje, Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 20.11.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Amina Mulabdić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za socijalne analize i evropski semestar u Odsjeku za socijalne analize i evropski semestar Сектора за развојно планирање, Дирекција за економско планирање Вјећа министара БиХ, почев од 01.12.2025. године.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Slobodan Maunaga, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za upravljanje informacijama u Sektoru za komandu, komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama, Ministarstvo odbrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

V

1. Olivija Biletić, postavlja se na radno mjesto viši stručni saradnik za pripremu projekata u Odsjeku za tranziciju personala Сектора за управљање personalom, Министарство одбране БиХ, почев од 01.12.2025. године.

2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B2 platnog razreda državnih službenika.

VI

1. Bernard Tomić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za saradnju sa Međunarodnim sudom u Hagu i Tužilaštvom BiH u Odsjeku za pravne poslove Odjeljenja za opće i zajedničke poslove, Ministarstvo odbrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VII

1. Igor Urumović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za pravna pitanja u Odsjeku za podršku Sektora za obavještajno-sigurnosne poslove, Ministarstvo odbrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VIII

1. Sanja Mastilović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za međunarodne vojno-političke analize u Odsjeku za analizu i procjene Sektora za politiku i planove, Ministarstvo odbrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B3 platnog razreda državnih službenika.

IX

1. Dragica Zekić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za finansijske i opšte poslove u Sektoru za informacione, kadrovske, pravne, finansijske i opšte poslove, Agencija za nadzor nad tržištem BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

X

1. Edin Ćerimagić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za mašinske i građevinske proizvode - Odsjek za sigurnost mašinskih i građevinskih proizvoda Sektora za industrijske proizvode, Agencija za nadzor nad tržištem BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plata iz B4 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-138-20/25

8. decembra 2025. godine

Sarajevo

Direktorica
Anita Markić, s. r.

Na temelju članka 28. stavak 5. Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/06, 43/09, 8/10, 40/12, 93/17 i 18/24) i članka 12. stavak (3) Pravilnika o

uslovima i načinu obavljanja internih konkursa, internih i eksternih premještanja državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 62/10, 30/14 i 38/17), Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine, po službenoj dužnosti, objavljuje

**PREGLED
POSTAVLJENIH DRŽAVNIH SLUŽBENIKA PO
INTERNIM NATJEČAJIMA ZA STUDENI
2025. GODINE**

I

1. Irina Neuman, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za europske integracije u Sektoru za međunarodnu suradnju i europske integracije, Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 20.11.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

II

1. Sandra Knežević, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za međunarodnu suradnju i koordinaciju u Sektoru za zaštitu i spašavanje, Ministarstvo sigurnosti BiH, počev od 20.11.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

III

1. Amina Mulabdić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za socijalne analize i europski semestar u Odjelu za socijalne analize i europski semestar Sektora za razvojno planiranje, Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

IV

1. Slobodan Maunaga, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za upravljanje informacijama u Sektoru za komandu, komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama, Ministarstvo obrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

V

1. Olivija Biletić, postavlja se na radno mjesto viši stručni suradnik za pripremu projekata u Odsjeku za tranziciju personala Sektora za upravljanje personalom, Ministarstvo obrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz tačke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz tačke 1. pripada plaća iz B2 platnog razreda državnih službenika.

VI

1. Bernard Tomić, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za suradnju sa Međunarodnim sudom u Hagu i Tužiteljstvom BiH u Odsjeku za pravne poslove Odjeljenja za opće i zajedničke poslove, Ministarstvo obrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.

2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VII

1. Igor Urumović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za pravna pitanja u Odsjeku za potporu Sektora za obavještajno-sigurnosne poslove, Ministarstvo obrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

VIII

1. Sanja Mastilović, postavlja se na radno mjesto stručni savjetnik za međunarodne vojno-političke analize u Odsjeku za analizu i procjene Sektora za politiku i planove, Ministarstvo obrane BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B3 platnog razreda državnih službenika.

IX

1. Dragica Zekić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za finansijske i opće poslove u Sektoru za informacione, kadrovske, pravne, finansijske i opće poslove, Agencija za nadzor nad tržištem BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

X

1. Edin Ćerimagić, postavlja se na radno mjesto šef Odsjeka za strojarske i građevinske proizvode - Odsjek za sigurnost strojarskih i građevinskih proizvoda Sektora za industrijske proizvode, Agencija za nadzor nad tržištem BiH, počev od 01.12.2025. godine.
2. Državni službenik iz točke 1. razrješava se dužnosti državnog službenika na dosadašnjem radnom mjestu.
3. Državnom službeniku iz točke 1. pripada plaća iz B4 platnog razreda državnih službenika.

Broj 03-34-2-138-20/25

8. prosinca 2025. godine

Sarajevo

Ravnateljica

Anita Markić, v. r.

АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

866

На основу члана 193. и 195. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), члана 10. став (5) тачке б) Закона о поштама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05), члана 5. став (1) тачка б) и члана 10. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19, 84/20 и 19/22) и члана 5. став (2) Одлуке о утврђивању основних критеријума за давање сагласности Агенцији за поштански саобраћај Босне и Херцеговине ради обављања дијела послова из своје надлежности ("Службени гласник БиХ", број 50/10), а рјешавајући по захтјеву за издавање лиценце за обављање курирских

услуга подносиоца "DHL INTERNATIONAL" ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ЕКСПРЕСНУ ДОСТАВУ ДОКУМЕНАТА И РОБЕ САРАЈЕВО, са сједиштем у Улици Рајловачка цеста бб, Сарајево, Савјет Агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине, уз сагласност Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, је на 202. сједници, одржаној дана 04.12.2025. донио

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се лиценца друштву: "DHL INTERNATIONAL" ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ЕКСПРЕСНУ ДОСТАВУ ДОКУМЕНАТА И РОБЕ САРАЈЕВО, (скраћени назив фирме: "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево), са сједиштем у Сарајеву, Улица Рајловачка цеста бб, за обављање курирских услуга на период од четири године, почев од дана добијања сагласности Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине.
2. "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево, ће курирске услуге обављати на подручју Босне и Херцеговине.
3. Предмет обављања услуга из тачке 1. су курирске услуге у унутрашњем и међународном поштанском саобраћају.
4. Саставни дио лиценце чине Услови за кориштење лиценце за обављање курирских услуга.
5. Ово рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Агенцији за поштански саобраћај Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција), друштво "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево поднијело је 06.11.2025. г. захтјев за издавање лиценце за обављање курирских услуга у унутрашњем и међународном поштанском саобраћају, а 17.11.2025. допунило је Захтјев са Списком осигураних лица.

Током поступка, Агенција је утврдила да Захтјев није потпун, те да садржи недостатке и неправилности због којих није могуће издати лиценцу за обављање поштанских услуга.

Агенција је актом број УП1-01-03-1-29-1-98-7/25 од 18.11.2025. г. затражила исправку и допуну Захтјева.

Након отклањања недостатака подносилац Захтјева је поднеском од 26.11.2025. г. доставио тражену документацију.

У поступку обраде захтјева, а у складу са чланом 17. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга (у даљем тексту: Правилник), утврђено је да је захтјев поднесен на прописаним обрасцима и да је комплетиран у складу са одредбама члана 10. и 17. Правилника.

Након обраде захтјева проведен је поступак током кога је извршена пажљива анализа свих чињеница и поднесених доказа, како појединачно тако и у њиховој међусобној вези, и неспорно је утврђено да је подносилац захтјева учинио оправданим свој захтјев, те је Агенција утврдила да исти задовољава све услове за обављање курирских услуга прописане чланом 10. Правилника.

Агенција је у складу са чланом 10. став (6) Закона о поштама Босне и Херцеговине, прибавила сагласност Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине за издавање лиценце за обављање курирских услуга.

Агенција ће у складу са чланом 8. став (1) Статута Агенције, ово рјешење објавити у "Службеном гласнику БиХ".

На основу утврђеног чињеничног стања, а у складу са одредбама члана 20. Правилника и члана 193. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине, ријешено је као у диспозитиву рјешења.

Попука о правном лијеку

Против овога рјешења није допуштена жалба, али незадовољна страна може покренути управни спор тужбом код Суда Босне и Херцеговине, у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број УП1-01-03-1-29-1-98-14/25
05. децембра 2025. године

Предсједавајућа
Савјета Агенције
Љиљана Еркић

Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине је дана, 05.12.2025. године дало сагласност број 04-29-13-2556-1/25 на рјешење о издавању лиценце друштву "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево за обављање курирских услуга бр. УП1-01-03-1-29-1-98-14/25.

На основу члана 193. и 195. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), члана 10. став (5) тачке б) Закона о поштима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05), члана 5. став (1) тачка б) и члана 10. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19, 84/20 и 19/22) и члана 5. став (2) Одлуке о утврђивању основних критеријума за давање сагласности Агенцији за поштански promet Босне и Херцеговине ради обављања дијела послова из своје надлежности ("Службени гласник БиХ", број 50/10), а рјешавајући по захтјеву за издавање лиценце за обављање курирских услуга подносиоца "DHL INTERNATIONAL" ДРУШТВО SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU ZA EXPRESNU DOSTAVU DOKUMENATA I ROBE SARAJEVO, са сједиштем у Улици Рајловаčka цеста bb, Сарајево, Вјеће Агенције за поштански promet Босне и Херцеговине, уз сагласност Министарства комуникација и prometa Босне и Херцеговине, је на 202. сједници, одржаној дана 04.12.2025. donijelo

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се лиценца друштву: "DHL INTERNATIONAL" ДРУШТВО SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU ZA EXPRESNU DOSTAVU DOKUMENATA I ROBE SARAJEVO, (скраћени назив фирме: "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево), са сједиштем у Сарајеву, Улица Рајловаčka цеста bb, за обављање курирских услуга на период од четри године, počev od дана добијања сагласности Министарства комуникација и prometa Босне и Херцеговине.
2. "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево, ће курирске услуге обављати на подручју Босне и Херцеговине.
3. Предмет обављања услуга из тачке 1. су курирске услуге у унутрашњем и међународном поштанском prometu.
4. Саставни дио лиценце чине Увјети за кориштење лиценце за обављање курирских услуга.
5. Ово рјешење је коначно и bit ће објављено у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Агенцији за поштански promet Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција), друштво "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево поднијело је 06.11.2025. г. захтјев за издавање лиценце за обављање курирских услуга у унутрашњем и међународном поштанском prometu, а 17.11.2025. dopunilo је Захтјев са Spiskom osiguranih osoba.

Tokom postupka, Агенција је utvrdila да Захтјев није potpun, те да садржи недостатке и неправилности zbog kojih није могуће издати licencu за обављање поштанских услуга.

Агенција је актом број УП1-01-03-1-29-1-98-7/25 од 18.11.2025. г. zatražila ispravku и dopunu Захтјева.

Nakon otklanjanja nedostataka podnosilac Захтјева је podneskom од 26.11.2025. г. dostavio traženu dokumentaciju.

У поступку обраде захтјева, а у складу са чланом 17. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга (у даљем тексту: Правилник), utvrđeno је да је захтјев podnesen на propisanim obrascima и да је kompletiran у складу са одредбама члана 10. и 17. Правилника.

Nakon обраде захтјева proveden је postupak tokom koga је izvršena pažljiva analiza svih činjenica и podnesenih dokaza, kako pojedinačno тако и у њиховој међусобној vezi, и nesporno је utvrđeno да је podnosilac захтјева učinio оправданим svoj захтјев, те је Агенција utvrdila да isti zadovoljava sve uvjete за обављање курирских услуга propisane чланом 10. Правилника.

Агенција је у складу са чланом 10. став (6) Закона о поштима Босне и Херцеговине, прибавила сагласност Министарства комуникација и prometa Босне и Херцеговине за издавање лиценце за обављање курирских услуга.

Агенција ће у складу са чланом 8. став (1) Статута Агенције, ово рјешење објавити у "Службеном гласнику БиХ".

На основу утврђеног чињеничног stanja, а у складу са одредбама члана 20. Правилника и члана 193. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине, ријешено је као у диспозитиву рјешења.

Попука о правном лијеку

Против овога рјешења није допуштена жалба, али nezadovoljna страна може покренути управни спор тузбom код Суда Босне и Херцеговине, у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број УП1-01-03-1-29-1-98-14/25
05. децембра 2025. године

Предсједавајућа
Вјећа Агенције
Љиљана Еркић

Министарство комуникација и prometa Босне и Херцеговине је дана, 05.12.2025. године дало сагласност број 04-29-13-2556-1/25 на рјешење о издавању лиценце друштву "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево за обављање курирских услуга бр. УП1-01-03-1-29-1-98-14/25.

Темелјем чланка 193. и 195. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), чланка 10. ставак (5) тачке б) Закона о поштима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05), чланка 5. ставак (1) тачка б) и чланка 10. Правилника о издавању лиценција за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19, 84/20 и 19/22) и чланка 5. ставак (2) Одлуке о утврђивању основних критерија за давање сагласности Агенцији за поштански promet Босне и Херцеговине ради обављања дијела послова из своје надлежности ("Службени гласник БиХ", број 50/10), а рјешавајући по захтјеву

за издавање лиценције за обављање курирских услуга подносиоца "DHL INTERNATIONAL" ДРУШТВО ЗА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ЕКСПРЕСНУ ДОСТАВУ ДОКУМЕНАТА И РОБЕ САРАЈЕВО, са сједиштем у Улици Рајловаčka цеста бб, Сарајево, Вијеће Агенције за поштански промет Босне и Херцеговине, уз suglasnost Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине, је на 202. сједници, одржаној дана 4.12.2025. донијело

РЈЕШЕЊЕ

1. Издаје се лиценција друштву: "DHL INTERNATIONAL" ДРУШТВО ЗА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ЕКСПРЕСНУ ДОСТАВУ ДОКУМЕНАТА И РОБЕ САРАЈЕВО, (скраћени назив фирме: "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево), са сједиштем у Сарајеву, Улица Рајловаčka цеста бб, за обављање курирских услуга на раздобље од четири године, почев од дана добивања suglasnosti Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине.
2. "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево, ће курирске услуге обављати на подручју Босне и Херцеговине.
3. Предмет обављања услуга из тоčke 1. су курирске услуге у унутарњем и међународном поштанском промету.
4. Саставни дио лиценције чине Услови за коришћење лиценције за обављање курирских услуга.
5. Ово рјешење је коначно и бит ће објављено у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Агенцији за поштански промет Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција), друштво "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево поднијело је 6.11.2025. г. захтев за издавање лиценције за обављање курирских услуга у унутарњем и међународном поштанском промету, а 17.11.2025. допуну Захтев са Списак осигураних особа.

Тijekom поступка, Агенција је утврдила да Захтев није потпун, те да садржи недостатке и неправилности због којих није могуће издати лиценцију за обављање поштанских услуга.

Агенција је актом број UP1-01-03-1-29-1-98-7/25 од 18.11.2025. г. затражила исправку и допуну Захтева.

Након отклањања недостатака подносиоца Захтева је поднеском од 26.11.2025. г. доставио тражену документацију.

У поступку обраде захтева, а суkladно чланку 17. Правилника о издавању лиценција за обављање поштанских услуга (у даљњем тексту: Правилник), утврђено је да је захтев поднесен на propisanim обрасцима и да је комплетан суkladно одредбама чланка 10. и 17. Правилника.

Након обраде захтева проведени су поступци током којих је извршена пажљива анализа свих чињеница и поднесених доказа, како појединачно тако и у њиховој међусобној вези, и неспорно је утврђено да је подносиоца захтева учинио оправданим свој захтев, те је Агенција утврдила да исти задовољава све услове за обављање курирских услуга propisane чланком 10. Правилника.

Агенција је суkladно чланку 10. ставак (6) Закона о поштама Босне и Херцеговине, прибавила suglasnost Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине за издавање лиценције за обављање курирских услуга.

Агенција ће суkladно чланку 8. ставак (1) Statuta Агенције, ово рјешење објавити у "Службеном гласнику БиХ".

На основу утврђеног чињеничног стања, а суkladно одредбама чланка 20. Правилника и чланка 193. Закона о

управном поступку Босне и Херцеговине, рјешено је као у диспозитиву рјешења.

Покла о правном лијеку

Против овога рјешења није допуштена жалба, али незадовољна страна може покренути управни спор тузбом код Суда Босне и Херцеговине, у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број UP1-01-03-1-29-1-98-14/25
5. просина 2025. године

Предсједатељница
Вијећа Агенције
Лјилјана Еркић

Министарство комуникација и промета Босне и Херцеговине је дана, 5.12.2025. године дало suglasnost број 04-29-13-2556-1/25 на рјешење о издавању лиценције друштву "DHL INTERNATIONAL" д.о.о. Сарајево за обављање курирских услуга бр. UP1-01-03-1-29-1-98-14/25.

АГЕНЦИЈА ЗА АНТИДОПИНГ КОНТРОЛУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

867

На основу члана 61. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17), члана 62. Закона о спорту у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 27/08, 102/09 и 66/16), те Упутства за провођење и примјену Свјетског антидопинг кодекса 2021, међународних стандарда и Антидопинг правила у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 79/20), директор Агенције за антидопинг контролу Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О ЛИСТИ ЗАБРАЊЕНИХ СРЕДСТАВА ЗА 2026. ГОДИНУ

Члан 1.

Објављује се Листа забрањених средстава за 2026. годину (у даљем тексту: Листа) коју је утврдила Свјетска антидопинг агенција WADA (у даљем тексту: WADA), као обавезни WADA Међународни стандард Свјетског антидопинг програма.

Члан 2.

Ова Листа објављује се у складу са УНЕСКО Међународном конвенцијом против допинга у спорту, Антидопинг конвенцијом Савјета Европе и WADA Свјетским антидопинг кодексом.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу од 1.1.2026. године.

Број 03-35-1-580/25
03. новембра 2025. године
Тузла

Директор
Никола Чича, с. р.

ЛИСТА

ЗАБРАЊЕНИХ СРЕДСТАВА (2026)

С0. НЕОДОБРЕНЕ СУПСТАНЦЕ

ЗАБРАЊЕНЕ УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Било која фармаколошка супстанца на коју се не односи ниједан од сљедећих дијелова Листе и која тренутно нема одобрење било којег државног регулаторног здравственог тијела за терапијску употребу код људи (нпр. лијекови у претклиничком или клиничком развоју или

лијекови чији је развој обустављен, дизајнерски лијекови, супстанце одобрене само за ветеринарску употребу) увијек је забрањена.

Ова класа покрива многе различите супстанце укључујући, али не ограничавајући се на ВРС-157, 2,4-Dinitrophenol (DNP), гуанодине рецептор-1-calstabin комплекс стабилизатори [нпр. S-107, S48168 (ARM210)] и Тропонин активаторе (нпр. Reldesemtiv и Tirasemtiv).

C1. АНАБОЛИЧКА СРЕДСТВА

ЗАБРАЊЕНА УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)

Све забрањене супстанце у овој класи су неспецифичне супстанце.

Анаболичка средства су забрањена.

C1.1. АНАБОЛИЧКИ АНДРОГЕНИ СТЕРОИДИ (ААС)

Када се примјењују егзогено, укључујући, али не ограничавајући се на: 1-Androstenediol (5 α -androst-1-ene-3 β , 17 β -diol), 1-Androstenedione (5 α -androst-1-ene-3,17-dione), 1-Androsterone (3 α -hydroxy-5 α -androst-1-ene-17-one), 1-Epiandrosterone (3 β -hydroxy-5 α -androst-1-ene-17-one), 1-Testosterone (17 β -hydroxy-5 α -androst-1-en-3-one), 4-Androstenediol (androst-4-ene-3 β , 17 β -diol), 4-Hydroxytestosterone (4,17 β -dihydroxyandrost-4-en-3-one), 5-Androstenedione (androst-5-ene-3,17-dione), 7 α -Hydroxy-DHEA, 7 β -Hydroxy-DHEA, 7-Keto-DHEA, 11 β -Methyl-19-nortestosterone, 17 α -Methylepithiostanol (epistane), 19-Norandrostenediol (estr-4-ene-3,17-diol), 19-Norandrostenedione (estr-4-ene-3,17-dione), Androst-4-ene-3,11,17-trione (11-ketoandrostenedione, adrenosterone), Androstanolone (5 α -dihydrotestosterone, 17 β -hydroxy-5 α -androst-3-one), Androstenediol (androst-5-ene-3 β , 17 β -diol), Androstenedione (androst-4-ene-3,17-dione), Bolasterone, Boldenone, Boldione (androsta-1,4-diene-3,17-dione), Calusterone, Clostebol, Danazol ([1,2]oxazolo[4',5':2,3]pregna-4-en-20-yn-17 α -ol), Dehydrochlormethyltestosterone (4-chloro-17 β -hydroxy-17 α -methylandrosta-1,4-dien-3-one), Desoxymethyltestosterone (17 α -methyl-5 α -androst-2-en-17 β -ol and 17 α -methyl-5 α -androst-3-en-17 β -ol), Dimethandrolone (7 α ,11 β -Dimethyl-19-nortestosterone), Drostanolone, Epiandrosterone (3 β -hydroxy-5 α -androst-17-one), Epidihydrotestosterone (17 β -hydroxy-5 β -androst-3-one), Epitestosterone, Ethylestrenol (19-norpregna-4-en-17 α -ol), Fluoxymesterone, Formebolone, Furazabol (17 α -methyl [1,2,5] oxadiazolo [3',4':2,3]-5 α -androst-17 β -ol), Gestrinone, Mestanolone, Mesterolone, Metandienone (17 β -hydroxy-17 α -methylandrosta-1,4-dien-3-one), Metenolone, Methandriol, Methasterone (17 β -hydroxy-2 α ,17 α -dimethyl-5 α -androst-3-one), Methyl-1-testosterone (17 β -hydroxy-17 α -methyl-5 α -androst-1-en-3-one), Methylclostebol, Methyldienolone (17 β -hydroxy-17 α -methylestra-4,9-dien-3-one), Methylnortestosterone (17 β -hydroxy-17 α -methylestr-4-en-3-one), Methyltestosterone, Metribolone (methyltrienolone, 17 β -hydroxy-17 α -methylestra-4,9,11-trien-3-one), Mibolone, Nandrolone (19-nortestosterone), Norbolethone, Norclostebol (4-chloro-17 β -ol-estr-4-en-3-one), Norethandrolone, Oxabolone, Oxandrolone, Oxymesterone, Oxymetholone, Prasterone (dehydroepiandrosterone, DHEA, 3 β -hydroxyandrost-5-en-17-one), Prostanazol (17 β -[(tetrahydropyran-2-yl)oxy]-1'H-pyrazolo[3,4:2,3]-5 α -androstane), Quinbolone, Stanozolol, Stenbolone, Testosterone, Tetrahydrogestrinone (17-hydroxy-18 α -homo-19-nor-17 α -pregna-4,9,11-trien-3-one), Tibolone, Trenbolone (17 β -hydroxyestr-4,9,11-trien-3-one), Trestolone (7 α -Methyl-19-nortestosterone,

MENT) и друге супстанце сличне хемијске структуре или сличних биолошких ефеката укључујући и њихове естере.

C1.2. ДРУГА АНАБОЛИЧКА СРЕДСТВА

Укључујући, али не ограничавајући се на: Clenbuterol, osilodrostat, ractopamine, селективни модулатори андрогених рецептора [SARMs, нпр. andarine, enobosarm (ostarine), LGD-4033 (ligandrol), RAD140, S-23 и YK-11], zeranol и zilpaterol.

C2. ПЕПТИДНИ ХОРМОНИ, ФАКТОРИ РАСТА,

СЛИЧНЕ СУПСТАНЦЕ, И МИМЕТИЦИ

ЗАБРАЊЕНИ УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)

Све забрањене супстанце у овој класи су неспецифичне супстанце.

Сљедеће супстанце, и друге супстанце сличне хемијске структуре или сличних биолошких ефеката, су забрањене:

C2.1. Eritropoietini (EPO) и агенси које утичу на еритропозу

Укључујући, али не ограничавајући се на:

C2.1.1 Агонисте еритропоиетинских рецептора, нпр. darbepoietini (dEPO); eritropoietini (EPO); производи који садрже EPO [нпр. EPO-Fc, methoxy polyethylene glycol-epoetin beta (CERA)]; супстанце које опонашају EPO и супстанце које их садрже (нпр. CNTO-530, peginesatide, pegmolesatide).

C2.1.2 Активаторе хипоксијом индуцираних фактора (HIF), нпр. cobalt; daprodustat (GSK1278863); IOX2; molidustat (BAY 85-3934); roxadustat (FG-4592); vadadustat (AKB-6548); xenon.

C2.1.3 GATA инхибиторе, нпр. K-11706.

C2.1.4 Инхибитори сигнала трансформирајућег фактора раста (TGF- β), нпр. luspatерcept; sotatercept.

C2.1.5 Урођени агонисти рецептора поправка, нпр. asialo EPO; karbamilirani EPO (CEPO).

C2.2. Пептидни хормони и фактори који дјелују на њихово отпуштање:

C2.2.1 Пептиди који стимулирају тестостерон код мушкарца, укључујући, али не ограничавајући се на: хорионски гонадотропин (CG), лутенизирајући хормон (LH), хормон који ослобађа хормон раста (GnRH, gonadorelin) и његови аналози агонисти (нпр. buserelin, deslorelin, goserelin, histrelin, leuprorelin, nafarelin и triptorelin), kisspeptin и његови аналози агонисти.

C2.2.2 Кортикотропини и фактори који дјелују на њихово отпуштање, нпр. corticorelin и tetracosactide.

C2.2.3 Хормон раста (GH), његови аналози и фрагменти укључујући, али не ограничавајући се на:

- Аналоге хормона раста, нпр. lonapegsomatropin, somapacitan и somatogon
- Фрагменте хормона раста, нпр. AOD-9604 и hGH 176-191

C2.2.4 Фактори који ослобађају хормон раста, укључујући, али не ограничавајући се на:

- Хормон који ослобађа хормон раста (GHRH) и његови аналози (нпр. CJC-1293, CJC-1295, sermorelin и tesamorelin)
- Секретагоги хормона раста (GHS) и његови миметици [нпр. anamorelin, capromorelin, ibutamoren (MK-677), ipamorelin, lenomorelin (ghrelin), macimorelin и tabimorelin]

- пептиде који дјелују на отпуштање хормона раста (GHRPs) [нпр. alexamorelin, examorelin (hexarelin), GHRP-1, GHRP-2 (pramorelin), GHRP-3, GHRP-4, GHRP-5 и GHRP-6]

C2.3. Фактори раста и модулатори фактора раста

Укључујући, али не ограничавајући се на: факторе раста фибробласта (FGFs), хепатоцитни фактор раста (HGF), Инсулину слични фактор раста-1 (IGF-1, mecasermin) и његови аналози, механичке факторе раста (MGFs), Тромбоцитни фактор раста (PDGF), Thymosin-β4 и његови деривати, нпр. TB-500, Васкуларни ендотелијални фактор раста (VEGF) и друге факторе раста или модулаторе фактора раста који утичу на синтезу/разлагање протеина мишића, тетива или лигамената, васкуларизацију, кориштење енергије, регенеративни капацитет или промјену типа влакана.

C3. БЕТА-2 АГОНИСТИ

ЗАБРАЊЕНИ УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Сви селективни и неселективни бета-2 агонисти, укључујући њихове оптичке изомере, су забрањени. Укључујући, али не ограничавајући се на: Arformoterol; Fenoterol; Formoterol; Higenamine; Indacaterol; Levosalbutamol; Olodaterol; Procaterol; Reproterol; Salbutamol; Salmeterol; Terbutaline; Tretoquinol (trimetoquinol); Tulobuterol; Vilanterol.

Осим:

- Инхалираног салбутамола: максимално 1600 микрограма током 24 сата у вишестратним дозама, и не више од 600 микрограма током 8 сати почевши од примјене било које дозе лијека;
- Инхалираног формотерола: максимална доза од 54 микрограма током 24 сата у вишестратним дозама, и не више од 36 микрограма током 12 сати почевши од примјене било које дозе лијека;
- Инхалираног салметерола: максимално 200 микрограма током 24 сата;
- Инхалираног вилантерола: максимално 25 микрограма током 24 сата.

НАПОМЕНА:

Концентрација салбутамола у урину већој од 1000 нг/мл или формотерола већој од 40 нг/мл није у складу с терапијском примјеном супстанце и сматраће се неповољним аналитичким налазом (ААФ) уколико спортиста не докаже путем контролиране фармакокинетичке студије, да је неповољан резултат посљедица терапијске дозе (инхалацијом) у границама горе наведених максималних доза.

C4. ХОРМОНИ И МОДУЛАТОРИ МЕТАБОЛИЗМА ЗАБРАЊЕНИ УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)

Забрањене супстанце у класама C4.1 и C4.2 су специфичне супстанце. Супстанце у класама C4.3 и C4.4 су неспецифичне супстанце.

Сљедећи хормони и модулатори метаболизма су забрањени:

C4.1. Инхибитори ароматазе

Укључујући, али не ограничавајући се на 2-Androstenol (5α-androst-2-en-17-ol), 2-Androstenone (5α-androst-2-en-17-one), 2-Phenylbenzo[h]chromen-4-one (α-

naphthoflavone; 7,8-benzoflavone), 3-Androstenol (5α-androst-3-en-17-ol), 3-Androstenone (5α-androst-3-en-17-one), 4-Androstene-3,6,17 trione (6-oxo), Aminoglutethimide, Anastrozole, Androsta-1,4,6-triene-3,17-dione (androstatrienedione), Androsta-3,5-diene-7,17-dione (arimistane), Exemestane, Formestane, Letrozole, Testolactone.

C4.2. Анти-естрогене супстанце (анти-естрогени и селективни модулатори естрогенских рецептора (SERMs))

Укључујући, али не ограничавајући се на: Bazedoxifene, Clomifene, Cyclofenil, Elacestrant, Fulvestrant, Ospemifene, Raloxifene, Tamoxifen, Toremifene.

C4.3. Супстанце које спречавају активацију активинског рецептора ИИБ

Укључујући, али не ограничавајући се на: Активин А-неутрализирајућа антитијела; агонисте активин рецептора ИИБ као што су: лажни активин рецептори (нпр. ACE-031); Анти-активин рецептор ИИБ антитијела (нпр. bimagrumab); инхибиторе миостатина као што су: Агенси који редуцирају или спречавају експресију миостатина; Миостатин-везујући протеини (нпр. follistatin, myostatin propeptide); Миостатин-неутрализирајућа антитијела (нпр. apitegromab, domagrozumab, landogrozumab, stamulumab).

C4.4. Метаболички модулатори:

S4.4.1. Активатори АМП-активираних протеин киназа (АМПК), нпр. 5-N,6-N-bis(2-fluorophenyl)-[1,2,5]oxadiazolo[3,4-b]pyrazine-5,6-diamine (BAM15), AICAR, митохондријални отворени оквир за читање 12S rRNA-с (MOTS-с); делта агонисти рецептора активације пролиферације пероксисома (PPARδ), нпр. 2-(2-methyl-4-((4-methyl-2-(4-(trifluoromethyl)phenyl)thiazol-5-yl)methylthio)phenoxy) ocatna kiselina (GW1516, GW501516) i Rev-erba agonisti, npr. SR9009, SR9011.

C4.4.2. Инсулини и инсулин-миметици (нпр. S519, S597)

C4.4.3. Meldonium

C4.4.4. Trimetazidine

C5. ДИУРЕТИЦИ И МАСКИРНИ АГЕНСИ ЗАБРАЊЕНИ УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Сви диуретици и маскирни агенси су забрањени, укључујући све оптичке изомере, нпр. д- и л- гдје је релевантно, су забрањени.

Укључујући, али не ограничавајући се на:

- Диуретици као што су: Acetazolamide; amiloride; bumetanide; canrenone; chlortalidone; etacrynic acid; furosemide; indapamide; metolazone; spironolactone; thiazides, npr. bendroflumethiazide, chlorothiazide i hydrochlorothiazide; torasemide; triamterene; xipamide.
- Vaptani, нпр. conivaptan, mozavaptan, tolvaptan;
- Пласма експандери за интравенску примјену као што су: Albumin, dextran, hydroxyethyl скроб, mannitol;
- Desmopressin;
- Probenecid; и друге супстанце сличне хемијске структуре или биолошких ефеката.

Осим:

- Drospirenone; ramabrom; и топичка офталмолошка употреба инхибитора карбоанхидразе (нпр. dorzolamide, brinzolamide);
- Локална примјена felypressina у денталној анестезији.

НАПОМЕНА:

Присуство у узорку спортисте, увијек или на такмичењу, било које количине супстанци подложних одређивању граничних вриједности, како је примјенљиво: formoterol, salbutamol, cathine, ephedrine, methylephedrine и pseudoephedrine, заједно с диуретиком или средством за масирање (осим локалне офталмичке примјене инхибитора карбоанхидразе или локалне примјене felypressina у денталној анестезији), сматрат ће се неповољним аналитичким налазом (ААФ), осим ако спортиста нема одобрено изузеће за терапијску употребу (ТУЕ) за ту супстанцу, као додаток уз одобрење за диуретик или средство за масирање.

ЗАБРАЊЕНЕ МЕТОДЕ**ЗАБРАЊЕНЕ УВИЈЕК (НА ТАКМИЧЕЊУ И ВАН ТАКМИЧЕЊА)**

Све забрањене методе у овој класи су неспецифичне, осим метода у М2.2. које су специфичне методе.

М1. МАНИПУЛАЦИЈА КРВЉУ И КРВНИМ КОМПОНЕНТАМА

Забрањено је следеће:

М1.1. Давање или поновно уношење било које количине аутологне, алогене (хомологне) или хетерологне крви или производа црвених крвних зрнаца било ког порекла у кардиоваскуларни систем. Прикупљање крви или крвних компоненти (укључујући аферезу), осим ако се не спроводи у 1) аналитичке сврхе, укључујући медицинске тестове или допинг контролу, или 2) у сврху донације у центру за прикупљање акредитованом од стране надлежног регулаторног тела земље у којој послује.

М1.2. Вештачко повећање уноса, транспорта или снабдевања кисеоником. Укључујући, али не ограничавајући се на: Перфлуориране хемијске супстанце; efaroxiral (RSR13); voxelotog и модифициране продукте хемоглобина (нпр. замјене за крв базирани на хемоглобину и микроенкапсулиране продукте хемоглобина, искључујући надокнаду кисеоника инхалацијом)

М1.3. Било који облик интраваскуларне манипулације крвљу или крвним компонентама физикалним или хемијским средствима.

М1.4. Употреба система или опреме за поновно удисање угљен-моноксида, осим ако се не изводи као дијагностичка процедура под надзором медицинског или научног стручњака.

М2. ХЕМИЈСКА И ФИЗИЧКА МАНИПУЛАЦИЈА

Забрањено је следеће:

М2.1. Неовлаштено манипулирање или покушај неовлаштеност манипулирања узорцима прикупљених током допинг контроле с циљем промјене њихове интактности и валидности. Укључујући, али не ограничавајући се на: замјену узорака и/или њихово фалсификовање (нпр. додавање протеаза у узорак).

М2.2. Интравенске инфузије и/или инјекције волумена већег од укупно 100 мл у раздобљу од 12 сати, осим ако се оправдано примјењују током болничког лијечења, хируршких процедура или клиничких дијагностичких испитивања.

М3. ГЕНСКИ И ЋЕЛИЈСКИ ДОПИНГ

Следеће методе, које имају потенцијал побољшања спортских перформанси, су забрањене:

М3.1. Примјена нуклеинских киселина или аналога нуклеинских киселина која може мијењати секвенцу генома и/или мијењати експресију гена било којим механизмом. То укључује, али није ограничено на технологију уређивања гена, пригушивање гена и технологије пријеноса гена.

М3.2. Употреба нормалних или генетски модификованих ћелија или ћелијских компоненти (нпр. језгара и органела као што су митохондрије и рибозоми).

С6. СТИМУЛАНСИ**ЗАБРАЊЕНИ НА ТАКМИЧЕЊУ**

Све забрањене супстанце у овој категорији су специфичне супстанце, осим оних из категорије С6.А, које су неспецифичне супстанце.

Супстанце злоупотребе у овом дијелу: кокаин и метиленидиоксиметамфетамин (MDMA/"ecstasy").

Сви стимуланси, укључујући све оптичке изомере (нпр. d- и l- ако је релевантно), су забрањени.

Стимуланси укључују:

С6.А. Неспецифичне стимулансе: Adrafinil, Amfepramone, Amphetamine, Amfetaminil, Amiphenazole, Benfluorex, Benzylpiperazine, Bromantan, Clobenzorex, Cocaine, Cropropamide, Crotetamide, Fencamine, Fenetyliline, Fenfluramine, Fenproporex, Fladrafenil (2-[Bis(4-fluorophenyl) methylsulfinyl]-N-hydroxyacetamide), Flmodafinil (2-[Bis(4-fluorophenyl) methylsulfinyl]acetamide), Fonturacetam [4-phenylpiracetam (carphedon)], Furfenorex, Hydrafenil (fluorenol), Lisdexamphetamine, Mefenorex, Mephentermine, Mesocarb, Metamphetamine(d-), p-methylamphetamine, Modafinil, Norfenfluramine, Phendimetrazine, Phentermine, Prenylamine, Prolintane.

Стимуланс који није изричито наведен у овом дијелу сматра се специфичном супстанцом.

С6.Б. Специфичне стимулансе

Укључујући, али не ограничавајући се на: 2-phenylpropan-1-amine (β-methylphenylethylamine, BMPEA), 3-Methylhexan-2-amine (1,2-dimethylpentylamine), 4-Fluoromethylphenidate, 4-Methylhexan-2-amine (1,3-dimethylamylamine, 1,3 DMAA, methylhexaneamine), 4-Methylpentan-2-amine (1,3-dimethylbutylamine), 5-Methylhexan-2-amine (1,4-dimethylamylamine, 1,4-dimethylpentylamine, 1,4-DMAA), Benzfetamine, Cathine**, Cathinone i njegovi analozi, npr. mephedrone, methedrone, i α-pyrrolidinovalerophenone, Dimetamphetamine (dimethylamphetamine), Ephedrine***, Epinephrine**** (adrenaline), Etamivan, Ethylphenidate, Etilamphetamine, Etilefrine, Famprofazone, Fenbutrazate, Fencamfamin, Heptaminol, Hydroxyamphetamine (parahydroxyamphetamine), Isometheptene, Levmetamphetamine, Meclofenoxate, Methylenedioxymethamphetamine, Methylephedrine***, Methylmephedrate [(±)-methyl-2-(naphthalen-2-yl)-2-(piperidin-2-yl)acetate], Methylphenidate, Midodrine, Nikethamide, Norfenefrine, Octodrine (1,5-dimethylhexylamine), Octopamine, Oxilofrine (methylsynephrine), Pemoline, Pentetrazol, Phenethylamine i njegovi derivati, Phenmetrazine, Phenpromethamine, Propylhexedrine, Pseudoephedrine*****, Selegiline, Sibutramine, Solriamfetol, Strychnine, Tenamfetamine (methylenedioxymphetamine), Tesofensine, Tuaminoheptane

и друге супстанце са сличном хемијском структуром или сличним биолошким ефектом (ефектима).

Осим:

- Clonidine, guanfacine;
- Деривата имидазола за дерматолошку, назалну, офталмолошку или отолошку употребу (нпр. brimonidine, clonazoline, fenoxazoline, indanazoline, naphazoline, oxymetazoline, tetrazoline, tramazoline, xylometazoline) и стимуланса укључених у Мониторинг програм за 2026. годину*.

* Bupropion, caffeine, nicotine, phenylephrine, phenylpropanolamine, pipradrol, i synephrine: ове супстанце су укључене у Мониторинг програм за 2026. годину, и не сматрају се забрањеним супстанцама.

** Cathine (d-norpseudoephedrine) и његов l-изомер: забрањен ако му је концентрација у урину већа од 5 микрограма по милилитру.

*** Ephedrine i methylephedrine забрањени су ако је њихова појединачна концентрација у урину већа од 10 микрограма по милилитру.

**** Epinephrine (adrenaline): није забрањена локална примјена (нпр. назална, офталмолошка или истовремена примјена с локалним анестетичима)

***** Pseudoephedrine: забрањен када је његова концентрација у урину већа од 150 микрограма по милилитру.

С7. НАРКОТИЦИ**ЗАБРАЊЕНИ НА ТАКМИЧЕЊУ**

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Супстанца злоупотребе у овом дијелу: diamphetamine (heroin)

Следећи наркотици, укључујући све оптичке изомере, нпр. d- и l- гдје је примјењиво, су забрањени: Buprenorphine, Dextromoramide, Diamorphine (heroin), Fentanyl i njegovi derivati, Hydromorphone, Methadone, Morphine, Nicomorphine, Oxycodone, Oxymorphone, Pentazocine, Pethidine, Tramadol.

С8. КАНАБИНОИДИ**ЗАБРАЊЕНИ НА ТАКМИЧЕЊУ**

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Супстанца злоупотребе у овом дијелу: tetrahydrocannabinol (THC)

Сви природни и синтетички канабиноиди су забрањени, нпр.

- У канабису (хашиш, марихуана) и производима од канабиса
- Природни и синтетски тетра hidro каннабиноли (THCs)
- Синтетски канабиноиди који опонашају ефекте THC-а

Осим:

- Cannabidiol.

С9. ГЛУКОКОРТИКОИДИ**ЗАБРАЊЕНИ НА ТАКМИЧЕЊУ**

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Сви глукокортикоиди су забрањени када се примјењују било којим инјекцијским, оралним (укључујући оромукозни (нпр. букални, гингивални, сублингвални)) или ректалним путем.

Укључујући али не ограничавајући се на: Beclometasone, Betamethasone, Budesonide, Ciclesonide, Cortisone, Deflazacort, Dexamethasone, Flunisolide, Fluocortolone, Fluticasone, Hydrocortisone, Methylprednisolone, Mometasone, Prednisolone, Prednisone, Triamcinolone acetonide.

Остали начини примјене (укључујући инхалацијски и локални: дентално-интраканални, дермални, интраназални, офталмолошки, отолошки и перианални) нису забрањени када се користе у допуштеним дозама прописаним од произвођача и у терапијским индикацијама.

П1. БЕТА-БЛОКАТОРИ**СУПСТАНЦЕ ЗАБРАЊЕНЕ У ПОЈЕДИНИМ СПОРТОВИМА**

Све забрањене супстанце у овој класи су специфичне супстанце.

Бета-блокатори забрањени су само на такмичењу у следећим спортовима, а такође и ван такмичења гдје је то означено (*):

- Стреличарство (WA)*
- Аутомобилизам (FIA)
- Билијар (све дисциплине) (WCBS)
- Пикадо (WDF)
- Голф (IGF)
- Мини - голф (WMF)
- Стрелаштво (ISSF, IPC)*
- Подводни спортови (CMAS)* у свим поддисциплинама роњења на дах, подводног риболова и стрелаштва.

* Такође забрањени и ван такмичења

Укључујући али не ограничавајући се на: Acebutolol, Alprenolol, Atenolol, Betaxolol, Bisoprolol, Bunolol, Carteolol, Carvedilol, Celiprolol, Esmolol, Labetalol, Metipranolol, Metoprolol, Nadolol, Nebivolol, Oxprenolol, Pindolol, Propranolol, Sotalol, Timolol.

ВАЖНО

Службени текст Листе забрањених средстава на српском језику одржават ће Агенција за антидопинг контролу Босне и Херцеговине у складу са Листом на енглеском језику, коју одржава Свјетска антидопинг агенција (WADA). У случају било какве неусаглашености између енглеске и верзије на српском језику, мјеродавна је енглеска верзија која се налази на web страници Свјетске антидопинг агенције.

Листа ступа на снагу 1. јануара 2026. године

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17), člana 62. Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08, 102/09 i 66/16), te Uputstva za provođenje i primjenu Svjetskog antidoping kodeksa 2021, međunarodnih standarda i Antidoping pravila u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 79/20), direktor Agencije za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU**O LISTI ZABRANJENIH SREDSTAVA
ZA 2026. GODINU**

Član 1.

Objavljuje se Lista zabranjenih sredstava za 2026. godinu (u daljem tekstu: Lista) koju je utvrdila Svjetska antidoping

agencija WADA (u daljem tekstu: WADA), kao obavezni WADA Međunarodni standard Svjetskog antidoping programa.

Član 2.

Ova Lista objavljuje se u skladu sa UNESCO Međunarodnom konvencijom protiv dopinga u sportu, Antidoping konvencijom Vijeća Evrope i WADA Svjetskim antidoping kodeksom.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu od 1.1.2026. godine.

Broj 03-35-1-580/25

03. novembra 2025. godine

Tuzla

Direktor

Nikola Čiča, s. r.

LISTA

ZABRANJENIH SREDSTAVA (2026)

S0. NEODOBRENE SUPSTANCE

ZABRANJENE UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Bilo koja farmakološka supstanca na koju se ne odnosi niti jedan od sljedećih dijelova Liste i koja trenutno nema odobrenje bilo kojeg državnog regulatornog zdravstvenog tijela za terapijsku upotrebu kod ljudi (npr. lijekovi u pretkliničkom ili kliničkom razvoju ili lijekovi čiji je razvoj obustavljen, dizajnerski lijekovi, supstance odobrene samo za veterinarsku upotrebu) uvijek je zabranjena.

Ova klasa pokriva mnoge različite supstance uključujući, ali ne ograničavajući se na BPC-157, 2,4-dinitrophenol (DNP), ryanodine receptor-1-calstabin kompleks stabilizatori [npr. S-107, S48168 (ARM210)] i troponin aktivatori (npr. reldesemtiv i tirasemtiv).

S1. ANABOLIČKA SREDSTVA

ZABRANJENA UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su nespecifične supstance.

Anabolička sredstva su zabranjena.

S1.1. ANABOLIČKI ANDROGENI STEROIDI (AAS)

Kada se primjenjuju egzogeno, uključujući, ali ne ograničavajući se na: 1-Androstenediol (5 α -androst-1-ene-3 β , 17 β -diol), 1-Androstenedione (5 α -androst-1-ene-3,17-dione), 1-Androsterone (3 α -hydroxy-5 α -androst-1-ene-17-one), 1-Epiandrosterone (3 β -hydroxy-5 α -androst-1-ene-17-one), 1-Testosterone (17 β -hydroxy-5 α -androst-1-en-3-one), 4-Androstenediol (androst-4-ene-3 β , 17 β -diol), 4-Hydroxytestosterone (4,17 β -dihydroxyandrost-4-en-3-one), 5-Androstenedione (androst-5-ene-3,17-dione), 7 α -Hydroxy-DHEA, 7 β -Hydroxy-DHEA, 7-Keto-DHEA, 11 β -Methyl-19-nortestosterone, 17 α -Methylepithiostanol (epistane), 19-Norandrostenediol (estr-4-ene-3,17-diol), 19-Norandrostenedione (estr-4-ene-3,17-dione), Androst-4-ene-3,11,17-trione (11-ketoandrostenedione, adrenosterone), Androstanolone (5 α -dihydrotestosterone, 17 β -hydroxy-5 α -androst-3-one), Androstenediol (androst-5-ene-3 β ,17 β -diol), Androstenedione (androst-4-ene-3,17-dione), Bolasterone, Boldenone, Boldione (androst-1,4-diene-3,17-dione), Calusterone, Clostebol, Danazol ([1,2]oxazolo[4',5':2,3]pregna-4-en-20-yn-17 α -ol), Dehydrochloromethyltestosterone (4-chloro-17 β -hydroxy-17 α -methylandrosta-1,4-dien-3-one), Desoxymethyltestosterone (17 α -methyl-5 α -androst-2-en-17 β -ol and 17 α -methyl-

5 α androst-3-en-17 β -ol), Dimethandrolone (7 α ,11 β -Dimethyl-19-nortestosterone), Drostanolone, Epiandrosterone (3 β -hydroxy-5 α -androst-17-one), Epi-dihydrotestosterone (17 β -hydroxy-5 β androst-3-one), Epitestosterone, Ethylestrenol (19-norpregna-4-en-17 α -ol), Fluoxymesterone, Formebolone, Furazabol (17 α -methyl [1,2,5] oxadiazolo[3',4':2,3]-5 α -androst-17 β -ol), Gestrinone, Mestanolone, Mesterolone, Metandienone (17 β -hydroxy-17amethylandrosta-1,4-dien-3-one), Metenolone, Methandriol, Methasterone (17 β -hydroxy-2 α ,17 α -dimethyl-5 α -androst-3-one), Methyl-1-testosterone (17 β -hydroxy-17amethyl-5 α -androst-1-en-3-one), Methylclostebol, Methylidenolone (17 β -hydroxy-17amethylestra-4,9-dien-3-one), Methylnortestosterone (17 β -hydroxy-17amethylestra-4-en-3-one), Methyltestosterone, Metribolone (methyl-trienolone, 17 β -hydroxy-17 α -methylestra-4,9,11-trien-3-one), Mibolerone, Nandrolone (19-nortestosterone), Norbolone, Norclostebol (4-chloro-17 β -ol-estr-4-en-3-one), Norethandrolone, Oxabolone, Oxandrolone, Oxymesterone, Oxymetholone, Prasterone (dehydroepiandrosterone, DHEA, 3 β -hydroxyandrost-5-en-17-one), Prostanazol (17 β -[(tetrahydropyran-2-yl)oxy]-1'H-pyrazolo[3,4:2,3]-5 α -androstane), Quinbolone, Stanazolol, Stenbolone, Testosterone, Tetrahydrogestrinone (17-hydroxy-18ahomo-19-nor-17 α -pregna-4,9,11-trien-3-one), Tibolone, Trenbolone (17 β -hydroxyestr-4,9,11-trien-3-one), Trestolone (7 α -Methyl-19-nortestosterone, MENT) i druge supstance slične hemijske strukture ili sličnih bioloških efekata uključujući njihove estere.

S1.2. DRUGA ANABOLIČKA SREDSTVA

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Clenbuterol, osilodrostat, ractopamine, selektivne modulatore androgenih receptora [SARMs, npr. andarine, enobosarm (ostarine), LGD-4033 (ligandrol), RAD140, S-23 i YK-11], zeranol i zilpaterol.

S2. PEPTIDNI HORMONI, FAKTORI RASTA, SLIČNE SUPSTANCE, I MIMETICI ZABRANJENI UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su nespecifične supstance.

Sljedeće supstance, i druge supstance slične hemijske strukture ili sličnih bioloških efekata, su zabranjene:

S2.1. Eritropoetini (EPO) i agensi koje utječu na eritropoezu

Uključujući, ali ne ograničavajući se na:

S2.1.1 Agoniste eritropoietinskih receptora, npr. darbepoetini (dEPO); eritropoietini (EPO); proizvodi koji sadrže EPO [npr. EPO-Fc, methoxy polyethylene glycol-epoetin beta (CERA)]; supstance koje oponašaju EPO i supstance koje ih sadrže (npr. CNTO-530, peginesatide, pegmolesatide).

S2.1.2 Aktivatore hipoksijom induciranih faktora (HIF), npr. cobalt; daprodustat (GSK1278863); IOX2; molidustat (BAY 85-3934); roxadustat (FG-4592); vadadustat (AKB-6548); xenon.

S2.1.3 GATA inhibitore, npr. K-11706.

S2.1.4 Inhibitori signala transformirajućeg faktora rasta (TGF- β), npr. luspatercept; sotatercept.

S2.1.5 Urođeni agonisti receptora popravka, npr. asialo EPO; karbamilirani EPO (CEPO).

S2.2. Peptidni hormoni i faktori koji djeluju na njihovo otpuštanje:

S2.2.1 Peptidi koji stimuliraju testosteron kod muškaraca, uključujući, ali ne ograničavajući se na: horionski gonadotropin

(CG), luteinizirajući hormon (LH), hormon koji oslobađa hormon rasta (GnRH, gonadorelin) i njegovi analozi agonisti (npr. buserelin, deslorelin, goserelin, histrelin, leuporelin, nafarelin i triptorelin), kisspeptin i njegovi analozi agonisti.

S2.2.2 Kortikotropini i faktori koji djeluju na njihovo otpuštanje, npr. corticorelin i tetracosactide.

S2.2.3 Hormon rasta (GH), njegovi analozi i fragmenti uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- Analoge hormona rasta, npr. lonapegsomatropin, somapacitan i somatrogon
- Fragmente hormona rasta, npr. AOD-9604 i hGH 176-191

S2.2.4 Faktori koji oslobađaju hormon rasta, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- Hormon koji oslobađa hormon rasta (GHRH) i njegovi analozi (npr. CJC-1293, CJC-1295, sermorelin i tesamorelin)
- Sekretagogi hormona rasta (GHS) i njegovi mimetici [npr. anamorelin, capromorelin, ibutamoren (MK-677), ipamorelin, lenomorelin (ghrelin), macimorelin i tabimorelin]
- peptide koji djeluju na otpuštanje hormona rasta (GHRPs) [npr. alexamorelin, examorelin (hexarelin), GHRP-1, GHRP-2 (pralmorelin), GHRP-3, GHRP-4, GHRP-5 i GHRP-6]

S2.3. Faktori rasta i modulatori faktora rasta

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: faktore rasta fibroblasta (FGFs), hepatocitni faktor rasta (HGF), Insulinu slični faktor rasta-1 (IGF-1, mecasermin) i njegovi analozi, mehaničke faktore rasta (MGFs), Trombocitni faktor rasta (PDGF), Thymosin-β4 i njegovi derivati, npr. TB-500, Vaskularni endotelijalni faktor rasta (VEGF) i druge faktore rasta ili modulare faktora rasta koji utiču na sintezu/razlaganje proteina mišića, tetiva ili ligamenata, vaskularizaciju, korištenje energije, regenerativni kapacitet ili promjenu tipa vlakana.

S3. BETA-2 AGONISTI

ZABRANJENI UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Svi selektivni i neselektivni beta-2 agonisti, uključujući njihove optičke izomere, su zabranjeni. Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Arformoterol; Fenoterol; Formoterol; Higenamine; Indacaterol; Levosalbutamol; Olodaterol; Procaterol; Reproterol; Salbutamol; Salmeterol; Terbutaline; Tretoquinol (trimetoquinol); Tulobuterol; Vilanterol.

Osim:

- Inhaliranog salbutamola: maksimalno 1600 mikrograma tokom 24 sata u podijeljenim dozama, koje ne smiju prelaziti 600 mikrograma tokom 8 sati počevši od primjene bilo koje doze;
- Inhaliranog formoterola: maksimalna doza od 54 mikrograma tokom 24 sata u podijeljenim dozama koje ne smiju premašiti 36 mikrograma tokom 12 sati počevši od primjene bilo koje doze;
- Inhaliranog salmeterola: maksimalno 200 mikrograma tokom 24 sata tokom 24 sata u podijeljenim dozama ne smiju premašiti 100 mikrograma tokom 8 sati počevši od primjene bilo koje doze;
- Inhaliranog vilanterola: maksimalno 25 mikrograma tokom 24 sata.

NAPOМЕНА:

Koncentracija salbutamola u urinu većoj od 1000 ng/ml ili formoterola većoj od 40 ng/ml nije u skladu s terapijskom primjenom supstance i smatrat će se nepovoljnim analitičkim nalazom (AAF) ukoliko sportista ne dokaže putem kontrolirane farmakokinetičke studije, da je nepovoljan rezultat posljedica terapijske doze (inhalacijom) u granicama gore navedenih maksimalnih doza.

S4. HORMONI I MODULATORI METABOLIZMA ZABRANJENI UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Zabranjene supstance u klasama S4.1 i S4.2 su specifične supstance. Supstance u klasama S4.3 i S4.4 su nespecifične supstance.

Sljedeći hormoni i modulatori metabolizma su zabranjeni:

S4.1. Inhibitori aromataze

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: 2-Androstenol (5α-androst-2-en-17-ol), 2-Androstenone (5α-androst-2-en-17-one), 2-Phenylbenzo[h]chromen-4-one (α-naphthoflavone; 7,8-benzoflavone), 3-Androstenol (5α-androst-3-en-17-ol), 3-Androstenone (5α-androst-3-en-17-one), 4-Androstene-3,6,17-trione (6-oxo), Aminoglutethimide, Anastrozole, Androsta-1,4,6-triene-3,17-dione (androstatrienedione), Androsta-3,5-diene-7,17-dione (arimistane), Exemestane, Formestane, Letrozole, Testolactone.

S4.2. Anti-estrogene supstance (anti-estrogeni i selektivni modulatori estrogenskih receptora (SERMs))

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Bazedoxifene, Clomifene, Cyclofenil, Elacestrant, Fulvestrant, Ospemifene, Raloxifene, Tamoxifen, Toremifene.

S4.3. Supstance koje sprečavaju aktivaciju aktivinskog receptora IIB

Uključujući ali ne ograničavajući se na: Activin A-neutralizirajuća antitijela; agoniste aktivin receptora IIB kao što su: lažni aktivin receptori (npr. ACE-031); Anti-aktivin receptor IIB antitijela (npr. bimagrumb); inhibitore myostatina kao što su: Agensi koji reduciraju ili sprečavaju ekspresiju miostatina; Myostatin-vezujući proteini (npr. follistatin, myostatin propeptide); Myostatin-neutralizirajuća antitijela (npr. apitegromab, domagrozumab, landogrozumab, stamulumab).

S4.4. Metabolički modulatori:

S4.4.1. Aktivatori AMP-aktivirane protein kinaze (AMPK), npr. 5-N,6-N-bis(2-fluorophenyl)-[1,2,5]oxadiazolo[3,4-b]pyrazine-5,6-diamine (BAM15), AICAR, mitohondrijalni otvoreni okvir za čitanje 12S rRNA-c (MOTS-c); Delta agonisti receptora aktivacije proliferacije peroksisoma (PPARδ), npr. 2-(2-methyl-4-((4-methyl-2-(4-(trifluoromethyl)phenyl)thiazol-5-yl)methylthio)phenoxy) ocatna kiselina (GW1516, GW501516) i Rev-erba agonisti, npr. SR9009, SR9011.

S4.4.2. Insulini i insulin-mimetici (npr. S519, S597)

S4.4.3. Meldonium

S4.4.4. Trimetazidine

S5. DIURETICI I MASKIRNI AGENSI

ZABRANJENI UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Svi diuretici i maskirni agensi su zabranjeni, uključujući sve optičke izomere, npr. d- i l- gdje je relevantno, su zabranjeni.

Укључујући, али не ограничавајући се на:

- Diuretici kao što su: Acetazolamide; amiloride; bumetanide; canrenone; chlortalidone; etacrynic acid; furosemide; indapamide; metolazone; spironolactone; thiazides, npr. bendroflumethiazide, chlorothiazide i hydrochlorothiazide; torasemide; triamterene; xipamide;
- Vaptani, npr. conivaptan, mozavaptan, tolvaptan;
- Plasma ekspanderi za intravensku primjenu kao što su: Albumin, dextran, hydroxyethyl skrob, mannitol;
- Desmopressin;
- Probenecid;

i druge supstance slične hemijske strukture ili bioloških efekata.

Osim:

- Drospirenone; pamabrom; i topička oftalmološka upotreba inhibitora karboanhidraze (npr. dorzolamide, brinzolamide);
- Lokalna primjena felypressina u dentalnoj anesteziji.

NAPOMENA:

Prisustvo u uzorku sportiste, uvijek ili na takmičenju, bilo koje količine supstanci podložnih određivanju graničnih vrijednosti, kako je primjenljivo: formoterola, salbutamola, cathine, ephedrine, methylephedrine i pseudoephedrine, zajedno s diuretikom ili sredstvom za maskiranje (osim lokalne oftalmičke primjene inhibitora karboanhidraze ili lokalne primjene felypressina u dentalnoj anesteziji), smatrat će se nepovoljnim analitičkim nalazom (AAF), osim ako sportista nema odobreno izuzeće za terapijsku upotrebu (TUE) za tu supstancu, kao dodatak uz odobrenje za diuretik ili sredstvo za maskiranje.

ZABRANJENE METODE

ZABRANJENE UVIJEK (NA TAKMIČENJU I IZVAN TAKMIČENJA)

Sve zabranjene metode u ovoj klasi su nespecifične, osim metoda u M2.2. koje su specifične metode.

M1. MANIPULACIJA KRVlju I KRVNIM KOMONENTAMA

Zabranjeno je sljedeće:

M1.1. Davanje ili ponovno uvođenje bilo koje količine autologne, alogene (homologne) ili heterologne krvi ili produkata crvenih krvnih ćelija bilo kojeg porijekla u kardiovaskularni sistem. Vađenje krvi ili krvnih sastojaka (uključujući aferezu), osim ako se ne provodi u 1) analitičke svrhe, uključujući medicinske testove ili doping kontrolu, ili u 2) svrhe doniranja u centru za prikupljanje akreditiranom od strane nadležnog regulatornog tijela zemlje u kojoj posluje.

M1.2. Vještačko povećanje unosa, transporta ili opskrbe kisikom. Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Perfluorirane hemijske supstance; efaproxiral (RSR13); voxelotor i modificirane produkte hemoglobina (npr. zamjene za krv na bazi hemoglobina i proizvodi sa mikroenkapsuliranim hemoglobinom, isključujući dodatni kisika inhalacijom).

M1.3. Bilo koji oblik intravaskularne manipulacije krvlju ili krvnim komponentama fizikalnim ili hemijskim sredstvima.

M1.4. Korištenje sustava ili opreme za ponovno udisanje ugljičnog monoksida, osim ako se ne provodi kao dijagnostički postupak pod nadzorom medicinskog ili znanstvenog stručnjaka.

M2. HEMIJSKA I FIZIČKA MANIPULACIJA

Zabranjeno je sljedeće:

M2.1. Neovlašteno manipuliranje ili pokušaj neovlaštenog manipuliranja uzorcima prikupljenih tokom doping kontrole s ciljem promjene njihove intaktnosti i validnosti. Uključujući, ali ne ograničavajući se na: zamjenu uzoraka i/ili njihovo falsificiranje (npr. dodavanje proteaza u uzorak).

M2.2. Intravenske infuzije i/ili injekcije volumena većeg od ukupno 100 ml u razdoblju od 12 sati, osim ako se opravdano primjenjuju tokom bolničkog liječenja, hirurških procedura ili kliničkih dijagnostičkih ispitivanja.

M3. GENSKI I ĆELIJSKI DOPING

Sljedeće metode, koje imaju potencijal poboljšanja sportskih performansi, su zabranjene:

M3.1. Primjena nukleinskih kiselina ili analoga nukleinskih kiselina koje mogu mijenjati sekvencu genoma i/ili mijenjati ekspresiju gena bilo kojim mehanizmom. To uključuje, ali nije ograničeno na tehnologiju uređivanja gena, prigušivanje gena i tehnologije prijenosa gena.

M3.2. Primjena normalnih ili genetski modificiranih ćelija ili ćelijskih komponenti (npr. jezgre i organele poput mitohondrija i ribosoma).

S6. STIMULANSI

ZABRANJENI NA TAKMIČENJU

Sve zabranjene supstance u ovoj kategoriji su specifične supstance, osim onih iz kategorije S6.A, koje su nespecifične supstance.

Supstance zloupotrebe u ovom dijelu: kokain i metilendioksimetamfetamin (MDMA/"ecstasy").

Svi stimulansi, uključujući sve optičke izomere (npr. d- i l- ako je relevantno), su zabranjeni.

Stimulansi uključuju:

S6.A. Nespecifične stimulanse: Adrafinil, Amfepramone, Amfetamine, Amfetaminil, Amiphenazole, Benfluorex, Benzylpiperazine, Bromantan, Clobenzorex, Cocaine, Cropropamide, Crotetamide, Fencamine, Fenetylline, Fenfluramine, Fenproporex, Fladrafenil (2-[Bis(4-fluorophenyl) methylsulfinyl]-N-hydroxyacetamide), Flmodafinil (2-[Bis(4-fluorophenyl) methylsulfinyl]acetamide), Fonturacetam [4-phenylpiracetam (carphedon)], Furfenorex, Hydrafenil (fluorenol), Lisdexamfetamine, Mefenorex, Mephentermine, Mesocarb, Metamfetamine(d-), p-methylamfetamine, Modafinil, Norfenfluramine, Phendimetrazine, Phentermine, Prenylamine, Prolintane.

Stimulans koji nije izričito naveden u ovom dijelu smatra se specifičnom supstancom.

S6.B. Specifične stimulanse

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: 2-phenylpropan-1-amine (β-methylphenylethylamine, BMPEA), 3-Methylhexan-2-amine (1,2-dimethylpentylamine), 4-Fluoromethylphenidate, 4-Methylhexan-2-amine (1,3-dimethylamylamine, 1,3 DMAA, methylhexaneamine), 4-Methylpentan-2-amine (1,3-dimethylbutylamine), 5-Methylhexan-2-amine (1,4-dimethylamylamine, 1,4-dimethylpentylamine, 1,4-DMAA), Benzfetamine, Cathine**, Cathinone i njegovi analozi, npr. mephedrone, methedrone, i α-pyrrolidinovaleerophenone, Dimetamfetamine (dimethylamphetamine), Ephedrine***, Epinephrine**** (adrenaline), Etamivan, Ethylphenidate, Etilamfetamine, Etilefrine, Famprofazone, Fenbutrazate, Fencamfamin, Heptaminol, Hydroxyamfetamine (parahydroxyamphetamine), Isomethetene, Levmetamfetamine, Meclofenoxate, Methylenedioxymethamphetamine, Methylephedrine***, Methyl-naphthidate [(±)-methyl-2-(naphthalen-2-yl)-2-(piperidin-2-yl)acetate], Methylphenidate, Midodrine, Nikethamide, Norfenefrine, Octodrine (1,5-

dimethylhexylamine), Octopamine, Oxilofrine (methylsynephrine), Pemoline, Pentetrazol, Phenethylamine i njegovi derivati, Phenmetrazine, Phenpromethamine, Propylhexedrine, Pseudoephedrine****, Selegiline, Sibutramine, Solriamfetol, Strychnine, Tenamfetamine (methylenedioxyamphetamine), Tesofensine, Tuaminoheptane i druge supstance sa sličnom hemijskom strukturom ili sličnim biološkim efektom (efektima).

Osim:

- Clonidine, guanfacine;
- Derivata imidazola za dermatološku, nazalnu, oftalmološku ili otološku upotrebu (npr. brimonidine, clonazoline, fenoxazoline, indanazoline, naphazoline, oxymetazoline, tetryzoline, tramazoline, xylometazoline) i stimulansa uključenih u Monitoring program za 2026. godinu*.

* Bupropion, caffeine, nicotine, phenylephrine, phenylpropanolamine, pipradrol, i synephrine: ove supstance su uključene u Monitoring program za 2026. godinu, i ne smatraju se zabranjenim supstancama.

** Cathine (d-norpseudoephedrine) i njegov l-isomer: zabranjen ako mu je koncentracija u urinu veća od 5 mikrograma po mililitru.

*** Ephedrine i methylephedrine zabranjeni su ako je njihova pojedinačna koncentracija u urinu veća od 10 mikrograma po mililitru.

**** Epinephrine (adrenaline): nije zabranjena lokalna primjena (npr. nazalna, oftalmološka ili istovremena primjena s lokalnim anestetikima)

***** Pseudoephedrine: zabranjen kada je njegova koncentracija u urinu veća od 150 mikrograma po mililitru.

S7. NARKOTICI

ZABRANJENI NA TAKMIČENJU

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Supstanca zloupotrebe u ovom dijelu: diamorphine (heroin)

Sljedeći narkotici, uključujući sve optičke izomere, npr. d- i l- gdje je primjenjivo, su zabranjeni: Buprenorphine, Dextromoramide, Diamorphine (heroin), Fentanyl i njegovi derivati, Hydromorphone, Methadone, Morphine, Nicomorphine, Oxycodone, Oxymorphone, Pentazocine, Pethidine, Tramadol.

S8. KANABINOIDI

ZABRANJENI NA TAKMIČENJU

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Supstanca zloupotrebe u ovom dijelu: tetrahydrocannabinol (THC)

Svi prirodni i sintetički kanabinoidi su zabranjeni, npr.

- U kanabisu (hašiš, marihuana) i proizvodima od kanabisa
- Prirodni i sintetski tetrahydrocannabinoli (THCs)
- Sintetski kanabinoidi koji oponašaju efekte THC-a

Osim:

- Cannabidiol.

S9. GLUKOKORTIKOIDI

ZABRANJENI NA TAKMIČENJU

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Svi glukokortikoidi su zabranjeni kada se primjenjuju bilo kojim injekcijskim, oralnim (uključujući oromukozni (npr. bukalni, gingivalni, sublingvalni)) ili rektalnim putem.

Uključujući ali ne ograničavajući se na: Beclometasone, Betamethasone, Budesonide, Ciclesonide, Cortisone, Deflazacort, Dexamethasone, Flunisolide, Fluocortolone, Fluticasone, Hydrocortisone, Methylprednisolone, Mometasone, Prednisolone, Prednisone, Triamcinolone acetone.

Ostali načini primjene (uključujući inhalacijski i lokalni: dentalno-intrakanalni, dermalni, intranazalni, oftalmološki, otološki i perianalni) nisu zabranjeni kada se koriste u dopuštenim dozama propisanim od proizvođača i u terapijskim indikacijama.

P1. BETA-BLOKATORI

SUPSTANCE ZABRANJENE U POJEDINIM SPORTOVIMA

Sve zabranjene supstance u ovoj klasi su specifične supstance.

Beta-blokatori zabranjeni su samo na takmičenju u sljedećim sportovima, a također i van takmičenja gdje je to označeno (*):

- Strelčarstvo (WA)*
- Automobilizam (FIA)
- Bilijar (sve discipline) (WCBS)
- Pikado (WDF)
- Golf (IGF)
- Mini - golf (WMF)
- Streljaštvo (ISSF, IPC)*
- Podvodni sportovi (CMAS)* u svim poddisciplinama ronjenja na dah, podvodnog ribolova i streljaštva.

* Također zabranjeni i van takmičenja

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Acebutolol, Alprenolol, Atenolol, Betaxolol, Bisoprolol, Bunolol, Carteolol, Carvedilol, Celiprolol, Esmolol, Labetalol, Metipranolol, Metoprolol, Nadolol, Nebivolol, Oxprenolol, Pindolol, Propranolol, Sotalol, Timolol.

VAŽNO

Službeni tekst Liste zabranjenih sredstava na bosanskom jeziku održavat će Agencija za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine u skladu s Listom na engleskom jeziku, koju održava Svjetska antidoping agencija (WADA). U slučaju bilo kakve neusaglašenosti između engleske i verzije na bosanskom jeziku, mjerodavna je engleska verzija koja se nalazi na web stranici Svjetske antidoping agencije.

Lista stupa na snagu 1. januara 2026. godine

Temeljem članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17), članka 62. Zakona o sportu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08, 102/09 i 66/16), te Naputka za provođenje i primjenu Svjetskog antidopinškog kodeksa 2021, međunarodnih standarda i Antidopinških pravila u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 79/20), ravnatelj Agencije za antidopinšku kontrolu Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU

O POPISU ZABRANJENIH SREDSTAVA ZA 2026.

GODINU

Članak 1.

Objavljuje se Popis zabranjenih sredstava za 2026. godinu (u daljem tekstu: Popis) koji je utvrdila Svjetska antidopinška agencija WADA (u daljem tekstu: WADA), kao obvezni

WADA Међународни standard Svjetskog antidopinškog programa.

Članak 2.

Ovaj Popis objavljuje se sukladno UNESCO Међународnoj konvenciji protiv dopinga u sportu, Antidopinškoj konvenciji Vijeća Evrope i WADA Svjetskim antidopinškim kodeksom.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu od 1.1.2026. godine.

Broj 03-35-1-580/25

03. studenoga 2025. godine

Tuzla

Ravnatelj

Nikola Čiča, v. r.

POPIS

ZABRANJENIH SREDSTAVA (2026)

S0. NEODOBRENE TVARI

ZABRANJENE UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Bilo koja farmakološka tvar na koju se ne odnosi niti jedan od sljedećih dijelova Popisa i koja trenutno nema odobrenje bilo kojeg državnog regulatornog zdravstvenog tijela za terapijsku uporabu kod ljudi (npr. lijekovi u pretkliničkom ili kliničkom razvoju ili lijekovi čiji je razvoj obustavljen, dizajnerski lijekovi, tvari odobrene samo za veterinarsku uporabu) uvijek je zabranjena.

Ova klasa pokriva mnoge različite tvari uključujući, ali ne ograničavajući se na BPC-157, 2,4-dinitrophenol (DNP), ryanodine receptor-1-calstabin kompleks stabilizatori [npr. S-107, S48168 (ARM210)] i troponin aktivatori (npr. reldesemtiv i tirasemtiv).

S1. ANABOLIČKA SREDSTVA

ZABRANJENA UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su nespecifične tvari.

Anabolička sredstva su zabranjena.

S1.1. ANABOLIČKI ANDROGENI STEROIDI (AAS)

Kada se primjenjuju egzogeno, uključujući, ali ne ograničavajući se na: 1-Androstenediol (5 α -androst-1-ene-3 β , 17 β -diol), 1-Androstenedione (5 α -androst-1-ene-3,17-dione), 1-Androsterone (3 α -hydroxy-5 α -androst-1-ene-17-one), 1-Epiandrosterone (3 β -hydroxy-5 α -androst-1-ene-17-one), 1-Testosterone (17 β -hydroxy-5 α -androst-1-en-3-one), 4-Androstenediol (androst-4-ene-3 β , 17 β -diol), 4-Hydroxytestosterone (4,17 β -dihydroxyandrost-4-en-3-one), 5-Androstenedione (androst-5-ene-3,17-dione), 7 α -Hydroxy-DHEA, 7 β -Hydroxy-DHEA, 7-Keto-DHEA, 11 β -Methyl-19-nortestosterone, 17 α -Methylepithiostanol (epistane), 19-Norandrostenediol (estr-4-ene-3,17-diol), 19-Norandrostenedione (estr-4-ene-3,17-dione), Androst-4-ene-3,11,17- trione (11-ketoandrostenedione, adrenosterone), Androstanolone (5 α -dihydrotestosterone, 17 β -hydroxy-5 α -androst-3-one), Androstenediol (androst-5-ene-3 β , 17 β -diol), Androstenedione (androst-4-ene-3,17-dione), Bolasterone, Boldenone, Boldione (androsta-1,4-diene-3,17-dione), Calusterone, Clostebol, Danazol ([1,2]oxazolo[4',5':2,3]pregna-4-en-20-yn-17 α -ol), Dehydrochlormethyltestosterone (4-chloro-17 β -hydroxy-17 α -methylandrosta-1,4-dien-3-one), Desoxymethyl-estosterone (17 α -methyl-5 α -androst-2-en-17 β -ol and 17 α -methyl-5 α -androst-3-en-17 β -ol), Dimethandrolone (7 α ,11 β -Dimethyl-19-nortestosterone), Drostanolone, Epiandrosterone (3 β -hydroxy-5 α -androst-17-one), Epi-dihydrotestosterone (17 β -hydroxy-5 β -androst-3-one), Epitestosterone, Ethylestrenol (19-norpregna-4-en-17 α -ol),

Fluoxymesterone, Formebolone, Furazabol (17 α -methyl [1,2,5]oxadiazolo[3',4':2,3]-5 α -androst-17 β -ol), Gestrinone, Mestanolone, Mesterolone, Metandienone (17 β -hydroxy-17 α -methylandrosta-1,4-dien-3-one), Metenolone, Methandriol, Methasterone (17 β -hydroxy-2 α ,17 α -dimethyl-5 α -androst-3-one), Methyl-1-testosterone (17 β -hydroxy-17 α -methyl-5 α -androst-1-en-3-one), Methylclostebol, Methyldienolone (17 β -hydroxy-17 α -methyl-4,9-dien-3-one), Methylnortestosterone (17 β -hydroxy-17 α -methyl-estr-4-en-3-one), Methyltestosterone, Metribolone (methyltrienolone, 17 β -hydroxy-17 α -methyl-4,9,11-trien-3-one), Mibolone, Nandrolone (19-nortestosterone), Norbolethol, Norclostebol (4-chloro-17 β -ol-estr-4-en-3-one), Norethandrolone, Oxabolone, Oxandrolone, Oxymesterone, Oxymetholone, Prasterone (dehydroepiandrosterone, DHEA, 3 β -hydroxyandrost-5-en-17-one), Prostanazol (17 β -[(tetrahydropyran-2-yl)oxy]-1'H-pyrazolo [3,4:2,3]-5 α -androstane), Quinbolone, Stanazolol, Stenbolone, Testosterone, Tetrahydrogestrinone (17-hydroxy-18ahomo-19-nor-17 α -pregna-4,9,11-trien-3-one), Tibolone, Trenbolone (17 β -hydroxyestr-4,9,11-trien-3-one), Trestolone (7 α -Methyl-19-nortestosterone, MENT) i druge tvari slične kemijske strukture ili sličnih bioloških učinaka uključujući njihove estere.

S1.2. DRUGA ANABOLIČKA SREDSTVA

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Clenbuterol, osilodrostat, ractopamine, selektivne modulare androgenih receptora [SARMs, npr. andarine, enobosarm (ostarine), LGD-4033 (ligandrol), RAD140, S-23 i YK-11], zeranol i zilpaterol.

S2. PEPTIDNI HORMONI, ČIMBENICI RASTA, SLIČNE TVARI, I MIMETICI

ZABRANJENI UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su nespecifične tvari.

Sljedeće tvari, i druge tvari slične kemijske strukture ili sličnih bioloških učinaka, su zabranjene:

S2.1. Eritropoetini (EPO) i agensi koje utječu na eritropoezu

Uključujući, ali ne ograničavajući se na:

S2.1.1 Agoniste eritropoietinskih receptora, npr. darbepoetini (dEPO); eritropoietini (EPO); proizvodi koji sadrže EPO [npr. EPO-Fc, methoxy polyethylene glycol-epoetin beta (CERA)]; tvari koje oponašaju EPO i tvari koje ih sadrže (npr. CNTO-530, peginesatide, pegmolesatide).

S2.1.2 Aktivatore hipoksijom induciranih čimbenika (HIF), npr. cobalt; daprodustat (GSK1278863); IOX2; molidustat (BAY 85-3934); roxadustat (FG-4592); vadadustat (AKB-6548); xenon.

S2.1.3 GATA inhibitore, npr. K-11706.

S2.1.4 Inhibitori signala transformirajućeg čimbenika rasta (TGF- β), npr. luspatercept; sotatercept.

S2.1.5 Urođeni agonisti receptora popravka, npr. asialo EPO; karbamilirani EPO (CEPO).

S2.2. Peptidni hormoni i čimbenici koji djeluju na njihovo otpuštanje:

S2.2.1 Peptidi koji stimuliraju testosteron kod muškaraca, uključujući, ali ne ograničavajući se na: horionski gonadotropin (CG), luteinizirajući hormon (LH), hormon koji oslobađa hormon rasta (GnRH, gonadorelin) i njegovi analozi agonisti (npr. buserelin, deslorelin, goserelin, histrelin, leuporelin, nafarelin i triptorelin), kisspeptin i njegovi analozi agonisti.

S2.2.2 Kortikotropini i čimbenici koji djeluju na njihovo otpuštanje, npr. corticorelin i tetracosactide.

S2.2.3 Hormon rasta (GH), njegovi analozi i fragmenti uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- Analoge hormona rasta, npr. lonapegsomatropin, somapacitan i somatrogen
- Fragmente hormona rasta, npr. AOD-9604 i hGH 176-191

S2.2.4 Čimbenici koji oslobađaju hormon rasta, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- Hormon koji oslobađa hormon rasta (GHRH) i njegovi analozi (npr. CJC-1293, CJC-1295, sermorelin i tesamorelin)
- Sekretagogi hormona rasta (GHS) i njegovi mimetici [npr. anamorelin, capromorelin, ibutamoren (MK-677), ipamorelin, lenomorelin (ghrelin), macimorelin i tabimorelin]
- peptide koji djeluju na otpuštanje hormona rasta (GHRPs) [npr. alexamorelin, examorelin (hexarelin), GHRP-1, GHRP-2 (pramorelin), GHRP-3, GHRP-4, GHRP-5 i GHRP-6]

S2.3. Čimbenici rasta i modulatori čimbenika rasta

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: čimbenike rasta fibroblasta (FGFs), hepatocitni čimbenik rasta (HGF), Insulinu slični čimbenik rasta-1 (IGF-1, mecasermin) i njegovi analozi, mehaničke čimbenike rasta (MGFs), Trombocitni čimbenik rasta (PDGF), Thymosin-β4 i njegovi derivati, npr. TB-500, Vaskularni endotelijalni čimbenik rasta (VEGF) i druge čimbenike rasta ili modulatore čimbenika rasta koji utiču na sintezu/razlaganje proteina mišića, tetiva ili ligamenata, vaskularizaciju, korištenje energije, regenerativni kapacitet ili promjenu tipa vlakana.

S3. BETA-2 AGONISTI

ZABRANJENI UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Svi selektivni i neselektivni beta-2 agonisti, uključujući njihove optičke izomere, su zabranjeni. Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Arformoterol; Fenoterol; Formoterol; Higenamine; Indacaterol; Levosalbutamol; Olodaterol; Procaterol; Reproterol; Salbutamol; Salmeterol; Terbutaline; Tretoquinol (trimetoquinol); Tulobuterol; Vilanterol.

Osim:

- Inhaliranog salbutamola: maksimalno 1600 mikrograma tijekom 24 sata u podijeljenim dozama, koje ne smiju prelaziti 600 mikrograma tijekom 8 sati počevši od primjene bilo koje doze;
- Inhaliranog formoterola: maksimalna doza od 54 mikrograma tijekom 24 sata u podijeljenim dozama koje ne smiju premašiti 36 mikrograma tijekom 12 sati počevši od primjene bilo koje doze;
- Inhaliranog salmeterola: maksimalno 200 mikrograma tijekom 24 sata tijekom 24 sata u podijeljenim dozama ne smiju premašiti 100 mikrograma tijekom 8 sati počevši od primjene bilo koje doze;
- Inhaliranog vilanterola: maksimalno 25 mikrograma tijekom 24 sata.

NAPOMENA:

Koncentracija salbutamola u urinu većoj od 1000 ng/ml ili formoterola većoj od 40 ng/ml nije u skladu s terapijskom primjenom tvari i smatrat će se nepovoljnim analitičkim nalazom (AAF) ukoliko sportaš ne dokaže putem kontrolirane farmakokinetičke studije, da je nepovoljan rezultat posljedica terapijske doze (inhalacijom) u granicama gore navedenih maksimalnih doza.

S4. HORMONI I MODULATORI METABOLIZMA ZABRANJENI UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

Zabranjene tvari u klasama S4.1 i S4.2 su specifične tvari. Tvari u klasama S4.3 i S4.4 su nespecifične tvari.

Sljedeći hormoni i modulatori metabolizma su zabranjeni:

S4.1. Inhibitori aromataze

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: 2-Androstenol (5α-androst-2-en-17-ol), 2-Androstenone (5α-androst-2-en-17-one), 2-Phenylbenzo[h]chromen-4-one (α-naphthoflavone; 7,8-benzoflavone), 3-Androstenol (5α-androst-3-en-17-ol), 3-Androstenone (5α-androst-3-en-17-one), 4-Androstene-3,6,17-trione (6-oxo), Aminoglutethimide, Anastrozole, Androsta-1,4,6-triene-3,17-dione (androstatrienedione), Androsta-3,5-diene-7,17-dione (arimistane), Exemestane, Formestane, Letrozole, Testolactone.

S4.2. Anti-estrogene tvari (anti-estrogeni i selektivni modulatori estrogenskih receptora (SERMs))

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Bazedoxifene, Clomifene, Cyclofenil, Elacestrant, Fulvestrant, Ospemifene, Raloxifene, Tamoxifen, Toremifene.

S4.3. Tvari koje sprečavaju aktivaciju aktivinskog receptora IIB

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Activin A-neutralizirajuća antitijela; agoniste aktivin receptora IIB kao što su: lažni aktivin receptori (npr. ACE-031); Anti-aktivin receptor IIB antitijela (npr. bimagrumab); inhibitore myostatina kao što su: Agensi koji reduciraju ili sprečavaju ekspresiju myostatina; Myostatin-vezujući proteini (npr. follistatin, myostatin propeptide); Myostatin-neutralizirajuća antitijela (npr. apitegromab, domagrozumab, landogrozumab, stamulumab).

S4.4. Metabolički modulatori:

S4.4.1. Aktivatori AMP-aktivirane protein kinaze (AMPK), npr. 5-N,6-N-bis(2-fluorophenyl)-[1,2,5]oxadiazolo[3,4-b]pyrazine-5,6-diamine (BAM15), AICAR, mitohondrijalni otvoreni okvir za čitanje 12S rRNA-c (MOTS-c); Delta agonisti receptora aktivacije proliferacije peroksisoma (PPARδ), npr. 2-(2-methyl-4-((4-methyl-2-(4-(trifluoromethyl)phenyl)thiazol-5-yl)methylthio)phenoxy) ocatna kiselina (GW1516, GW501516) i Rev-erba agonisti, npr. SR9009, SR9011.

S4.4.2. Insulini i insulin-mimetiци (npr. S519, S597)

S4.4.3. Meldonium

S4.4.4. Trimetazidine

S5. DIURETICI I MASKIRNI AGENSI

ZABRANJENI UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Svi diuretici i maskirni agensi su zabranjeni, uključujući sve optičke izomere, npr. d- i l- gdje je relevantno, su zabranjeni.

Uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- Diuretici kao što su: Acetazolamide; amiloride; bumetanide; canrenone; chlortalidone; etacrynic acid; furosemide; indapamide; metolazone; spironolactone; thiazides, npr. bendroflumethiazide, chlorothiazide i hydrochlorothiazide; torasemide; triamterene; xipamide.
- Vaptani, npr. conivaptan, mozavaptan, tolvaptan;
- Plasma ekspanderi za intravensku primjenu kao što su: Albumin, dextran, hydroxyethyl skrob, mannitol;

- Desmopressin;
- Probenecid;
- i druge tvari slične kemijske strukture ili bioloških učinaka.

Osim:

- Drospirenone; pamabrom; i topička oftalmološka uporaba inhibitora karboanhidraze (npr. dorzolamide, brinzolamide);
- Lokalna primjena felypressina u dentalnoj anesteziji.

NAPOMENA:

Prisustvo u uzorku sportaša, uvijek ili na natjecanju, bilo koje količine tvari podložnih određivanju graničnih vrijednosti, kako je primjenljivo: formoterola, salbutamola, cathine, ephedrine, methylephedrine i pseudoephedrine, zajedno s diuretikom ili sredstvom za maskiranje (osim lokalne oftalmičke primjene inhibitora karboanhidraze ili lokalne primjene felypressina u dentalnoj anesteziji), smatrat će se nepovoljnim analitičkim nalazom (AAF), osim ako sportaš nema odobreno izuzeće za terapijsku uporabu (TUE) za tu tvar, kao dodatak uz odobrenje za diuretik ili sredstvo za maskiranje.

ZABRANJENE METODE**ZABRANJENE UVIJEK (NA NATJECANJU I IZVAN NATJECANJA)**

Sve zabranjene metode u ovoj klasi su nespecifične, osim metoda u M2.2. koje su specifične metode.

M1. MANIPULACIJA KRVlju I KRVNIM KOMPONENTAMA

Zabranjeno je sljedeće:

M1.1. Davanje ili ponovno uvođenje bilo koje količine autologne, alogene (homologne) ili heterologne krvi ili produkata crvenih krvnih stanica bilo kojeg podrijetla u krvožilni sustav. Vadenje krvi ili krvnih sastojaka (uključujući aferezu), osim ako se ne provodi u 1) analitičke svrhe, uključujući medicinske testove ili doping kontrolu, ili u 2) svrhe doniranja u centru za prikupljanje akreditiranom od strane nadležnog regulatornog tijela zemlje u kojoj posluje.

M1.2. Vještačko povećanje unosa, transporta ili opskrbe kisikom. Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Perfluorirane kemijske tvari; efaproxiral (RSR13); voxelotor i modificirane produkte hemoglobina (npr. zamjene za krv na bazi hemoglobina i proizvodi sa mikroenkapsuliranim hemoglobinom, isključujući dodatni kisik inhalacijom).

M1.3. Bilo koji oblik intravaskularne manipulacije krvlju ili krvnim komponentama fizikalnim ili kemijskim sredstvima.

M1.4. Korištenje sustava ili opreme za ponovno udisanje ugljičnog monoksida, osim ako se ne provodi kao dijagnostički postupak pod nadzorom medicinskog ili znanstvenog stručnjaka.

M2. KEMIJSKA I FIZIČKA MANIPULACIJA

Zabranjeno je sljedeće:

M2.1. Neovlašteno manipuliranje ili pokušaj neovlaštenog manipuliranja uzorcima prikupljenih tijekom doping kontrole s ciljem promjene njihove intaktnosti i validnosti. Uključujući, ali ne ograničavajući se na: zamjenu uzoraka i/ili njihovo falsificiranje (npr. dodavanje proteaza u uzorak).

M2.2. Intravenske infuzije i/ili injekcije volumena većeg od ukupno 100 ml u razdoblju od 12 sati, osim ako se opravdano primjenjuju tijekom bolničkog liječenja, hirurških procedura ili kliničkih dijagnostičkih ispitivanja.

M3. GENSKI I ČELIJSKI DOPING

Sljedeće metode, koje imaju potencijal poboljšanja sportskih performansi, su zabranjene:

M3.1. Primjena nukleinskih kiselina ili analoga nukleinskih kiselina koje mogu mijenjati sekvencu genoma i/ili mijenjati ekspresiju gena bilo kojim mehanizmom. To uključuje, ali nije ograničeno na tehnologiju uređivanja gena, prigušivanje gena i tehnologije prijenosa gena.

M3.2. Primjena normalnih ili genetski modificiranih stanica ili staničnih komponenti (npr. jezgre i organele poput mitohondrija i ribosoma).

S6. STIMULANSI**ZABRANJENI NA NATJECANJU**

Sve zabranjene tvari u ovoj kategoriji su specifične tvari, osim onih iz kategorije S6.A, koje su nespecifične tvari.

Tvari zlouporabe u ovom dijelu: kokain i metilendioksimetamfetamin (MDMA/"ecstasy").

Svi stimulansi, uključujući sve optičke izomere (npr. d- i l- ako je relevantno), su zabranjeni.

Stimulansi uključuju:

S6.A. Nespecifične stimulanse: Adrafinil, Amfepramone, Amfetamine, Amfetaminil, Amiphenazole, Benfluorex, Benzylpiperazine, Bromantan, Clobenzorex, Cocaine, Cropropamide, Crotetamide, Fencamine, Fenetylline, Fenfluramine, Fenproporex, Fladrafenil (2-[Bis(4-fluorophenyl) methylsulfinyl]-N-hydroxyacetamide), Flmodafinil (2-[Bis(4-fluorophenyl) methylsulfinyl]acetamide), Fonturacetam [4-phenylpiracetam (carphedon)], Furfenorex, Hydradinil (fluorenol), Lisdexamfetamine, Mefenorex, Mephentermine, Mesocarb, Metamfetamine(d-), p-methylamfetamine, Modafinil, Norfenfluramine, Phendimetrazine, Phentermine, Prenylamine, Prolintane.

Stimulans koji nije izričito naveden u ovom dijelu smatra se specifičnom tvari.

S6.B. Specifične stimulanse

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: 2-phenylpropan-1-amine (β-methylphenylethylamine, BMPEA), 3-Methylhexan-2-amine (1,2-dimethylpentylamine), 4-Fluoromethylphenidate, 4-Methylhexan-2-amine (1,3-dimethylamylamine, 1,3 DMAA, methylhexaneamine), 4-Methylpentan-2-amine (1,3-dimethylbutylamine), 5-Methylhexan-2-amine (1,4-dimethylamylamine, 1,4-dimethylpentylamine, 1,4-DMAA), Benzfetamine, Cathine**, Cathinone i njegovi analozi, npr. mephedrone, methedrone, i α-pyrrolidinovalerophenone, Dimetamfetamine (dimethylamphetamine), Ephedrine***, Epinephrine**** (adrenaline), Etamivan, Ethylphenidate, Etilamfetamine, Etilefrine, Famprofazone, Fenbutrazate, Fencamfamin, Heptaminol, Hydroxyamfetamine (parahydroxyamphetamine), Isomethetene, Levmetamfetamine, Meclofenoxate, Methylenedioxymethamphetamine, Methylephedrine***, Methylnaphthidate [(±)-methyl-2-(naphthalen-2-yl)-2-(piperidin-2-yl)acetate], Methylphenidate, Midodrine, Nikethamide, Norfenefrine, Octodrine (1,5-dimethylhexylamine), Octopamine, Oxilofrine (methylsynephrine), Pemoline, Pentetrazol, Phenethylamine i njezovi derivati, Phenmetrazine, Phenpromethamine, Propylhexedrine, Pseudoephedrine*****, Selegiline, Sibutramine, Solriamfetol, Strychnine, Tenamfetamine (methylenedioxymphetamine), Tesofensine, Tuaminoheptane i druge tvari sa sličnom kemijskom strukturom ili sličnim biološkim učinkom (učincima).

Osim:

- Clonidine, guanfacine;

- Derivata imidazola za dermatološku, nazalnu, oftalmološku ili otološku uporabu (npr. brimonidine, clonazoline, fenoxazoline, indanazoline, naphazoline, oxymetazoline, tetrazyline, tramazoline, xylometazoline) i stimulansa uključenih u Monitoring program za 2026. godinu*.

* Bupropion, caffeine, nicotine, phenylephrine, phenylpropanolamine, pipradrol, i synephrine: ove tvari su uključene u Monitoring program za 2026. godinu, i ne smatraju se zabranjenim tvarima.

** Cathine (d-norpseudoephedrine) i njegov l-isomer: zabranjen ako mu je koncentracija u urinu veća od 5 mikrograma po mililitru.

*** Ephedrine i methylephedrine zabranjeni su ako je njihova pojedinačna koncentracija u urinu veća od 10 mikrograma po mililitru.

**** Epinephrine (adrenaline): nije zabranjena lokalna primjena (npr. nazalna, oftalmološka ili istovremena primjena s lokalnim anestetikama)

***** Pseudoephedrine: zabranjen kada je njegova koncentracija u urinu veća od 150 mikrograma po mililitru.

S7. NARKOTICI

ZABRANJENI NA NATJECANJU

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Tvar zlouporabe u ovom dijelu: diamorphine (heroin)

Sljedeći narkotici, uključujući sve optičke izomere, npr. d- i l- gdje je primjenjivo, su zabranjeni: Buprenorphine, Dextromoramide, Diamorphine (heroin), Fentanyl i njegovi derivati, Hydromorphone, Methadone, Morphine, Nicomorphine, Oxycodone, Oxymorphone, Pentazocine, Pethidine, Tramadol.

S8. KANABINOIDI

ZABRANJENI NA NATJECANJU

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Tvar zlouporabe u ovom dijelu: tetrahydrocannabinol (THC)

Svi prirodni i sintetički kanabinoidi su zabranjeni, npr.

- U kanabisu (hašiš, marihuana) i proizvodima od kanabisatakmie
- Prirodni i sintetski tetrahydrocannabinoli (THCs)
- Sintetski kanabinoidi koji oponašaju učinke THC-a

Osim:

- Cannabidiol.

S9. GLUKOKORTIKOIDI

ZABRANJENI NA NATJECANJU

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Svi glukokortikoidi su zabranjeni kada se primjenjuju bilo kojim injekcijskim, oralnim (uključujući oromukozni (npr. bukalni, gingivalni, sublingvalni)) ili rektalnim putem.

Uključujući ali ne ograničavajući se na: Beclometasone, Betametasone, Budesonide, Ciclesonide, Cortisone, Deflazacort, Dexametasone, Flunisolide, Fluocortolone, Fluticasone, Hydrocortisone, Methylprednisolone, Mometasone, Prednisolone, Prednisone, Triamcinolone acetone.

Ostali načini primjene (uključujući inhalacijski i lokalni: dentalno-intrakanalni, dermalni, intranazalni, oftalmološki, otološki i perianalni) nisu zabranjeni kada se koriste u dopuštenim dozama propisanim od proizvođača i u terapijskim indikacijama.

P1. BETA-BLOKATORI

TVARI ZABRANJENE U POJEDINIM SPORTOVIMA

Sve zabranjene tvari u ovoj klasi su specifične tvari.

Beta-blokatori zabranjeni su samo na natjecanju u sljedećim sportovima, a također i izvan natjecanja gdje je to označeno (*):

- Strelčarstvo (WA)*
- Automobilizam (FIA)
- Bilijar (sve discipline) (WCBS)
- Pikado (WDF)
- Golf (IGF)
- Mini - golf (WMF)
- Streljaštvo (ISSF, IPC)*
- Podvodni sportovi (CMAS)* u svim poddisciplinama ronjenja na dah, podvodnog ribolova i streljaštva.

* Također zabranjeni i van natjecanja

Uključujući, ali ne ograničavajući se na: Acebutolol, Alprenolol, Atenolol, Betaxolol, Bisoprolol, Bunolol, Carteolol, Carvedilol, Celiprolol, Esmolol, Labetalol, Metipranolol, Metoprolol, Nadolol, Nebivolol, Oxprenolol, Pindolol, Propranolol, Sotalol, Timolol.

VAŽNO

Službeni tekst Popisa zabranjenih sredstava na bosanskom jeziku održavat će Agencija za antidoping kontrolu Bosne i Hercegovine u skladu s Listom na engleskom jeziku, koju održava Svjetska antidoping agencija (WADA). U slučaju bilo kakve neusuglašenosti između engleske i verzije na hrvatskom jeziku, mjerodavna je engleska verzija koja se nalazi na web stranici Svjetske antidoping agencije.

Lista stupa na snagu 1. siječnja 2026. godine

(SI-1822/25-G)

АГЕНЦИЈА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИОНА ДОКУМЕНТА, ЕВИДЕНЦИЈУ И РАЗМЈЕНУ ПОДАТАКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

868

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 19. став (2) Закона о Агенцији за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 56/08) и члана 22. став (3) Правилника о регистрацији возила ("Службени гласник БиХ", бр. 69/09, 29/20, 9/21 и 66/25), директор Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине доноси

УПУТСТВО

О ОБЈАВИ СЕРИЈСКИХ БРОЈЕВА ИЗГУБЉЕНИХ, УКРАДЕНИХ И ОШТЕЋЕНИХ РЕГИСТАРСКИХ ТАБЛИЦА НА ВЕБ СТРАНИЦИ АГЕНЦИЈЕ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИОНА ДОКУМЕНТА, ЕВИДЕНЦИЈУ И РАЗМЈЕНУ ПОДАТАКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим Упутством утврђује се начин достављања података и објаве серијских бројева једне регистарске таблице у случају губитка, крађе или оштећења, за моторна возила категорија М2, М3, N2 и N3, те за возила категорија О3 и О4, уколико је захтјев поднесен у складу са чланом 40д. став (1) Правилника о регистрацији возила.

- (2) Подаци и серијски бројеви из става 1.овог члана објављују се на веб страници Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција).
- (3) Циљ овог Упутства је обезбјеђивање транспарентности и спрјечавање могуће злоупотребе изгубљених, украдених или оштећених регистарских таблица и припадајућих стикер наљепница.

Члан 2.

(Надлежни органи и начин достављања података)

- (1) Надлежни органи за регистрацију возила дужни су без одлагања доставити Агенцији податке о изгубљеним, украденим или оштећеним регистарским таблицама, а најкасније у року од три дана од дана пријема пријаве губитка, крађе или оштећења ради објаве на веб страници Агенције.
- (2) Подаци о регистарским таблицама одмах се објављују на веб страници Агенције, без потребе за доношењем посебног рјешења.
- (3) У случају да се изгубљена или украдена регистарска таблица накнадно пронађе, надлежни орган је дужан о томе без одлагања обавијестити Агенцију ради ажурирања објављених података и брисања из евиденције јавно објављених серијских бројева.
- (4) Подаци из става (1) овог члана морају садржавати:
- серијски број изгубљене, украдене или оштећене регистарске таблице,
  - за возила категорија О3 и О4 и серијски број стикер наљепнице,
  - податке о надлежном органу који је регистарску таблицу издао или евидентирао промјену статуса,
  - датум и број службеног акта којим је извршена евиденција губитка, крађе или оштећења.
- (5) Подаци из става (4) овог члана достављају се Агенцији електронским путем, према техничким рјешењима која обезбјеђује Агенција.
- (6) Уколико се накнадно пронађе изгубљена или украдена регистарска таблица или стикер наљепница, надлежни орган је дужан о томе одмах обавијестити Агенцију и доставити податке о проналаску, ради ажурирања објаве и евиденције.
- (7) Пронађена регистарска таблица или стикер наљепница не може се поново користити, већ се поништава у службеним евиденцијама у складу са прописима о регистрацији возила.

Члан 3.

(Објава података)

- (1) Агенција ће одмах по пријему података из члана 2. овог Упутства на својој веб страници извршити објаву достављених података.
- (2) Подаци из става (1) овог члана доступни су на веб страници Агенције до истека важења регистарске таблице или стикер наљепнице која је поништена.
- (3) Агенција је дужна осигурати да објављени подаци буду јавно доступни, али да не садрже личне податке власника или корисника возила.
- (4) Агенција води интерну евиденцију о свим објављеним и повученим серијским бројевима регистарских таблица и стикер наљепница, у складу са прописима о заштити личних података.

Члан 4.

(Одговорност и надзор)

- (1) Надлежни органи сnose одговорност за тачност, потпуност и благовременост достављених података.
- (2) Агенција врши надзор над спровођењем овог Упутства и може захтијевати допуну или исправку достављених података.
- (3) У случају непоштовања рокова или достављања нетачних података, Агенција о томе обавјештава надлежни орган ентитета, кантона или Брчко Дистрикта ради предузимања мјера у складу са важећим прописима.
- (4) Уколико се накнадно утврди да су Агенцији достављени нетачни, непотпуни или погрешно евидентирани подаци, надлежни орган је дужан без одлагања доставити тачне и потпуне податке и захтјев за повлачење или исправку објаве.
- (5) Агенција је дужна по пријему захтјева из става (4) овог члана одмах извршити исправку или повлачење објаве, те евидентирати извршену измјену у интерној евиденцији.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ово Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиват ће се од дана када Агенција омогући издавање додатних регистарских таблица из члана 12.д. Правилника о регистрацији возила, у року од шест мјесеци од ступања на снагу Правилника о регистрацији возила.

Број 15-03-02-2-1695/2025
19. новембра 2025. године

Директор
Проф. др.
Алмир Бадњевић, с. р.

Na osnovu člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 19. stav (2) Zakona o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 56/08) i člana 22. stav (3) Pravilnika o registraciji vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 69/09, 29/20, 9/21 i 66/25), direktor Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO

**O OBJAVI SERIJSKIH BROJEVA IZGUBLJENIH,
UKRADENIH I OŠTEĆENIH REGISTARSKIH
TABLICA NA WEB STRANICI AGENCIJE ZA
IDENTIFIKACIONA DOKUMENTA, EVIDENCIJU I
RAZMJENU PODATAKA BOSNE I HERCEGOVINE**

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Ovim Uputstvom utvrđuje se način dostavljanja podataka i objave serijskih brojeva jedne registarske tablice u slučaju gubitka, krađe ili oštećenja, za motorna vozila kategorija M2, M3, N2 i N3, te za vozila kategorija O3 i O4, ukoliko je zahtjev podnesen u skladu sa članom 40d. stav (1) Pravilnika o registraciji vozila.
- (2) Podaci i serijski brojevi iz stava 1. ovog člana objavljuju se na web stranici Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Агенција).
- (3) Cilj ovog Uputstva je obezbjeđivanje transparentnosti i sprečavanje moguće злоупотребе изгубљених, украдених или

oštećenih registarskih tablica i pripadajućih stiker naljepnica.

Član 2.

(Nadležni organi i način dostavljanja podataka)

- (1) Nadležni organi za registraciju vozila dužni su bez odlaganja dostaviti Agenciji podatke o izgubljenim, ukradenim ili oštećenim registarskim tablicama, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema prijave gubitka, krađe, ili oštećenja radi objave na web stranici Agencije.
- (2) Podaci o registarskim tablicama odmah se objavljuju na web stranici Agencije, bez potrebe za donošenjem posebnog rješenja.
- (3) U slučaju da se izgubljena ili ukradena registarska tablica naknadno pronađe, nadležni organ je dužan o tome bez odlaganja obavijestiti Agenciju radi ažuriranja objavljenih podataka i brisanja iz evidencije javno objavljenih serijskih brojeva.
- (4) Podaci iz stava (1) ovog člana moraju sadržavati:
  - a) serijski broj izgubljene, ukradene ili oštećene registarske tablice,
  - b) za vozila kategorija O3 i O4 i serijski broj stiker naljepnice,
  - c) podatke o nadležnom organu koji je registarsku tablicu izdao ili evidentirao promjenu statusa,
  - d) datum i broj službenog akta kojim je izvršena evidencija gubitka, krađe ili oštećenja.
- (5) Podaci iz stava (4) ovog člana dostavljaju se Agenciji elektronskim putem, prema tehničkim rješenjima koja obezbjeđuje Agencija.
- (6) Ukoliko se naknadno pronađe izgubljena ili ukradena registarska tablica ili stiker naljepnica, nadležni organ je dužan o tome odmah obavijestiti Agenciju i dostaviti podatke o pronalasku, radi ažuriranja objave i evidencije.
- (7) Pronađena registarska tablica ili stiker naljepnica ne može se ponovo koristiti, već se poništava u službenim evidencijama u skladu sa propisima o registraciji vozila.

Član 3.

(Objava podataka)

- (1) Agencija će odmah po prijemu podataka iz člana 2. ovog Uputstva na svojoj web stranici izvršiti objavu dostavljenih podataka.
- (2) Podaci iz stava (1) ovog člana dostupni su na web stranici Agencije do isteka važenja registarske tablice ili stiker naljepnice koja je poništena.
- (3) Agencija je dužna osigurati da objavljeni podaci budu javno dostupni, ali da ne sadrže lične podatke vlasnika ili korisnika vozila.
- (4) Agencija vodi internu evidenciju o svim objavljenim i povučenim serijskim brojevima registarskih tablica i stiker naljepnica, u skladu sa propisima o zaštiti ličnih podataka.

Član 4.

(Odgovornost i nadzor)

- (1) Nadležni organi snose odgovornost za tačnost, potpunost i blagovremenost dostavljenih podataka.
- (2) Agencija vrši nadzor nad sprovođenjem ovog Uputstva i može zahtijevati dopunu ili ispravku dostavljenih podataka.
- (3) U slučaju nepoštivanja rokova ili dostavljanja netačnih podataka, Agencija o tome obavještava nadležni organ

entiteta, kantona ili Brčko Distrikta radi preduzimanja mjera u skladu sa važećim propisima.

- (4) Ukoliko se naknadno utvrdi da su Agenciji dostavljeni netačni, nepotpuni ili pogrešno evidentirani podaci, nadležni organ je dužan bez odlaganja dostaviti tačne i potpune podatke i zahtjev za povlačenje ili ispravku objave.
- (5) Agencija je dužna po prijemu zahtjeva iz stava (4) ovog člana odmah izvršiti ispravku ili povlačenje objave, te evidentirati izvršenu izmjenu u internoj evidenciji.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Ovo Uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od dana kada Agencija omogući izdavanje dodatnih registarskih tablica iz člana 12.d. Pravilnika o registraciji vozila, u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Pravilnika o registraciji vozila.

Broj 15-03-02-2-1695/2025

Direktor

19. novembra 2025. godine Prof. dr. **Almir Badnjević**, s. r.

Na temelju članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 19. stavak (2) Zakona o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 56/08) i članka 22. stavak (3) Pravilnika o registriranju vozila ("Službeni glasnik BiH", br. 69/09, 29/20, 9/21 i 66/25), direktor Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine donosi

NAPUTAK

O OBJAVI SERIJSKIH BROJEVA IZGUBLJENIH, UKRADENIH I OŠTEĆENIH REGISTARSKIH PLOČICA NA WEB STRANICI AGENCIJE ZA IDENTIFIKACIJSKE ISPRAVE, EVIDENCIJU I RAZMJENU PODATAKA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Naputkom utvrđuje se način dostavljanja podataka i objave serijskih brojeva jedne registarske pločice u slučaju gubitka, krađe ili oštećenja, za motorna vozila kategorija M2, M3, N2 i N3, te za vozila kategorija O3 i O4, ukoliko je zahtjev podnesen u skladu sa člankom 40d. stavak (1) Pravilnika o registriranju vozila.
- (2) Podaci i serijski brojevi iz stavka 1. ovog članka objavljuju se na web stranici Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).
- (3) Cilj ovog Naputka je obezbjeđivanje transparentnosti i sprečavanje moguće zloupotrebe izgubljenih, ukradenih ili oštećenih registarskih pločica i pripadajućih stiker naljepnica.

Članak 2.

(Nadležna tijela i način dostavljanja podataka)

- (1) Nadležna tijela za registraciju vozila dužna su bez odgode dostaviti Agenciji podatke o izgubljenim, ukradenim ili oštećenim registarskim pločicama, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema prijave gubitka, krađe, ili oštećenja radi objave na web stranici Agencije.
- (2) Podaci o registarskim pločicama odmah se objavljuju na web stranici Agencije, bez potrebe za donošenjem posebnog rješenja.

- (3) U slučaju da se izgubljena ili ukradena registarska tablica naknadno pronade, nadležno tijelo je dužno o tome bez odgode obavijestiti Agenciju radi ažuriranja objavljenih podataka i brisanja iz evidencije javno objavljenih serijskih brojeva.
- (4) Podaci iz stavka (1) ovog članka moraju sadržavati:
- a) serijski broj izgubljene, ukradene ili oštećene registarske pločice,
  - b) za vozila kategorija O3 i O4 i serijski broj stiker naljepnice,
  - c) podatke o nadležnom tijelu koji je registarsku pločicu izdao ili evidentirao promjenu statusa,
  - d) datum i broj službenog akta kojim je izvršena evidencija gubitka, krađe ili oštećenja.
- (5) Podaci iz stavka (4) ovog članka dostavljaju se Agenciji elektroničnim putem, prema tehničkim rješenjima koja obezbjeđuje Agencija.
- (6) Ukoliko se naknadno pronade izgubljena ili ukradena registarska pločica ili stiker naljepnica, nadležni organ je dužan o tome odmah obavijestiti Agenciju i dostaviti podatke o pronalasku, radi ažuriranja objave i evidencije.
- (7) Pronađena registarska pločica ili stiker naljepnica ne može se ponovo koristiti, već se poništava u službenim evidencijama u skladu sa propisima o registraciji vozila.

Članak 3.

(Objava podataka)

- (1) Agencija će odmah po prijemu podataka iz članka 2. ovog Naputka na svojoj web stranici izvršiti objavu dostavljenih podataka.
- (2) Podaci iz stavka (1) ovog člana dostupni su na web stranici Agencije do isteka važenja registarske pločice ili stiker naljepnice koja je poništena.
- (3) Agencija je dužna osigurati da objavljeni podaci budu javno dostupni, ali da ne sadrže osobne podatke vlasnika ili korisnika vozila.
- (4) Agencija vodi internu evidenciju o svim objavljenim i povučenim serijskim brojevima registarskih pločica i stiker naljepnica, u skladu sa propisima o zaštiti osobnih podataka.

Članak 4.

(Odgovornost i nadzor)

- (1) Nadležni tijela odgovorna su za tačnost, potpunost i pravodobnost dostavljenih podataka.
- (2) Agencija provodi nadzor nad provedbom ovog Naputka i može zahtijevati dopunu ili ispravak dostavljenih podataka.
- (3) U slučaju nepoštivanja rokova ili dostavljanja netačnih podataka, Agencija o tome obavještava nadležno tijelo entiteta, županije ili Brčko Distrikta radi preduzimanja mjera u skladu sa važećim propisima.
- (4) Ukoliko se naknadno utvrdi da su Agenciji dostavljeni netačni, nepotpuni ili pogrešno evidentirani podaci, nadležno tijelo je dužno bez odgode dostaviti ispravne i potpune podatke i zahtjev za povlačenje ili ispravku objave.
- (5) Agencija je dužna po prijemu zahtjeva iz stavka (4) ovog članka odmah izvršiti ispravku ili povlačenje objave, te evidentirati izvršenu izmjenu u internoj evidenciji.

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Naputak stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se

od dana kada Agencija omogući izdavanje dodatnih registarskih pločica iz članka 12.d. Pravilnika o registriranju vozila, u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Pravilnika o registriranju vozila.

Број 15-03-02-2-1695/2025

Direktor

19. studenoga 2025. godine Prof. dr. **Almir Badnjević**, v. r.

(Sl-1826/25-G)

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

869

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **У-35/25**, рјешавајући захтјев **Дарка Бабаља, првог замјеника председавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, за доношење привремене мјере, на основу члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка е) и члана 64. ст. (1) и (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ђеман, председник

Валерија Галић, потпредседница

Angelika Nußberger, потпредседница

Helen Keller, судија

Ledi Bianku, судија

Марин Вукоја, судија

Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 9. децембра 2025. године донио

је

ОДЛУКУ О ПРИВРЕМЕНОЈ МЈЕРИ

Усваја се захтјев **Дарка Бабаља, првог замјеника председавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**, за доношење привремене мјере.

Привремено се ставља ван снаге Закон о финансирању политичких организација ("Службени гласник РС" број 45/25) усвојен на Двадесет другој посебној сједници Народне скупштине Републике Српске одржаној 21. маја 2025. године.

Ова одлука ступа на снагу одмах и обавезујућа је до доношења коначне одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине о поднесеном захтјеву.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Дарко Бабаљ, први замјеник председавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 30. октобра 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену уставности Закона о финансирању политичких организација ("Службени гласник РС" број 45/25; у даљњем тексту: спорни закон).

2. Подносилац захтјева је поднио и захтјев за доношење привремене мјере којом се спорни закон привремено ставља ван снаге (види тачку 12. ове одлуке).

Релевантне чињенице

3. Високи представник за Босну и Херцеговину Кристијан Шмит (у даљњем тексту: високи представник)

донио је 24. априла 2025. године Одлуку којом се обустављају све исплате буџетских средстава у сврху финансирања политичких партија за Савез независних социјалдемократа (СНСД) и Уједињену Српску (број 18/25). Наведена одлука је ступила на правну снагу истог дана објављивањем на званичној страници Канцеларије високог представника (ОHR) <https://www.ohr.int/odluka-kojom-se-obustavljaju-sve-isplate-proracunskih-sredstava-u-svrhu-financiranja-politickih-stranaka-za-savez-nezavisnih-socijaldemokrata-snsd-i-ujedinjenu-srpsku/?print=pdf>, прегледано 26. новембра 2025. године; види тачку 16. ове одлуке).

4. Народна скупштина Републике Српске (у даљњем тексту: Народна скупштина РС) на 22. посебној сједници одржаној 21. маја 2025. године је по хитном поступку усвојила спорни закон (види тачку 13. ове одлуке).

Наводи из захтјева

5. Подносилац захтјева наводи да су доношењем спорног закона повријеђене одредбе члана I/2. Устава Босне и Херцеговине, члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију, те члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима, као и члана III/3.б) Устава Босне и Херцеговине.

6. У односу на наводе о кршењу члана I/2. Устава Босне и Херцеговине, подносилац захтјева се првенствено позива на принцип владавине права. У вези с тим истиче да сви закони, други прописи, као и поступци носилаца јавне власти морају бити засновани на уставу и закону без било какве дискриминације (принцип уставности и законитости). Наиме, подносилац захтјева указује да је Народна скупштина РС усвојила приједлог спорног закона на приједлог групе посланика владајућих партија (СНСД, СП, ДНС, ДЕМОС, СПС, НПС и Уједињена Српска) упркос упозорењима и аргументима посланика опозиције и дијела јавности да је приједлог спорног закона незаконит и неуставан јер је у супротности с другим законима које су усвојиле Народна скупштина РС и Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Парламентарна скупштина БиХ). Даље је наведено да је спорни закон потврђен у Вијећу народа Републике Српске, а потом објављен у Службеном гласнику РС и ступио на снагу 31. маја 2025. године. Подносилац захтјева истиче да члан 2. спорног закона не предвиђа могућност финансирања парламентарних партија приходима из буџета, те је првенствено у супротности с Приједлогом буџета Републике Српске за 2025. годину који је 11. децембра 2024. године усвојила Народна скупштина РС, а који је ступио на снагу 20. децембра 2024. године објављивањем у "Службеном гласнику РС" број 110. У буџету РС за 2025. годину – буџету Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске предвиђен је текући грант парламентарним партијама у износу од 5.630.200,00 КМ (економски код 415200, страница 164. "Службеног гласника РС" број 110/2024), који се плаћа у редовним мјесечним ануитетима и износима парламентарним партијама које имају посланике у Народној скупштини РС у складу с величином клуба и бројем освојених посланичких мандата.

7. Даље се наводи да је спорни закон у супротности са чл. 1, 2, 4, 5, 10, 11. и 16. Закона о извршењу буџета РС за 2025. годину ("Службени гласник РС" број 110/2025), којима се регулише начин расподеле буџетских средстава буџетским корисницима у 2025. години, између осталог, и парламентарним партијама у РС. Затим се наводи да је спорни закон у супротности с одредбама чл. 3, 7, 10, 14, 15, 20, 30, 31, 38. и 39. Закона о буџетском систему Републике Српске ("Службени гласник РС" бр. 121/12, 52/14, 103/15 и 110/24). Закон о буџетском систему Републике Српске прописује да буџетски систем РС чини буџет Републике, буџети општина и градова и буџети – финансијски планови општина. Он такође прописује начин расподеле средстава између општина и градова у РС, те захтјев да буџети општина и градова морају бити усклађени с буџетом РС. Осим тога, подносилац захтјева истиче да према раније важећем закону обавеза финансирања рада политичких партија у РС није била прописана само буџетом РС, већ и буџетима осталих административних јединица (градови и општине) у РС. Стога подносилац захтјева сматра да је спорни закон, којим је укинута буџетско финансирање политичких организација, у супротности с већ усвојеним буџетима свих општина и градова у РС у којима су за 2025. годину планирана средства за финансирање парламентарних партија које имају одборнике у локалним скупштинама.

8. Члан 2. спорног закона, како то наводи подносилац захтјева, у супротности је и са чланом 3. Закона о финансирању политичких партија ("Службени гласник БиХ" бр. 95/12 и 41/16). Такође се наводи и да је члан 5. спорног закона у супротности са чланом 3. Закона о финансирању политичких партија који је усвојен на нивоу Босне и Херцеговине у дијелу који се односи на ограничење укупне висине добровољних прилога које физичка или правна лица могу донирати политичкој партији у току једне календарске године. У вези с тим, подносилац захтјева је даље указао на садржај члана 6. ст. (3), (4) и (5) потоњег закона. Подносилац захтјева истиче да су спорним законом (члан 5. ст. (3), (4) и (5)) износи добровољних прилога политичкој партији од физичких и правних лица, па и чланова политичке партије, прописани у двоструко већим износима у односу на начин како је то регулисано претходно цитираним Законом о финансирању политичких партија БиХ. Такав законски несклад финансирања политичких партија на нивоу државе и на нивоу ентитета РС (на основу спорног закона) у погледу (не)могућности јавног/буџетског финансирања и прописане висине износа на име добровољних прилога правних и физичких лица, према мишљењу подносиоца захтјева, подрива демократски поредак и принцип владавине права те ствара правну несигурност.

9. У односу на наводе о кршењу члана II/4. Устава Босне и Херцеговине, члана 14. Европске конвенције и члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију, подносилац захтјева истиче да је оспорени закон у колизији с одредбама Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Изборни закон БиХ). Подносилац захтјева истиче да су политичке организације у РС освајале мандате у складу с одредбама Изборног закона БиХ на протеклим општим и локалним изборима те да су финансиране у складу с одредбама важећег Закона о финансирању политичких партија, како на нивоу РС тако и на локалном

нивоу. Међутим, подносилац захтјева даље тврди да политичке партије чије је сједиште у РС, а које су освојиле посланичке мандате у Народној скупштини РС на Општим изборима 2022. године те одборничке мандате у општинама и градовима РС на Локалним изборима 2024. године, доношењем оспореног закона остају без прихода из буџета и на републичком и на локалном нивоу, док партије с територије Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ФБиХ) остварују уредно буџетско финансирање. Посљедично томе, подносилац захтјева сматра да су политичке организације из РС стављене у неравноправан положај у погледу остваривања права на финансирање из буџетских средстава. Сматра да је у потпуности јасно да су одредбе спорног закона дискриминаторне према политичким организацијама које нису дио власти у РС јер се наведеним одредбама предвиђа да политичке партије могу добијати до 100.000,00 КМ донација из јавних предузећа и установа које контролишу владајуће партије и тако могу легално јавним новцем да финансирају своје политичке активности, док политичке организације које не учествују у власти, односно које су опозиција остају без било каквих извора финансирања, осим чланарина и добровољних донација. На тај начин, како наводи подносилац захтјева, ствара се паралелни систем и отвара велики простор за корупцију, подрива се институционални поредак и ствара правна несигурност. При томе је наведено да усвајање спорног закона по хитној процедури представља реакцију владајуће коалиције на уредбу коју је донио Кристијан Шмит, којом се забрањује пребацивање новца из буџета на рачун двије политичке партије у РС (СНСД и Уједињена Српска) на свим нивоима, због реторике и политике њихових лидера Милорада Додика и Ненада Стевандића. Подносилац захтјева указује да су парламентарне партије након освајања мандата очекивале приходе из буџета у складу с резултатом избора и у складу с изборним законодавством, а ради спровођења низа активности на остваривању циљева и задатака предвиђених њиховим планом и програмом рада. Након ступања на снагу спорног закона политичке партије остају без редовних прихода, што угрожава нормалан рад и функционисање, односно усвајање спорног закона има штетне реперкусије на све политичке организације у РС. То се, како је наведено, огледа у чињеници да политичке организације, а нарочито партије опозиције које спорни закон највише погађа (услед недостатка средстава која им припадају из буџета у складу с изборним резултатом оствареним на Општим изборима 2022. године и Локалним изборима 2024. године) неће обезбиједити средства која су неопходна за обављање минимума активности, укључујући и текуће трошкове рада канцеларија, плаћање радника и слично. Такође се доводи у питање и излазак политичких организација на Опште изборе 2026. године услед недостатка средстава за пријаву и овјеру кандидатура Централној изборној комисији Босне и Херцеговине за спровођење изборне кампање, чиме се крше одредбе Устава Босне и Херцеговине и претходно поменутих међународних докумената којима се забрањује дискриминација по било којем основу, између осталог, и по основу политичког и другог мишљења.

10. У односу на наводе о кршењу члана III/3.б) Устава Босне и Херцеговине, подносилац захтјева истиче да ентитети као административно-територијалне јединице

морају поштовати све принципијелне и процедуралне норме које су прописане Уставом Босне и Херцеговине те да се морају придржавати одлука институција Босне и Херцеговине. То се односи како на одлуке Уставног суда као највишег тијела за тумачење Устава Босне и Херцеговине тако и на одлуке Парламентарне скупштине БиХ, укључујући и све законе који су усвојени на нивоу државе који регулишу различите аспекте друштвеног, политичког, привредног и правног живота. У вези с тим је наведено да је управо чланом III/3.б) Устава Босне и Херцеговине успостављен механизам за очување јединства, суверенитета и територијалног интегритета Босне и Херцеговине, те је несумњиво успостављена равнотежа одговорности између ентитета и државних институција, чиме се обезбјеђује стабилност политичког система у Босни и Херцеговини, који се доношењем оваквих закона настоји дестабилизovati.

11. Имајући у виду наведено, подносилац захтјева предлаже да Уставни суд у цијелости усвоји захтјев, утврди да спорни закон није у сагласности с одредбама Устава Босне и Херцеговине, стави спорни закон ван снаге у складу са чланом 61. став (2) Правила Уставног суда, те утврди, у складу са чланом 61. став (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, да спорни закон престаје да важи наредног дана од дана објављивања одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", као и да се одлука Уставног суда објави у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

12. Такође, подносилац захтјева је предложио да Уставни суд у складу са чланом 64. Правила Уставног суда донесе привремену мјеру којом се спорни закон привремено ставља ван снаге, те да таква одлука Уставног суда ступа на снагу одмах и производи правно дејство до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву. Истакнуто је да се доношење привремене мјере тражи ради спречавања штетних посљедица које би спорни закон могао да произведе. У прилог аргументацији за доношење привремене мјере подносилац захтјева истиче да је то у интересу заштите правне сигурности и владавине права те принципа уставности. У вези с тим је поновљена констатација у контексту усвајања спорног закона и дјеловања Кристијана Шмита и доношења уредбе којом се забрањује пребацивање новца из буџета на рачун двије политичке партије (СНСД и Уједињена Српска) због реторике и политике њихових лидера Милорада Додика и Ненада Стевандића. Из наведеног се, како то наводи подносилац захтјева, види јасна намјера политичког руководства РС да ускрате финансирање политичких организација које нису погођене наведеном уредбом. Подносилац захтјева сматра да усвајање спорног закона представља вид реваншизма, с циљем да се забрани примарни извор финансирања политичких организација које нису дио власти у РС. Сходно томе, подносилац захтјева указује да је доношење привремене мјере у конкретном случају неопходно, те да се привременом мјером штите Устав Босне и Херцеговине и демократски поредак те укида дискриминација према политичким организацијама. Усвајањем привремене мјере шаље се порука грађанима, али и представницима политичких

организација да је Уставни суд спреман у сваком тренутку да заштити демократски поредак и владавину права у Босни и Херцеговини и да неће дозволити било какве облике дискриминације. У вези с тим је наведено да је Уставни суд према Уставу Босне и Херцеговине "чувар Устава", те ће се одлуком о привременој мјери у конкретном случају извршити управо та функција Уставног суда.

Релевантни прописи

13. Закон о финансирању политичких организација ("Службени гласник РС" број 45/25; ступио на снагу 31. маја 2025. године) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Овим законом уређују се начин и услови под којима политичке организације обезбјеђују средства за рад, као и обезбјеђивање средстава за рад посланичких, делегатских, односно одборничких клубова и група.

Члан 2. став (1)

(1) Политичка организација може да се финансира из:

- 1) чланарина,
- 2) добровољних прилога правних и физичких лица,
- 3) издавачке дјелатности, продаје пропагандног материјала и организовања својих манифестација,
- 4) прихода од имовине у власништву политичке организације и
- 5) добити привредног друштва које је у власништву политичке организације.

Члан 3.

Финансијска средства из члана 2. став 1. овог закона политичка организација може да користи искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом.

Члан 5. ст. (1) и (4)

(1) Физичка и правна лица могу да дају добровољне прилоге политичким организацијама једнократно или више пута током календарске године.

(4) Укупан износ добровољних прилога правног лица једној политичкој организацији не може прелазити износ од 100.000,00 КМ у календарској години.

Члан 7.

(1) Средства за финансирање рада посланичких, делегатских, односно одборничких клубова и група додјељују се ради покрића:

- 1) паушалних трошкова за рад у изборним јединицама посланика, односно одборника,
- 2) путних трошкова у иностранство ако организатор није Народна скупштина Републике Српске или Вијеће народа Републике Српске, односно скупштина јединице локалне самоуправе,
- 3) трошкова набавке материјала - горива, штампе, службених гласила и публикација,
- 4) трошкова смјештаја и исхране посланика, делегата, односно одборника у вријеме када се не одржавају сједнице и
- 5) остале трошкове у вези са радом посланика, делегата, односно одборника у клубовима и групама.

Члан 8.

Финансијска средства за покриће трошкова из члана 7. овог закона, у дјелокругу надлежности Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике Српске, обезбјеђују се у буџету Републике Српске, а у

дјелокругу надлежности јединица локалне самоуправе у њиховим буџетима.

Члан 16.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о финансирању политичких странака из буџета Републике, града и општине ("Службени гласник Републике Српске", број 65/08).

14. Закон о финансирању политичких странака из буџета Републике, града и општине ("Службени гласник РС" број 65/08), који је престао да важи, у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, висина, начин обезбјеђивања и расподела финансијских средстава из буџета Републике Српске (у даљем тексту: Република) и буџета града и општине (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе) за финансирање редовног рада и покриће дијела трошкова изборне кампање политичких странака, коалиција, независних посланика и одборника и рада посланичких, делегатских, односно одборничких клубова и група.

Члан 2.

Право на финансијска средства у складу са овим законом остварују:

- а) политичке странке и коалиције које имају посланике или одборнике у скупштини,
- б) независни посланици и независни одборници који су изабрани као независни кандидати,
- в) политичке странке, листе независних кандидата и независни кандидати са потврђеним изборним листама и
- г) регистроване коалиције са потврђеном јединственом листом кандидата.

Члан 3.

Финансијска средства стечена у складу са овим законом користе се за:

- а) финансирање дијела трошкова редовног рада политичке странке, коалиције, независног посланика, односно одборника,
- б) покриће дијела трошкова изборне кампање политичких странака, коалиција, независних листа и независних кандидата којима су потврђене изборне листе за избор посланика, односно одборника и
- в) покриће дијела трошкова рада посланичких, делегатских, односно одборничких клубова и група.

Члан 4.

Финансијска средства за финансирање трошкова из члана 3. овог закона, у дјелокругу Републике, обезбјеђују се у буџету Републике, а у дјелокругу јединица локалне самоуправе у њиховим буџетима.

Члан 5.

(1) Буџетом се обезбјеђују финансијска средства за намјене утврђене чланом 3. тачка а) овог закона, у износу не мањем од 0,2% укупних буџетских прихода буџета из претходне године.

(2) Средства из става 1. овог члана распоређују се на следећи начин:

- а) 20% распоређује се у једнаким износима политичким странкама и коалицијама које имају посланике, односно одборнике у скупштини и независним посланицима, односно одборницима и

б) 80% распоређује се сразмјерно броју освојених мандата, које политичка странка, коалиција, независни посланик, односно одборник има у скупштини.

15. Закон о финансирању политичких партија ("Службени гласник БиХ" бр. 95/12 и 41/16)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 3. став (1)

(Извори финансирања)

(1) Политичка партија може се финансирати из:

- а) чланарина,
- б) добровољних прилога правних и физичких лица,
- ц) издавачке дјелатности, продаје пропагандног материјала и организовања партијских манифестација,
- д) прихода од имовине у власништву политичке партије,

е) буџета Босне и Херцеговине у складу са чланом 7. овог закона, ентитетских буџета, кантоналних буџета и буџета Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, те буџета других јединица локалне управе и самоуправе у складу са законом,

ф) добити предузећа која су у власништву политичке партије.

Члан 7.

(Издавања из државног буџета)

(1) У буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине (у даљем тексту: буџет БиХ) обезбјеђују се средства за финансирање политичких партија, односно коалиција политичких партија и независних кандидата заступљених у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и парламентарних група, односно клубова посланика и делегата у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

(2) Укупна средства из става (1) овог члана не могу прелазити износ од 0,2% буџета БиХ у календарској години.

(3) Политичким партијама, односно коалицијама политичких партија средства из става (1) овог члана расподјељују се на начин да се:

а) 30% средстава дијели једнако свим политичким партијама, односно коалицијама политичких партија које су освојиле мандате,

б) 60% средстава дијели према броју посланичких односно делегатских мандата, које свака политичка партија, коалиција политичких партија, односно независни кандидат има у тренутку додјеле мандата,

ц) 10% од укупног износа распоређује парламентарним групама сразмјерно броју посланичких односно делегатских мјеста која припадају мање заступљеном полу.

(4) Чланови коалиције политичких партија учествују у расподјели средстава из става 3. овог члана на основу споразума за расподјелу новчаних средстава, који је депонован у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине, а ако такав споразум не постоји, средства се распоређују између чланова коалиције политичких партија према броју добијених мандата.

(5) Парламентарне групе, односно клубови посланика и делегата и независни кандидати у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине учествују у расподјели средстава из става (3) тачка б) овог члана према броју посланичких односно делегатских мандата у домовима Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

(6) Заједничка комисија за административне послове Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ће својим актима детаљније регулисати расподјелу средстава из овог члана, контролу трошења и друга финансијска питања у вези са спровођењем овог закона.

16. Одлука којом се обустављају све исплате буџетских средстава у сврху финансирања политичких странака за Савез независних социјалдемократа (СНСД) и Уједињену Српску број 18/25 (ступила на правну снагу објавом на службеној страници ОНР-а од 24. априла 2025. године, те објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 24/25) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

(1) Све исплате буџетских средстава у сврху финансирања политичких странака СНСД и Уједињена Српска у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, Народној скупштини Републике Српске, кантоналним скупштинама, градским и општинским скупштинама/вијећима и Скупштини Брчко дистрикта Босне и Херцеговине одмах се обустављају.

(2) Сва средства чија је исплата обустављена биће пренесена на посебан рачун који ће бити отворен у Централној банци Босне и Херцеговине.

(3) Обустава исплате буџетских средстава у сврху финансирања политичких странака предвиђена у ставовима (1) и (2) овог члана биће укинута на основу или након позитивне оцјене од стране високог представника о поштивању Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини односно процјени било којих других релевантних околности које високи представник оцјени оправданим.

(4) Износи обустављених средстава предвиђени на свим нивоима власти у сврху финансирања политичких странака за релевантну годину неће се сматрати неизмиреном финансијском обавезом према СНСД-у и Уједињеној Српској.

(5) Након укидања обуставе како је предвиђена у ставу (3) овог члана, високи представник ће донијети одлуку о намјени средстава акумулираних на посебном рачуну.

Члан 4.

Ова Одлука ће имати првенство у односу на било које неконзистентне одредбе било ког закона, прописа или акта, било постојећег, било будућег. Ова Одлука директно се примјењује и није потребна ниједна додатна радња ради осигурања њеног правног дејства.

Члан 5.

Ради отклањања сваке сумње, овим се изричито изјављује и прописује да је високи представник утврдио сваку поједину одредбу садржану у овој Одлуци у складу са својим међународним мандатом и да стога не могу бити предмет преиспитивања од стране судова Босне и Херцеговине, нити судова њених ентитета, нити било којег другог тијела, те да се пред било којим судом ни у

једном тренутку не може покренути поступак у вези с обавезама извршеним сагласно тим одредбама.

Члан 7. став (1)

Ова Одлука ступа на снагу одмах по објављивању на службеној интернет страници Канцеларије високог представника.

[...]

17. При испитивању основаности захтјева за доношење привремене мјере Уставни суд полази од одредби члана VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине и члана 64. ст. (1) и (4) Правила Уставног суда.

18. Члан VI/3.а) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Уставни суд ће штитити овај Устав.

а) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:

[...]

- Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покренути само чланови Предсједништва, предсједавајући Министарског савјета, предсједавајући или замјеник предсједавајућег било којег вијећа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег вијећа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног вијећа неког ентитета.

19. Члан 64. ст. (1) и (4) Правила Уставног суда гласи:

(1) Уставни суд може, на сопствену иницијативу или на захтјев подносиоца захтјева или апеланта, да одреди сваку привремену мјеру за коју сматра да треба да је донесе у интересу странака или правилног вођења поступка.

[...]

(4) Поступак за доношење привремене мјере је хитан, а одлука ком се усваја захтјев за доношење привремене мјере је обавезујућа до доношења коначне одлуке Уставног суда.

[...]

20. Уставни суд подсјећа да је члан 64. Правила Уставног суда примјењив у случајевима у којима Уставни суд оцијени, на основу разлога и доказа о оправданости достављених уз захтјев за доношење привремене мјере, да је то у интересу странака или правилног вођења поступка, односно да би могле настати неотклоњиве штетне посљедице.

21. Уставни суд сматра да наводи подносиоца захтјева у односу на спорни закон покрећу врло озбиљна и сложена питања уставности у односу на усклађеност одредби спорног закона с правом на слободу окупљања и удруживања из члана II/3.ј) Устава Босне и Херцеговине и члана 11. Европске конвенције, правом на недискриминацију из члана II/4. Устава Босне и Херцеговине и члана 14. Европске конвенције и члана 1. Протокола број 12 уз Европску конвенцију, као и одредби чл. I/2. и III/3.б) Устава Босне и Херцеговине.

22. Наиме, Уставни суд сматра да је подносилац захтјева изнио низ аргумената који *prima facie* иду у прилог основаности захтјева за доношење привремене мјере у конкретном случају. У вези с тим, Уставни суд прије свега истиче да у свјетлу јудикатуре Европског суда за људска

права (у даљњем тексту: Европски суд) политичке партије представљају облик удруживања битан за правилно функционисање демократије (види Европски суд, *Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi nprotiv Turске*, пресуда од 10. маја 2022. године, представка број 41955/14, тачка 43. с даљњим референцама). Такође, према пракси Европског суда, ускраћивање јавног финансирања представља облик мијешања у право на слободу удруживања из члана 11. Европске конвенције (види Европски суд, *Parti nationaliste basque – Organisation régionale d'Iparralde nprotiv Француске*, пресуда од 7. септембра 2007. године, представка број 71251/01, тач. 36–38). Стога је потребно размотрити оправданост таквог мијешања у свјетлу законитости, постојања легитимног циља и пропорционалности.

23. Такође, када је ријеч о јавном финансирању политичких организација, Уставни суд запажа да Венецијанска комисија (види Смјернице и извјештај о финансирању политичких партија који је усвојила Венецијанска комисија на 46. пленарној сједници одржаној 9. и 10. марта 2001. године; доступно на [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF\(2001\)008-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF(2001)008-e), прегледано 26. новембра 2025. године) истиче да јавно финансирање мора бити усмјерено на сваку партију заступљену у законодавном тијелу. Како би се обезбједили једнаке могућности за различите политичке снаге, јавно финансирање могло би се проширити и на политичка тијела која представљају значајан дио изборног тијела и предлажу кандидате за изборе. Венецијанска комисија посебно наглашава да јавно финансирање политичких партија доприноси спречавању неравноправне конкуренције међу партијама, смањењу зависности партија од приватних донатора, те обезбјеђењу транспарентности и стабилности политичког система.

24. Уставни суд запажа да спорни (ентитетски) закон, за разлику од раније важећег (ентитетског) закона који се примјењивао у вријеме одржавања посљедњих избора у Босни и Херцеговини не омогућава финансирање политичких организација из буџета РС, односно буџета јединица локалне самоуправе у РС. С друге стране, важећи Закон о финансирању политичких партија који је донесен на нивоу државе Босне и Херцеговине прописује такву могућност (члан 3; види тачку 15. ове одлуке) за све политичке партије с простора цијеле Босне и Херцеговине. Постојање битно различитих законских рјешења на државном и ентитетском нивоу када је ријеч о јавном финансирању политичких партија/организација указује на аргументовану сумњу да би примјена оспореног закона могла угрозити уставни принцип владавине права и резултирати различитим третманом у остваривању политичких права и активности политичких партија из ентитета РС. У том смислу, Уставни суд посебно указује да се ради о јавним средствима намијењеним финансирању дијела трошкова редовног рада политичких партија, трошкова изборне кампање, те дијела трошкова рада клубова и група, што представља кључну претпоставку за обезбјеђење минималног нивоа институционалне и политичке равноправности међу политичким субјектима. Ради се дакле о новчаним средствима која су већ била предвиђена усвојеним Законом о буџету РС за 2025. годину ("текући грантови парламентарним партијама").

25. У вези с тим, Уставни суд сматра релевантном и чињеницу да се поступак одлучивања одвија у самом завршетку буџетске године, када је потребно извршити расподелу већ планираних средстава. Недоношење привремене мјере би, у случају да захтјев подносиоца накнадно буде усвојен, довело до ситуације у којој се та средства више не би могла распоредити за текућу годину те би њихова исплата била онемогућена. Додатно, због исте околности, постоји реална могућност да средства за јавно финансирање политичких субјеката уопште не буду планирана у буџету РС за 2026. годину. Тиме би важење спорног закона, уколико би био проглашен неуставним, произвело дуготрајне неповратне посљедице које би се одразиле не само на расподелу средстава за 2025. годину већ и на укупну могућност обезбјеђења законски предвиђеног нивоа финансирања у години одржавања општинских избора. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да се наредне године, односно у октобру 2026. године одржавају општи избори и да ће прије расписивања избора политичке партије и независни кандидати морати предузимати активности припреме за изборе. Та околност додатно наглашава непосредне и потенцијално непоправљиве посљедице примјене оспореног закона за политичке партије. Наиме, ограничавање или ускраћивање јавног финансирања у изборној години која слиједи директно утиче на њихову способност да равноправно учествују у изборном процесу, да представе своје програме и да остваре једнаку могућност политичког надметања, што је суштина демократског поретка. Стога, цијенећи изнесене аргументе подносиоца захтјева, Уставни суд сматра да постоји довољно разлога који указују на то да би спровођење оспореног закона прије него што Уставни суд одлучи о поднесеном захтјеву за оцјену уставности имало озбиљне и неотклоњиве штетне посљедице.

26. Осим тога, Уставни суд сматра да је доношење привремене мјере у интересу странака и правилног вођења поступка будући да се штета настала примјеном оспореног правног акта неће моћи поправити накнадним доношењем мериторне одлуке о захтјеву за оцјену уставности. Узевши у обзир све наведено, Уставни суд сматра да је, у смислу члана 64. став (1) Правила Уставног суда, неопходно доношење привремене мјере којом се спорни закон привремено ставља ван правне снаге до доношења коначне одлуке Уставног суда о поднесеном захтјеву.

27. У смислу члана 64. став (4) Правила Уставног суда, одлука о привременој мјери производи правно дејство до доношења коначне одлуке Уставног суда.

28. На основу изложеног, одлучено је као у диспозитиву ове одлуке.

29. Уставни суд подсјећа на то да одлука о привременој мјери ни у којем случају не прејудуцира одлуку о допустивости, односно о меритуму поднесеног захтјева.

30. Према члану VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број U-35/25, рјешавајући захтјев **Darka Babalja, prvog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, за доношење привремене мјере, на основу члана VI/3.a) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка е) и члана 64. ст. (1) и (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčišћени текст ("Службени гласник БиХ" бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, предсједник
Валерија Галић, потпредсједница
Ангелика Нушбергер, потпредсједница
Хелен Келлер, судкиња
Леди Бианку, судија
Марин Вукоја, судија
Лариса Велић, судкиња

на сједници одржаној 9. децембра 2025. године донио је

ODLUKU O PRIVREMENOJ MJERI

Усваја се захтјев **Darka Babalja, prvog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, за доношење привремене мјере.

Привремено се ставља ван снаге Закон о финансирању политичких организација ("Службени гласник РС" број 45/25) усвојен на Двadeset другој посебној сједници Народне скупштине Републике Српске одржаној 21. маја 2025. године.

Ова одлука ступа на снагу одмах и обавезујућа је до доношења коначне одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине о поднесеном захтјеву.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчког дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

1. Darko Babalj, први замјеник предсједavajućег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 30. октобра 2025. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену уставности Закона о финансирању политичких организација ("Службени гласник РС" број 45/25; у даљњем тексту: спорни закон).

2. Подносилац захтјева је поднио и захтјев за доношење привремене мјере којом се спорни закон привремено ставља ван снаге (види тачку 12. ове одлуке).

Relevantne činjenice

3. Visoki predstavnik за Босну и Херцеговину Christian Schmidt (у даљњем тексту: visoki predstavnik) донио је 24. априла 2025. године Одлуку којом се обустављају све исплате буџетских средстава у сврху финансирања политичких странака за Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) и Уједињену Српску (број 18/25). Наведена одлука је ступила на правну снагу истог дана објављивањем на званичној страници Канцеларије visokог представника (OHR) <https://www.ohr.int/odluka-kojom-se-obustavljaju-sve-isplate-proracunskih-sredstava-u-svrhu-financiranja-politickih-stranaka-za-savez-nezavisnih-socijaldemokrata-snsd-i-ujedinjenu-srpsku/?print=pdf>, pregledano 26. novembra 2025. godine; види тачку 16. ове одлуке).

4. Narodna skupština Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna skupština RS) na 22. posebnoj sjednici održanoj 21. maja 2025. godine je po hitnom postupku usvojila sporni zakon (vidi tačku 13. ove odluke).

Navodi iz zahtjeva

5. Podnosilac zahtjeva navodi da su donošenjem spornog zakona povrijeđene odredbe člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, te člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, kao i člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

6. U odnosu na navode o kršenju člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva se prvenstveno poziva na načelo vladavine prava. U vezi s tim ističe da svi zakoni, drugi propisi, kao i postupci nosilaca javne vlasti moraju biti zasnovani na ustavu i zakonu bez bilo kakve diskriminacije (načelo ustavnosti i zakonitosti). Naime, podnosilac zahtjeva ukazuje da je Narodna skupština RS usvojila prijedlog spornog zakona na prijedlog grupe poslanika vladajućih stranaka (SNSD, SP, DNS, DEMOS, SPS, NPS i Ujedinjena Srpska) uprkos upozorenjima i argumentima poslanika opozicije i dijela javnosti da je prijedlog spornog zakona nezakonit i neustavan jer je u suprotnosti s drugim zakonima koje su usvojile Narodna skupština RS i Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH). Dalje je navedeno da je sporni zakon potvrđen u Vijeću naroda Republike Srpske, a zatim objavljen u Službenom glasniku RS i stupio na snagu 31. maja 2025. godine. Podnosilac zahtjeva ističe da član 2. spornog zakona ne predviđa mogućnost finansiranja parlamentarnih stranaka prihodima iz budžeta, te je prvenstveno u suprotnosti s Prijedlogom budžeta Republike Srpske za 2025. godinu koji je 11. decembra 2024. godine usvojila Narodna skupština RS, a koji je stupio na snagu 20. decembra 2024. godine objavljivanjem u "Službenom glasniku RS" broj 110. U budžetu RS za 2025. godinu – budžetu Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske predviđen je tekući grant parlamentarnim strankama u iznosu od 5.630.200,00 KM (ekonomski kod 415200, stranica 164. "Službenog glasnika RS" broj 110/2024), koji se plaća u redovnim mjesečnim anuitetima i iznosima parlamentarnim strankama koje imaju poslanike u Narodnoj skupštini RS u skladu s veličinom kluba i brojem osvojenih poslaničkih mandata.

7. Dalje se navodi da je sporni zakon u suprotnosti sa čl. 1, 2, 4, 5, 10, 11. i 16. Zakona o izvršenju budžeta RS za 2025. godinu ("Službeni glasnik RS" broj 110/2025), kojima se regulira način raspodjele budžetskih sredstava budžetskim korisnicima u 2025. godini, između ostalog, i parlamentarnim strankama u RS. Zatim se navodi da je sporni zakon u suprotnosti s odredbama čl. 3, 7, 10, 14, 15, 20, 30, 31, 38. i 39. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br. 121/12, 52/14, 103/15 i 110/24). Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske propisuje da budžetski sistem RS čini budžet Republike, budžeti općina i gradova i budžeti – finansijski planovi općina. On također propisuje način raspodjele sredstava između općina i gradova u RS, te zahtjev da budžeti općina i gradova moraju biti usklađeni s budžetom RS. Osim toga, podnosilac zahtjeva ističe da prema ranije važećem zakonu obaveza finansiranja rada političkih stranaka u RS nije bila propisana samo budžetom RS, već i budžetima

ostalih administrativnih jedinica (gradovi i općine) u RS. Stoga, podnosilac zahtjeva smatra da je sporni zakon, kojim je ukinuto budžetsko finansiranje političkih organizacija, u suprotnosti s već usvojenim budžetima svih općina i gradova u RS u kojima su za 2025. godinu planirana sredstva za finansiranje parlamentarnih stranaka koje imaju odbornike u lokalnim skupštinama.

8. Član 2. spornog zakona, kako to navodi podnosilac zahtjeva, u suprotnosti je i sa članom 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" br. 95/12 i 41/16). Također se navodi i da je član 5. spornog zakona u suprotnosti sa članom 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka koji je usvojen na nivou Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na ograničenje ukupne visine dobrovoljnih priloga koje fizička ili pravna lica mogu donirati političkoj stranci u toku jedne kalendarske godine. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva je dalje ukazao na sadržaj člana 6. st. (3), (4) i (5) potonjeg zakona. Podnosilac zahtjeva ističe da su spornim zakonom (član 5. st. (3), (4) i (5)) iznosi dobrovoljnih priloga političkoj stranci od fizičkih i pravnih lica, pa i članova političke stranke, propisani u dvostruko većim iznosima u odnosu na način kako je to regulirano prethodno citiranim Zakonom o finansiranju političkih stranaka BiH. Takav zakonski nesklad finansiranja političkih stranaka na nivou države i na nivou entiteta RS (na osnovu spornog zakona) u pogledu (ne)mogućnosti javnog/budžetskog finansiranja i propisane visine iznosa na ime dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, podriva demokratski poredak i načelo vladavine prava, te stvara pravnu nesigurnost.

9. U odnosu na navode o kršenju člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, podnosilac zahtjeva ističe da je osporeni zakon u koliziji s odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH). Podnosilac zahtjeva ističe da su političke organizacije u RS osvajale mandate u skladu s odredbama Izbornog zakona BiH na proteklom općim i lokalnim izborima, te da su finansirane u skladu s odredbama važećeg Zakona o finansiranju političkih stranaka, kako na nivou RS tako i na lokalnom nivou. Međutim, podnosilac zahtjeva dalje tvrdi da političke stranke čije je sjedište u RS, a koje su osvojile poslaničke mandate u Narodnoj skupštini RS na Općim izborima 2022. godine te odborničke mandate u općinama i gradovima RS na Lokalnim izborima 2024. godine, donošenjem osporenog zakona ostaju bez prihoda iz budžeta i na republičkom i na lokalnom nivou, dok stranke s teritorije Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH) ostvaruju uredno budžetsko finansiranje. Posljedično tome, podnosilac zahtjeva smatra da su političke organizacije iz RS stavljene u neravnopravan položaj u pogledu ostvarivanja prava na finansiranje iz budžetskih sredstava. Smatra da je u potpunosti jasno da su odredbe spornog zakona diskriminatorne prema političkim organizacijama koje nisu dio vlasti u RS jer se navedenim odredbama predviđa da političke stranke mogu dobivati do 100.000,00 KM donacija iz javnih preduzeća i ustanova koje kontroliraju vladajuće stranke i tako mogu legalno javnim novcem finansirati svoje političke aktivnosti, dok političke organizacije koje ne učestvuju u vlasti, odnosno koje su opozicija ostaju bez bilo kakvih izvora finansiranja, osim članarina i dobrovoljnih donacija. Na taj način, kako navodi podnosilac zahtjeva, stvara se paralelni sistem i otvara veliki prostor za korupciju, podriva se institucionalni poredak i

stvara pravna nesigurnost. Pri tome je navedeno da usvajanje spornog zakona po hitnoj proceduri predstavlja reakciju vladajuće koalicije na uredbu koju je donio Christian Schmidt, kojom se zabranjuje prebacivanje novca iz budžeta na račun dvije političke stranke u RS (SNSD i Ujedinjena Srpska) na svim nivoima, zbog retorike i politike njihovih lidera Milorada Dodika i Nenada Stevandića. Podnosilac zahtjeva ukazuje da su parlamentarne stranke nakon osvajanja mandata očekivale prihode iz budžeta u skladu s rezultatom izbora i u skladu s izbornim zakonodavstvom, a radi provođenja niza aktivnosti na ostvarivanju ciljeva i zadataka predviđenih njihovim planom i programom rada. Nakon stupanja na snagu spornog zakona političke stranke ostaju bez redovnih prihoda, što ugrožava normalan rad i funkcioniranje, odnosno usvajanje spornog zakona ima štetne reperkusije na sve političke organizacije u RS. To se, kako je navedeno, ogleda u činjenici da političke organizacije, a naročito stranke opozicije koje sporni zakon najviše pogađa (uslijed nedostatka sredstava koja im pripadaju iz budžeta u skladu s izbornim rezultatom ostvarenim na Općim izborima 2022. godine i Lokalnim izborima 2024. godine) neće osigurati sredstva koja su neophodna za obavljanje minimuma aktivnosti, uključujući i tekuće troškove rada kancelarija, plaćanje radnika i slično. Također se dovodi u pitanje i izlazak političkih organizacija na Opće izbore 2026. godine uslijed nedostatka sredstava za prijavu i ovjeru kandidatura Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine za provođenje izborne kampanje, čime se krše odredbe Ustava Bosne i Hercegovine i prethodno spomenutih međunarodnih dokumenata kojima se zabranjuje diskriminacija po bilo kojem osnovu, između ostalog, i po osnovu političkog i drugog mišljenja.

10. U odnosu na navode o kršenju člana III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva ističe da entiteti kao administrativno-teritorijalne jedinice moraju poštovati sve principijelne i proceduralne norme koje su propisane Ustavom Bosne i Hercegovine te da se moraju pridržavati odluka institucija Bosne i Hercegovine. To se odnosi kako na odluke Ustavnog suda kao najvišeg tijela za tumačenje Ustava Bosne i Hercegovine tako i na odluke Parlamentarne skupštine BiH, uključujući i sve zakone koji su usvojeni na nivou države koji reguliraju različite aspekte društvenog, političkog, privrednog i pravnog života. U vezi s tim je navedeno da je upravo članom III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine uspostavljen mehanizam za očuvanje jedinstva, suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine, te je nesumnjivo uspostavljena ravnoteža odgovornosti između entiteta i državnih institucija, čime se osigurava stabilnost političkog sistema u Bosni i Hercegovini, koji se donošenjem ovakvih zakona nastoji destabilizirati.

11. Imajući u vidu navedeno, podnosilac zahtjeva predlaže da Ustavni sud u cijelosti usvoji zahtjev, utvrdi da sporni zakon nije u saglasnosti s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, stavi sporni zakon van snage u skladu sa članom 61. stav (2) Pravila Ustavnog suda, te utvrdi, u skladu sa članom 61. stav (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da sporni zakon prestaje važiti narednog dana od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", kao i da se odluka Ustavnog suda objavi u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

12. Također, podnosilac zahtjeva je predložio da Ustavni sud u skladu sa članom 64. Pravila Ustavnog suda donese

privremenu mjeru kojom se sporni zakon privremeno stavlja van snage, te da takva odluka Ustavnog suda stupa na snagu odmah i proizvodi pravno djelovanje do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu. Istaknuto je da se donošenje privremene mjere traži radi sprečavanja štetnih posljedica koje bi sporni zakon mogao proizvesti. U prilog argumentaciji za donošenje privremene mjere podnosilac zahtjeva ističe da je to u interesu zaštite pravne sigurnosti i vladavine prava, te načela ustavnosti. U vezi s tim je ponovljena konstatacija u kontekstu usvajanja spornog zakona i djelovanja Christiana Schmidta i donošenja uredbe kojom se zabranjuje prebacivanje novca iz budžeta na račun dvije političke stranke (SNSD i Ujedinjena Srpska) zbog retorike i politike njihovih lidera Milorada Dodika i Nenada Stevandića. Iz navedenog se, kako to navodi podnosilac zahtjeva, vidi jasna namjera političkog rukovodstva RS da uskrate finansiranje političkih organizacija koje nisu pogođene navedenom uredbom. Podnosilac zahtjeva smatra da usvajanje spornog zakona predstavlja vid revanšizma s ciljem da se zabrani primarni izvor finansiranja političkih organizacija koje nisu dio vlasti u RS. Shodno tome, podnosilac zahtjeva ukazuje da je donošenje privremene mjere u konkretnom slučaju neophodno, te da se privremenom mjerom štite Ustav Bosne i Hercegovine i demokratski poredak te ukida diskriminacija prema političkim organizacijama. Usvajanjem privremene mjere šalje se poruka građanima, ali i predstavnicima političkih organizacija, da je Ustavni sud spreman u svakom trenutku zaštititi demokratski poredak i vladavinu prava u Bosni i Hercegovini i da neće dozvoliti bilo kakve oblike diskriminacije. U vezi s tim je navedeno da je Ustavni sud prema Ustavu Bosne i Hercegovine "čuvar Ustava", te će se odlukom o privremenoj mjeri u konkretnom slučaju izvršiti upravo ta funkcija Ustavnog suda.

Relevantni propisi

13. **Zakon o finansiranju političkih organizacija** ("Službeni glasnik RS" broj 45/25, stupio na snagu 31. maja 2025. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se način i uvjeti pod kojima političke organizacije obezbjeđuju sredstva za rad, kao i obezbjeđivanje sredstava za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Član 2. stav (1)

(1) Politička organizacija može da se finansira iz:

- 1) članarina,*
- 2) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica,*
- 3) izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organiziranja svojih manifestacija,*
- 4) prihoda od imovine u vlasništvu političke organizacije i*
- 5) dobiti privrednog društva koje je u vlasništvu političke organizacije.*

Član 3.

Finansijska sredstva iz člana 2. stav 1. ovog zakona politička organizacija može da koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Član 5. st. (1) i (4)

(1) Fizička i pravna lica mogu da daju dobrovoljne priloge političkim organizacijama jednokratno ili više puta tokom kalendarske godine.

(4) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga pravnog lica jednoj političkoj organizaciji ne može prelaziti iznos od 100.000,00 KM u kalendarskoj godini.

Član 7.

(1) Sredstva za finansiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa dodjeljuju se radi pokrića:

1) paušalnih troškova za rad u izbornim jedinicama poslanika, odnosno odbornika,

2) putnih troškova u inozemstvo ako organizator nije Narodna skupština Republike Srpske ili Vijeće naroda Republike Srpske, odnosno skupština jedinice lokalne samouprave,

3) troškova nabavke materijala - goriva, štampe, službenih glasila i publikacija,

4) troškova smještaja i ishrane poslanika, delegata, odnosno odbornika u vrijeme kada se ne održavaju sjednice i

5) ostale troškove u vezi sa radom poslanika, delegata, odnosno odbornika u klubovima i grupama.

Član 8.

Finansijska sredstva za pokriće troškova iz člana 7. ovog zakona, u djelokrugu nadležnosti Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske, a u djelokrugu nadležnosti jedinica lokalne samouprave u njihovim budžetima.

Član 16.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i općine ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 65/08).

14. Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i općine ("Službeni glasnik RS" broj 65/08) koji je prestao važiti, u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uvjeti, visina, način obezbjeđivanja i raspodjela finansijskih sredstava iz budžeta Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika) i budžeta grada i općine (u daljem tekstu: jedinica lokalne samouprave) za finansiranje redovnog rada i pokriće dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, neovisnih poslanika i odbornika i rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Član 2.

Pravo na finansijska sredstva u skladu sa ovim zakonom ostvaruju:

a) političke stranke i koalicije koje imaju poslanike ili odbornike u skupštini,

b) neovisni poslanici i neovisni odbornici koji su izabrani kao neovisni kandidati,

v) političke stranke, liste neovisnih kandidata i neovisni kandidati sa potvrđenim izbornim listama i

g) registrirane koalicije sa potvrđenom jedinstvenom listom kandidata.

Član 3.

Finansijska sredstva stečena u skladu sa ovim zakonom koriste se za:

a) finansiranje dijela troškova redovnog rada političke stranke, koalicije, neovisnog poslanika, odnosno odbornika,

b) pokriće dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, neovisnih lista i neovisnih kandidata kojima su potvrđene izborne liste za izbor poslanika, odnosno odbornika i

v) pokriće dijela troškova rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Član 4.

Finansijska sredstva za finansiranje troškova iz člana 3. ovog zakona, u djelokrugu Republike, obezbjeđuju se u budžetu Republike, a u djelokrugu jedinica lokalne samouprave u njihovim budžetima.

Član 5.

(1) Budžetom se obezbjeđuju finansijska sredstva za namjene utvrđene članom 3. tačka a) ovog zakona, u iznosu ne manjem od 0,2% ukupnih budžetskih prihoda budžeta iz prethodne godine.

(2) Sredstva iz stava 1. ovog člana raspoređuju se na sljedeći način:

a) 20% raspoređuje se u jednakim iznosima političkim strankama i koalicijama koje imaju poslanike, odnosno odbornike u skupštini i neovisnim poslanicima, odnosno odbornicima i

b) 80% raspoređuje se srazmjerno broju osvojenih mandata, koje politička stranka, koalicija, neovisni poslanik, odnosno odbornik ima u skupštini.

15. Zakon o finansiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" br. 95/12 i 41/16)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 3. stav (1)

(Izvori finansiranja)

(1) Politička stranka može se finansirati iz:

a) članarina,

b) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica,

c) izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organiziranja stranačkih manifestacija,

d) prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke,

e) budžeta Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 7. ovog zakona, entitetskih budžeta, kantonalnih budžeta i budžeta Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te budžeta drugih jedinica lokalne uprave i samouprave u skladu sa zakonom,

f) dobiti preduzeća koja su u vlasništvu političke stranke,

Član 7.

(Izdvajanja iz državnog budžeta)

(1) U budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: budžet BiH) osiguravaju se sredstva za finansiranje političkih stranaka, odnosno koalicija političkih stranaka i nezavisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i parlamentarnih grupa, odnosno klubova poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

(2) Ukupna sredstva iz stava (1) ovog člana ne mogu prelaziti iznos od 0,2% budžeta BiH u kalendarskoj godini.

(3) Političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka sredstva iz stava (1) ovog člana raspoređuju se na način da se:

a) 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,

b) 60% sredstava dijeli prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata, koje svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka, odnosno nezavisni kandidat ima u trenutku dodele mandata,

c) 10% od ukupnog iznosa raspoređuje parlamentarnim grupama srazmjerno broju poslaničkih, odnosno delegatskih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.

(4) Članovi koalicije političkih stranaka učestvuju u raspodjeli sredstava iz stava 3. ovog člana na osnovu sporazuma za raspodjelu novčanih sredstava, koji je deponiran u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine, a ako takav sporazum ne postoji, sredstva se raspoređuju između članica koalicije političkih stranaka prema broju dobijenih mandata.

(5) Parlamentarne grupe, odnosno klubovi poslanika i delegata i nezavisni kandidati u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine učestvuju u raspodjeli sredstava iz stava (3) tačka b) ovog člana prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata u domovima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

(6) Zajednička komisija za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine će svojim aktima detaljnije regulirati raspodjelu sredstava iz ovog člana, kontrolu trošenja i druga finansijska pitanja u vezi s provođenjem ovog zakona.

16. Odluka kojom se obustavljaju sve isplate budžetskih sredstava u svrhu finansiranja političkih stranaka za Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) i Ujedinjenu Srpsku broj 18/25 (stupila na pravnu snagu objavljivanjem na službenoj stranici OHR-a od 24. aprila 2025. godine, te objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 24/25) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

(1) Sve isplate budžetskih sredstava u svrhu finansiranja političkih stranaka SNSD i Ujedinjena Srpska u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske, kantonalnim skupštinama, gradskim i općinskim skupštinama/vijećima i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odmah se obustavljaju.

(2) Sva sredstva čija je isplata obustavljena bit će prenesena na poseban račun koji će biti otvoren u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

(3) Obustava isplate budžetskih sredstava u svrhu finansiranja političkih stranaka predviđena u stavovima (1) i (2) ovog člana bit će ukinuta na osnovu ili nakon pozitivne ocjene od strane visokog predstavnika o poštivanju Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini odnosno procjeni bilo kojih drugih relevantnih okolnosti koje visoki predstavnik ocijeni opravdanim.

(4) Iznosi obustavljenih sredstava predviđeni na svim nivoima vlasti u svrhu finansiranja političkih stranaka za relevantnu godinu neće se smatrati neizmirenom finansijskom obavezom prema SNSD-u i Ujedinjenoj Srpskoj.

(5) Nakon ukidanja obustave kako je predviđena u stavu (3) ovog člana, visoki predstavnik će donijeti odluku o namjeni sredstava akumuliranih na posebnom računu.

Član 4.

Ova Odluka će imati prvenstvo u odnosu na bilo koje nekonzistentne odredbe bilo kog zakona, propisa ili akta, bilo postojećeg, bilo budućeg. Ova Odluka izravno se primjenjuje i nije potrebna nijedna dodatna radnja radi osiguranja njenog pravnog dejstva.

Član 5.

Radi otklanjanja svake sumnje, ovim se izričito izjavljuje i propisuje da je visoki predstavnik utvrdio svaku pojedinu

odredbu sadržanu u ovoj Odluci u skladu sa svojim međunarodnim mandatom i da stoga ne mogu biti predmet preispitivanja od strane sudova Bosne i Hercegovine, niti sudova njenih entiteta, niti bilo kojeg drugog tijela, te da se pred bilo kojim sudom ni u jednom trenutku ne može pokrenuti postupak u vezi s obavezama izvršenim saglasno tim odredbama.

Član 7. stav (1)

Ova Odluka stupa na snagu odmah po objavljivanju na službenoj internetskoj stranici Ureda visokog predstavnika.

17. Pri ispitivanju osnovanosti zahtjeva za donošenje privremene mjere, Ustavni sud polazi od odredbi člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 64. st. (1) i (4) Pravila Ustavnog suda.

18. Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:

[...]

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

19. Član 64. st. (1) i (4) Pravila Ustavnog suda glasi:

(1) Ustavni sud može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev podnosioca zahtjeva ili apelanta, odrediti svaku privremenu mjeru za koju smatra da je treba donijeti u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka.

[...]

(4) Postupak za donošenje privremene mjere je hitan, a odluka kojom se usvaja zahtjev za donošenje privremene mjere je obavezujuća do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

[...]

20. Ustavni sud podsjeća da je član 64. Pravila Ustavnog suda primjenjiv u slučajevima u kojima Ustavni sud ocijeni, na osnovu razloga i dokaza o opravdanosti dostavljenih uz zahtjev za donošenje privremene mjere, da je to u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka, odnosno da bi mogle nastati neotklonjive štetne posljedice.

21. Ustavni sud smatra da navodi podnosioca zahtjeva u odnosu na sporni zakon pokreću vrlo ozbiljna i složena pitanja ustavnosti u odnosu na usklađenost odredbi spornog zakona s pravom na slobodu okupljanja i udruživanja iz člana II/3.j) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 11. Evropske konvencije, pravom na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, kao i odredbi čl. I/2. i III/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

22. Naime, Ustavni sud smatra da je podnosilac zahtjeva iznio niz argumenata koji *prima facie* idu u prilog osnovanosti zahtjeva za donošenje privremene mjere u konkretnom slučaju. U vezi s tim, Ustavni sud, prije svega, ističe da u svjetlu judikature Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) političke stranke predstavljaju oblik udruživanja bitan za pravilno funkcioniranje demokratije (vidi Evropski

sud, *Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi protiv Turske*, presuda od 10. maja 2022. godine, predstavka broj 41955/14, tačka 43. s daljnjim referencama). Također, prema praksi Evropskog suda, uskraćivanje javnog finansiranja predstavlja oblik miješanja u pravo na slobodu udruživanja iz člana 11. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Parti nationaliste basque – Organisation régionale d'Iparralde protiv Francuske*, presuda od 7. septembra 2007. godine, predstavka broj 71251/01, tač. 36–38). Stoga je potrebno razmotriti opravdanost takvog miješanja u svjetlu zakonitosti, postojanja legitimnog cilja i proporcionalnosti.

23. Također, kada je riječ o javnom finansiranju političkih organizacija, Ustavni sud zapaža da Venecijanska komisija (vidi Smjernice i izvještaj o finansiranju političkih stranaka koji je usvojila Venecijanska komisija na 46. plenarnoj sjednici održanoj 9. i 10. marta 2001. godine, dostupno na [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF\(2001\)008-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF(2001)008-e), pregledano 26. novembra 2025. godine) ističe da javno finansiranje mora biti usmjereno na svaku stranku zastupljenu u zakonodavnom tijelu. Kako bi se osigurale jednake mogućnosti za različite političke snage, javno finansiranje moglo bi se proširiti i na politička tijela koja predstavljaju značajan dio izbornog tijela i predlažu kandidate za izbore. Venecijanska komisija posebno naglašava da javno finansiranje političkih stranaka doprinosi sprečavanju neravnopravne konkurencije među strankama, smanjenju zavisnosti stranaka od privatnih donatora, te osiguravanju transparentnosti i stabilnosti političkog sistema.

24. Ustavni sud zapaža da sporni (entitetski) zakon, za razliku od ranije važećeg (entitetskog) zakona koji se primjenjivao u vrijeme održavanja posljednjih izbora u Bosni i Hercegovini, ne omogućava finansiranje političkih organizacija iz budžeta RS, odnosno budžeta jedinica lokalne samouprave u RS. S druge strane, važeći Zakon o finansiranju političkih stranaka koji je donesen na nivou države Bosne i Hercegovine propisuje takvu mogućnost (član 3; vidi tačku 15. ove odluke) za sve političke stranke s prostora cijele Bosne i Hercegovine. Postojanje bitno različitih zakonskih rješenja na državnom i entitetskom nivou kada je riječ o javnom finansiranju političkih stranaka/organizacija ukazuje na argumentiranu sumnju da bi primjena osporenog zakona mogla ugroziti ustavno načelo vladavine prava i rezultirati različitim tretmanom u ostvarivanju političkih prava i aktivnosti političkih stranaka iz entiteta RS. U tom smislu, Ustavni sud posebno ukazuje da se radi o javnim sredstvima namijenjenim finansiranju dijela troškova redovnog rada političkih stranaka, troškova izborne kampanje, te dijela troškova rada klubova i grupa, što predstavlja ključnu pretpostavku za osiguranje minimalnog nivoa institucionalne i političke ravnopravnosti među političkim subjektima. Radi se dakle o novčanim sredstvima koja su već bila predviđena usvojenim Zakonom o budžetu RS za 2025. godinu ("tekući grantovi parlamentarnim strankama").

25. U vezi s tim, Ustavni sud smatra relevantnom i činjenicu da se postupak odlučivanja odvija u samom završetku budžetske godine, kada je potrebno izvršiti raspodjelu već planiranih sredstava. Nedonošenje privremene mjere bi, u slučaju da zahtjev podnosioca naknadno bude usvojen, dovelo do situacije u kojoj se ta sredstva više ne bi mogla rasporediti za tekuću godinu te bi njihova isplata bila onemogućena. Dodatno, zbog iste okolnosti, postoji realna mogućnost da sredstva za javno finansiranje političkih subjekata uopće ne budu planirana u budžetu RS za 2026. godinu. Time bi važenje

spornog zakona, ukoliko bi bio proglašen neustavnim, proizvelo dugotrajne nepovratne posljedice koje bi se odrazile ne samo na raspodjelu sredstava za 2025. godinu već i na ukupnu mogućnost osiguranja zakonski predviđenog nivoa finansiranja u godini održavanja općih izbora. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se naredne godine, odnosno u oktobru 2026. godine održavaju opći izbori i da će prije raspisivanja izbora političke stranke i nezavisni kandidati morati preduzimati aktivnosti pripreme za izbore. Ta okolnost dodatno naglašava neposredne i potencijalno nepopravljive posljedice primjene osporenog zakona za političke stranke. Naime, ograničavanje ili uskraćivanje javnog finansiranja u izbornoj godini koja slijedi direktno utječe na njihovu sposobnost da ravnopravno učestvuju u izbornom procesu, da predstavljaju svoje programe i da ostvare jednaku mogućnost političkog nadmetanja, što je suština demokratskog poretka. Stoga, cijeneći iznesene argumente podnosioca zahtjeva, Ustavni sud smatra da postoji dovoljno razloga koji ukazuju na to da bi provođenje osporenog zakona prije nego što Ustavni sud odluči o podnesenom zahtjevu za ocjenu ustavnosti imalo ozbiljne i neotklonjive štetne posljedice.

26. Osim toga, Ustavni sud smatra da je donošenje privremene mjere u interesu stranaka i pravilnog vođenja postupka budući da se šteta nastala primjenom osporenog pravnog akta neće moći popraviti naknadnim donošenjem meritorne odluke o zahtjevu za ocjenu ustavnosti. Uzevši u obzir sve navedeno, Ustavni sud smatra da je, u smislu člana 64. stav (1) Pravila Ustavnog suda, neophodno donošenje privremene mjere kojom se sporni zakon privremeno stavlja van pravne snage do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

27. U smislu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda, odluka o privremenoj mjeri proizvodi pravno djelovanje do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

28. Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

29. Ustavni sud podsjeća na to da odluka o privremenoj mjeri ni u kojem slučaju ne prejudicira odluku o dopustivosti, odnosno o meritumu podnesenog zahtjeva.

30. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U-35/25, rješavajući zahtjev **Darka Babalja, prvog zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, za donošenje privremene mjere, na temelju članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka e) i članka 64. st. (1) i (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH" br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Valerija Galić, dopredsjednica
Angelika Nußberger, dopredsjednica
Helen Keller, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
Marin Vukoja, sudac

Larisa Velić, sutkinja

na sjednici održanoj 9. prosinca 2025. godine donio je

ODLUKU O PRIVREMENOJ MJERI

Usvaja se zahtjev **Darka Babalja, prvog zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine**, za donošenje privremene mjere.

Privremeno se stavlja izvan snage Zakon o financiranju političkih organizacija ("Službeni glasnik RS" broj 45/25) usvojen na Dvadeset drugoj posebnoj sjednici Narodne skupštine Republike Srpske održanoj 21. svibnja 2025. godine.

Ova odluka stupa na snagu odmah i obvezujuća je do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o podnesenom zahtjevu.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Darko Babalj, prvi zamjenik predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnio je 30. listopada 2025. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti Zakona o financiranju političkih organizacija ("Službeni glasnik RS" broj 45/25; u daljnjem tekstu: sporni zakon).

2. Podnositelj zahtjeva je podnio i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom se sporni Zakon privremeno stavlja izvan snage (vidi točku 12. ove odluke).

Relevantne činjenice

3. Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu Christian Schmidt (u daljnjem tekstu: visoki predstavnik) 24. travnja 2025. godine donio je Odluku kojom se obustavljaju sve isplate proračunskih sredstava u svrhu financiranja političkih stranaka za Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) i Ujedinjenu Srpsku (broj 18/25). Navedena odluka je stupila na pravnu snagu istog dana objavom na zvaničnoj stranici Ureda visokog predstavnika (OHR) <https://www.ohr.int/odluka-kojom-se-obustavljaju-sve-isplate-proracunskih-sredstava-u-svrhu-financiranja-politickih-stranaka-za-savez-nezavisnih-socijaldemokrata-snsd-i-ujedinjenu-srpsku/?print=pdf>, pregledano 26. studenog 2025. godine; vidi točku 16. ove odluke).

4. Narodna skupština Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Narodna skupština RS) na 22. posebnoj sjednici održanoj 21. svibnja 2025. godine je po žurnom postupku usvojila sporni Zakon (vidi točku 13. ove odluke).

Navodi iz zahtjeva

5. Podnositelj zahtjeva navodi da su donošenjem spornog zakona povrijeđene odredbe članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, te članka 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, kao i članka III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine.

6. U odnosu na navode o kršenju članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, podnositelj zahtjeva se prvenstveno poziva na načelo vladavine prava. U svezi s tim ističe da svi zakoni, drugi propisi, kao i postupci nositelja javne vlasti moraju biti utemeljeni na ustavu i zakonu bez bilo kakve diskriminacije

(načelo ustavnosti i zakonitosti). Naime, podnositelj zahtjeva ukazuje da je Narodna skupština RS usvojila prijedlog spornog Zakona na prijedlog skupine poslanika vladajućih stranaka (SNSD, SP, DNS, DEMOS, SPS, NPS i Ujedinjena Srpska) unatoč upozorenjima i argumentima poslanika oporbe i dijela javnosti da je prijedlog spornog Zakona nezakonit i neustavan jer je u suprotnosti s drugim zakonima koje su usvojile Narodna skupština RS i Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH). Dalje je navedeno da je sporni Zakon potvrđen u Vijeću naroda Republike Srpske, a potom objavljen u "Službenom glasniku RS" i stupio na snagu 31. svibnja 2025. godine. Podnositelj zahtjeva ističe da članak 2. spornog Zakona ne predviđa mogućnost financiranja parlamentarnih stranaka prihodima iz proračuna, te je prvenstveno u suprotnosti s Prijedlogom proračuna Republike Srpske za 2025. godinu koji je 11. prosinca 2024. godine usvojila Narodna skupština RS, a koji je stupio na snagu 20. prosinca 2024. godine objavljivanjem u "Službenom glasniku RS" broj 110. U proračunu RS za 2025. godinu – proračunu Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske predviđen je tekući grant parlamentarnim strankama u iznosu od 5.630.200,00 KM (ekonomski kod 415200, stranica 164. "Službenog glasnika RS" broj 110/2024), koji se plaća u redovitim mjesečnim anuitetima i iznosima parlamentarnim strankama koje imaju poslanike u Narodnoj skupštini RS u skladu s veličinom kluba i brojem osvojenih poslaničkih mandata.

7. Dalje se navodi da je sporni Zakon u suprotnosti sa čl. 1., 2., 4., 5., 10., 11. i 16. Zakona o izvršenju proračuna RS za 2025. godinu ("Službeni glasnik RS" broj 110/2025), kojima se regulira način raspodjele proračunskih sredstava proračunskim korisnicima u 2025. godini, između ostalog, i parlamentarnim strankama u RS. Zatim se navodi da je sporni Zakon u suprotnosti s odredbama čl. 3., 7., 10., 14., 15., 20., 30., 31., 38. i 39. Zakona o proračunskom sustavu Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br. 121/12, 52/14, 103/15 i 110/24). Zakon o proračunskom sustavu Republike Srpske propisuje da proračunski sustav RS čini proračun Republike, proračuni općina i gradova i proračuni – finansijski planovi općina. On također propisuje način raspodjele sredstava između općina i gradova u RS, te zahtjev da proračuni općina i gradova moraju biti usklađeni s proračunom RS. Osim toga, podnositelj zahtjeva ističe da, prema ranije važećem Zakonu, obveza financiranja rada političkih stranaka u RS nije bila propisana samo proračunom RS već i proračunima ostalih administrativnih jedinica (gradovi i općine) u RS. Stoga podnositelj zahtjeva smatra da je sporni Zakon, kojim je ukinuto proračunsko financiranje političkih organizacija, u suprotnosti s već usvojenim proračunima svih općina i gradova u RS u kojima su za 2025. godinu planirana sredstva za financiranje parlamentarnih stranaka koje imaju odbornike u lokalnim skupštinama.

8. Članak 2. spornog Zakona, kako to navodi podnositelj zahtjeva, u suprotnosti je i sa člankom 3. Zakona o financiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" br. 95/12 i 41/16). Također se navodi i da je članak 5. spornog Zakona u suprotnosti sa člankom 3. Zakona o financiranju političkih stranaka koji je usvojen na razini Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na ograničenje ukupne visine dobrovoljnih priloga koje fizičke ili pravne osobe mogu donirati političkoj stranci tijekom jedne kalendarske godine. U svezi s tim, podnositelj zahtjeva je dalje ukazao na sadržaj članka 6. st. (3),

(4) i (5) potonjeg Zakona. Podnositelj zahtjeva ističe da su spornim Zakonom (članak 5. st. (3), (4) i (5)) iznosi dobrovoljnih priloga političkoj stranci od fizičkih i pravnih osoba, pa i članova političke stranke, propisani u dvostruko većim iznosima u odnosu na način kako je to regulirano prethodno citiranim Zakonom o financiranju političkih stranaka BiH. Takav zakonski nesklad financiranja političkih stranaka na razini države i na razini entiteta RS (na temelju spornog Zakona) u pogledu (ne)mogućnosti javnog/proračunskog financiranja i propisane visine iznosa na ime dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih osoba, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, podriva demokratski poredak i načelo vladavine prava, te stvara pravnu nesigurnost.

9. U odnosu na navode o kršenju članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članka 14. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, podnositelj zahtjeva ističe da je osporeni Zakon u koliziji s odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH). Podnositelj zahtjeva ističe da su političke organizacije u RS osvajale mandate u skladu s odredbama Izbornog zakona BiH na proteklom općim i lokalnim izborima te da su financirane u skladu s odredbama važećeg Zakona o financiranju političkih stranaka, kako na razini RS tako i na lokalnoj razini. Međutim, podnositelj zahtjeva dalje tvrdi da političke stranke čije je sjedište u RS, a koje su osvojile poslaničke mandate u Narodnoj skupštini RS na Općim izborima 2022. godine te odborničke mandate u općinama i gradovima RS na Lokalnim izborima 2024. godine, donošenjem osporenog Zakona ostaju bez prihoda iz proračuna i na republičkoj i na lokalnoj razini, dok stranke s teritorija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH) ostvaruju uredno proračunsko financiranje. Posljedično tome, podnositelj zahtjeva smatra da su političke organizacije iz RS stavljene u neravnopravan položaj u pogledu ostvarivanja prava na financiranje iz proračunskih sredstava. Smatra da je u potpunosti jasno da su odredbe spornog Zakona diskriminatorne prema političkim organizacijama koje nisu dio vlasti u RS jer se navedenim odredbama predviđa da političke stranke mogu dobivati do 100.000,00 KM donacija iz javnih poduzeća i ustanova koje kontroliraju vladajuće stranke i tako mogu legalno javnim novcem financirati svoje političke aktivnosti, dok političke organizacije koje ne sudjeluju u vlasti, odnosno koje su oporba ostaju bez bilo kakvih izvora financiranja, osim članarina i dobrovoljnih donacija. Na taj način, kako navodi podnositelj zahtjeva, stvara se paralelni sustav i otvara veliki prostor za korupciju, podriva se institucionalni poredak i stvara pravna nesigurnost. Pri tome je navedeno da usvajanje spornog Zakona po žurnoj proceduri predstavlja reakciju vladajuće koalicije na uredbu koju je donio Christian Schmidt, kojom se zabranjuje prebacivanje novca iz proračuna na račun dvije političke stranke u RS (SNSD i Ujedinjena Srpska) na svim razinama, zbog retorike i politike njihovih lidera Milorada Dodika i Nenada Stevandića. Podnositelj zahtjeva ukazuje da su parlamentarne stranke nakon osvajanja mandata očekivale prihode iz proračuna u skladu s rezultatom izbora i u skladu s izbornim zakonodavstvom, a radi provođenja niza aktivnosti na ostvarivanju ciljeva i zadataka predviđenih njihovim planom i programom rada. Nakon stupanja na snagu spornog Zakona, političke stranke ostaju bez redovnih prihoda, što ugrožava normalan rad i funkcioniranje, odnosno usvajanje spornog Zakona ima štetne reperkusije na sve političke organizacije u RS. To se, kako je navedeno,

ogleda u činjenici da političke organizacije, a naročito stranke oporbe koje sporni Zakon najviše pogađa (uslijed nedostatka sredstava koja im pripadaju iz proračuna u skladu s izbornim rezultatom ostvarenim na Općim izborima 2022. godine i Lokalnim izborima 2024. godine) neće osigurati sredstva koja su neophodna za obavljanje minimuma aktivnosti, uključujući i tekuće troškove rada ureda, plaćanje radnika i slično. Također se dovodi u pitanje i izlazak političkih organizacija na Opće izbore 2026. godine uslijed nedostatka sredstava za prijavu i ovjeru kandidatura Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine za provođenje izborne kampanje, čime se krše odredbe Ustava Bosne i Hercegovine i prethodno spomenutih međunarodnih dokumenata kojima se zabranjuje diskriminacija po bilo kojoj osnovi, između ostalog, i po osnovi političkog i drugog mišljenja.

10. U odnosu na navode o kršenju članka III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, podnositelj zahtjeva ističe da entiteti kao administrativno-teritorijalne jedinice moraju poštovati sve principijelne i proceduralne norme koje su propisane Ustavom Bosne i Hercegovine te da se moraju pridržavati odluka Ustavnog suda kao najvišeg tijela za tumačenje Ustava Bosne i Hercegovine tako i na odluke Parlamentarne skupštine BiH, uključujući i sve zakone koji su usvojeni na razini države koji reguliraju različite aspekte društvenog, političkog, gospodarskog i pravnog života. U svezi s tim je navedeno da je upravo člankom III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine uspostavljen mehanizam za očuvanje jedinstva, suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine, te je nesumnjivo uspostavljena ravnoteža odgovornosti između entiteta i državnih institucija, čime se osigurava stabilnost političkog sustava u Bosni i Hercegovini, koji se donošenjem ovakvih zakona nastoji destabilizirati.

11. Imajući u vidu navedeno, podnositelj zahtjeva predlaže da Ustavni sud usvoji u zahtjev cijelosti, utvrdi da sporni Zakon nije u suglasnosti s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, stavi izvan snage sporni Zakon u skladu sa člankom 61. stavak (2) Pravila Ustavnog suda te, u skladu sa člankom 61. stavak (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, utvrdi da sporni Zakon prestaje važiti narednog dana od dana objave odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine"; kao i da se odluka Ustavnog suda objavi u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

12. Također, podnositelj zahtjeva je predložio da Ustavni sud, u skladu sa člankom 64. Pravila Ustavnog suda, donese privremenu mjeru kojom se sporni Zakon privremeno stavlja izvan snage, te da takva odluka Ustavnog suda stupa na snagu odmah i proizvodi pravni učinak do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu. Istaknuto je da se donošenje privremene mjere traži radi sprečavanja štetnih posljedica koje bi sporni Zakon mogao proizvesti. U prilog argumentaciji za donošenje privremene mjere, podnositelj zahtjeva ističe da je to u interesu zaštite pravne sigurnosti i vladavine prava, te načela ustavnosti. U svezi s tim je ponovljena konstatacija u kontekstu usvajanja spornog Zakona i djelovanja Christiana Schmidta i donošenja uredbe kojom se zabranjuje prebacivanje novca iz proračuna na račun dvije političke stranke (SNSD i Ujedinjena Srpska) zbog retorike i politike njihovih lidera Milorada Dodika i Nenada Stevandića.

Iz navedenog, kako to navodi podnositelj zahtjeva, vidi se jasna namjera političkog rukovodstva RS da uskrate financiranje političkih organizacija koje nisu pogođene navedenom uredbom. Podnositelj zahtjeva smatra da usvajanje spornog Zakona predstavlja vid revanšizma, s ciljem da se zabrani primarni izvor financiranja političkih organizacija koje nisu dio vlasti u RS. Sukladno tome, podnositelj zahtjeva ukazuje da je donošenje privremene mjere u konkretnom slučaju neophodno, te da se privremenom mjerom štite Ustav Bosne i Hercegovine i demokratski poredak te ukida diskriminacija prema političkim organizacijama. Usvajanjem privremene mjere šalje se poruka građanima, ali i predstavnicima političkih organizacija da je Ustavni sud spreman u svakom trenutku zaštititi demokratski poredak i vladavinu prava u Bosni i Hercegovini i da neće dozvoliti bilo kakve oblike diskriminacije. U svezi s tim je navedeno da je Ustavni sud, prema Ustavu Bosne i Hercegovine, "čuvar Ustava", te će se odlukom o privremenoj mjeri u konkretnom slučaju izvršiti upravo ta funkcija Ustavnog suda.

Relevantni propisi

13. Zakon o financiranju političkih organizacija ("Službeni glasnik RS" broj 45/25, stupio na snagu 31. svibnja 2025. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se način i uvjeti pod kojima političke organizacije obezbjeđuju sredstva za rad, kao i obezbjeđivanje sredstava za rad poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Članak 2. stavak (1)

(1) Politička organizacija može da se financira iz:

- 1) članarina,
- 2) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica,
- 3) izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organiziranja svojih manifestacija,
- 4) prihoda od imovine u vlasništvu političke organizacije i
- 5) dobiti gospodarskog društva koje je u vlasništvu političke organizacije.

Članak 3.

Financijska sredstva iz članka 2. stavak 1. ovoga zakona politička organizacija može da koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Članak 5. st. (1) i (4)

(1) Fizička i pravna lica mogu da daju dobrovoljne priloge političkim organizacijama jednokratno ili više puta tijekom kalendarske godine.

(4) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga pravnog lica jednoj političkoj organizaciji ne može prelaziti iznos od 100.000,00 KM u kalendarskoj godini.

Članak 7.

(1) Sredstva za financiranje rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa dodjeljuju se radi pokrića:

- 1) paušalnih troškova za rad u izbornim jedinicama poslanika, odnosno odbornika,
- 2) putnih troškova u inozemstvo ako organizator nije Narodna skupština Republike Srpske ili Vijeće naroda Republike Srpske, odnosno skupština jedinice lokalne samouprave,
- 3) troškova nabavke materijala – goriva, štampe, službenih glasila i publikacija,

4) troškova smještaja i ishrane poslanika, delegata, odnosno odbornika u vrijeme kada se ne održavaju sjednice i

5) ostale troškove u vezi sa radom poslanika, delegata, odnosno odbornika u klubovima i grupama.

Članak 8.

Financijska sredstva za pokriće troškova iz članka 7. ovoga zakona, u djelokrugu nadležnosti Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, obezbjeđuju se u proračunu Republike Srpske, a u djelokrugu nadležnosti jedinica lokalne samouprave u njihovim proračunima.

Članak 16.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna Republike, grada i općine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 65/08).

14. Zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna Republike, grada i općine ("Službeni glasnik RS" broj 65/08) koji je prestao važiti, u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se uvjeti, visina, način obezbjeđivanja i raspodjela financijskih sredstava iz proračuna Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika) i proračuna grada i općine (u daljem tekstu: jedinica lokalne samouprave) za financiranje redovnog rada i pokriće dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, neovisnih poslanika i odbornika i rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Članak 2.

Pravo na financijska sredstva sukladno sa ovim zakonom ostvaruju:

- a) političke stranke i koalicije koje imaju poslanike ili odbornike u skupštini,
- b) neovisni poslanici i neovisni odbornici koji su izabrani kao neovisni kandidati,
- v) političke stranke, liste neovisnih kandidata i neovisni kandidati sa potvrđenim izbornim listama i
- g) registrirane koalicije sa potvrđenom jedinstvenom listom kandidata.

Članak 3.

Financijska sredstva stečena sukladno sa ovim zakonom rabe se za:

- a) financiranje dijela troškova redovitog rada političke stranke, koalicije, neovisnog poslanika, odnosno odbornika,
- b) pokriće dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, neovisnih lista i neovisnih kandidata kojima su potvrđene izborne liste za izbor poslanika, odnosno odbornika i
- v) pokriće dijela troškova rada poslaničkih, delegatskih, odnosno odborničkih klubova i grupa.

Članak 4.

Financijska sredstva za financiranje troškova iz članka 3. ovoga zakona, u djelokrugu Republike, osiguravaju se u proračunu Republike, a u djelokrugu jedinica lokalne samouprave u njihovim proračunima.

Članak 5.

(1) Proračunom se osiguravaju financijska sredstva za namjene utvrđene člankom 3. točka a) ovoga zakona, u iznosu ne manjem od 0,2% ukupnih proračunskih prihoda proračuna iz prethodne godine.

(2) Sredstva iz stavka 1. ovoga članka raspoređuju se na slijedeći način:

a) 20% raspoređuje se u jednakim iznosima političkim strankama i koalicijama koje imaju poslanike, odnosno odbornike u skupštini i neovisnim poslanicima, odnosno odbornicima i

b) 80% raspoređuje se srazmjerno broju osvojenih mandata, koje politička stranka, koalicija, neovisni poslanik, odnosno odbornik ima u skupštini.

15. Zakon o financiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH" br. 95/12 i 41/16)

Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 3. stavak (1)

(Izvori financiranja)

(1) Politička stranka može se financirati iz:

a) članarina,

b) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih osoba,

c) izdavačke djelatnosti, prodaje promidžbenog materijala i organiziranja stranačkih manifestacija,

d) prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke,

e) proračuna Bosne i Hercegovine sukladno članku 7. ovoga zakona, entitetskih proračuna, kantonalnih proračuna i proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te proračuna drugih jedinica lokalne uprave i samouprave sukladno zakonu,

f) dobiti poduzeća koja su u vlasništvu političke stranke.

Članak 7.

(Izdvajanja iz državnog proračuna)

(1) U proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: proračun BiH) osiguravaju se sredstva za financiranje političkih stranaka, odnosno koalicija političkih stranaka i neovisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i parlamentarnih skupina, odnosno klubova zastupnika i izaslanika u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

(2) Ukupna sredstva iz stavka (1) ovoga članka ne mogu premašivati iznos od 0,2% proračuna BiH u kalendarskoj godini.

(3) Političkim strankama odnosno koalicijama političkih stranaka sredstva iz stavka (1) ovoga članka raspodjeljuju se tako što se:

a) 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,

b) 60% sredstava dijeli prema broju zastupničkih odnosno izaslaničkih mandata što ih svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka, odnosno neovisni kandidat ima u trenutku dodjele mandata,

c) 10% od ukupnog iznosa raspoređuje parlamentarnim grupama razmjerno broju zastupničkih odnosno izaslaničkih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.

(4) Članovi koalicije političkih stranaka sudjeluju u raspodjeli sredstava iz stavka (3) ovoga članka na temelju sporazuma o raspodjeli novčanih sredstava, koji je položen u Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine, a ako takvog sporazuma nema, sredstva se raspoređuju među članicama koalicije političkih stranaka po broju dobivenih mandata.

(5) Parlamentarne skupine odnosno klubovi zastupnika i izaslanika i neovisni kandidati u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine sudjeluju u raspodjeli sredstava iz stavka (3) točke b) ovoga članka po broju zastupničkih odnosno

izaslaničkih mandata u domovima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

(6) Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine svojim će aktima podrobnije propisati raspodjelu sredstava iz ovoga članka, kontrolu trošenja i druga financijska pitanja u vezi s provedbom ovoga Zakona.

16. Odluka kojom se obustavljaju sve isplate proračunskih sredstava u svrhu financiranja političkih stranaka za Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) i Ujedinjenu Srpsku broj 18/25 (stupila na pravnu snagu objavom na službenoj stranici OHR-a od 24. travnja 2025. godine, te objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 24/25) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 1.

(1) Sve isplate proračunskih sredstava u svrhu financiranja političkih stranaka SNSD i Ujedinjena Srpska u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske, kantonalnim skupštinama, gradskim i općinskim skupštinama/vijećima i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odmah se obustavljaju.

(2) Sva sredstva čija je isplata obustavljena bit će prenesena na poseban račun koji će biti otvoren u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

(3) Obustava isplate proračunskih sredstava u svrhu financiranja političkih stranaka predviđena u stavcima (1) i (2) ovog članka bit će ukinuta na osnovu ili nakon pozitivne ocjene od strane visokog predstavnika o poštivanju Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini odnosno procjeni bilo kojih drugih relevantnih okolnosti koje visoki predstavnik ocijeni opravdanim.

(4) Iznosi obustavljenih sredstava predviđeni na svim razinama vlasti u svrhu financiranja političkih stranaka za relevantnu godinu neće se smatrati neizmirenom financijskom obvezom prema SNSD-u i Ujedinjenoj Srpskoj.

(5) Nakon ukidanja obustave kako je predviđena u stavku (3) ovog članka, visoki predstavnik će donijeti odluku o namjeni sredstava akumuliranih na posebnom računu.

Članak 4.

Ova Odluka će imati prvenstvo u odnosu na bilo koje nekonzistentne odredbe bilo kog zakona, propisa ili akta, bilo postojećeg, bilo budućeg. Ova Odluka izravno se primjenjuje i nije potrebna nijedna dodatna radnja radi osiguranja njenog pravnog učinka.

Članak 5.

Radi otklanjanja svake sumnje, ovim se izričito izjavljuje i propisuje da je visoki predstavnik utvrdio svaku pojedinu odredbu sadržanu u ovoj Odluci u skladu sa svojim međunarodnim mandatom i da stoga ne mogu biti predmet preispitivanja od strane sudova Bosne i Hercegovine, niti sudova njezinih entiteta, niti bilo kojeg drugog tijela, te da se pred bilo kojim sudom ni u jednom trenutku ne može pokrenuti postupak u vezi s obvezama izvršenim suglasno tim odredbama.

Članak 7. stavak (1)

Ova Odluka stupa na snagu odmah po objavljivanju na službenoj internetskoj stranici Ureda visokog predstavnika.

[...]

17. Pri ispitivanju utemeljenosti zahtjeva za donošenje privremene mjere Ustavni sud polazi od odredaba članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 64. st. (1) i (4) Pravila Ustavnog suda.

18. Članak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:
Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a) *Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući, ali ne ograničavajući se na to:*

[...]

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Spor može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući ili dopredsjedavajući jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta.

19. Članak 64. st. (1) i (4) Pravila Ustavnog suda glasi:

(1) *Ustavni sud može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev podnosioca zahtjeva ili apelanta, odrediti svaku privremenu mjeru za koju smatra da je treba donijeti u interesu stranaka ili pravilnoga vođenja postupka.*

[...]

(4) *Postupak za donošenje privremene mjere je žuran, a odluka kojom se usvaja zahtjev za donošenje privremene mjere je obvezujuća do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.*

[...]

20. Ustavni sud podsjeća da je članak 64. Pravila Ustavnog suda primjenjiv u slučajevima u kojima Ustavni sud ocijeni, na temelju razloga i dokaza o opravdanosti dostavljenih uz zahtjev za donošenje privremene mjere, da je to u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka, odnosno da bi mogle nastati neotklonjive štetne posljedice.

21. Ustavni sud smatra da navodi podnosioca zahtjeva u odnosu na sporni Zakon pokreću vrlo ozbiljna i složena pitanja ustavnosti u odnosu na usklađenost odredaba spornog Zakona s pravom na slobodu okupljanja i udruživanja iz članka II/3.(j) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 11. Europske konvencije, pravom na nediskriminaciju iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, kao i odredaba čl. I/2. i III/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine.

22. Naime, Ustavni sud smatra da je podnositelj zahtjeva iznio niz argumenata koji *prima facie* idu u prilog utemeljenosti zahtjeva za donošenje privremene mjere u konkretnom slučaju. U svezi s tim, Ustavni sud prije svega ističe da u svjetlu judikature Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) političke stranke predstavljaju oblik udruživanja bitan za pravilno funkcioniranje demokracije (vidi Europski sud, *Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi protiv Turske*, presuda od 10. svibnja 2022. godine, predstavka broj 41955/14, točka 43. s daljnjim referencama). Također, prema praksi Europskog suda, uskraćivanje javnog financiranja predstavlja oblik miješanja u pravo na slobodu udruživanja iz članka 11. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Parti nationaliste basque – Organisation régionale d'Iparralde protiv Francuske*, presuda od 7. rujna 2007. godine, predstavka broj 71251/01, toč. 36–38.). Stoga, potrebno je razmotriti opravdanost takvog miješanja u svjetlu zakonitosti, postojanja legitimnog cilja i proporcionalnosti.

23. Također, kada je riječ o javnom financiranju političkih organizacija, Ustavni sud zapaža da Venecijanska komisija (vidi Smjernice i izvješće o financiranju političkih stranaka koje

je usvojila Venecijanska komisija na 46. plenarnoj sjednici održanoj 9. i 10. ožujka 2001. godine; dostupno na [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF\(2001\)008-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF(2001)008-e), pregledano 26. studenog 2025. godine) ističe da javno financiranje mora biti usmjereno na svaku stranku zastupljenu u zakonodavnom tijelu. Kako bi se osigurale jednake mogućnosti za različite političke snage, javno financiranje moglo bi se proširiti i na politička tijela koja predstavljaju značajan dio izbornog tijela i predlažu kandidate za izbore. Venecijanska komisija posebno naglašava da javno financiranje političkih stranaka doprinosi sprečavanju neravnopravne konkurencije među strankama, smanjenju ovisnosti stranaka o privatnim donatorima, te osiguravanju transparentnosti i stabilnosti političkog sustava.

24. Ustavni sud zapaža da sporni (entitetski) Zakon, za razliku od ranije važećeg (entitetskog) Zakona koji se primjenjivao u vrijeme održavanja posljednjih izbora u Bosni i Hercegovini, ne omogućava financiranje političkih organizacija iz proračuna RS, odnosno proračuna jedinica lokalne samouprave u RS. S druge strane, važeći Zakon o financiranju političkih stranaka koji je donesen na razini države Bosne i Hercegovine propisuje takvu mogućnost (članak 3.; vidi točku 15. ove odluke) za sve političke stranke s prostora cijele Bosne i Hercegovine. Postojanje bitno različitih zakonskih rješenja na državnoj i entitetskoj razini kada je riječ o javnom financiranju političkih stranaka/organizacija ukazuje na argumentiranu sumnju da bi primjena osporenog Zakona mogla ugroziti ustavno načelo vladavine prava i rezultirati različitim tretmanom u ostvarivanju političkih prava i aktivnosti političkih stranaka iz entiteta RS. U tom smislu Ustavni sud posebno ukazuje da se radi o javnim sredstvima namijenjenim financiranju dijela troškova redovnog rada političkih stranaka, troškova izborne kampanje, te dijela troškova rada klubova i skupina, što predstavlja ključnu pretpostavku za osiguranje minimalne razine institucionalne i političke ravnopravnosti među političkim subjektima. Radi se, dakle, o novčanim sredstvima koja su već bila predviđena usvojenim Zakonom o proračunu RS za 2025. godinu ("tekući grantovi parlamentarnim strankama").

25. U svezi s tim, Ustavni sud smatra relevantnom i činjenicu da se postupak odlučivanja odvija u samom završetku proračunske godine, kada je potrebno izvršiti raspodjelu već planiranih sredstava. Nedonošenje privremene mjere bi, u slučaju da zahtjev podnosioca naknadno bude usvojen, dovelo do situacije u kojoj se ta sredstva više ne bi mogla rasporediti za tekuću godinu te bi njihova isplata bila onemogućena. Dodatno, zbog iste okolnosti, postoji realna mogućnost da sredstva za javno financiranje političkih subjekata uopće ne budu planirana u proračunu RS za 2026. godinu. Time bi važenje spornog Zakona, ukoliko bi bio proglašen neustavnim, proizvelo dugotrajne nepovratne posljedice koje bi se odrazile ne samo na raspodjelu sredstava za 2025. godinu već i na ukupnu mogućnost osiguranja zakonski predviđene razine financiranja u godini održavanja općih izbora. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se naredne godine, odnosno u listopadu 2026. godine održavaju opći izbori i da će prije raspisivanja izbora političke stranke i neovisni kandidati morati poduzimati aktivnosti pripreme za izbore. Ta okolnost dodatno naglašava izravne i potencijalno nepopravljive posljedice primjene osporenog Zakona za političke stranke. Naime, ograničavanje ili uskraćivanje javnog financiranja u izbornoj godini koja slijedi izravno utječe na njihovu sposobnost da

ravnopravno sudjeluju u izbornom procesu, da predstave svoje programe i da ostvare jednaku mogućnost političkog nadmetanja, što je bit demokratskog poretka. Stoga, cijeneći iznesene argumente podnositelja zahtjeva, Ustavni sud smatra da postoji dovoljno razloga koji ukazuju na to da bi provedba osporenog Zakona prije nego što Ustavni sud odluči o podnesenom zahtjevu za ocjenu ustavnosti imala ozbiljne i neotklonjive štetne posljedice.

26. Osim toga, Ustavni sud smatra da je donošenje privremene mjere u interesu stranaka i pravilnog vođenja postupka s obzirom na to da se šteta nastala primjenom osporenog pravnog akta neće moći popraviti naknadnim donošenjem meritorne odluke o zahtjevu za ocjenu ustavnosti. Uzevši u obzir sve navedeno, Ustavni sud smatra da je, u smislu članka 64. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, neophodno donošenje privremene mjere kojom se sporni Zakon

privremeno stavlja izvan pravne snage do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o podnesenom zahtjevu.

27. U smislu članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, odluka o privremenoj mjeri proizvodi pravni učinak do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

28. Na temelju izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

29. Ustavni sud podsjeća na to da odluka o privremenoj mjeri ni u kojem slučaju ne prejudicira odluku o dopustivosti, odnosno o meritumu podnesenog zahtjeva.

30. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, v. r.

САДРЖАЈ

**САВЈЕТ МИНИСТАРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 856 Одлука о измјени Одлуке о начину коришћења грантова из буџета Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине за период 2024-2026. година (српски језик)
Одлука о измјени Одлуке о начину коришћења грантова из буџета Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине за период 2024-2026. година (bosanski jezik)
Одлука о измјени Одлуке о начину коришћења бесповратних средстава из прорачуна Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине за раздобље 2024.-2026. година (hrvatski jezik)
- 857 Одлука о давању сагласности на Цјеновник јела и пића у објектима институција Босне и Херцеговине (српски језик)
Одлука о давању сагласности на Цјеновник јела и пића у објектима институција Босне и Херцеговине (bosanski jezik)
Одлука о давању сагласности на Цјеновник јела и пића у објектима институција Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)
- 858 Одлука о одобравању средстава из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине (српски језик)
Одлука о одобравању средстава из текуће резерве Буджета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине (bosanski jezik)
Одлука о одобравању средстава из текуће причуве Прорачуна институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине (hrvatski jezik)

**МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА И ТРЕЗОРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 859 Наредба о допуни Наредбе о уплатним рачунима за административне таксе (српски језик)
Наредба о допуни Наредбе о уплатним рачунима за административне таксе (bosanski jezik)
Наредба о допуни Наредбе о уплатним рачунима за административне пристојбе (hrvatski jezik)

**МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 860 Одлука о критеријумима за распоред средстава из вишегодишњег пројекта суфинансирање трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за период 2025 - 2027. године (српски језик)
Одлука о критеријумима за распоред средстава из вишегодишњег пројекта суфинансирање трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за период 2025. - 2027. године (bosanski jezik)

Одлука о критеријумима за распоред средстава из вишегодишњег пројекта суфинансирање трошкова деминирања у Босни и Херцеговини за раздобље 2025. - 2027. године (hrvatski jezik)

15

**МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И
ТРАНСПОРТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 1 861 Одлука о објављивању Одлуке Проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186, о каматној стопи за закашњело плаћање рутних накнада за период примјене од 1. јануара 2026. године (српски језик)
- 1 Одлука о објављивању Одлуке Проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186, о каматној стопи за закашњело плаћање рутних накнада за период примјене од 1. јануара 2026. године (bosanski jezik)
- 2 Одлука о објављивању Одлуке проширене комисије EUROCONTROL-а, број 25/186, о каматној стопи за закашњело плаћање рутних накнада за раздобље примјене од 1. јануара 2026. године (hrvatski jezik)
- 2 17
- 5 16
- 8 17

**МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И
ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 862 Одлуку о преузимању Заједничке листе оружја и војне опреме (српски језик)
- 11 Одлука о преузимању Заједничке листе оружја и војне опреме (bosanski jezik)
- 11 Одлуку о преузимању Заједничке листе оружја и војне опреме (hrvatski jezik)

17

35

52

**КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 11 863 Рјешење број УП-03-26-3-033-81/21 (српски језик)
- 12 Рјешење број UP-03-26-3-033-81/21 (bosanski jezik)
- 12 Рјешење број UP-03-26-3-033-81/21 (hrvatski jezik)

69

74

79

**АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 12 864 Преглед постављених државних службеника по јавним огласима за новембар 2025. године (српски језик)
- 13 Преглед постављених државних службеника по јавним огласима за новембар 2025. године (bosanski jezik)
- 13 Преглед постављених државних службеника по јавним натјечајима за студени 2025. године (hrvatski jezik)
- 13 87
- 13 865 Преглед постављених државних службеника по интерним огласима за новембар 2025. године (српски језик)
- 14 Преглед постављених државних службеника по интерним огласима за новембар 2025. године (bosanski jezik)

84

86

87

88

89

Pregled postavljenih državnih službenika po internim natječajima za studeni 2025. godine (hrvatski jezik)	90	АГЕНЦИЈА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИОНА ДОКУМЕНТА, ЕВИДЕНЦИЈУ И РАЗМЈЕНУ ПОДАТАКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	
АГЕНЦИЈА ЗА ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		868 Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (српски језик)	105
866 Рјешење број УП1-01-03-1-29-1-98-14/25 (српски језик)	91	Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
Рјешење број УП1-01-03-1-29-1-98-14/25 (bosanski jezik)	92	Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
Рјешење број УП1-01-03-1-29-1-98-14/25 (hrvatski jezik)	92	Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
АГЕНЦИЈА ЗА АНТИДОПИНГ КОНТРОЛУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
867 Одлука о Листи забрањених средстава за 2026. годину (српски језик)	93	Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
Одлука о Listи забрањених средстава за 2026. годину (bosanski jezik)	97	Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
Одлука о Popisu забрањених средстава за 2026. годину (hrvatski jezik)	101	Упутство о објави серијских бројева изгубљених, украдених и оштећених регистарских таблица на веб страници Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (bosanski jezik)	106
		УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	
		869 Одлука број У-35/25 (српски језик)	108
		Одлука број У-35/25 (bosanski jezik)	114
		Одлука број У-35/25 (hrvatski jezik)	119

SLUŽBENI GLASNIK
 BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
 БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
 БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издавач: ЈП НИО Службени лист БиХ
 Ц. Биједића 39/III, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина
Директор и одговорни уредник: Драган Прусина
Техничка припрема:
 Уредништво ЈП НИО Службени лист БиХ
Штампа: УНИОНИНВЕСТПЛАСТИКА д. д. Сарајево
За штампарију: Мухамед Мирвић
Телефони:
 Централа: 033 72 20 30
 Директор: 033 72 20 61
 Уредништво: 033 72 20 38
 Рачуноводство: 033 72 20 48
 Служба за правне и опште послове: 033 72 20 51
 Претплата: 033 72 20 54
 Огласни одјел: 033 72 20 49 и 72 20 50
 Комерцијала са
 пословницом и продајом: 033 72 20 43
 Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши
 УНАПРИЈЕД у корист рачуна:

UNICREDIT BANK ДД 338-320-22000052-11
 ASA BANKA ДД Сарајево 134-470-10067655-09
 ADDIKO BANK АД
 Бања Лука, филијала Брчко 552-000-00000017-12
 RAiffeisen BANK DD БиХ Сарајево 161-000-00071700-57
 Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од
 изласка листа.
 Идентификацијски број 4200226120002
 Порески број 01071019
 ПДВ број 200226120002
 Претплата за II полугодиште 2025. године на
 "Службени гласник Босне и Херцеговине", 120,00 КМ.
Web издање: <http://www.sluzbenilist.ba>
 Годишња претплата 240,00 КМ по кориснику
e-mail: redakcija@sllist.ba - oglasia@sllist.ba - pretplata@sllist.ba -
racunovodstvo@sllist.ba - jnb.komercijala@sllist.ba